Ekmek - Barış Özgürlük İçin

Yemek Boykotu

Samsun Mitingi

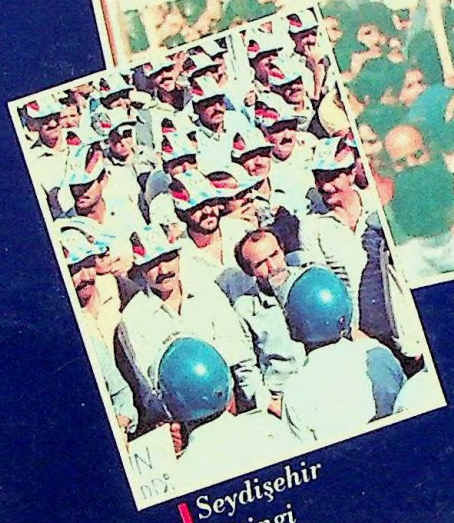

Seydişehir Mitingi

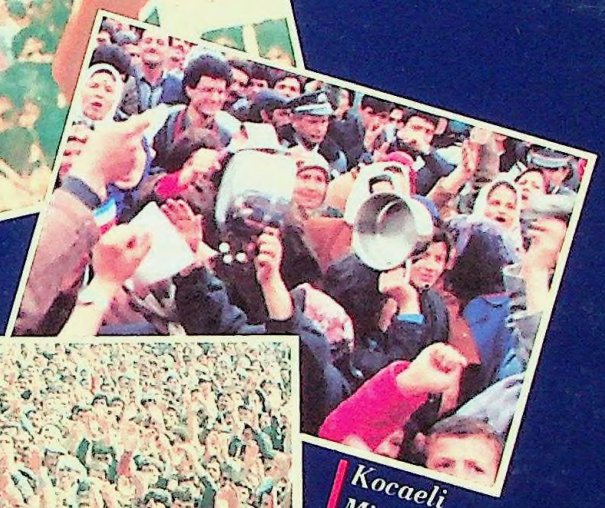

Kocaeli Mitingi

Adana Mitingi

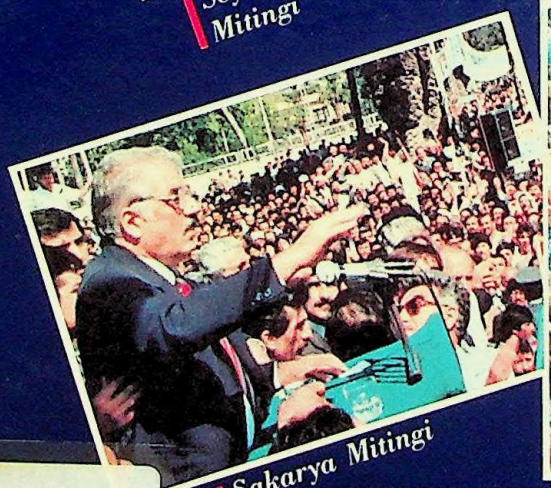

Sakarya Mitingi

Karabük Mitingi

1.98
M
39
36

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Aralık 1989

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

SUNUŞ

1986/1989 döneminde Türk-İş tarafından yürütülen çalışmalar üç raporda sunulmuştur. Bunlardan ilki ''Çalışma Raporu''dur. ''Türk-İş Çalışma Raporu/Belgeler'' başlığı altında sunulan ikinci rapor, dönem içinde Türk-İş adına yapılan önemli açıklamaları içermektedir. Üçüncü rapor, Türk-İş'in Mali durumunu yansıtmaktadır.

Yönetim Kurulumuz 15. genel kurula ayrıca üç özel rapor daha sunmaktadır. Birinci rapor Türk-İş'in uluslararası kurum ve kuruluşlar önünde işçi hak ve özgürlüklerini koruma ve geliştirme hedefi çerçevesinde yaptığı çalışmalara tahsis edilmiş, ikinci özel raporda ise sosyo-ekonomik gelişmeler grafiklerle anlatılmıştır. ''Ekmek, Barış, Özgürlük İçin...'' başlıklı bu üçüncü özel rapor da ise onbeşinci çalışma döneminde yaşanan bazı önemli siyasal, ekonomik, sosyal ve sendikal gelişmeler ve Türk-İş'in bunlara ilişkin çalışmaları, basına da yansıyan yönleri ile görsel olarak sunulmaktadır.

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi
Tarih:.....
Demirbaş No:1186
Tasnif No:331.88 Ekm 1989

331.88
EKM
1989
1186

Bilgisayara işlenmiştir

EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN

TÜRK-İŞ 14. GENEL KURULU

Hedef: Tüm Kurum ve Kurallarıyla Özgürlükçü Demokrasi

4

AÇIK MEKTUP

Dilekçeye Polis Engeli

8

SAMSUN MİTİNGİ

"Herkese Ekmek, Siyasal ve Ekonomik Demokrasi, Onurlu Barış..."

16

KOCAELİ MİTİNGİ

"12 Eylül Öncesi Lafı Kabak Tadı Verdi... Dökelim Şunu Ortaya. İşçi Ne Yapmış. Görelim"

22

HALKOYLAMASINDA "EVET" KAMPANYASI

Gerçek Demokrasiyi Kurabilmek ve Yaşatabilmek İçin "Evet"

26

SEYDİŞEHİR MİTİNGİ

"Stokçu, Vurguncu, Karaborsacı İthalatçı Kazansın... Hesap bu!"

38

YAYGIN EYLEMLERE DEVAM

Yasaksız Demokrasi Yolundaki Yürüyerek İşçinin Hakkını Söke Söke Alacağız

42

YEMEK BOYKOTU

Halkı Hayat Pahalılığı ile Ezen İktidarı Protesto İçin Yemek Yemeyelim

44

SAKARYA MİTİNGİ

"Türkiye'de Tarihin Akışını Tersine Çevirmeye Kalkışanlar Var. Boşa Çaba İşçiyi Tanımıyorlar"

50

ADANA MİTİNGİ

"Siyasal İktidarın Vurdumduymaz Tavrı Değiştirilinceye Kadar Mücadele Sürecek"

56

"HAYIR" KAMPANYASI

İktidarın Tek Hedefi Parti Çıkarını Korumaktır. Buna "Hayır" Diyelim

62

BUNALIM EKONOMİSİ

İnsanı Dışlayan Bir Ekonomik Model

72

ANTİDEMOKRATİK HUKUK DÜZENİ

"12 Eylül Hukuku" ILO İlkeleri Doğrultusunda Kaldırılmalıdır

106

EYLEME DÖNÜK KOORDİNASYON

"Hazır Ol, İşçi Kardeşim..."

126

KARABÜK VE İSKENDERUN MİTİNGLERİ

"Nisan Ayındaki Eylemleri Hatırlarsınız. Sizler İçin Aynını Yapmak Görevimiz"

154

GENEL KURUL KARARI

Hedef: Tüm Kurum ve Kurallarıyla Özgürlükçü Demokrasi

Eksiksiz, kesintisiz, özgürlükçü demokrasiye ve sosyal adalete dayanan hakça bir düzen...

Türk-İş 14. genel kurulu, Türk-İş Genel Başkanı açış konuşmasını yaparken (üstte) Genel Kurul Divanı (altta)

Aralık 1986'da toplanan Türk-İş 14. Genel Kurulu, Türk Sendikacılık hareketinin, 12 Eylül askerî müdahalesini izleyen günlerde ve 1983 genel seçimleri sonrasında sürdürdüğü mücadeleyi ve bunun sonuçlarını değerlendirmiş, onbeşinci çalışma döneminde yapılacakların hedeflerini belirlemiştir.

Genel Kurulun oybirliği ile aldığı kararda "...Cumhuriyet ve demokrasiyi korumak; kişilerin temel hak ve özgürlüklerini sosyal hukuk devleti, siyasal ve ekonomik demokrasi ve sosyal adalet ilkeleri ile bağdaşmayacak surette sınırlayan engelleri ortadan kaldırmak; kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak" temel hareket noktası olarak belirlenmiştir.

Türk-İş 14. genel kurulu bu belirlemeleri ışığında, "eksiksiz, kesintisiz, özgürlükçü demokrasiye dayanan; halkın

çıkarlarını sermayenin çıkarlarından üstün gören; işsizliğe, enflasyona, hayat pahalılığına son verecek programları benimseyen; kişi hak ve özgürlüklerine saygılı; çalışanlardan yana politikalar oluşturulup, uygulattırılması için aktif mücadele verilmesini'' kararlaştırmış, 1987 yılını Türk Sendikacılık Hareketinin bu ilkeler doğrultusunda yapacağı mücadelede ''eylem yılı başlangıcı'' ilân etmiştir.

1986/1989 dönemi genel kurulun bu direktifinin yaşama geçirilmesine yönelik çok yönlü çalışmalar ile geçmiştir.

14. genel kurulumuzca hedeflenen geniş kapsamlı taleplerimizin içeriği, kuşkusuz zamana yaygın soluklu bir sendikal mücadelenin sürekli olarak yürütülmesi yanında çoğulcu, katılımcı, özgürlükçü, siyasal demokratik rejimin yeniden kurulması, kurumlaştırılması ve işlerliğe kavuşturulması alanındaki mücadele ve gelişmelerle kaçınılmaz biçimde bağlantılıdır.

Genel Kurul kararının uygulanmasında ''eyleme'' dönük etkinlikler yanısıra Türk-İş, Anayasa ve Yasa hükümlerinin işçi hak ve özgürlüklerini güvence altına alacak bir biçimde değiştirilebilmesi, sosyal güvenlik hakkının korunabilmesi ve geliştirilebilmesi için yoğun bir çaba sarfetmiştir. 1987, 1988 ve 1989 yıllarında kamu kesiminde sürdürülen toplu sözleşme görüşmelerinde yaşanan çıkmazların aşılabilmesi yönünden de yoğun bir koordinasyon çalışması yürütülmüştür.

Eyleme dönük etkinlikler, Mart 1987'de TBMM Başkanlığına açık mektup verme gi-

Ekmek ve özgürlük mücadelesi ve siyasal iktidarın tutumu...

rişimi ile başlatılmış, bunu Samsun, Kocaeli, Seydişehir, Sakarya, Adana, Karabük ve İskenderun miting ve protesto yürüyüşleri izlemiştir. Mersin ve İstanbul'da yapılması kararlaştırılan miting ve protesto yürüyüşleri antidemokratik Yasa hükümlerine sığınan siyasal iktidar tarafından engellenmiştir. Siyasal iktidarın halkoylaması yoluyla Anayasa değişikliği gerçekleştirme girişimlerinde ve erken genel seçim ile yerel seçimlerde Türk Sendikacılık Hareketi önemli bir rol oynamış tüm baskılara karşın etkin tüm yurdu ve örgütümüzün tüm birimlerini kapsayan bir mücadele verilmiştir. ''Demokrasi ve Hür Sendikacılık Konferansları'', ''Bölge Toplantıları'', ''İl Toplantıları'', ''Teşkilât Yöneticileri Toplantıları'' bu çerçevede düzenlenmiştir. Türkiye düzeyinde uygulanan ''yemek boykotu'', sözleşme görüşmelerinde yaşanan çıkmazların aşılması için hemen her işkolunda örgüt disiplini içinde gerçekleştirilen çeşitli protesto hareketleri ile 1986/89 dönemi, Türk-İş 14. genel kurulunun belirlediği hedeflere ulaşabilme çabası içinde yürütülmüştür.

ICFTU Genel Sekreteri Vanderveken: Mücadelenizi 80 milyon işçi destekliyor (Altta) Sorunlar Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'da ve Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC)'da tartışılıyor.

1986/89 döneminde Türk-İş'in ''eğitim'' ve ''örgütlenme'' çalışmalarında da hareket noktası ''eylem ve örgütlü mücadele'' olmuştur.

Ulusal düzeyde yapılan bu mücadele etkin bir biçimde uluslararası alanlarda da sürdürülmüş, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'da, Avrupa Topluluğu Kurumlarında, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı (OECD)'de üyesi bulunduğumuz Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ve Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC) ile tam bir dayanışma içinde, siyasal iktidarın tutumu ile mücadele edilmiştir.

1987 Eylem Planı

Türk-İş Onbeşinci Çalışma Dönemi başında yüzbinlerce işçiyi ilgilendiren toplu iş sözleşmelerinde meydana gelen tıkanma ve çözümsüzlük güncel önem kazanmış, bu durum çeşitli girişimlerle aşılmaya çalışılmıştır. Ancak siyasal iktidarın tutumunda hiçbir değişikliğin olamayacağının açıklığa kavuşması ile birlikte 14. genel kurul kararları yönünde alınacak önlemler ve yapılacak etkinlikler Yönetim Kurulu'nca değerlendirilmiş ve Başkanlar

Türk-İş Yönetim Kurulu 16 Mart 1989'de eylem planını sundu.

Kurulu'nun 2 Mart 1987 tarihli olağanüstü toplantısında gelişmeler görüşülmüştür.

Yönetim Kurulu 16 Mart 1987 günü toplanan Başkanlar Kurulu'na geliştirdiği eylem planını sunmuştur.

Yapılan sunuşta öngörülen mücadele hedefleri şöyle belirlenmiştir:

☐ Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesi

☐ İşçinin, Çalışanların hak ve özgürlüklerini hedef alan haksız ve adaletsiz kısıtlama ve uygulamaların Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ilkeleri ışığında kaldırılması

☐ Grevli serbest toplu pazarlık düzenine yeniden işlerlik kazandırılması

☐ Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğunun ağır ekonomik ve sosyal sorunlarının çözülerek "sosyal devlet" ve "sosyal adalet ilkelerine dayalı bir düzenin kurulabilmesi.

Yönetim Kurulu "siyasal iktidarın tüm uyarılara karşın çalışanlara karşı hasmane tutum ve uygulamalarını sürdürmekte direndiğine" dikkati çekmiş, "Konfederasyon ve üye örgütlerce yurt düzeyinde ya da öncelikli sektör, işkolu ve işyerlerinde işi süreli ya da süresiz biçimde, genel olarak durdurma dahil olmak üzere" aşağıdaki etkinliklerin yapılmasını önermiştir:

☐ 67 ilde, Türk-İş İl Temsilcileri ve Örgüt yöneticilerinden oluşacak "il eylem komiteleri"nin kurulması,

☐ Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğunun içinde yaşadığı çıkmaz ve sorunları açıklayan bir "açık mektubun" TBMM Başkanlığı'na, siyasal parti gruplarına, milletvekillerine ve gerekli diğer mercilere sunulması,

☐ Belirlenecek il ya da ilçelerde miting, protesto yürüyüşü gibi etkinlikler yapılması,

☐ Türk-İş üyesi Örgütlerin grev uygulamasına geçtiği ya da lokavta maruz bırakıldığı il ve ilçelerde, diğer dayanışma etkinlikleri yanında toplantı ve protesto yürüyüşleri düzenlenmesi,

☐ İşçilerin ekonomik ve sosyal hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla yürütülen sendikal çalışmaları engelleyen siyasal iktidarın bu tutumunun kamuoyuna duyurulması,

☐ Örgütlenme ve eğitim çalışmalarının eylem gerekçelerine, hazırlıklarına ve uygulamasına dönük olarak yürütülmesi,

☐ İşçilerin içinde bulunduğu çıkmazların ve demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile yerleştirme uğraşının ilgili tüm uluslararası kuruluşlara duyurulması.

Yönetim Kurulu ayrıca yurt düzeyinde "ödenen üret kadar verim uygulaması"na yönelinmesi "işçi sağlığı ve iş güvenliğinin ihlâl edildiği veya tehlikede olduğu tesbit edilen sektör, işkolu ve işyerlerinde, pratikte tüm kuralları ile işçi sağlığı ve iş güvenliği gereklerine uygun can güvenliği sağlanana kadar, işbaşı yapılmaması da dahil, eylem ve girişimlerin sürdürülmesi" ve "fazla çalışma uygulamasında işçinin muvafakatini öngören Yasa hükmünün ihlalinin önlenebilmesi" bakımından gereken hazırlıkların başlatılmasını; "kapalı salon toplantıları, konferanslar, sempozyumlarla etkin bir biçimde kamuoyu oluşturma çalışmasının yapılmasını" önermiştir.

Türk-İş Yönetim Kurulu'nun geliştirdiği eylem planı geniş bir biçimde tartışılmış, TBMM Başkanlığına, siyasal partilere ve milletvekillerine yapılacak başvurunun tarihi "24 Mart 1987" olarak belirlenmiştir. Kurul "açık mektup" biçiminde yapılacak başvurunun, Anayasanın 74. maddesi çerçevesinde "dilekçe hakkı" kullanılarak yapılmasını; profesyonel yöneticilerin ve yurt düzeyinde yönetim kademelerinde görevli yöneticilerin dilekçe hakkını kullanmak üzere Ankara'da bulunmalarının sağlanmasını kararlaştırmıştır.

AÇIK MEKTUP

DİLEKÇEYE POLİS ENGELİ

"TBMM çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi, sosyal hukuk devleti ilkelerini tahrip eden gidişe "dur" demeyi bilmelidir..."

Türk-İş Yönetim Kurulu TBMM Başkanlığı ve diğer mercilere ulaştırılmak üzere hazırladığı "açık mektup"ta sorunları ve hedeflerini tekrarlamış, bunların çözümü için 1984'ten itibaren çeşitli zamanlarda TBMM'ne başvuruda bulunulduğunu hatırlatarak,

"...TÜRK-İŞ bu çerçevede, Mayıs 1984'den itibaren, temel yurt ve işçi sorunlarına çözüm arayan Yasa değişiklik önerilerini sunmuş, önerilerin gerekçelerini Türk kamuoyuna ve 17 Temmuz 1984, 11 Şubat 1985, 29 Nisan 1985 tarihlerinde Hükümete ayrıntılarıyla açıklanmıştır. Kasım 1985'de tüm sorunlar TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde düzenlenen bir ortak toplantıda TBMM Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu üyelerine anlatılmış, önlem alınması istenmiştir. 21 Aralık 1985'de Ankara'da düzenlenen "Parlâmentoya Çağrı Toplantısı"nda çıkmazlar, sorunlar ve çözüme ilişkin düşünceler tekrarlanmıştır. 15 Ocak 1986'da Yasalarda yapılması gerekli görülen değişikliklerle ilgili ilkeler Hükümete, tüm siyasal partilere, tüm milletvekillerimize ve Başkanlığınıza bir kez daha sunulmuştur. Üzülerek belirtmek gerekir ki, bunca girişime, çıkmazlara akılcı çözümler bulabilme çabasına karşın, bu tarihe kadar bu alanda hiçbir önlem alınmamıştır." demiştir.

Sendika yöneticileri emniyet güçleri ile karşıkarşıya...

24 Mart 1987 günü Türk-İş Genel Merkezi'nde Yönetim Kurulu, Başkanlar Kurulu üyeleri, şube başkan ve yöneticileri toplanmışlar, Türk-İş Genel Başkanı açık mektubu kamuoyuna açıklamıştır.

Mektubun toplu olarak TBMM Başkanlığı'na götürülmesi, örneğine hiçbir demokratik ülkede rastlanmayacak biçimde ve yöntemlerle polis tarafından engellenmiştir. 24 Mart günü gelişen olaylar dünya ve Türk basınında birinci haber olarak yer almış, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu gelişmeleri tüm ayrıntılarıyla kamuoyuna duyurmak mecburiyetinde kalmıştır. Siyasal parti temsilcileri Türk-İş'e gelerek üzüntülerini duyurmuşlar, siyasal iktidarın anti-demokratik tutumu şiddetle kınanmıştır.

Gelişen olaylar zinciri içinde açık mektup tüm ayrıntısı ile Türk ve dünya kamuoyunun malı olmuştur.

Türk-İş Başkanlar Kurulu 25 Mart 1987 günü olağanüstü toplanarak durumu gözden geçirmiş, "eylem komitelerinin ortak toplantıya çağrılması, grev uygulanan ya da lokavta maruz bırakılan işçilerin bulunduğu en az beş il ve ilçede toplantı, protesto yürüyüşleri ve mitingler yapılması, Samsun'da 26 Nisan günü bir protesto mitingi düzenlenmesi, siyasal iktidarın tutumunun her araçtan yararlanılarak kamuoyuna duyurulması çalışmasının başlatılması" kararlaştırılmıştır.

Türk-İş Başkanlar Kurulu toplantısını takiben hükümet adına yapılan açıklamalarda açık mektup verme girişimi "Türkiye'yi 12 Eylül öncesine götürecek kanunsuzluk" olarak nitelenmiş, "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasının ihlâl edildiği" iddia edilmiştir. Hükümet tarafından yöneltilen bu suçlamalardan hemen sonra Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi hareke-

Türk-İş Yönetim Kurulu'nca TBMM'ne Sunulan Açık Mektup

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun;

Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesini,

Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğunun ağır ekonomik ve sosyal sorunlarının çözülerek "sosyal devlet" ve "sosyal adalet" ilkelerine ve gereklerine dayalı bir düzenin kurulabilmesini,

İşçi hak ve özgürlüklerini hedef alan haksız ve adaletsiz kısıtlama ve uygulamaların Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Teşkilâtı ilkeleri uyarınca kaldırılmasını,

Grevli serbest toplu pazarlık düzenine yeniden işlerlik kazandırılmasını öngören hedef ve çalışmaları ışığında, çeşitli yurt ve işçi sorunlarına çözüm getirilmesi amacıyla 1984 yılından itibaren Başkanlığınıza ve Başkanlığınız aracılığıyla Yüce Meclisimize başvurduğu hatırlardadır.

TÜRK-İŞ bu çerçevede, Mayıs/1984'den itibaren, temel yurt ve işçi sorunlarına çözüm arayan Yasa değişiklik önerilerini sunmuş, önerilerin gerekçelerini Türk kamuoyuna ve 17 Temmuz 1984, 11 Şubat 1985, 23 Nisan 1985 tarihlerinde Hükümete ayrıntılarıyla açıklamıştır. Kasım/1985'de tüm sorunlar TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde düzenlenen bir ortak toplantıda TMBB Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu üyelerine anlatılmış, önlem alınması istenilmiştir. 21 Aralık 1985'de Ankara'da düzenlenen "Parlâmentoya Çağrı Toplantısı"nde çıkmazlar, sorunlar ve çözüme ilişkin düşünceler tekrarlanmıştır. 15 Ocak 1986'da Yasalarda yapılması gerekli görülen değişikliklerle ilgili ilkeler Hükümete, tüm siyasal partilere, tüm milletvekillerimize ve Başkanlığınıza bir kez daha sunulmuştur.

Üzülerek belirtmek gerekir ki, bunca girişime, çıkmazlara akılcı çözümler bulabilme çabasına karşın, bu tarihe kadar bu alanda hiçbir önlem alınmamıştır.

Siyasal iktidarın çalışanlara karşı hasmane tutum ve uygulamalarını sürdürmekte direnmesi, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nu 16 Mart 1987 tarihinde kamuoyuna da duyurulan bir dizi önlem alma ve uygulama noktasına getirmiştir. Bu çerçevede; demokratik parlâmenter düzene, demokratik parlâmenter düzenin kurumlarına saygı ve güven geleneğimiz doğrultusunda, öncelikle, Anayasanın 74 üncü maddesinin Türk yurttaşlarına tanıdığı hakkın, TÜRK-İŞ Örgütünün tüm birimlerinin yöneticilerince 3071 sayılı Yasa hükümlerine göre kullanılması üzerinde görüş birliğine varılmıştır.

TÜRK-İŞ, Yüce Meclisimizin Ulusumuzun iktisaden güç durumdaki çoğunluğunun haklı dert ve şikâyetlerini çözebilmek, Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile yerleştirebilmek için tüm imkânları seferber edeceği inancını ve güvenini korumaktadır.

Sayın Başkan,

TÜRK-İŞ açısından bugün cevabı dikkatle araştırılmak gereken ilk soru yakın geçmişin "sosyal hukuk devleti" olan Türkiye'nin 1980 sonrasında buradan hangi noktaya geldiği; bugün egemen kılınmak istenen şartlar kendi seyrinde bırakılırsa, önümüzdeki günlerde hangi noktalara gelinebileceğini sorusudur.

Belirtmek gerekir ki, son yedi yıl, Türkiye'de sosyal devlet anlayışını ortadan kaldırmış, hukuk devleti ilkesini ise ciddi suretle tartışılır duruma sokmuştur.

Yapısındaki tüm çarpıklıklar ve 18 inci yüzyıl anlayışı ile uygulanmaya çalışılan ekonomik sistem, iktisaden güçsüz durumdaki geniş halk kesimlerini Devlet himayesinden büyük ölçüde yoksun hale getirirken, Devlet bu kesimleri koruyucu sosyal, ekonomik ve malî tedbirler alma ödevini yerine getiremez duruma girmiştir. Buna koşut olarak, Devletin ekonomik hayattaki belirleyici etkinliği ve rolü hiç mertebesine indirgenmek, iktisaden güçsüz durumdaki kitleler özel sermayenin egemenliği altına sokulmak, insafına terkedilmek istenmektedir.

Sayın Başkan,

Bu çarpıklığın tabii sonuçları Türkiye'de son yedi yıldır tüm çıplaklığı ile yaşanmaktadır.

Siyasal iktidar geniş kitlelerin ağır ekonomik güçlükler ve her ölçünün ötesindeki hayat pahalılığı altında ezilmesine seyircidir.

Her beş yurttaşlarımızdan birinin işsizliğin feci sonuçları ile karşıkarşıya bulunduğu Yurdumuzda, iş sağlamanın, işsizlikle mücadelenin Devletin işlevleri arasında bulunmadığı öne sürülebilmektedir.

Gerçek gelir düzeyinin yarıyarıya eksildiği, yüzbinlerce yurttaşımızın aileleri ile birlikte asgari ücret düzeyinde sefalete mahkûm edildiği bir ortamda, sıkıntıları ortadan kaldırmakla ödevli olanlar sessiz kalabilmektedir.

İktisaden güçsüz durumdaki kesimlerin dışından tırnağından arttırarak yerine getirdiği vergi ödeme yükümlülüğü ile sağlanan imkânlar, siyasal iktidarla bütünleşen üç beş sermayedara ya da kuruma aktarılabilmektedir.

Türkiye'nin gelir dağılımı en bozuk ülkeler arasında başlarda olması; uygulamanın giderek daha kötüye yönelmesi siyasal iktidarı hiçbir şekilde rahatsız etmemektedir.

Emeğin ulusal ve uluslararası düzeyde bir "met'a" gibi, üstelik ucuzluğu ile iftihar edilerek, pazarlanmaya kalkışılması; Türk çalışanının emeğinin yabancı tekellerce Türkiye Cumhuriyeti Devleti hudutları içinde sömürülebilmesi için her çeşit imkânın yaratılması, bugünkü siyasal iktidar açısından, sistemin bir gereği ve yadırganmamak gereken bir uygulama olarak görülmektedir.

Ekonomik sistemin çarpıklıklarından ve çarpıklıklarda ısrarlı olunmasından kaynaklanan, kamu vicdanını ağır şekilde rencide eden bu tablo-

(Lütfen sayfayı çeviriniz)

nun Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Örgüt yöneticileri ve Konfederasyon saflarında bütünleşmiş milyonlarca işçi tarafından kabul edilmesi, karşılıksız bırakılması asla mümkün değildir.

Sayın Başkan,

Bunun gibi, TÜRK-İŞ açısından, sisteme yönelik eleştirilerin "12 Eylül öncesini arayış" ya da "siyaset yapma isteği" biçiminde değerlendirilmesi de kabul edilemez.

Siyasal iktidar kendi dışındaki her çevreyi, çoğu kez demokratik bir yapıda çoğulculuğa dayalı özgür düşünceleri de hedef alarak sürekli olarak suçlama eğilimindedir.

TÜRK-İŞ, siyasal iktidarca benimsenen ekonomik sistemi tüm kurumları ile yerleştirmeyi, iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğun haklarının ortadan kaldırılmasını kolaylaştırmayı amaçlayan bu tutumu ve suçlamaları şiddetle reddetmektedir.

TÜRK-İŞ'in bu görüşü, çalışanların hak ve özgürlüklerinin korunması hedefi ile yakından ilgilidir. Türkiye ekonomik sorunlarını çözmek uğraşını, insan hakları temeline dayandırmak zorundadır.

Bu çerçevede Türkiye'nin insan haklarına saygı esasına dayalı Batı demokrasilerinden adım adım uzaklaştırılmasına seyirci kalmak, hatta bunun teşvikçisi olmak son derece zararlı ve tehlikeli bir tutumdur.

Hür sendikacılık, grevli serbest toplu pazarlık hakkı gibi, demokrasiyi gerçek anlamda demokrasi yapan kurumların, bunca uyarıya rağmen, siyasal iktidarca hayata geçirilmemekte direnilmesinin sadece çarpık ekonomik sistemin korunması amacına yönelidiğini kabul etmek mümkün değildir. Adeta Batı Demokrasilerinin Atatürk Türkiye'sini daha ileri ölçüde dışlaması için bir plân uygulanmaktadır.

Bunun TÜRK-İŞ tarafından kabul edilmesi ve karşılıksız bırakılması düşünülemez.

Sayın Başkan,

Bugün Türkiye'de milyonlarca insanımızın, tarım işçilerinin, İş Yasalarının ve sosyal güvenlik sisteminin dışında, güvencesiz durumlarını sürdürmesi siyasal iktidarı rahatsız etmemektedir.

Siyasal iktidar, gelir dağılımındaki adaletsizlikleri dengeleyebilecek kurumların, örneğin grevli toplu pazarlık düzeninin işlerlik kazanmamasından sıkıntı duymamakta, sömürü şartlarını kolaylaştırmak maksadıyla, Devlet'i çalışanlar karşısında örgütleme, Devlet gücünü özel sermaye ile bütünleştirme yolunu seçmektedir.

Devletin müdahalesi dışında gelişmesi gerekli olan toplu pazarlık düzeni, siyasal iktidarın açık ve aktif müdahalesi altındadır.

Yüzbinlerce çalışan "sözleşmeli" adı altında ekonomik hak ve menfaatlerini koruma ve geliştirme imkânlarını, örgütlenme hakkını, toplu sözleşmelerden yararlanma hakkını yitirme tehdidi altındadır.

Devlet memurlarının en doğal hakkı olan sendikalaşma hakkı tanınmamaktadır.

Hür sendikacılık ilkeleri açıkça çiğnenmektedir.

Batı demokrasilerince Türkiye'nin dışlanmasına yol açan bu tutumun bir raslantıdan ibaret olduğunu söyleyebilmek mümkün değildir.

Bunun gibi; çalışan için güvence sağlayan tüm kurumlara göz dikilmiştir. Kıdem tazminatı gibi hukuksal kurumlar ortadan kaldırılmak, işçinin meslekî kaderini işverenin iki dudağı arasına bırakmak istenmektedir. Siyasal iktidar binlerce işçinin işverenlerin keyfi tasarruflarıyla işinden edilmesi, tazminat haklarının hatta ücretlerinin gaspedilmesi karşısında seyircidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğinde durum yürekler acısıdır. İş kazalarında ve meslek hastalıklarında en kötü ülkelerin başında gelen Türkiye'de bu durumun önlenmesi için yapıcı ve kalıcı hiçbir önlem alınmamaktadır. İşçiye, ailesine ve emeklilerine sınırlı da olsa sağlık alanında hizmet getiren ve işçinin parasıyla kurulan sağlık tesislerine bile göz dikilmiştir.

Sayın Başkan,

Tüm bu çarpıklıkların Türkiye'yi hangi noktaya getireceği sorusunun cevabı ise çıkmazdır, çözümsüzlüktür.

Siyasal iktidar bu gidişin çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi arayışına, demokrasiyi kalıcı kılabilmek için gösterilmek gereken özene ne denli ters ve sonuçlarının ne denli tahripkâr olabileceğini ya görmememekte, ya da daha vahimi görmek istememektedir.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi; sosyal hukuk devleti ilkelerini hedef alan, Atatürk Türkiye'sini insan hakları temeline dayalı hukuk sisteminden koparmaya yönelen bu gidişe "dur" diyebilecek merci ise Yüce Meclisimizdir. TÜRK-İŞ, başta da belirtildiği üzere, Yüce Meclisimizin bu alanda üzerine düşen tüm sorumlulukları eksiksiz yerine getirme çabası içinde olacağına inanmaktadır.

İktisaden güçsüz durumdaki geniş halk kesimlerinin, diğer bir deyişle işçilerimizin, memurlarımızın, köylümüzün, küçük esnafın, emekli, dul ve yetimlerimizin bu hayatî sorunlarına, Atatürk Türkiye'sine en kısa süre içinde sahip çıkılacağı, gerekli önlemlerin alınacağı umudu ile, durumu Başkanlığınıza ve Başkanlığınız aracılığıyla TBMM'nin saygıdeğer üyelerine sunarız.

Saygılarımızla,

YÖNETİM KURULU

Türk-İş Genel Merkezi kuşatma altında.

te geçirilmiş, Yönetim ve Başkanlar Kurulu karar defterlerine, konu ile ilgili yazışmalara emniyetçe el konmuştur. Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri 27 Mart 1987 günü Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı tarafından 5.5 saat sorgulanmış, kovuşturma takipsizlik kararı ile sonuçlanmıştır.

Türk-İş Yönetim Kurulu aynı gün yayınladığı bir bildiri ile Hükümetin baskı yöntemlerine başvurmasını ağır bir dille kınamıştır.

Yönetim Kurulu bildirisinde şöyle denilmiştir:

''Anayasanın 74. maddesinin tüm Türk yurttaşlarına tanıdığı dilekçe hakkının kullanılmasını, 24 Mart 1987 günü baskı yöntemleriyle engelleyen siyasal iktidar yaptığı kanunsuzluğun, Anayasa suçu işlemiş olmanın telaşı içindedir.

Hükümet bu telaşla Türk ve dünya kamuoyunun gözleri önünde cereyan eden olayı olduğundan farklı gösterme, saptırma gayreti içine girmiştir.

Baskıyı sürdürme niyetindedir.

Hükümete göre TÜRK-İŞ'in kalkıştığı bir yasa dışı hareket önlenmiştir...

Hükümetin ''hangi yasa dışı hareket'' sorusuna vereceği tek cevap yoktur.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu üyeleri ve TÜRK-İŞ üyesi örgütlerin yöneticileri 3071 sayılı yasa çerçevesinde, şikayetlerini belirtir dilekçelerini vermek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne, her Türk yurttaşının yapabileceği gibi, gitmek istemişlerdir; Hükümet de, TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ni emniyet güçlerine sardırarak, TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ne çıkan her yolu polisle, araçlarla kapatarak, kaba kuvvetle bu Anayasal ve Yasal hakkın kullanılmasını engellemiştir. Bu gerçek herkesçe bilinmektedir.

24 Mart sonrasında Hükümet, işçilere ve onların temsilcilerine reva gördüğü kanunsuzluğu ve baskıyı daha da ileri noktalara götürme içine girmiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemelerini harekete geçirecek adımlar atılmıştır.

Polis, TÜRK-İŞ'in karar defterlerini dün gece saat 23.45'de almıştır.

Hükümet, bağımsız yargıyı peşin hükümle harekete sürükleyebilecek beyanlarda bulunmaya devam etmektedir.

Bu; yapılan kanunsuzluğu kapatma gayretidir... Boş bir gayrettir.

Türk işçisinin, TÜRK-İŞ yöneticilerinin, TÜRK-İŞ'in ve örgütünün maruz bırakıldığı bu kanunsuzluk ve baskı bugün Dünyanın tüm demokratik ülkelerince yakından izlenmektedir.

POLİSLE PAZARLIK — Polis barikatının önünde Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, barikattan "kaçar kişilik gruplar halinde çıkılacağının" pazarlığını yaptı. Türk-İş yöneticileri, 30 kişilik bir grup halinde barikatı aştı. Ama polis, ikinci grubu engelledi.

Türk-İş yürüyemedi

Şevket Yılmaz ve Türk-İş yöneticileri, TBMM'ye dilekçe sunmak için genel merkezden çıkar çıkmaz polis barikatıyla karşılaştılar. Polis, Şevket Yılmaz'a "Valilikten izniniz yok, yasadışı yürüyüşe izin veremeyiz" dedi. Yılmaz, "Yasal hakkımız olan dilekçe hakkımızı engelleyenleri protesto ediyorum" diye konuştu ve genel merkeze geri döndü.

Yürüyüşü izlemek için gelen işçiler, "Genel grev" diye bağırdılar. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, Türk-İş'i desteklemek üzere Türk-İş merkezine geldi. **8. Sayfada**

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş yöneticilerinin işçi sorunlarıyla ilgili dilekçe vermek için TBMM'ye yürüyüşü, polis tarafından engellendi. Türk-İş ve bağlı sendikalar profesyonel yöneticileri ile polis arasında Türk-İş Genel Merkezi önünde 1 saati aşkın devam eden sürtüşmeler sonunda, polis barikatları aşılamayınca Türk-İş Başkanlar Kurulu olayı protesto ederek, Meclise gitmekten vazgeçme kararı aldı.

Türk-İş'i Mecliste bekleyen ve olayı öğrenen muhalefet partileri sırasıyla SHP Genel Başkanı **Erdal İnönü**, DYP Genel Başkanı **Hüsamettin Cindoruk**, DSP Grup Başkanvekili **Sururi Baykal**, beraberlerinde milletvekilleri olduğu halde Türk-İş'i ziyaret ederek, **"geçmiş olsun dileğinde"** bulundular. Gerek Türk-İş, gerekse siyasi parti yöneticileri, olayı ağır bir dille kınarlarken, **"Hükümetin işçi sorunlarının dile getirilmesine tahammülü olmadığını"** vurguladılar.

Türk-İş Başkanlar Kurulu, bugün toplanarak olaylarla ilgili olarak bundan sonra yapılacak eylemlere ilişkin bir karar alacak. Bu arada illerine dönecek olan sendika yöneticilerinden bütün illerde en kısa sürede eylem komitelerinin oluşturulması ve alınacak eylem kararlarına göre, hazırlıklı olmaları istendi. İlk aşamada Meclise ulaştırılamayan dilekçenin, bütün illerden yaygın telgraflarla Meclise gönderilmesi istendi.

İçişleri Bakanı **Yıldırım Akbulut** da TBMM'nde düzenlediği basın toplantısında, güvenlik kuvvetlerinin yasayı uyguladığını savunarak, **"Bir kanunsuzluk varsa, bu yürüyüşü ben yapacağım diyenlerdedir"** dedi.

Yürüyüş hazırlıkları

Türk-İş bugün Meclis'e yürüyor

Ankara'da kritik gün

- Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz "Ok yaydan çıkmıştır. Yürüyüş mutlaka gerçekleşecek" dedi
- İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut, "Yürüyüş yasak yürürlerse biz yasaları uygularız" diye konuştu

1

Türk-İş yetkilileri yürüyüş için izin almadılar

İşçi temsilcileri Meclis yolunda

2

Genel merkez çembere alınınca Meclis'e yürüyüş gerçekleşemedi

Türk-İş'e polis duvarı

Kol kola girerek "duvar" oluşturan ve araçlarla sokakları kapatan polisle Türk-İş yöneticileri arasında tartışma çıktı

Yılmaz, geri döndü

Amaç sağlandı

3

Son iki gün içinde, Dünyada işçileri temsil eden tüm uluslararası kuruluşlar Hükümetin tutumunu şiddetle kınamışlar, Türk işçisine ve TÜRK-İŞ'e haklı mücadelesinde sonuna kadar destek sağlayacaklarını ve yanında yer aldıklarını bildirmişlerdir.

1 *Tercüman, 25.3.1987*
2 *Tercüman, 24.3.1987*
3 *Günaydın, 24.3.1987*

Hükümetin tutumu, özellikle başvurduğu baskı yöntemleri şu anda uluslararası kuruluşlara bağlı en az 300 milyon işçinin ortak sorunu durumundadır. Yarın, Türkiye'de çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi alanındaki gelişmeler, ilgili her çevrenin, her uluslararası kuruluşun ortak sorunu olacaktır.

Siyasal iktidara düşen; baskı yöntemlerinden derhal

TÜRK-İŞ'İ POLİS DURDURDU!

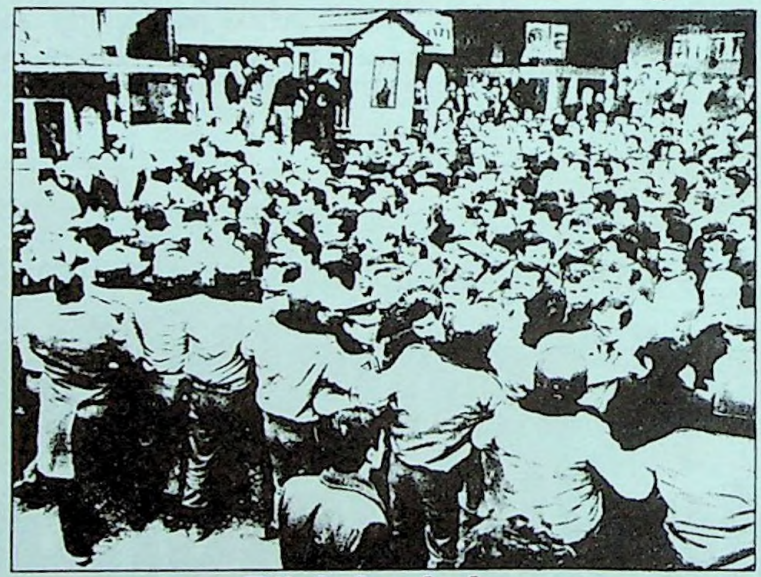

Böyle başladı

Türk-İş binası önünden Meclis'e doğru yürüyüşe geçen yüzlerce sendikacı 10-15 metre iler de polisin oluşturduğu etten duvarla karşılaştı. Polis "Yürüyüş kanunsuz" derken, sendikacı lar, "Biz dilekçe verme hakkımızı kullanmak istiyoruz. Önceden izin almaya ne lüzum var" diye bağırıyorlardı.

(Fotoğraflar: Bekir DAŞÇI-Ali MANAZ

1

Türk-İş mektubu

TBMM'YE VERİLEN MEKTUPTAN

Son 7 yılda sosyal devlet anlayışı ortadan kalktı.
Siyasi iktidar, sömürü şartlarını kolaylaştırmak amacıyla devleti çalışanlar karşısında örgütleme, devlet gücünü özel sermaye ile bütünleştirme yolunu seçmektedir.
Siyasi iktidar, çalışanlara karşı hasmane tutum ve uygulama içinde.
Hür sendikacılık ilkeleri açıkça çiğneniyor.

yi, iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğun haklarının ortadan kaldırılmasını kolaylaştırmayı amaçlayan bu tutumu ve suçlamaları şiddetle reddetmektedir" denildi.

Mektupta Türkiye'nin insan haklarına saygı esasına dayalı Batı demokrasilerinden adım adım uzaklaştığına seyirci kalmanın, hatta bunun teşvikçisi olmanın son derece zararlı ve tehlikeli bir tutum olduğuna işa-

2

1 *Ulus, 25.3.1987*
2 *Cumhuriyet, 25.3.1987*

Şevket Yılmaz ateş püskürdü:

"İşçinin artık tek hedefi ÖZAL'ı devirmektir!"

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz..

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz "Bugün Türkiye'de 51 milyon insan aç, sadece 1 milyon tok" dedi

Polisin barikat kurup, Meclis'e yürümelerine engel olduğunu söyleyen Şevket Yılmaz şöyle devam etti: "Özal hükümetinin işçi düşmanı tutumu iyice açığa çıktı. Özal ve partisini bir daha iktidara getirmemek boynumuzun borcudur, elimizden ne gelirse yapacağız."

Türkan BUĞDAYCI

ANKARA- Hükümetin, güvenlik güçleri vasıtasıyla Türk-İş'in Meclis'e yapacağı yürüyüşü engellemesi iki kesim arasındaki ipleri tamamen kopardı. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Artık tek hedefimiz var. O da Özal ve partisinin gitmesi ve bir daha iktidara gelememesi" dedi.

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, Günaydın'a yaptığı açıklamada, Özal hükümetini işçilerekarşı kendikendine yarattığı bir kan davası gütmekle suçlayarak, bu hükümet döneminde en basit Anayasal hak

1

Türk-İş yürüyüşünün yankıları sürüyor

DYP Genel Başkanı Cindoruk, "Parti olarak bütün güçleri ile Türk-İş'in haklı mücadelesinin yanında olduklarını belirterek, "İçişleri Bakanı'nın sabıkalı olduğunu ve istifa etmesi gerektiğini söyledi.

2

Yürütmediler

- Meclis'e dilekçe vermek için 700 sendikacı Türk-İş Genel Merkezi'nde toplanırken, polis bütün yolların başında barikat oluşturdu. Başkan Şevket Yılmaz'la bazı sendikacılara yol verildi, diğerleri tutuldu. Bunun üzerine Yılmaz da geri döndü ve bir dilekçe yürüyüşü bile yapılamadı. Ve dilekçeler yakıldı
- **POLİS:** "Eğer dağılmazsanız biz dağıtırız"
- **YILMAZ:** "Polis arkadaşlar, üstümüze yürümeyin"
- **HALİL TUNÇ:** "Polis devleti uygulaması"
- **YILMAZ:** "Hükümet dilekçe hakkını bile kullandırtmadı. Bu emri kimin verdiği belli. Bizi, polisle karşı karşıya getirenin hafızasından şüphe ederim. Dilekçeleri posta ile gönderin"
- **SENDİKACILAR:** "Yakarız. Yırtarız daha iyi. Artık genel grev zamanı. İşçiler el ele, genel greve"

HABERİ 7 SAYFADA

Dilekçeler yakıldı Polis engellemesinden sonra Türk-İş Genel Merkezi önünden ayrılmamaya kararlı olan sendikacılar, ellerindeki TBMM komisyonuna verecekleri dilekçeleri bir bir yaktılar. (Fotoğraf: Mustafa İSTEMİ)

vazgeçmek, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile hayata geçirmektir.

TÜRK-İŞ demokrasi aldatmacası ile her şart altında mücadele etmeye devam edecektir. Hükümet TÜRK-İŞ'in bu kararlılığını dikkatle değerlendirmelidir. Her baskı hareketi, TÜRK-İŞ'in mücadele boyutlarını biraz daha büyütecektir."

1 *Günaydın, 26.3.1987*
2 *Zaman, 27.3.1987*
3 *Milliyet, 29.3.1987*

SAMSUN MİTİNGİ

"Herkese Ekmek, Siyasal ve Ekonomik Demokrasi, Onurlu Barış..."

"Öyle bir ders verelim ki, kimse demokrasiye, işçi hak ve özgürlüklerine böylesine saygısızlık yapamasın..."

26 Nisan 1987 Pazar günü Samsun İlimizde yapılması kararlaştırılan yürüyüş ve açıkhava toplantısı için Samsun Bölge Temsilciliği ve İl Temsilciliği ile Eylem Tertip Komitesi harekete geçirilerek hazırlıklar başlatılmıştır.

Samsun Valiliği 3 Nisan 1987 tarihinde yapılan müracaat 9 Nisan 1987 tarihinde cevaplandırılmış, yürüyüş güzergahı ile toplantı alanı bildirilmiştir. 8/16 Nisan 1987 tarihleri arasında Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri, 12/14 Nisan 1987 tarihleri arasında Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Samsun ve Sinop İllerimizde ön hazırlık çalışmalarını sürdürmüşler, 18/23 Nisan 1987 tarihleri arasında Türk-İş Genel Sekreteri ve Türk-İş Genel Teşkilâtlandırma Sekreteri Çorum, Amasya, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin'de mahalli şubeler başkan ve yöneticileri ve Türk-İş il temsilcileri ile görüşmeler, ortak toplantılar yapmışlar, çalışmaları geliştirmişlerdir.

Bu arada, Samsun Eğitim Sitemiz konferans salonunda mahalli şubelerimiz başkan ve yöneticileriyle, işyeri baştemsilcileri ve temsilcilerinin katıldıkları iki toplantı yapılarak Konfederasyonumuzun görüşleri anlatılmış, mitingle ilgili bilgiler sunulmuştur.

Samsun'da onbinler yürüdü...

Basın ve TRT mensuplarının yapılacak yürüyüş ve açıkhava toplantımızı izlemelerini sağlayacak tedbirler alınmış toplantının yapılacağı Cumhuriyet Meydanı kendi imkânlarımızla meydana getirilen ses düzeni ve donatımla hazırlanmış, görevli ve sorumlular belirlenerek toplantımızla ilgili bütün hazırlıklar mahallinde tamamlanmıştır.

Toplantımızla ilgili el ilânları Samsun içinde dağıtılmış ve gezici araçlarımızla sesli çağrılar yapılması sağlanmıştır. 24.4.1987 günü Başkanlar Kurulu Samsun Eğitim Sitesinde toplanmıştır.

Kamuoyu önünde TÜRK-İŞ bütünlüğünü ve gücünü di-

siplin içinde sergileyen bu mitingimizde Ordu Valisi'nin mitinge katılmak isteyen Sendikamız yönetici ve üyelerine karşı çıkarmak istediği engeller de alınan tedbirle aşılmıştır.

26 Nisan 1987 Pazar günü sabahı TÜRK-İŞ Yönetim ve Başkanlar Kurulu Üyeleri ve mahalli şube başkanları ve yöneticileriyle birlikte Fuar alanında bulunan Atatürk heykeline Türk-İş Genel Başkanı tarafından çelenk konularak saygı duruşunda bulunulmuştur.

Samsun İli ve civarından gelen Teşkilâtımız yönetici ve üyelerinin yürüyüş toplanma mahalline intikalleri için gerekli tedbirler alınmış ve saat 14.00'de Samsun Gar Lokantası önünden binlerce işçinin ve tüm bağlı teşkilâtımız Genel Başkan ve Yöneticilerinin katıldığı yürüyüş başlatılmıştır.

Yürüyüş güzergahının elverişliliği dolayısıyle onbinlerce Samsun'lu yurttaşımız yürüyüş ve toplantımızı alınan caydırıcı bütün polis tedbirlerine rağmen, coşkuyla izlemişlerdir.

Toplantının yapılacağı Cumhuriyet Alanının etrafı polis kordonuyla çevrilmiş ve toplantıya katılmak isteyen yurttaşlarımıza engel oluşturulmuş bulunulmasına rağmen binlerce işçi alanı tamamiyle doldurmuştur.

Birlikte söylenen İstiklâl Marşından sonra toplantı Samsun Bölge Temsilcisi tarafından açılmış, kadın işçilerimizi temsilen TEKGIDA-İŞ Sendikası Gerze Şubesi Sekreteri coşkuyla karşılanan bir

İşçinin sesi: Herkese ekmek; siyasal ve ekonomik demokrasi; onurlu barış...

konuşma yapmıştır. Mahalli teşkilâtlar adına Yol-İş 1 No.lu şubesi temsilcisi tarafından yapılan konuşmadan sonra, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Türk-İş'in görüş ve isteklerini açıklamıştır.

Türk-İş Genel Başkanı özetle şunları söylemiştir:

"TÜRK-İŞ herşeyden önce, Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin bütün kurumlarıyla, bütün kurallarıyla yerleştirilmesini istemektedir.

TÜRK-İŞ'in bu isteği Türk Milletinin siyasal rejim tercihidir.

Türk Milleti demokrasi istemektedir.

Demokrasiye yürekten bağlıdır.

Türk Milleti yasaksız, engelsiz, insana ve insan hak-

MİTİNG TÜRKÜLERİ

EMİN KUL

DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ İŞÇİ YAŞI DURMAZ AKAR,
BU NE BİÇİM DEMOKRASİ İÇİ DIŞI İŞÇİ YAKAR,
ATAM ÇIKMIŞ SAMSUN'UMA SÖMÜRÜYE ŞAŞAR BAKAR,
CUMHURİYET ALANINDA TÜRK İŞÇİSİ MİTİNG YAPAR.

SEN ÜZÜLME AZİZ ATAM, İLKELERİN REHBERİMİZ,
BİRİKEN BİZ BİN OLURUZ, BİR ÖLSEK BİN DİRİLİRİZ,
NE BASKIYA BOYUN EĞER, NE NAMERDE YENİLİRİZ,
EZMEYE HEVESLİ OLAN SANMASIN Kİ EZİLİRİZ.

DEMOKRASİ HEDEFİMİZ, YÜRÜYELİM ARKADAŞLAR,
YURDUMUN DÖRT BİR YANINA HABER SALIN UÇAN KUŞLAR,
TÜRK İŞÇİSİ YÜRÜDÜKÇE DİNECEK ACILI YAŞLAR,
ÜLKEMİZDE İSTİYORUZ EMEĞE SAYGILI BAŞLAR.

MEDENİYET BİZLE BAŞLAR, BİZLE BİTER BİZ BİLİRİZ,
BİLMEYENE SOKAK SOKAK, MEYDAN-MEYDAN ÖĞRETİRİZ,
SÖMÜRÜYÜ YIKMAK İÇİN GONCA GİBİ CAN VERİRİZ,
EKMEK-BARIŞ-ÖZGÜRLÜĞÜ ÜLKEMİZDE DİRİLTİRİZ.

DAĞ BAŞINI DUMAN ALSIN, DAĞITIRIZ USANMADAN,
İŞ BAŞI YAPAN BİZLERİZ, GÜNEŞ UFUKTA DOĞMADAN,
AŞIMIZA EL UZATIP, SÖMÜRENİ UTANMADAN,
BIRAKMAYIZ YEMİN ETTİK HESABINI HİÇ SORMADAN.

larına saygılı, özgürlükçü bir düzen istemektedir.

Böyle bir düzende kamu özgürlükleri eksiksiz uygulanır.

Böyle bir düzende, çalışanların temel hakları, temel özgürlükleri teminat altındadır.

Böyle bir düzende temel hak ve özgürlüklere saygı esastır.

Böyle bir düzende çağdaş ekonomik ve sosyal haklar Devletin teminatı altındadır.

Böyle bir düzende adaletsizliklerle mücadele Devletin temel görevidir.

Böyle bir düzende düşünce özgürlüğüne, basın özgürlüğüne, kişilik haklarına saygısızlık yapılamaz.

Hür sendikacılık, grevli serbest toplu pazarlık Devletin her çeşit müdahalesi dışında gelişir.

Sevgili işçi kardeşlerim,

Bugünku siyasal iktidar ise, işte bu isteklere, böyle bir düzene temelden karşıdır.

Bugünkü siyasal iktarın en büyük korkusu demokrasidir.

Bugünkü siyasal iktidar Türkiye'de demokrasi tüm kurum ve kuralları ile yerleştiğinde bir dakika bile iş başında kalamayacağını bilmektedir.

Bu sebepledir ki, sadece kendi inandığı, kendi anladığı çerçevede demokrasiden yanadır.

1 *Yeni Asır, 27.4.1987*
2 *Tercüman, 27.4.1987*
3 *Tercüman, 27.4.1987*

Samsun'da öfkeli koro!..

Türk-İş'in Samsun mitingi binlerce işçinin katılımıyla yapıldı. İşçiler, Özal iktidarı aleyhine sloganlar attılar

•Bekir DAŞÇI•

Genel Başkan Şevket Yılmaz yaptığı konuşmada "Sandık ortaya konulduğunda bu siyasal iktidara gereken dersi vermeliyiz" dedi ..

Yılmaz "Siyasi iktidar için sosyal ilkeler değil, üç beş holdingin menfaati önemlidir. İşçiler hiç bir dönemde bugünkü kadar mağdur edilmemişti" şeklinde konuştu .

Ayrıntılı haberi 6'ncı.sayfamızda

"ALINTERİ SOMURUSUNE SON" Türk iş mitingine katılan coşkulu kalabalık "Kendimizi daha fazla sömürtme niyetinde değiliz ilk seçimde Özal'ın nefesini kapatacağız" dedi.

1

İşçiler Samsun'da yürüyüş yaptı

Demokrasi istiyoruz

Adem BİLİR

SAMSUN, (Tercüman)- Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Samsun'da düzenledikleri mitingde **"Türk milleti yasaksız, engelsiz, insan ve insan haklarına saygılı özgürlükçü bir düzen istemektedir"** dedi.

Ara seçimler öncesi Türk-İş tarafından Samsun'da yapılmak istenen ancak, izin verilmeyen miting dün yapıldı. Mitinge Samsun, Artvin, Rize, Trabzon, Giresun, Ordu, Sinop, Çorum, Kastamonu, Çankırı, Amasya ve Tokat illerinden çok sayıda işçi ile federasyona bağlı sendikaların temsilci ve yöneticileri

2

Türk-İş Samsun'da yürüdü

"İktidarın ayağı yerde değil.

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, Samsun'da düzenlenen mitingde Hükümeti sert bir şekilde tenkit ederek, **"Sandık ortaya konduğunda bu siyasi iktidara gereken dersi vermeliyiz. Öyle bir ders ki, herkese ibret olsun"** dedi.

3. Sayfada

3

Türk-İş yürüdü

YASAKLI TÜRKİYE — Çok sıkı güvenlik önlemleri altında ve tüm işçilerin aranarak alana alındıkları Samsun mitinginde işçiler Atatürk heykeline çelenk koyduktan sonra, yaklaşık bir kilometre yürüyerek Cumhuriyet Meydanına geldiler. Mitingte en çok bağırılan slogan "Özal istifa" oldu. Şevket Yılmaz konuşmasında "Türk milleti yasaksız bir düzen istiyor" dedi. (Fotoğraf: RIZA EZER)

Şevket Yılmaz, Samsun mitinginde Özal'a çattı:

'Demokrasiden korkuyorlar'

TÜRK-İŞ siyasal iktidarın bu anlayışına, bu tutumuna karşıdır.

Bu tutumla, bu anlayışla mücadele etmektedir.

Mücadelesini her şart altında sürdürmeye devam edecektir.

Sevgili işçi kardeşlerim,

TÜRK-İŞ çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi yanında, Milletimizin iktisaden güçsüz durumdaki büyük çoğunluğunun ağır ekonomik ve sosyal sorunlarının çözülerek, sosyal devlet ve sosyal adalet ilkelerine ve gereklerine dayalı hakça bir düzen kurulmasını hedef almıştır.

Bugünkü siyasal iktidar ise hem "sosyal devlet"e; hem de sosyal adalet ilkelerine dayalı bir düzen kurulmasına karşıdır.

Siyasal iktidar için sosyal devlet ve sosyal adalet ilkeleri değil, üç beş holdingin, bir avuç sermayedarın menfaatleri önemlidir.

Bugünkü siyasal iktidar işçi hak ve özgürlüklerine sadece karşı değildir; Türk işçisine, O'nun örgütlerine karşı savaş da açmıştır.

Elindeki Devlet gücünü, siyasal gücünü işçiler ve işçi örgütleri aleyhine, sermayenin lehine kullanmaktadır.

Bu sorumsuzluk yanında kalır; bildiğini okumaya devam edebilir sanmaktadır.

1

1 *Türkiye, 27.4.1987*

Soruyorum sizlere: Türk işçisi, Türk Milleti bu muameleye lâyık mıdır?

Sevgili işçi kardeşlerim,

Bunun böyle devam edemeyeceğini, her yerde haykırmalıyız...

Her yerde, her vesile ile siyasal iktidarın işçilere, memurlara, köylüye, küçük esnafa, emekliye, dula, yetime yaptığı kötülükleri anlatmalıyız; anlatmalısınız.

Sandık ortaya konduğunda bu siyasal iktidara gerekli dersi vermeliyiz.

Öyle bir ders ki, bir daha kimse, hiçbir grup iktisaden güçsüz durumdaki kesimlerin sorunları karşısında, demokrasinin çıkmazları konusunda böylesine duyarsız, böylesine olumsuz, böylesine sorumsuz hareket etme cesareti bulamasın.

Öylesine bir ders ki, bir daha kimse, meydanlara ''orta direk'' edebiyatı ile çıkıp, kendisine inananları, güvenenleri aldatmasın.

Öyle bir ders ki, kimse demokrasinin kurum ve kurallarına; işçi hak ve özgürlüklerine böylesine saygısızlık yapamasın.

Öyle bir ders ki, kimse ''işsizlik benim sorunum değil, başınızın çaresine bakın'' diyemesin.

Öyle bir ders ki, herkese ''ibret'' olsun.

Sevgili işçi kardeşlerim.

Türk-İş'in dün düzenlediği mitinge çeşitli il ve ilçelerden kadın işçiler de katıldı

"Özal, işçilere karşı savaş açtı!"

1

'Yılmaz: İktidara hep birlikte ders verelim'

SAMSUN (Zaman) — Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, ''Siyasal iktidar, demokrasiden korkuyor, işçi haklarına karşıdır, Türk işçisine ve onun örgütlerine karşı savaş açmıştır'' dedi.

Dün, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş)'nun Samsun'da düzenlediği yürüyüş ve mitingde konuşan Genel Başkan Şevket Yılmaz, 1986'da ara seçimönemlidir'' diye konuştu.

İktidarın haksızlıklara, adaletsizliklere karşı olup, bizzat haksızlık ve adaletsizlik yaratarak sömürüyü artırdığını Türkiye'de her beş yurttaştan birinin işsiz olduğuna dikkati çeken Türk-İş başkanı, iktidarın işsizlik karşısında, ''işsizlikle mücadele devletin görevi değildir, işi devlet sağlamaz'' dediğini söyledi.

İşçi Sefalet Şartlarında

2

1 *Sabah 27 4 1987*
2 *Zaman 27 4 1987*

Kadın işçilerden destek *Türk-İş'in Samsun'daki yürüyüşüne 100 kadar kadın işçi de katıldı. Kadın işçiler, yürüyüş ve miting sırasında, çeşitli sloganlar attılar.*

Türk-İş'in Samsun yürüyüşü olaysız geçti

"İktidara dersini verelim"

● Çeşitli sloganların atıldığı mitingde konuşan Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, "Sıkılmadan utanmadan işçinin sömürülmesi için her çeşit imkânı yaratmaya çalışıyorlar" dedi

• Nihat ALP • SAMSUN

TÜRK-İş, 1987 yılının ilk mitingini Samsun'da yaptı. Samsun'daki "**Ekmek, Özgürlük ve Barış**" yürüyüş ve mitingi sırasında hükümetin istifası istendi. Genel Başkan **Şevket Yılmaz**, mitingde yaptığı konuşmada, "**Türk milletinin yasaksız, engelsiz ve insan haklarına saygılı bir düzen istediğini**" söyledi.

● Çok sıkı güvenlik önlemlerinin alındığı "Ekmek, özgürlük ve barış" mitingine katılanlar Cumhuriyet Meydanı'na giriş sırasında polis tarafından tek tek arandı. Yüksek binaların üzerine de makineli tüfeklerin yerleştirildiği gözlendi

● **Mitinge katılanlar, "İşçiler el ele genel grev", "Ortadirek diyorlar, hakkımızı yiyorlar", "Özal dışarı demokrasi içeri", "Özal istifa", "Hükümet istifa" sloganlarını attılar**

Kortejin önünde başta **Şevket Yılmaz** ve Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri olduğu halde yürüyen işçiler, yürüyüşün yapıldığı Cumhuriyet Meydanı'na girdiler. Meydana giriş sırasında polis tarafından sıkı aramadan geçiri

1

İşçinin Samsun çıkarması

SEDAT YAZICIOĞLU

ANKARA, GÜNEŞ-

TÜRK-İş'te bütün gözler 26 Nisan'da Samsun'da yapılacak olan mitinge çevrildi. TBMM'ye mektup vermek amacıyla yapacakları yürüyüşün engellenmesinden sonra hükümetle ilişkileri tamamen kopan Türk-İş ve bağlı sendikalar, varlarını yoklarını Samsun mitingi için hazırlıklara yoğun şekilde başlandı. Samsun'daki mitingte ilk defa hükümetin işçi düşmanı tutumunun sona ermesi için kurbanlar kesilmesi de düşünülüyor. Çok sayıda işçinin iş kıyafeti ile katılacağı miting ile ilgili olarak Türk-İş'in Samsun ve komşu illerdeki bölge temsilcilikleri ile bağlı sendikaları da alarma geçirildi. Ankaraşa olarak sürdürülecek olan çalışmalarda miting düzeninden, katılanlara ve mitinge gidip geleceklerin taşınmasına, kullanılacak pankartlara kadar her konu ele alınacak, mahallin yetkilileri ile görüşülecek, bölge ahalisine de mitingin amacı anlatılacak.

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, hükümeti protesto eylemlerine Samsun'dan başlamalarının çeşitli nedenleri olduğunu belirterek, "**Atatürk**

2

Bu dersi vermek iktisaden güçsüz kesimlerin yegane umudu olan işçi örgütlerinin, TÜRK-İŞ'in elindedir.

Şimdi, TÜRK-İŞ Genel Başkanı olarak sizlere soruyorum: Bu dersi verecek miyiz?

Bu çarpıklığa; kokuşmuş düzene müsaade edecek miyiz?

Etmeyeceğiz.

İşçi kardeşlerim.

Sizlerin; hepimizin; işçi örgütlerinin; TÜRK-İŞ'in hedeflerine ulaşabilmesi;

Sosyal Devlet ilkelerine ve sosyal adalet gereklerine uygun; insan haklarına saygılı bir düzenin yeniden kurulabilmesi;

Türkiye'de çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin yeniden yerleştirilebilmesi;

İşçi hak ve özgürlükleri önündeki tüm engellerin; haksız ve adaletsiz kısıtlamaların kaldırılabilmesi,

Bu dersin hakkıyla verilebilmesine bağlıdır.

Bu dersi vermeye hepbirlikte, evet hepbirlikte söz verelim; and içelim.

Türk işçisinin, dar ve sabit gelirli kitlelerin kurtuluşu buna bağlıdır.

Gözlerimizi toplu sözleşmelerle elde edilecek üç beş kuruşa değil, daha ileri hedeflere dikelim.

Özgürlükçü, sosyal adaletçi, demokratik bir düzen için mücadele edelim.

1 *Milliyet, 27.4.1987*
2 *Güneş, 27.3.1987*

KOCAELİ MİTİNGİ

"12 Eylül Öncesi Lafı Kabak Tadı Verdi... Dökelim Şunu Ortaya. İşçi Ne Yapmış. Görelim"

"Biz temel haklara saygı istiyoruz. Sosyal devlet ve sosyal adalet gereklerine dayalı bir düzen istiyoruz..."

Yönetim Kurulumuzun eylem plânına uygun olarak düzenlenen bir yürüyüş ve açıkhava toplantısı da 10 Mayıs 1987 günü Kocaeli İlimizde gerçekleştirilmiştir.

PETROL-İŞ Sendikasının yöre ve civarında yürüttüğü grevlerin de desteklenmesi amacıyla Yönetim Kurulu 30.4.1987 tarihinde 55 sayılı kararla miting ve protesto yürüyüşü düzenlemiş ve eylem alanı olarak Kocaeli'ni seçmiştir. Bu çerçevede İstanbul Bölge Temsilciliği ve Kocaeli İl Temsilciliği ile Eylem Tertip Komitesi harekete geçirilerek

gerekli temas ve hazırlıklara başlamaları sağlanmıştır.

5 ve 6 Mayıs 1987 günlerinde Türk-İş Genel Sekreteri ve Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri üye kuruluşlar şube başkanları ve yöneticileri, işyerleri baştemsilci ve temsilcileriyle mitingte görev verilecek üyelerimizle toplantılar yapmış, Konfederasyonumuzun görüşleri ve yürüyüş ve açık hava toplantısının amaçları anlatılmış, toplantının güvenliğiyle ilgili talimatlar verilerek, tedbirler belirlenmiştir.

10 Mayıs 1987 günü saat 14.00'de Kocaeli Protesto Yürüyüşü Baç kavşağı önünden onbinlerce üyemizin katılmasıyla başlatılmıştır.

Baç kavşağından Anıt Park Meydanı'na kadar olan yürüyüş güzergâhı boyunca toplanan yurtdaşlarımız yürüyüşümüzü coşkuyla, izleyerek, alkışlamışlardır. Slogan-

lar atılarak, onbinlerce işçimizin katılmasıyla yapılan yürüyüş Anıt Park Meydanında son bulmuş, birlikte söylenen istiklâl Marşı ve yapılan saygı duruşundan sonra mahalli sendika şubeleri adına TÜRK METAL Sendikası Şube Başkanı PETROL-İŞ Sendikasının o tarihteki genel başkanı Cevdet SELVİ birer konuşma yapmışlardır.

Mitingin son konuşmasını Türk-İş Genel Başkanı yaparak onbinlerce işçimize ve Türk kamuoyuna TÜRK-İŞ'in görüşlerini ve değerlendirmelerini açıklamıştır.

Sözlerine "Bugün burada sadece Hükümetin tutumunu; yaptığı haksızlıkları kınamak; kamuoyuna duyurmak; mücadeledeki kararlılığımızı bir kez daha tekrarlamak için değil; aynı zamanda, bir ayı aşkın süredir grev yaparak haksızlıklarla mücadele edenleri; PETROL-İŞ Sendikamızın yiğit üyelerini; grevci işçi kardeşlerimizi selamlamak; Türk işçi hareketinin, TÜRK-İŞ'in bir bütün olarak bu haklı mücadelenin yanında olduğunu herkese duyurmak için el ele, omuz omuzayız." diyerek başlayan Türk-İş Genel Başkanı özetle şöyle konuşmuştur:

"...Bilmelisiniz ki, TÜRK-İŞ bu haklı mücadelesinde yalnız değildir.

Cebi dolu, sırtı kalın üç beş kişi ve siyasal iktidar bir yanda, ulusumuzun büyük çoğunluğu da bunların tam karşısındadır.

Bakmayın o parlak laflara...

Milletin ne düşündüğünü, ne yaptığını Ankara'larda şatafatlı koltuklarda, masalarda bildiğini iddia edenlere bakmayın.

Milletin nabzı burada atıyor.

Evet burada atıyor!

Ulusumuzun büyük çoğunluğu bizlerle aynı dertleri yaşıyor, aynı sıkıntıyı paylaşıyor.

Gözler bizim üzerimizdedir.

Ağır ekonomik şartları aşma; sefaleti, fukaralığı ortadan kaldırma mücadelemizde bizi destekliyor.

Mücadelemize umutla bakıyor.

Sevgili işçi kardeşlerim,

Bu mücadeleden başarı ile çıkmak, gelecek nesillere demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işlediği, hür sendikacılık hareketinin egemen olduğu, insana değer veren, insan mutluluğunu hedef alan ekonomik politikaların uygulandığı bir düzen bırakmak zorundayız.

Bunu gerçekleştirmezsek ağır vebal altında kalırız.

Sadece bugünleri değil, yarınları, Türkiye'nin yarınını ceplerine doldurmak için yarışanları başıboş mu bırakacağız.

Sorarım sizlere:

Bu vurgun düzenine seyirci mi kalacağız?

Onurumuzla oynamaya kalkışanlara "eyvallah"mı diyeceğiz?

"İşçiler üretir, sermaye tüketir..."

Yalan mı? "Devam edin, beyefendiler mi" diyeceğiz.

Hayır... On defa hayır.

Direneceğiz ve kazanacağız.

Değerli kardeşlerim.

Rejimin adına demokrasi demekle, rejim demokrat olmaz.

Bir rejim düşününüz ki;

☐ İnsana ve insan haklarına değer verilmez...

☐ Temel hak ve özgürlüklere saygı gösterilmez...

☐ Kamu özgürlükleri kısıtlı...

☐ Sendikacılık hareketi Anayasa ve yasalarla budanmış...

☐ Devlet "sermayenin yanında", sosyal devlet olmaktan çıkarılmış...

☐ Yurttaşlar yurttaşlık haklarından yasaklanmış...

☐ Basını her istediğini rahatça yazamıyor.

Bakmayın siz o şatafatlı lâflara... Kimi aldatıyorlar?

Bugünkü siyasal iktidar, demokrasiden korkuyor. Ödü patlıyor!"

İşte onun içindir ki, bugünkü şartlar devam etsin, korunsun istiyor.

Türk-İş Genel Başkanı konuşmasını işçileri siyasal iktidara "ders vermeye çağırarak" bitirmiştir.

Miting sonunda Yönetim ve Başkanlar Kurulumuzun ortak bildirisi Genel Sekreter Emin Kul tarafından okunarak onbinlerce işçinin onayına sunulmuştur.

Ortak bildiri şöyledir:

"Demokrasiyi demokrasi yapan tüm kurum ve kuralların hayata geçirilebilmesi;

Hür sendikacılık ilkelerine dayalı, grevli serbest toplu pazarlık düzeninin yeniden işlerliğe kavuşturulabilmesi;

Sosyal devlet ilkelerine ve

sosyal adalet gereklerine dayalı, insanlık onuru ile bağdaşan bir ekonomik düzenin kurulabilmesi;

Başta işçi, memur, köylü, küçük esnaf, emekli, dul ve yetimler olmak üzere, iktisaden güçsüz durumdaki halk çoğunluğunun ağır ekonomik, sosyal, kültürel sorunlarının çözümlenebilmesi mücadelesini, TÜRK-İŞ Genel Kurul kararları ve eylem programı çerçevesinde sürdüren TÜRK-İŞ üyesi örgütler:

(1) Siyasal iktidarın işçi hak ve menfaatleri aleyhindeki tutumunu, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi ile bağdaşmayan uygulamalarını Türk ve dünya kamuoyu önünde şiddetle kınar.

YILMAZ KONUŞTU, SELVİ COŞTURDU — Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz konuşmaya başladığında önce ön sıralar arasında bazıları yuh çekmeye başladı. Ancak aynı grupların içindeki çoğunluk, hükümet aleyhine etkili sloganlarla bunları engelledi. Daha sonra ıslıklı destek ve hükümetten hesap sormaya yönelik kürsü-işçi diyaloğu gelişti. Şevket Yılmaz konuşurken, grevlerin sahibi ve desteklenmek üzere miting yapılan Petrol-İş Başkanı Cevdet Selvi de işçiyi coşturuyordu. Türk-İş'in İzmit mitingi'ndeki kalabalık ve coşku dikkat çekti. (Fotoğraflar: YAVUZ ŞİMŞEK - AHMET KURT)

Şevket Yılmaz: İktidarın demokrasiden ödü patlıyor

Türk-İş'ten Özal'a gözdağı

Türk-İş'in, Petrol-İş Sendikası'nın grevlerini desteklemek amacıyla düzenlediği İzmit mitingi, yaklaşık 25 bin işçinin katılmasıyla gerçekleşti. Mitingte konuşan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Özal hükümetini eleştirerek "Nerede kuşa çevrilen işçi hakları, bugünkü iktidar demokrasiden korkuyor" dedi.

YAVUZ ŞİMŞEK

İZMİT — Türk-İş'in, yaklaşık 10 bin işçinin 63 işyerinde sürdürdüğü Petrol-İş grevlerini desteklemek için İzmit'te düzenlediği yürüyüş ve miting 25 bin dolayında işçinin katılımı ile dün yapıldı. Oldukça coşkulu geçen miting için geniş güvenlik önlemleri alınırken mitinge katılanlar polisçe sık sık arandılar. Türk-İş Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu'nun mitingde okunan ortak bildirisinde siyasal iktidara karşı ortak mücadele çağrısı yapıldı. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Özal hükümetini sert bir dille eleştirdiği konuş-

(Arkası Sa.13, Sü.6'da)

ŞÜKRAN KETENCİ'NİN İZLENİMLERİ 13. Sayfada

1 *Cumhuriyet, 11.5.1987*

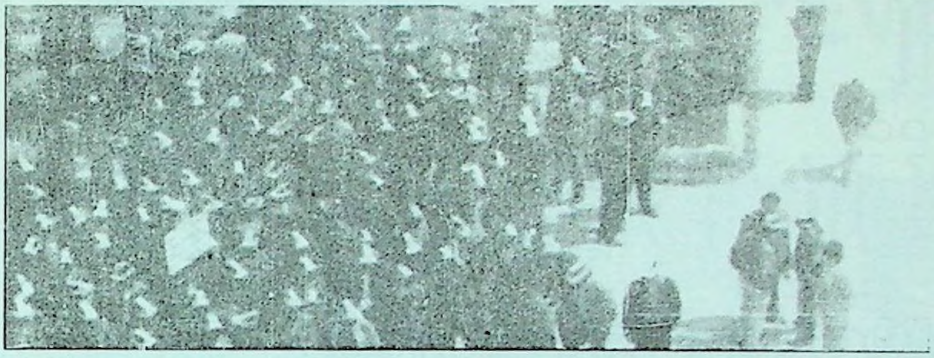

Türk-İş son altı yılın en kalabalık mitingini yaptı. ■ (Adil KORKUT)

Türk-İş'in mitinginde "Özal istifa" sloganı atıldı

25 bin kişinin katıldığı "Grevci işçilerle dayanışma mitingi" olaysız geçti. İşçiler, "Anayasa değişsin, demokratik Türkiye" diye bağırdılar ■ **(Haberi 9'ncu sayfada)**

1

MİTİNG TÜRKÜLERİ III

Bu akan işçi seli, sarsıldı Kocaeli
Kırılsın sömürünün, kırılasıca beli,
Bir lokma ekmeğin hep canımız mı bedeli
Zalimin yakasında nasırlı işçi eli.

Milyonlarca emekçi "hak" diye haykırıyor,
Gasbedilen hakların hesabını soruyor,
Anıt-Park meydanında Ata'ya sesleniyor
Bunca kıyıcılığın cevabı isteniyor.

Sorulacak hesaplar, sömürüp semirenden
Her gün bir işçi hakkı yok edip kemirenden,
Dal gibi fidanları toprağa devirenden,
Sorulacak hesabı, emeği ezenlerden.

Anıt-Park Meydanına akan bu işçi seli,
İstiyor helalinden alınteri bedeli,
Tarihin akışına taş koyulmaz ezeli,
Mümkünü yok, gelecek demokrasi güzeli.

Zaman geçiyor sanma, işçiler ilerliyor,
Ekmek, barış sesleri karanlığı deliyor,
Çileli omuzlarda Türkiye'm yükseliyor,
İşçiler yürüdükçe özgürlükler geliyor.

Sorumlusun sermaye, hem dünden, hem bugünden,
Yürüyen Türk-İş'imin çekil artık önünden,
Kurtuluş yok mazlumun çelik bileklerinden,
Demokrasi geliyor işçinin seferinden.

Emin KUL

(2) Başta işçi, memur, köylü, esnaf, emekli, dul ve yetim olmak üzere iktisaden güçsüz kitlelerin, iktisaden güçlü durumdaki azınlığın menfaatlerini koruyan ve geliştirmeye çalışan siyasal iktidarla demokratik yollardan mücadeleye çağırır,

(3) TÜRK-İŞ ve TÜRK-İŞ üyesi örgütlerin bu hedefe yönelik mücadelesinin devam edeceğini bir kez daha duyurur,

(4) Maruz bırakıldıkları haksızlıklar karşısında 2822 sayılı yasanın tüm çıkmaz ve engellerine rağmen yaklaşık iki aydır mücadele veren PETROL-İŞ üyesi grevcilerle tam bir dayanışma içinde olduğunu ilan eder."

1 *Sabah, 11.5.1987*

ALTI EYLÜL'DE EVET

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU **TÜRK-İŞ**

TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞÜ

ALTI EYLÜL'DE SINAV VAR... BAŞARMALIYIZ!

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz: Yasaksız Demokrasi İçin EVET

Referanduma niçin Evet?

Türk-İş Yasaksız bir demokrasiden yanadır. Bize göre 6 Eylül 1987 de yapılacak olan halkoylaması, Türkiye de çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiden yana olanlarla, siyasal geleceklerinin kaygısı içinde buna karşı olanlar arasında bir hesaplaşmadır. Türk-iş 6 Eylül 1987 halkoylamasının Yurdumuzda iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluk, yani işçiler, köylüler, devlet memurları, çiftçiler, esnaf, emekliler, dul ve yetimler bakımından, 1980 den bu yana ağır haksızlıklara maruz bırakılan bu mutsuz kesimin yarınları bakımından büyük bir önem taşıdığı görüşündedir. Halkoylamasında Evet demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yeniden yerleşmesi, Devletin Sosyallik vasfının yeniden egemen olması yolunda önemli ilk adımı teşkil edecektir. Bu milletin kaderini üç - beş holdingin ve onların siyasal temsilcilerinin değil, Milletin çoğunluğunun tayin edeceği ortaya konmuş olacaktır.

Referandumdan evet sonucu çıkarsa Türkiye nin siyasal yaşamına ne gibi olumlu etkileri olur?

Türkiye çalışanların temel hak ve özgürlüklerinin ağır bir biçimde kısıtlandığı, kamu özgürlüklerinin çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiye özgü güvencelerden yoksun durumda olduğu, sermayenin dilediğini dilediğince yapabildiği bir düzen yaşamaktadır. İşçisi, köylüsü, devlet memuru, çiftçisi, esnafı, emeklisi, dulu, yetimi kısacası Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğu bir yanda, Devleti 'sosyal devlet' olmaktan çıkaranlar, ekonomiyi bir avuç sermayedarın çıkarlarına tabi kılanlar diğer yandadır. İktisaden güçlü durumdaki belirli bir kesim ve bunların siyasal temsilcileri özellikle işçi hak ve özgürlüklerindeki kısıtlamalardan olduğunda yararlanmaktadırlar. Temel insan hakları, kişi hak ve özgürlükleri keyfi saldırılara maruz bırakılmış durumdadır. Vurgun, yolsuzluk, sömürü düzeni egemendir. İktisaden güçsüzler hiçbir dönemde görülmemiş bir geçim sıkıntısının, açlığın pençesi altında çaresiz durumdadırlar. İşsizlik son derece korkutucu boyutlardadır. Atatürk, ilke ve devrimleri ağır saldırı altındadır. Yasaklar ve yasaklamalar... Günlük yaşamı belirleyen başlıca unsurlar bunlardır. Bu durumun, bu insanlık dışı güvencesiz şartların devamını isteyenler 1982 Anayasasının temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan tüm düzenlemelerine sıkı sıkıya sarılmış durumdadırlar. Halkoylamasında 'evet' sonucu ortaya çıktığında, herşeyi yerli yerine oturtmanın ilk adımı atılmış olacaktır. Hesaplaşma yukarıda değindiğim dengesizlikleri muhafaza etmek için savaşanlarla, buna hiçbir şekilde izin verilemeyeceğini haykıranlar arasındadır. 'Evet' sonucu ortaya çıktığında, özellikle 1983 sonucundan bu yana ıskambil kağıtlarından yapılan kulelerin nasıl çöktüğünü hep birlikte göreceğiz, yaşayacağız.

Çeşitli kesimleri temsil eden kuruluşlar ve siyasi partiler içinde yalnız ANAP hayır kampanyası yürütüyor. Özal ın bu tutumunu neye bağlıyorsunuz?

Yasaksız bir demokrasi için Evet Kampanyasını açarken belirttim: 1982 Anayasası iktisaden güçsüz durumdaki Yurttaş çoğunluğunun temel hak ve özgürlüklerini, kamu özgürlüklerini ağır bir biçimde kısıtlarken, bugünkü siyasal iktidara temsil ettiği azınlığın çıkarlarını en ileri ölçüde geliştirebilme imkanı hazırlamıştır. Siyasal gelecek ve ekonomik çıkarlardan oluşan bir yumak var ortada, bu yumağın 6 Eylül 1987 de çözüleceğinden korkuyorlar. Ellerine geçirdikleri imkanı sonuna kadar korumaya, ellerinden kaçırmamaya gayret sarfediyorlar. Kısacası yasaksız ve engelsiz bir demokrasidir korktukları. Böyle bir düzen yeniden kurulduğunda kendilerinden geriye ne kalır, onun kaygısı içindedirler.

HALKOYLAMASINDA "EVET" KAMPANYASI

Gerçek Demokrasiyi Kurabilmek ve Yaşatabilmek için "EVET"

Halkoylamasında siyasal iktidarın asıl amacının 12 Eylül Yasaklarını korumak olduğu ortaya çıktı.

Anayasanın 12 Eylül öncesinin siyaset adamlarına yasaklamalar getiren geçici 4'üncü maddesinin halkoylaması yoluyla değiştirilmesi konusunda başlatılan girişimler değerlendirilmiş ve işçi görüşü saptanmıştır.

Türk-İş Yönetim ve Başkanlar Kurulu 6 Eylül 1987 günü yapılacağı açıklanan halkoylamasında, işçilere ve tüm yurttaşlara "evet" oyu kullanmaları yolunda çağrıda bulunulmasını 4/Temmuz/1987 günü oybirliği ile kararlaştırmıştır.

"Demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesinde ilk adımı tüm yasakların kaldırılmasının teşkil edeceğinde" birleşen Türk-İş Yönetim ve Başkanlar Kurulu 4 Temmuz günü yayımladığı bildiride "Siyasal iktidarın aksi yöndeki düşünce ve eylemlerine karşı mücadele edilmesi gerektiğini" vurgulayarak, "halkoylamasında niçin Evet" sorusunu şöyle cevaplandırmıştır:

"...Bütün mazisinde, demokratikleşme sürecinin hızlı olduğu kadar, sağlıklı bir biçimde aşılmasının çabaları ve sorumluluk duygu su ile gösterdiği özenin olguları bulunan TÜRK-İŞ, Anayasanın Geçici 4 üncü maddesi üzerindeki değişikliğin halkoyuna sunulmasındaki gelişmeleri dikkatle izlemeyi ve bu konuda Ulusumuzu hiçbir siyasi amaç gütmeksizin uyarmayı görev saymaktadır.

"EVET" KAMPANYASI

Demokrasi ve Hür Sendikacılık Konferansları

İSTANBUL (CAĞALOĞLU)	27 Temmuz 1987	Genel Başkan, Genel Sek. Genel Eğt. Sek.
İSTANBUL (KARTAL)	28 Temmuz 1987	Genel Sekreter
EDİRNE	28 Temmuz 1987	Genel Başkan, Gn. Eğt. Sek.
ERZURUM	28 Temmuz 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
İSTANBUL (LEVENT)	29 Temmuz 1987	Genel Sek., Genel Eğt. Sek.
ERZİNCAN	29 Temmuz 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
VAN	29 Temmuz 1987	Genel Mali Sekreter
İSTANBUL (KADIKÖY)	30 Temmuz 1987	Genel Eğitim Sekreteri
KOCAELİ	30 Temmuz 1987	Genel Sekreter
SİVAS	30 Temmuz 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
SAKARYA	31 Temmuz 1987	Genel Sek. Genel Eğt. Sek.
KAYSERİ	31 Temmuz 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
İZMİR	16 Ağustos 1987	Genel Başkan ve Yön. Kurulu
EŞKİŞEHİR	17 Ağustos 1987	Genel Eğitim Sekreteri
KÜTAHYA	18 Ağustos 1987	Genel Eğitim Sekreteri
AFYON	19 Ağustos 1987	Genel Eğitim Sekreteri
AYDIN	19 Ağustos 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
KONYA	21 Ağustos 1987	Genel Eğitim Sekreteri
DENİZLİ	22 Ağustos 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
BURSA	24 Ağustos 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
GAZİANTEP	24 Ağustos 1987	Genel Sekreter
DİYARBAKIR	24 Ağustos 1987	Genel Eğitim Sekreteri
ADANA	26 Ağustos 1987	Genel Başkan, Genel Sek.
ELAZIĞ	26 Ağustos 1987	Genel Eğitim Sekreteri
BALIKESİR	27 Ağustos 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
MERSİN	27 Ağustos 1987	Genel Sekreter
SOMA	28 Ağustos 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
MALATYA	28 Ağustos 1987	Genel Eğitim Sekreteri
RİZE	31 Ağustos 1987	Genel Eğitim Sekreteri
ZONGULDAK	31 Ağustos 1987	Genel Sekreter
TRABZON	1 Eylül 1987	Genel Eğitim Sekreteri
ISPARTA	1 Eylül 1987	Genel Sekreter
KASTAMONU	2 Eylül 1987	Genel Teşkilatlandırma Sek.
SAMSUN	3 Eylül 1987	Genel Eğitim Sekreteri
ANTALYA	3 Eylül 1987	Genel Sekreter

Demokrasi ve Hür Sendikacılık Konferanslarına Prof. Dr. Metin KUTAL, Prof. Dr. Toktamış ATEŞ, Prof. Dr. Emre KONGAR, Doç. Dr. Devrim ULUCAN, Doç. Dr. Hamit MOLLAMAHMUTOĞLU, Doç. Dr. Fevzi DEMİR, Doç. Dr. Adnan TUĞ, Y. Doç. Dr. Kadir ARICI da çeşitli tarihlerde katılmışlardır.

İşçi hak ve özgürlüklerindeki kısıtlamalar ve yasakların gerçek demokrasi ile birlikte varolamayacağı ne denli tartışmasız ise, kamu özgürlüklerini bağımsız yargı kararı olmaksızın yasaklamanın, demokrasi ile bağdaşmayacağı da o denli açıktır.

6 Eylül 1987 Pazar günü yapılacak halk oylamasına, "eskiler-yeniler", "üç-beş kişinin siyaset yapma hakkının tanınması" gibi kısır ve aldatıcı bir çerçevede bakma yolunu seçenlerin kafalarında oluşturduğu tuzağa, demokrasiye gönül veren yurttaşlarımız ve işçilerimiz düşmeyecektir.

Kaldı ki, seçmen yurttaşlardan alınan oylar ve buna dayalı vekalete ile milletvekili olup, Parlamentoda onlar adına bu yasağın kalkması için "evet" diyenlerin aynı seçmen yurttaşlara dönüp, "sizin vekaletinize dayanarak "evet" dediğimize siz "hayır deyin", çağrısını yapması Parlamentoyu da, demokratik rejimi de yaralayan, vatandaşla alay anlamında bir demokrasi ayıbıdır..."

6 Eylül 1987 Pazar günü yapılacak halk oylamasından önce, böylesine aldatıcı ve yurttaşlarımızı hiçe sayan bir tutuma başvurulmuş olması TÜRK-İŞ Başkanlar Kuruluna, Türk İşçi Hareketini sürekli olarak uyarma görevini doğal olarak yüklemiştir.

İşte bu nedenlerle TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu:

- temel insan haklarına dayalı kişi hak ve özgürlüklerinin aldatmalar tuzağında her türlü keyfi saldırıdan korunabilmesi,
- İşçi hakları, sendikal hak ve özgürlükler ile hür toplu iş sözleşmeleri düzeninin önündeki engellerin kaldırabilmesi,
- Sosyal hukuk devleti ve sosyal adalet anlayışını egemen kılan bir yaklaşımla milli gelir dağılımındaki bozuklukların ortadan kaldırılabilmesi için milli gelirden her yurttaşımızın adaletli bir pay alabilmesinin sağlanabilmesi,
- Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumda bulunan çoğunluğunun ihtiyaç ve tercihlerine aykırı ekonomik politikanın sürdürülmesinin durdurulabilmesi ve bir avuç sermayedarın siyaset üzerindeki tekelinin kırılabilmesi,
- Vurgun, yolsuzluk ve somürü düzeninin demokrasi bahane edilerek sürdürülmesine son verilmesi,
- Halk oylamasını, yeniden kamplaşmalara meydan verecek bir araç olarak kullanmanın ve bu yoldan Ulusumuzun birliğini ve Devletin bütünlüğünü tehlikeye atmanın önlenebilmesi,
- Atatürk ilkelerinin ve devrimlerinin yaşatılabilmesi,
- Demokrasinin tek yanlı kullanılan her çeşit kitle iletişim araçları ve propaganda usulleri ile yozlaştırılan bir kaba çoğunluk rejimi olmadığının kanıtlanabilmesi,
- 6 Eylül 1987 Pazar gününden sonra demokrasi-

32 ilimizde "demokrasi ve hür sendikacılık konferansları" düzenlendi

İşçiden ortak tavır: Anayasa değişikliğine Evet

nin daha da sınırlandırılmasına ve bugünkü bozuk ekonomik düzenin korunmasına ve geliştirilmesine cesaret verecek uygulamalara ''dur'' denilebilmesi,
yapılacak halk oylamasında, başta işçiler olmak üzere, tüm yurttaşlarımızın ''evet'' oyu kullanmasına bağlıdır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu işçi hak ve özgürlükleri ve siyasal demokrasinin çoğulcu ve katılımcı yolları önündeki engellerin kaldırılmasının ön koşulunun, 6 Eylül 1987 Pazar günü halkımızın ''evet'' oyu vermesine bağlı olduğu inancındadır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu bu görüşler çerçevesinde, bu alanda hertürlü girişimi ve çalışmayı yapacaktır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.''

Türk-İş Yönetim Kurulu 6 Eylül'de yurttaşlarımızın ''evet'' oyu kullanmalarını temin için bir kampanya açılmasını kararlaştırmıştır. Kampanyanın ''yurt düzeyinde sürdürülmekte olan çeşitli toplantılar ve etkinliklerde Türk-İş'in görüşünün öncelikli olarak açıklanması'' yanında doğrudan bu amaçla 32 ilimizde ''demokrasi ve hür sendikacılık konferansları düzenlenerek yürütülmesi kararı alınmıştır. Yönetim Kurulu ayrıca her araçtan yararlanılarak işçi görüşünün kamuoyuna duyurulmasını da kararlaştırmıştır.

Kampanya 27 Temmuz 1987 günü İstanbul'da düzenlenen birinci konferansta Türk-İş Genel Başkanı tarafından açılmış, Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerinin ve örgüt yö-

neticilerinin katılımı ile 3 Eylül 1987 tarihine kadar 32 ilimizde sürdürülmüştür.

Büyük kapalı salonlarda mahalli sendika yöneticileri, baştemsilci, temsilci, üyeler, zaman zaman yurttaşların katılımı ile sürdürülen "Demokrasi ve Hür Sendikacılık Konferansları" 32 ilde çalışanlara karşı yapılan haksızlıkların tüm ayrıntısıyla ortaya konmasına imkân hazırlamış, Türk-İş'in demokrasi mücadelesinin hedefleri bir kez daha açıklanmış, "evet" oylarıyla kazanılacak başarının demokrasi mücadelesini güçlendireceği vurgulanmıştır.

Konferanslar Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerince aralarında yaptığı iş bölümü çerçevesinde yönetilmiş ve başarı ile sonuçlanmıştır.

"6 Eylül'de yasaksız bir demokrasi için Evet" Kampanyası, Yönetim Kurulu'nun "her araçtan yararlanılarak işçi görüşünün kamuoyuna duyurulması" yönündeki kararı uyarınca hazırlanan bildiriler, beyannameler, afiş ve "6 Eylül'de EVET" rozetleri ile desteklenmiştir.

Türk-İş üyesi kuruluşlar genel merkezleri, mahalli örgütleri, bölge ve il temsilcileri, il eylem tertip komiteleri işyeri sendika temsilcileri, baştemsilciler ve üyeler tarafından yüzbinlerce bildiri, beyanname, afiş ve rozet dağıtılmıştır.

Türk-İş'in dağıtılan ilk basılı bildirisinde Yönetim ve Başkanlar Kurulu kararı ve çağrısı yanında, Türk-İş'in açıklamasına yer verilmiş, işçi görüşü şu sözlerle duyurulmuştur:

Başkanlar Kurulu 4 saatte karar verdi

Türk-İş'ten referanduma 'EVET'

YASAKLARI "Demokrasi ayıbı" olarak nitelendiren Türk-İş Başkanlar Kurulu referandumda "Evet" oyu kullanılmasını kararlaştırdı. Süper emekliliğin ise toplumda derin yaralar açacağını vurguladı

ANKARA-AA

TÜRK-İş Başkanlar Kurulu toplantısı sona erdi. Toplantıda, 6 Eylül 1987'de yapılacak referandumda Türk-İş'in (Evet) oyu kullanması kararı aldı.

Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun dünkü toplantısı yaklaşık 4 saat sürdü. Toplantıda, referandum, süper emeklilik ve grevdeki sendikaların durumları ele alındı. Başkanlar Kurulu'nun **"ittifakla"** aldığı kararların bugün bir bildiri ile açıklanması bekleniyor.

YASAKLAR DEMOKRASİNİN AYIBI

Edinilen bilgilere göre, referandum konusundaki görüşmeler sırasında başkanlar, yasakları demokrasinin ayıbı olarak nitelediler ve halk oylamasında yasakların kalkması yönünde oy kullanılmasını istediler.

Kurulda, bu konuda partilere ve politikacılara iki yüzlü davranmamaları çağrısında da bulunulması görüşü savunuldu. Toplantıda, partilerin halk oylaması konusundaki tavırlarını (Evet) veya (Hayır) biçiminde kesin olarak ortaya koymaları istendi.

SÜPER EMEKLİLİK

Başkanlar Kurulu toplantısında süper emeklilik olarak adlandırılan 506 sayılı SSK Yasası'nda yapılan değişiklikler üzerinde de duruldu. Başkanlar, Türk-İş teşkilatının bu yasaya tümüyle karşı çıkması ve bu yönde bir karar alınması görüşünde birleştiler. Yasanın uygulamaya konulması halinde çok büyük adaletsizlikler getireceği görüşünü savunan başkanlar, bu yasayla açılacak yaranın iyileştirilmesinin mümkün olamayacağını söylediler.

YILMAZ'IN KONUŞMASI

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, Başkanlar Kurulu tolantısını açarken yapnusundaki tutumunu sonuna kadar sürdürmeye kararlı olduğunu, demokrasilerde, haklarında yargı kararı olmadan hiç kimsenin bazı yasaklıların mahkum edilemeyeceğini belirterek şöyle konuştu:

"Türkiye'nin gündeminde bulunan demokrasi önündeki bu engel, (eskiler- yeniler) (üç beş kişinin siyaset hakkı) gibi yanlış tanımlamalarla önemsiz gibi gösterilmek istenmektedir. Bir yandan demokrasiye geçiş için uluslararası çeşitli kuruluşlara mesaj vermeye çalışan, elinden gelen her türlü gayreti gösterdiği iddiasında bulunan sayın Özal iktidarı, öte yandan, yurt içinde bunun tam tersi bir tutumu sürdürmektedir."

Türk-İş'in anayasada değişiklik isteklerini, TBMM ve siyasi partilere sunduğu tarihten bu yana 18 ay geçmesine rağmen, siyasi iktidar tarafından bu isteklere olumlu bir yaklaşım gösterilmediğini vurgulayan **Yılmaz, "Tüm siyasal kadroları derhal ve ivedilikle bu konuya eğilmeye bir kez daha davet ediyorum"** dedi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Mükerrem Taşçıoğlu**'nun **"Türk-İş yöneticileri muhalefet partileri gibi konuşmaktadır"** biçimindeki sözlerini de eleştiren **Yılmaz "Bu iddiaya dikkat ediniz. Bu iddianın altında bir tehdit yatmaktadır"** diye konuştu.

SHP'Yİ ZİYARET

Öte yandan Türk-İş Genel Sekreteri **Emin Kul** ile Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu**, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Genel Başkanı **Erdal İnönü**'yü ziyaret ederek, SHP'den Temel Sağlık Yasası'nın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulunmalarını istediler. SHP Genel Merkezi'nden yapılan açıkamada, SHP'nin daha önce Temel Sağlık Yasası'nın Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptali için Anayasa

1 *Güneş, 4 7 1987*

Türk-İş Başkanlar Kurulu bildirisi

'Evet için 9 gerekçe var,

❶ Temel insan haklarının korunması. ❷ İşçi hakları önündeki engellerin kaldırılması. ❸ Sosyal hukuk devletinin tesisinin temini. ❹ Bir avuç sermayedarın siyaset üzerindeki tekelinin. kırılması. ❺ Vurgun ve sömürü düzeninin sona ermesi ❻ Halk oylamasının kamplaşmalarda araç olarak kullanılmaması. ❼ Atatürk ilke ve devrimlerinin yaşatılması. ❽ Demokrasinin yozlaştırılmaması. ❾ Bozuk ekonomik düzenin korunmaması için "EVET"

HABERİ 6. SAYFADA

1

"Evet" oyu için sendikaların 850 şubesine genelge gönderildi

Türk-İş kampanyayı sıkı tutuyor

Mustafa Başoğlu, referandumda evet kampanyasının hiçbir siyasi yanı bulunmadığını belirterek, "Biz bir siyasi partinin lehine ya da aleyhine bir uygulama yapmıyoruz ki" dedi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş'in, eylül ayında siyasi yasakların kaldırılması için yapılacak referandumda "evet" oyu kullanılmasını amaçlayan kampanyası, en uçtaki işçiye de konunun iletilmesini hedefliyor.

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu**, Türk-İş Yönetim Kurulu'nun referandumda "evet" kampanyası ile ilgili henüz kesin programı belirlemediğini belirterek, kampanyanın nasıl yürütüleceğini şöyle anlattı:

"Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun referandumda 'evet' oyu kullanılmasını içeren bildirisi, Türk-İş'e bağlı sendikaların 850 şubesine bir genelge ile gönderildi. Her sendika, siyasi yasakların kaldırılması ile ilgili anayasa değişikliğine 'evet' denmesi için eğitim çalışmalarında, teşkilatlanma çalışmalarında üye işçilerine talepte bulunacak. Böylece her sendika kendi usulüne göre, kendi bünyesinde uygun bir biçimde konuyu işçisine aktaracak. Ayrıca Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri eylül ayına değin çeşitli bölgelere yapacakları gezilere sendika başkanlarını da alacaklar. Ayrıca Türk-İş'in konfederasyon olarak düzenleyeceği eğitim çalışmalarında, miting ve yürüyüşlerde konu işlenecek ve böylece en uçtaki işçiye değin ulaşılabilecek. Ancak referandum için özel ayrı bir program yapılması, önümüzdeki günlerde Türk-İş Yönetim Kurulu'nda ele alınacak."

Mustafa Başoğlu, referandumda "evet" kampanyasının hiçbir siyasi yanı bulunmadığını ifade ederek, **"Biz bir siyasi partinin lehine ya da aleyhine bir uygulama yapmıyoruz ki. Bir anayasa değişikliği halkoyuna sunuluyor, biz de buna ilişkin görüşlerimizi üye işçilerimize aktarıyoruz"** dedi.

Türk Harb-İş Sendikası Genel Başkanı **Kenan Durukan**, referandumda örgüt olarak "evet" diyeceklerini açıkladı.

Öte yandan Hizmet-İş Sendikası İstanbul Şube Başkanı Muzaffer Ünlü, referandumda siyasi yasakların kalkması için "evet" oyu kullanacaklarını bildirdi. Muzaffer Ünlü, sendika merkezinde düzenlediği basın toplantısında, sendikanın bağlı bulunduğu Hak-İş Konfederasyonu'nun, yetkili organlarında referandumda kullanılacak oy konusunda bağlayıcı karar almadığını söyledi.

2

"Türkiye beş yıldır çalışanların temel hak ve özgürlüklerinin ağır bir biçimde kısıtlandığı, kamu özgürlüklerinin çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiye özgü güvencelerden yoksun durumda olduğu, sermayenin dilediğini dilediğince, yapabildiği bir düzen yaşıyor.

İşçisi, köylüsü, devlet memuru, çiftçisi, esnafı emeklisi, dulu, yetimi kısacası Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğu bir yanda, Devleti "sosyal devlet" olmaktan çıkaranlar, ekonomiyi bir avuç sermayedarın çıkarlarına tâbi kılanlar diğer yanda.

İktisaden güçlü durumdaki belirli bir kesim ve bunların siyasal temsilcileri özellikle işçi hak ve özgürlüklerindeki kısıtlamalardan olduğunca yararlanıyorlar.

Temel insan hakları, kişi hak ve özgürlükleri keyfî saldırılara maruz bırakılmış durumda.

Vurgun, yolsuzluk, sömürü düzeni egemen.

Milli gelir dağılımındaki adaletsizlik tek kelime ile korkunç.

Her beş Türk yurttaşından biri işsiz.

İktisaden güçsüzler, yani işçiler, memurlar, köylüler, çiftçiler, esnaf, emekli, dul ve yetimler hiçbir dönemde görülmemiş bir geçim sıkıntısının, açlığın pençesi altında çaresiz.

Atatürk ilke ve devrimleri saldırı altında.

1 *Tercüman, 5.7.1987*
2 *Cumhuriyet, 8.7.1987*

Yasaklar ve yasaklamalar... Günlük yaşamı belirleyen başlıca unsurlar bunlar.

Bu durumun, bu insanlık dışı, güvencesiz şartların devamını isteyenler 1982 Anayasasının temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan tüm düzenlemelerine sıkısıkıya sarılmış durumdalar.

İyiye, doğruya, güzele, iktisaden güçsüzün yararına yönelecek her adımı engelleme, durdurma peşindeler.

Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğu buna boyun eğmeyecektir; eğmemelidir.

İşçinin, köylünün, devlet memurunun, çiftçinin, esnafın, emeklinin, dul ve yetimin her yönüyle bozuk ve iflas etmiş ekonomik düzenden, bu ekonomik düzeni çıkarları öyle gerektirdiği için muhafaza etmek isteyenlerden, kendisini çepeçevre kuşatan kısıtlamalardan kurtulabilmesi mümkündür ve gereklidir.

6 Eylül 1987'de yapılacak halkoylaması bu yönde ilk adımı teşkil edecektir.

6 Eylül 1987 halkoylaması çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiden yana tüm kesimler, özellikle iktisaden güçsüz durumda olanlar için bir sınavdır.

Bu sınavı başarı ile vermeye mecburuz.

6 Eylül 1987'de halkoylamasında EVET...

Bunu her yerde haykıralım.''

Bu bildirinin dağıtılmasını takiben ''ALTI EYLÜL'DE

Yılmaz, erken seçimde 4 yıldır sıkıntı çektirenlere tavır alınmasını istedi

Sonucu işçiler etkiledi

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, işçilerin erken seçimde, **"4 yıldır çektikleri sıkıntıları halledemeyenlere karşı tavır alması gerektiğini"** bildirdi. Yılmaz, referandumda işçinin yoğun olduğu hiçbir sandıkta **"hayır"** oyunun öne geçmediğini kaydederek, **"Evetle işçinin payı, diğer demokratik kuruluşların payından çok daha fazladır"** dedi.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Cumhuriyet'in referanduma ilişkin sorularını yanıtlarken, referandumda "hayır" çıkan bölgelerin, işçinin yoğun olduğu yerlerde sandıkları tek tek incelediğini belirtti ve şöyle konuştu:

"Şayanı şükrandır ki, örneğin Bursa ve Kütahya'da işçinin yoğun olduğu yerlerde 'evet'ler önde gitmiştir. İstanbul'da da işçinin yoğun olduğu kazalarda 'evet' oyları çıkmıştır. Bu referandumda özellikle Türk-İş'e bağlı işçilerimiz, hatta Türk-İş dışındaki işçiler de, dar ve sabit gelirliler ile emeklilerin oyu, Türk-İş'e paralel oy vermişlerdir. İşçinin yoğun olduğu hiçbir sandıkta 'hayır' öne geçmemiştir. 'Evet'le işçinin payı, diğer demokratik kuruluşların payından çok daha fazladır."

İşçinin yoğun olduğu hiçbir sandıkta 'hayır'ın öne geçemediğini söyleyen Türk-İş Genel Başkanı, "İşçinin payının diğer demokratik kuruluşların payından çok daha fazla" olduğunu belirtti.

Erken seçimde Türk-İş'in takınacağı tutum konusundaki görüşlerini de açıklayan Yılmaz, **"1984'ün ocak ayından bu yana işçi sorunlarını gerek TBMM'ye, gerek hükümete defalarca iletiklerini yinelediğini** söyledi. Yılmaz, **"TBMM'de Türk işçisine reva görülmeyecek şekilde hareket eden milletvekilleri belli**dir. Bu **milletvekillerinin, dar ve sabit gelirlilere hiçbir şekilde yardım elini uzatmadıklarını gördük"** dedi. Yılmaz, şunları söyledi:

"Hükümetin 4 yıldır işçiler için tavrı açık seçik bellidir. Hükümetin, yaptığı basın toplantılarında, verdiği demeçlerde işçiden söz etmediği de bir gerçektir. **Kesin bir tavır açıklamak istemiyorum. Gerek referandum sonuçları, gerek erken seçim sırasında Türk-İş'in takınacağı tavrı önümüzdeki ay yapılacak başkanlar kurulu toplantısında ortaya koyacağız."**

Şevket Yılmaz, **"Erken seçimde sizce işçiler nasıl tavır takınmalı?"** yolundaki bir soruya şu yanıtı verdi:

"Erken seçimde işçiler, 4 yıl müddetçe çektikleri sıkıntıları halledemeyenlere karşı tavır almalıdır.

Türk-İş'in bildirisi

Türk-İş Yönetim Kurulu tarafından dün yayımlanan bir bildiri ile referandum sonuçları değerlendirildi. Halkoylaması tamamlanmadığından, bir ciddi engel ve yasaklama ortadan kaldırılmış olmakla Türk demokrasisinin kazançlı çıktığı kaydedilen bildiride, **"İşçiler her yerde, sandık başında demokrasinin hakkını vermişlerdir. Şimdi hedef, Türkiye'de demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile yerleştirmek olmalıdır. Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğu, erken seçimlerden başlayarak bu hedefe doğru yürümelidir. Türk-İş, bu hedefe doğru yürüyecektir"** denildi. Bildiride özetle şu görüşlere yer verildi:

"Demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilebilmesi, öncelikle, 1982 Anayasası'nı çağdaş demokrasi anlayış ve ilkeleriyle bağdaşmayan kısıtlayıcı yönlerinin en kısa süre içinde düzeltilmesine bağlıdır. Türk ulusu tüm yasaklardan arınmış; kamu özgürlüklerinin engelsiz tanındığı işçi hak ve özgürlükleri önündeki çıkmazların eksiksiz bir biçimde aşıldığı, sosyal devletin güvencelerini yapabildiği, ekonominin bir avuç sermayedarın tekelinden kurtarıldığı, Atatürk devrim ve ilkelerinden güç alan sosyal adalet ilkelerine dayalı demokratik bir düzene layıktır."

1

27 temmuzda başlayacak demokrasi konferansları, 4 eylülde sona erecek

Türk-İş'in 'evet' maratonu

Genel Başkan Şevket Yılmaz ve öteki Türk-İş yöneticileri, bazı öğretim üyelerinin de konuşmacı olarak katılacağı "Demokrasi ve Hür Sendikacılık" konferanslarında 6 eylüldeki halkoylamasında "evet" oyu kullanılması çağrısında bulunacaklar.

Günübirlik gezilerini sürdüren eski başbakanlardan Süleyman Demirel, bugün Kütahya'da olacak. DSP Genel Başkanı Rahşan Ecevit ve Bülent Ecevit ise, İstanbul'da "Demokrasiye evet" toplantısında konuşacaklar.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş'in, 33 ilde düzenlediği **"Demokrasi ve Hür Sendikacılık Seri Konferansları"**nın birincisi, 27 temmuz pazartesi günü İstanbul'da yapılacak.

Basın Sarayı Gazeteciler Cemiyeti salonunda saat 14.00'te başlayacak olan konferansların ilkini, Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** bir konuşmayla açacak.

Genel Başkan Yılmaz, konuşmasında, demokrasilerde bir sendikacılık hareketinin önemini vurgularken, Türkiye'deki sendikacılığın bugün kar[illegible] bulunduğu çıkmaz[illegible]

getirecek ve çalışma barışını engelleyen yasalarla antidemokratik uygulamalardan örnekler verecek. Şevket Yılmaz, gerekçesi yasakların bir demokrasi kurallarıyla temel hak ve özgürlüklere aykırı yönlerini anlatacak. Yılmaz, Türk-İş ve bağlı kuruluşlarının 6 eylül pazar günü yapılacak halkoylamasında herkesin **"evet"** oyu kullanmalarının nedenleri üzerinde Türk-İş'in görüşlerini açıklayacak.

Dört gün süreyle İstanbul'un Çağaloğlu, Moda, Kadıköy ve Kartal semtlerinde tekrarlanacak olan **"Demokrasi ve Hür Sendikacılık Konferansları"**, 3 eylül tarihine kadar, Edirne, Kocaeli, Sakarya, Erzurum, Erzincan, Sivas, Kayseri, Van, Izmir, Aydın, Denizli, Eskişehir, Kütahya, Afyon, Konya, Bursa, Balıkesir, Soma/Manisa, Gaziantep, Adana, Mersin, Diyarbakır, Elazığ, Malatya, Rize, Trabzon, Samsun, Zonguldak, Kastamonu, Isparta ve Antalya illerinde sürecek.

Türk-İş tarafından düzenlenen bu konferanslara, çeşitli üniversitelerden bilim adamları konuşmacı olarak katılacak. **"Demokrasilerde hür sendikacılık ve yasaksız demokrasi"** temsiyesi altında yapılacak konuşmalarda Başbakan Turgut Özal'ın son yurt gezileri sırasında yasaklama ve yönetişe yapısı eleştirilerek yanıtlayacak ve konuşmasının büyük bir bölümünü bu konuya ayıracak.

Demirel Kütahya'da

Referandum için "yumurtalık" yurt gezilerini sürdüren eski Başbakanlardan Süleyman Demirel, bugün Kütahya'da halka hitap edecek. Süleyman Demirel, Nasi DYP'li milletvekili ve parti yöneticileri ile birlikte bugün saat 9.00'da karayolu ile Kütahya'ya hareket ediyor. Saat 12.30'da Kütahya'da halka hitap edecek olan Demirel, öğleden sonra karayolu ile tekrar Ankara'ya dönecek. Süleyman Demirel, bugün Kütahya'da yapacağı konuşmasında Başbakan Turgut Özal'ın son yurt gezileri sırasında yasaklama ve yönetişe yapısı eleştirilerini yanıtlayacak ve konuşmasının büyük bir bölümünü bu konuya ayıracak.

Ecevit'ler İstanbul'da

DSP Genel Başkanı **Rahşan Ecevit** ile **Bülent Ecevit** bugün İstanbul Gaziosmanpaşa'da **"Demokrasiye Evet"** toplantısında konuşacaklar.

DSP Genel Başkanı Rahşan Ecevit, TRT'nin anayasa ve yasalarca öngörülen tarafsızlık kurallını hiçe saydığını öne sürerek, **"TRT bir anayasa kuruluşu olduğunu unutmuştur"** dedi.

Ecevit, **"Başbakanın son siyasî oyun ve entrikalarından biri, halkoylaması yaklaşırken, ana muhalefet parti örgütünü yanına çekmek ve halkoylaması konusunda tam müttefiki durumuna getirmek için bu partiye bazı ayrıcalıklar sağlamaktır"** diyerek, TRT'nin bütünüyle buna alet olduğunu öne sürdü. TRT'nin bu yanıdan da "DSP'yi sabote ettiğini, mesajlarını özetlemesin çok ötesinde, sansür ettiğini" savunan Ecevit, **"Anayasayı hiçe sayan bu tutuma protesto ediyoruz"** diye konuştu.

Rahşan Ecevit, iktidardan gelecek hiçbir ilgi, yardıma gerek duymadıklarını belirtti.

2

Aziz Türk Milleti
TÜRK-İŞ sizlere sesleniyor...

- 6 Eylül de hayatı bir sınav var. **"EVET"** oylarıyla kazanılacak bir sınav.
- Sosyal adalete dayalı bir demokratik düzen için **EVET**
- İnsan haklarına ve özgürlüklerine saygı duymayanları hizaya sokmak için **EVET**
- Vurgun, yolsuzluk ve sömürüyü ortadan kaldırmak için **EVET**
- Devleti üç beş holdingin yönetiminden kurtarmak için **EVET**
- Fakir fukarayı aldatanlara ders vermek için **EVET**
- Grevli serbest toplu pazarlık ve hür sendikacılık için **EVET**
- İnsanlık haysiyetiyle bağdaşan güvenceli bir hayat kurabilmek için **EVET**
- Atatürk ilke ve devrimlerinin yaşatılabilmesi için **EVET**
- Gerçek demokrasiyi kurabilmek ve yaşatabilmek için **EVET**
- 6 Eylül 1987 de halkoylamasında **"EVET"** diyelim.

Türkiye'yi seni dışlayanlardan,
seni sömürenlerden, hak ve özgürlüklerini
ayaklar altına alanlardan kurtaralım.

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Yasaksız bir Demokrasi için

6 eylül'de

1 *Cumhuriyet*, 10.9.1987
2 *Cumhuriyet*, 25.7.1987

TÜRK-İŞ BAŞKANI

Şevket Yılmaz: "Siyaset, Sendikacılık yapısının özüdür"

Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, Türk-İş'in siyaset yaptığına ilişkin ortaya bazı iddialar atılarak savcılıklara davetiye çıkarıldığına işaret ederek, "Siyaset, sendikacılık yapısının özüdür" dedi.

ANKARA (Zaman)— Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, Türk-İş'in siyaset yaptığına ilişkin ortaya bazı iddialar atılarak savcılıklara davetiye çıkarıldığına işaret ederek, "Siyaset, sendikacılık yapısının özüdür" dedi.

Hayat pahalılığından, sosyal yapıdaki tahribattan, işsizlikten, keyfi idareden, rüşvetten, ahlâk ölçülerinin tezdelenmesinden söz etmenin bir siyaset olduğunu söyleyen Yılmaz, "Önemli olan, bunları ifade ederken, siyasal amacın olup olmadığıdır. Biz iktidara oynayan bir kuruluş değiliz" şeklinde konuştu.

Şu ya da bu partiyi destekleme ya da işbirliği yapma gibi bir gayretin içinde olmadıklarını ifade eden Şevket Yılmaz, bu nedenden dolayı, siyasal partilere karşı bağımsız olmayı tüzüklerine koyduklarını belirtti.

"Ne Güçleri Varsa Ortaya Koysunlar"

ANAP iktidarını sendikacılara karşı yaklaşımdan dolayı kınayan Türk-İş Başkanı, "Ne kadar şikâyetçi olurlarsa olsunlar, yıllarca işçi hakları konusunda bizi duymazken, demokrasi kavgası vermeye başladığımızda, bizi hatırlayan siyasal iktidarın adamlarına şunu söylemek istiyorum: Ne güçleri varsa ortaya koysunlar. Bizi suçlamayı bir kenara bırakıp, yaptıracakları işlem neyse onu yaptırsınlar" dedi.

"Türk-İş'in 12 Eylül'e gelinmesinde bir parça sorumluluğu yoktur"

"Türk-İş topluluğunun 12 Eylül öncesinde Devlete sahip çıktığı kadar, diğer kuruluşlar da sahip çıksaydı, ara rejimi yaşamazdık" diyen Türk-İş Başkanı sözlerine şöyle devam etti:

"Son zamanlarda siyasal iktidarın temsilcileri, Türk-İş'in bir muhalefet partisi gibi davrandığını, her şeye muhalefet ettiğini, hiç bir şeyi beğenmediğini, sendikacılık felsefesinden uzaklaştığını ifade etmektedir."

Türk-İş'in referandum mitingi 29 Ağustos'ta

Türk-İş'in Seydişehir'de düzenleyeceği mitingle, Seydişehir ve Antalya Ferrokrom'da grevde bulunan 6 bin 100 işçi desteklenecek işçilerden referanduma evet demeleri istenecek.

Mitingten önce Türk-İş yönetimi ve delegeler bir basın toplantısı düzenleyerek, referandum da niçin 'evet' denmesi gereği üzerinde duracaklar.

Necdet BALCI

ANKARA (Zaman)— Türk-İş, Seydişehir ve Antalya'da süren grevleri desteklemek amacıyla 29 Ağustos'ta Seydişehir'de büyük bir miting yapacak. Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz'ın konuşacağı miting Seydişehir'de saat 15'de başlayacak.

Türk-İş yetkililerinden alınan bilgiye göre, Seydişehir Alüminyum Tesisleri'nde ve Antalya Ferrokrom Tesisleri'nde 6100 işçinin 55. gündür devam eden grevlerine destek olmak amacıyla düzenlenecek mitinge Türk-İş'e bağlı 8 bölge temsilcisi ile 67 ilin Türk-İş temsilcileri katılacak.

Aynı gün saat 11'de de Türk-İş yönetimi ve delegeler bir basın toplantısı düzenleyerek, referandumda niçin evet, denmesi gereği üzerinde bilgi verecek ve işçilerden evet oyu kullanmalarını isteyecekler.

1

Türk-İş 'evet' çağrısı yaptı

Türk-İş Başkanlık Divanı yayınladığı bildiride, ANAP'ın dolaylı "hayır" kampanyasını, "parlamentoyu da, demokratik rejimi de yaralayan, vatandaşla alay anlamında bir demokrasi ayıbı" diye niteledi..

ANKARA BÜROSU

Türk-İş Başkanlar Kurulu, 6 Eylül'de yapılacak siyasi yasaklarla ilgili referandumda, **"evet"** oyu kullanılması için çağrıda bulundu.

Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun aldığı kararların **demokrasiye gönül veren yurttaşlarımız ve işçilerimiz düşmeyecektir.**

Kaldı ki, seçmen yurttaşlardan alınan oylar ve buna dayalı vekâletle milletvekili olup parlamentoda onlar adına bu yasağın

2

EVET'' başlığını taşıyan, Türk-İş'in görüşlerini ve basındaki yankılarını içeren bir afiş/yayın hazırlanmış ve dağıtılmıştır.

Bunu halk oylaması haftasına girilirken el ilânı biçiminde bastırılan üçüncü bildiri ve rozetler izlemiştir.

Dağıtılan üçüncü bildiri şöyledir:

''Aziz Türk Milleti

TÜRK-İŞ sizlere sesleniyor...

☐ 6 Eylül'de hayatî bir sınav var. ''EVET'' oylarınla kazanılacak bir sınav.

☐ Sosyal adalete dayalı bir demokratik düzen için EVET

☐ İnsan haklarına ve özgürlüklerine saygı duymayanları hizaya sokmak için EVET

☐ Vurgun, yolsuzluk ve sömürüyü ortadan kaldırmak için EVET

☐ Devleti üç beş holdingin yönetiminden kurtarmak için EVET

☐ Fakir fukarayı aldatanlara ders vermek için EVET

☐ Grevli serbest toplu pazarlık ve hür sendikacılık için EVET

☐ İnsanlık haysiyetiyle bağdaşan güvenceli bir hayat kurabilmek için EVET

☐ Atatürk ilke ve devrimlerinin yaşatılabilmesi için EVET

☐ Gerçek demokrasiyi kurabilmek ve yaşatabilmek için EVET

1 *Zaman, 27.8.1987*
2 *Yeni Asır, 5.7.1987*

☐ 6 Eylül 1987'de halkoylamasında ''EVET'' diyelim.

☐ Türkiye'yi seni dışlayanlardan, seni sömürenlerden, hak ve özgürlüklerini ayaklar altına alanlardan kurtaralım.''

''Yasaksız bir demokrasi için 6 Eylül'de EVET'' kampanyası başarı ile sonuçlanmış, demokrasiyi yasaklardan kurtarma yolunda tarihi bir adım atılmıştır. Kampanya sırasında siyasal iktidarın ''demokrasi anlayışı''da tüm çıplaklığı ile ortaya çıkmış, asıl amaçlarının her alanda 12 Eylül düzeninin yasaklarını muhafaza etmek olduğu bir kez daha anlaşılmıştır. Siyasal iktidar ''evet-hayır'' oyları arasındaki küçük farkı kendi siyasal çıkarları ve hedefleri doğrultusunda kullanmaya kalkışmışsa da, yerel seçimlerle ilgili ikinci halkoylamasında ve özellikle yerel seçimlerde gerçek durum tartışmasız bir biçimde aydınlığa kavuşmuştur.

Başbakan halkoylaması sonuçlarının alınmasını takiben ''erken genel seçimlere gidileceğini'' açıklamış, böylece yeni bir siyasal gelişme ile karşı karşıya kalınmıştır.

Bu gelişme karşısında Türk-İş Yönetim Kurulu 9 Eylül 1987 günü bir açıklama ya-

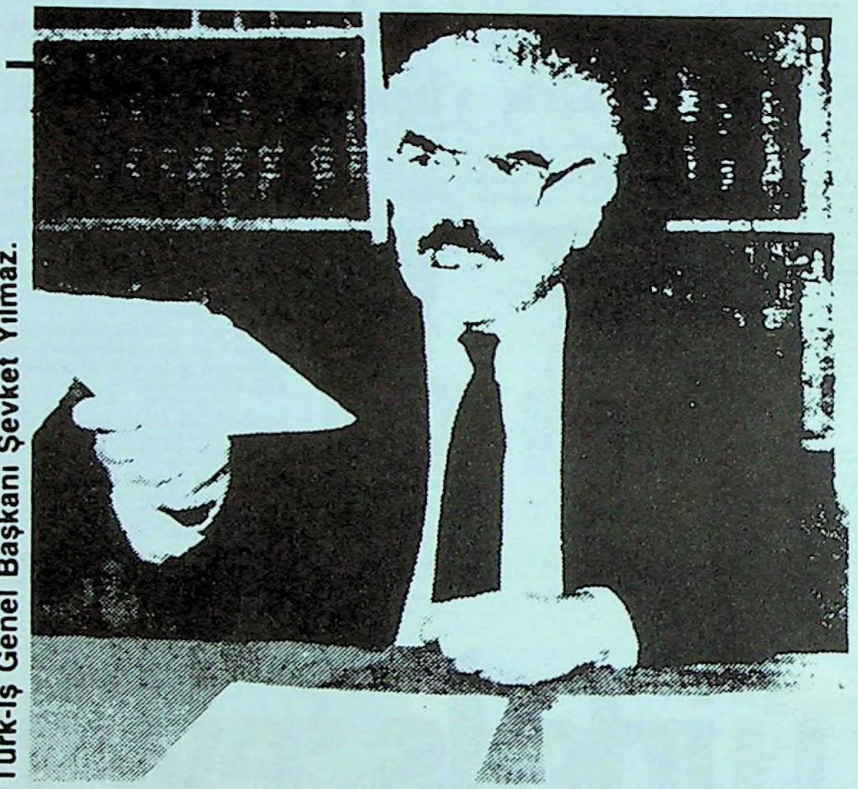

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz.

Yılmaz: "İşçi haklarının engeli siyasi iktidar"

● Türk-İş Genel Başkanı: "Özal ve ANAP işçileri gözden çıkardığını seçim bildirgesi ile bir kez daha sergiliyor" dedi

■ Haberi 6. sayfada

1

1 *Son Havadis, 25.11.1987*

Mavi kampanya sona erdi

Türk-İş 'evet'te ısrarlı

Şevket Yılmaz, Özal'ın "Ortada sandık varsa o ülkede demokrasi vardır" şeklindeki anlayışını eleştirerek, "Öyle olsaydı

1

parak Örgütü erken genel seçimlerle ilgili çalışmalara hazırlıklı olmaya çağırmıştır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun 9 Eylül 1987 tarihli açıklaması özetle şöyledir:

"Türk Ulusu 6 Eylül'de, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde çözülmesi gerekli bir sorun için sandık başına çağrılmıştır. Sorunun ancak bir halkoylaması yoluyla çözülebileceğini iddia edenler 6 Eylül sonrasında derhal -kazanan kaybeden- tartışmasını körüklemeye başlamışlardır. Halkoylaması sonucundan, bir ciddi engel ve yasaklama ortadan kaldırılmış olmakla, hiç kuşkusuz Türk demokrasisi kazançlı çıkmıştır. Bu sonucun alınmasında, varlıklarını ve çıkarlarını ancak demokratik bir düzen içinde koruyabilecek olanlar, işçiler, devlet memurları, köylüler, küçük esnaf, emekli, dul ve yetimler birinci derecede rol oynamışlardır. İşçiler, her yerde, sandık başında demokrasinin hakkını vermişlerdir. Şimdi hedef, Türkiye'de demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile yerleştirmek olmalıdır. Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğu, erken seçimlerden başlayarak bu hedefe doğru yürümelidir. TÜRK-İŞ bu hedefe doğru yürüyecektir.

1 *Cumhuriyet, 4.9.1987*

ÇAĞRI

"İşçinin Oyuna İhtiyacım Yok" Diyene Ders Verelim..."

31 ilimizde düzenlenen toplantılarda ANAP iktidarının işçi karşıtı tutumu anlatıldı.

Yönetim Kurulu bu açıklamayı takiben genel seçimlerde yapılacak çalışmaları belirlemeye başlamıştır.

Erken genel seçimler öncesinde yapılabilecekleri kararlaştıran Yönetim Kurulu, çalışma yönteminin ve uygulamanın tesbiti amacıyla bölge ve il temsilcilerini 17 Kasım 1987 günü Ankara'da toplantıya çağırmıştır.

İl temsilcileri illerindeki durum hakkında bilgi vermişler, sürenin kısalığı dikkate alınarak belirlenecek bazı illerde toplantılar yapılması seçimin hemen öncesinde basın toplantılarıyla işçi görüşünün açıklanması kararlaştırılmıştır.

Türk-İş Yönetim Kurulu 18 Kasım 1987'de 87-1980-5/43 sayı ile kararı örgüte duyurmuş, Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerinin katılacakları il toplantıları bildirilerek, üye kuruluşlardan aynı yönde çalışma yapmaları istenmiştir.

Türk-İş'ten seçim atağı

Yöneticiler yurt gezilerine çıkıyorlar

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz ve Yönetim Kurulu üyelerinin katılacağı yurt gezilerinde işçi sorunları

gelişmeleri" de göz önünde bulunduran yönetim kurulu'nun işçi sorunlarının çözümü konusunda her ilde çalışmalar yapılmasını kararlaştırıldığı belirtildi. Açıklamada, şöyle denildi:

"Bu amaçlara uygun olarak sürdürülen bugüne kadarki çalışmalara etkinlik kazandırılması için

2

Türk-İş'ten ANAP'a rest!

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz genel seçim öncesi bölge ve il temsilcileri ile yaptığı "Değerlendirme toplantısında", ANAP'ın, işçi sorununu çözmekten uzak bir parti olduğunu söyledi

ANAP'ın işçiye verecek hiç bir şeyi olmadığını söyleyen Şevket Yılmaz, "İşçi kimin yanında, kimin karşısında olduğunu çok iyi bi

içerisinde Türk-İş'e büyük görevler düştüğünü söyleyen Şevket Yılmaz, "Türkiye'de yaptıkları ile övünenler var. Ama, Türkiye'nin iktisaden güçsüz durumdaki

1

Yılmaz, "İşçiler bu iktidara layık olduğu dersi verecek" dedi

Türk-İş'ten ANAP'a hayır

Kendi üye tabanında "ANAP'a hayır" kampanyası yürüten Türk-İş, bu kampanyasını genel başkan Şevket Yılmaz'ın dün düzenlediği basın toplantısı ile noktaladı. İşçilerden ANAP'a oy vermemesini isteyen Şevket Yılmaz, "İşçiler bu iktidara layık olduğu dersi vermek için sandık başına gideceklerdir" dedi.

Muhalefet partilerinden hangisine oy verilmesini istediklerini açıklamayan Şevket Yılmaz

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Tabanda **"ANAP'a hayır"** kampanyası yürüten Türk-İş'in Genel Başkanı **Şevket Yılmaz, "İşçiler bu iktidara layık olduğu dersi vermek için sandık başına gideceklerdir"** dedi. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, muhalefet partilerinin seçim bildirgelerinde, işçilere ve işçi sorunlarına yaklaşımlarının daha olumlu olduğunu kaydetti, ancak hangi partiye oy vereceğini açıklamaktan kaçındı.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, dün düzenlediği basın toplantısında, 29 kasım gününü

3

1 *Zaman, 19.11.1987*
2 *Bulvar, 20.11.1987*
3 *Cumhuriyet, 28.11.1987*

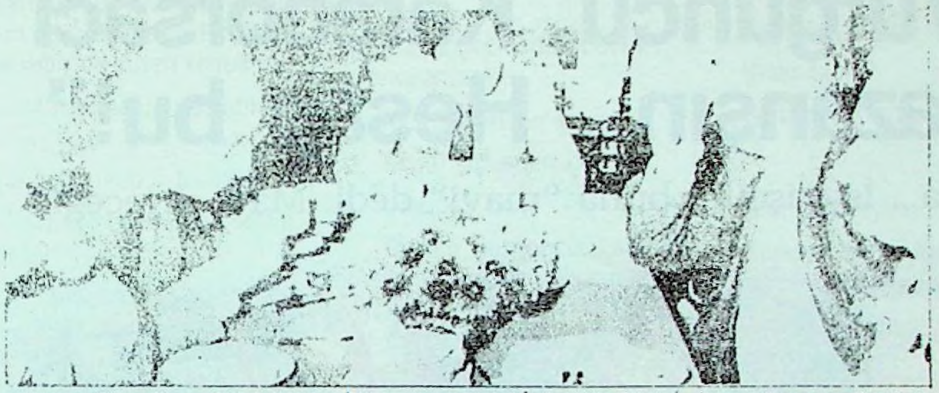

Siyasi kahvaltı *SHP Genel Başkanı* ***Erdal İnönü*** *ile Türk-İş Genel Başkanı* ***Şevket Yılmaz****, seçimlerde izlenecek tutumu görüştüler.* ***Yılmaz,*** *Türk-İş'in ANAP'a oy verilmemesi için çaba harcayacaklarını söyledi ve işçilerin beklentilerini anlattı.*

Türk-İş'ten kesin talimat

"ANAP'a oy yok"

- Türk-İş in il ve bölge temsilcileri toplantısında örgütün iktidar partisine oy verilmemesi için çalışma yapması istendi

SHP lideri İnönü ile görüşen Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, ANAP iktidarında işçinin çok zor durumda kaldığını söyledi

ANKARA, ÖZEL

TÜRK-İŞ yönetimi, 29 Kasım'daki seçimde ANAP'a oy vermeyeceklerini açıkladı. Türk-İş'in dün düzenlediği il ve bölge temsilcileri toplantısında da kesin talimat verilerek örgütün iktidar partisine oy verilmemesi için çalışması istendi.

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** ile diğer dört Yönetim Kurulu üyesi, SHP lideri **Erdal İnönü**'nün davetini kabul ederek dün sabah saat 8.00'de Etap Altınel Oteli'nde sabah kahvaltısı yaptılar. **Yılmaz,** kahvaltıdaki sohbet sırasında, **İnönü**'ye, işçilerin hiçbirinin çektikleri sıkıntılardan ötürü ANAP'a oy vermeyeceklerini söyledi. SHP'den Genel Sekreter **Fikri Sağlar** ile parti yöneticilerinden **Erol Ağagil** ve **Uğur Batmaz**'ın da katıldıkları sohbette, **İnönü** ise şöyle dedi:

"Biz, işçi hakları ile yakından ilgileniyoruz. Bu iktidar, örgütlü yaşamı yok etmeyi hedeflemiştir. Sendikaların hak ve özgürlüklerini elinden alıp, hak alınan yerler değil, korkulan yerler haline getirmiştir. SHP, işçinin sömürülmesine karşıdır. SHP, işçiye kaybettiği hakları yeniden kazandıracaktır. Biz, emeğin kitle partisiyiz. Masalcı Özal'ın devrinde işçilerin çektiği sıkıntıları yakından takip ediyoruz. ILO'nun getirdiği hakların Türkiye'de uygulanmadığını biliyoruz. İşçiden yana olmayan ve işçileri 'kafası kopasıcalar' diye niteleyen bir bakanın hâlâ görevde kalması bu iktidarın ayıbıdır."

Erdal İnönü, daha sonra **Yılmaz**'a, sıkıntıları bir de kendisinden dinlemek istediğini bildirdi. Bunun üzerine Yılmaz, özellikle özelleştirme ve sözleşmeli personel uygulaması üzerinde durdu. Yılmaz, KİT'lerin satışına karşı olduklarını da belirtti. **İnönü** ise, KİT'lerin öncelikle işçilere satılacağı görüşüne inanmadığını belirtti ve **"İşçiler kendilerini geçindirecek durumda değil, KİT'leri nasıl satın alacak?"** dedi.

TKP'LİLER VE ÖZAL'IN OYUNU

Kahvaltı sırasında, önceki gün Türkiye'ye gelen TKP yöneticileri konusu da ele alındı. **İnönü**, Türk-İş yöneticilerine konuyu nasıl değerlendirdiklerini sordu. Soruya, Örgütlenme Sekreteri **Orhan Balaban** cevap verdi ve **"Özal'ın oyunu"** dedi. **Balaban, Özal**'ın seçim öncesi, özellikle **Behice Boran**'ın cenaze töreni konusu ile kaybettiğini düşündüğü oyları böylelikle geri almayı planladığı görüşünü savundu. **Yılmaz** da, **Özal**'ın, işçilerin, dargelirlilerin dertlerini unutturmak için bu yola başvurduğunu ve gazete manşetlerini seçime kadar bu konu ile oyalamak istediğini söyledi.

Kahvaltı sırasında SHP Genel Sekreteri **Fikri Sağlar, Şevket Yılmaz'a, "Başbakanlık binasını satarlarsa biz talibiz"** şeklindeki sözlerini hatırlattı. Bu sözler, kahvaltıda bulunanların gülüşmelerine yol açtı. **Sağlar,** daha sonra, **"30 Kasım'da Başbakanlık binası satılmayacak. Çünkü biz iktidar olacağız. Binayı satmaya gerek kalmayacak"** şeklinde konuştu.

TÜRK-İŞ TOPLANTISI

Bu arada, Türk-İş bölge ve il temsilcileri toplantısı da, dün saat 10.00'da başladı. Toplantının açılışında konuşan **Şevket Yılmaz,** işçilerin ve sendikacıların, içinde bulundukları zor durumu anlattıktan sonra, **"Bütün bunların sorumlusu, bugünkü siyasal iktidardır"** dedi. ANAP'ın seçim beyannamesinde işçi sorunlarına sadece bir sayfa ayrıldığını ve bu bölümün de tamamen işveren görüşünü içerdiğini bildiren Türk-İş Genel Başkanı, temsilcilerden uyanık olmalarını ve işçiye uyarı görevini yapmalarını istediğini bildirdi.

Toplantının öğleden sonraki basına kapalı bölümünde, Türk-İş'in tüm illerden gelen yöneticilerden, işçilere **"ANAP'a kesinlikle oy vermemeleri"** için çalışma yapma talimatı verildi.

Oluşturulan program gereğince 27 Kasım 1987'ye kadar 31 ilimizde toplantılar düzenlenmiştir. Yapılan il toplantılarına Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri ve örgüt yöneticileri yanısıra bölge ve il temsilcileri, temsilciler, baştemsilciler ve üyeler katılmıştır.

Seçimlere ilişkin çalışmalar 24 Kasım 1987 günü İstanbul'da, 27 Kasım 1987 günü Ankara'da düzenlenen basın toplantıları ile son bulmuştur.

29 Kasım 1987 tarihinde yapılan erken genel seçimde siyasal iktidar büyük oy kaybına uğramış, ancak lehine çıkardığı seçim yasasının avantajları sonucunda aldığı yüzde 36'lık oyla TBMM üyeliklerinin yüzde 64.88'ini elde etmiştir.

İşçilerin yoğun olarak bulunduğu illerde seçim sonuçları üzerinde yapılan değerlendirmeler işçi oylarının muhalefet partilerinde birleştiğini göstermiştir.

SEYDİŞEHİR MİTİNGİ

"Stokçu, Vurguncu, Karaborsacı İthalatçı Kazansın... Hesap bu!"

"O turuncu rengi var ya... İşte işçiler buna "mavi" dedi. Mavi diyeceğiz..."

''Yasaksız Bir Demokrasi İçin Altı Eylül'de Evet'' kampanyası çerçevesinde yurt düzeyinde çalışmaların sürdürüldüğü dönemde Seydişehir Alüminyum Tesisleri ile Antalya Ferro-Krom Fabrikası'nda 6100 işçimizin katıldığı grev ve demiryolu işçilerinin sözleşme görüşmelerinde çıkan uyuşmazlık Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilmiş, 27 Temmuz 1987 tarihinde Türkiye Halk Bankası Ankara Yenişehir Şubesi nezdinde ''grev ve lokavt yardımlaşma fonu'' ismi ile 304.420-65080 No.ile bir hesap açılmış, kamuoyu oluşturma faaliyetleri aralıksız bir biçimde sürdürülmüştür.

Yönetim Kurulu bu çerçevede 29 Ağustos 1987 günü Seydişehir'de bir miting düzenlenmesini kararlaştırmış, miting yapılmıştır.

Mitingde TÜRK-İŞ Konya İl Temsilcisi ve YOL-İŞ Konya 1 Nolu Şube Başkanı TÜRK METAL Seydişehir Şube Başkanı TÜRK METAL Sendikası Genel Başkanı TÜRK HARB-İŞ Sendikası Genel Başkanı ve Türk-İş Genel Başkanı birer konuşma yapmışlardır.

Sözlerine, ''...Seydişehir ve Antalya Ferro-Krom'daki bu mücadele bir ''hak elde etme'' mücadelesi olmaktan çıktı. Bir ''şeref mücadelesi'' oldu...'' diyerek başlayan Türk-İş Genel Başkanı özetle şunları söylemiştir.

''...26 Temmuz'dan bu yana Anadoluyu hallaç pamuğu gibi attık.

Bırakın daha öncesini.

sadece bu hafta altı ilimizde, Diyarbakır'da, Gaziantep'te, Adana'da, Balıkesir, Bursa ve Eskişehir'de sizleri konuştuk.

Mücadelenizi yaşadık.

Dertlerinizi, sıkıntılarınızı iliklerimize kadar hissettik.

Sizlere buralardan selam getirdim.

"Başkan Seydişehir'de ilan etmeyi sakın unutma; selamlarımızı, sevgilerimizi söyle; anamızla, babamızla, bacımızla, kardeşlerimizle, çocuğumuzla, yanlarındayız Seydişehir işçisinin; yanındayız Ferro Krom'daki kardeşlerimizin bunu bildir" dediler...

26 Temmuz'dan bu yana toplantı düzenlediğimiz 40'ı aşkın ilimizde, ilçemizde işçiler, yöneticiler hep aynı şeyi söylediler.

Değerli Kardeşlerim.

Hepiniz biliyorsunuz...

Oyun içinde oyun var!

.Stokçu memnun.

Karaborsacı memnun.

Sırtı kalın bunların...

Odunun tonu 60 bin lira.

Ateşin karşısında yaz kış alın teri döken işçimizin eline geçen en kabadayı 57 bin lira!

Diyelim ki 60 bin lira, 65 bin lira.

"Aman devam etsin" diyorlar...

İstife devam.

Vurguna devam.

"Al gülüm... Ver gülüm..."

Holding hesabı.

Trilyonluk tesis çürüyormuş.

Ocaklar devre dışı kalmış...

Altı ay geçmeden devreye sokulamazmış...

Milli servet bir yana.

Kendi servetleri önemli.

Umurları değil.

Stokçu, vurguncu, karaborsacı, ithalatçı, kazansın zamanı gelince de gerekli katkıyı sağlasın... Hesap bu.

Ağzından çıkanı kulağı duymuyor: kapatırmış...

Çiftlik çünkü burası..."

Değerli kardeşlerim,

Nedir tablo?

Soruyorum sizlere tablo nedir?

Ben söyliyeyim:

Türkiye'de her beş yurttaşımızdan birisi işsiz.

Evine, ailesine götürecek beş parası yok.

Hükümeti ne diyor? İşsizlikle uğraşmak, işsize iş bulmak Devletin görevi değil... öyle diyor.

Türkiye dünyada gelir dağılımı en bozuk ülkelerin başında geliyor.

Bugün Türkiye nüfusunun en yoksul yüzde 20'sinin toplam gelirden aldığı pay ile nüfusun en varlıklı yüzde 20'sinin aldığı pay arasında tam 22 kat fark var.

Yoksul yüzde 20'nin payı yüzde 2,6; varlıklı yüzde 20 yüzde 56'yı götürüyor.

Son beş yılda dar ve sabit gelirlinin, işçinin, devlet memurunun reel ücretleri en az yüzde 55 geliremiş durumda.

Başbakan Güney Kore'de sıkılmadan iftiharla ilan ediyor: "Biz de işçilik Asya ülkelerinden bile ucuz" diyor. Yabancı tekellere sesleniyor: "gelin yatırım yapın, yerli sermaye ile birlikte işçiyi daha ileri ölçüde sömürün" diyor.

Ne oldu enflasyon masalı?

Enflasyonla mücadele dediğin tek yönlü yol gibi.

Senin benim cebimden alıyor; holdinglere, şirketlere veriyor.

İcraatın içyüzü bu...

Dış borçlar, itibarın ölçüsü dış borç.

Bugün toplam dış borç miktarı ulusal gelirimizin yarısından fazla. Yıldan yıla hızlanarak artıyor.

Üstelik bu artış içinde kısa vadeli borçların payı giderek önem kazanıyor.

Peki, kim, nasıl ödeyecek bunları?

Döviz gelirleri 50 bin lira para cezası verilen hayali ihracatla mı artacak?

Cari işlemler dengesi giderek daha fazla açık veriyor.

Kısa vadeli borçlanmalarla dış ticaret açığını kapatma yolunu böylesine sorumsuzca kullanarak Türkiye'yi nereye götüreceksiniz?

Dövizi kimler kullanıyor?

Hangi fiyattan kullanıyor?

"İcratın içinden progra-

Seydişehir'de işçiler kenetlendi

SEYDİŞEHİR/Türk-İş, grevde bulunan yaklaşık 5 bin 500 alüminyum işçisinin grevini desteklemek amacıyla Seydişehir'de miting düzenlendi.

Türk-İş tarafından Seydişehir'de düzenlenen miting, 12 Eylül sonrasında Konya ve yöresinde gerçekleştirilen ilk işçi mitingi oldu.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, mitingde yaptığı konuşmada, Türkiye'de işçi, memur, köylü, çiftçi, esnaf, emekli, dul ve yetimlerin hiçbir dönemde görülmemiş bir geçim sıkıntısının altında çaresiz durumda olduğunu bildirerek, "Türkiye'de vurgun, yolsuzluk, sömürü düzeni egemendir. Temel insan hakları, kişi hak ve özgürlükleri, saldırı altındadır" dedi.

☐ Şeref mücadelesi

Seydişehir Seyit Harun Bulvarı'nda düzenlenen mitingte konuşan Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, Seydişehir işçisinin zor şartlar altında 61 gündür yılmadan yiğitçe mücadele verdiğini bildirerek, Seydişehir ve tin icraatını eleştiren Genel Başkan Yılmaz, Seydişehir grevinde bir oyun oynandığını, bu grevden "Stokçu, karaborsacı ve sırtı kalınların" son derece memnun olduklarını vurguladı.

☐ Eylül bir hesaplaşma günüdür

Konuşmasında referandum konusunu geniş bir şekilde işleyen Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, "6 Eylül bir hesaplaşma günüdür. Bu siyasal iktidarla hesabımız var" şeklinde konuştu.

Yılmaz, şöyle devam etti: "Milletin, memleketin kaderini, üç beş holdingin çıkarlarına bağlayanlar, bu durumun ancak 1982 Anayasası'nın ve bu anayasaya dayalı olarak çıkarılan yasaların kısıtlayıcı hükümlerinin muhafaza edilmesiyle devam edeceğini biliyorlar. İşçi hak ve özgürlüklerinin, kamu özgürlüklerinin bugünkü gibi kısıtlandığı bir ortam, böyleleri için bulunmaz bir fırsat.

Bunların istedikleri meydan bunlara kalsın. İstekleri bu. O turuncu rengi var ya, onun amacı da bu. İşte biz buna mavi dedik, mavi diyeceğiz. Demokrasi yasaksız

olacak. Prensibimiz bu. Yasaksız demokrasi yolunda atılan, adımla haklarımızı gaspedenlerin elinden söke söke alacağız."

Özal'ın 21. yüzyıl arifesinde 18. yüzyıl arayışı içinde olduğunu ileri süren Yılmaz, ülkeyi böyle bir düşünceyle sistemi idare etmeye kalkışmanın beyhude bir çaba olacağını anlattı

Türk-Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, Seydişehir'deki grevin bitirilmesi konusunda başbakanlıktan yapılan açıklamaya cevap verdi. Grevin 61. gününde Seydişehir işçisinin birlik ve beraberliğinin devam ettiğini anlatan Özbek, şöyle konuştu:

"İşçilerimizin birlik ve beraberlikleri karşısında dün ne kadar taraf olmadığını açıklayan başbakan'ın, dün görüşmelerin başlaması için talimat verdiğini açıklaması bizim için önemli bir gelişmedir, kamu işveren sendikaları hükümetin emrinde ve herhangi bir talimat almadan bir gelişme olacağı

1

Anlaşma sağlandı... Sıra devletin zararında...

SEYDİŞEHİR'İN HESABINI VERİN

Millet cevap istiyor

- Son Havadis'in işçiye sahip çıkmasının üzerine Özal, Seydişehir grevine el koydu ve 12 saat içinde anlaşma sağlandı. Demek ki anlaşma sun'i olarak 61 gün uzatıldı. Neden?
- Alüminyum fiyatları grevden önce bin lira idi. Grev sebebiyle karaborsada 5 bin liraya fırladı. Kim karaborsa yaptı, fark kimlerin cebine girdi?
- Alüminyum yokluğu sebebiyle ithalat yapıldı. İthalata ne kadar döviz harcandı. İthalatı kimler yaptı?
- Grevden önce kimlere, ne kadar alüminyum tahsis yapıldı, bu stoklardan ne kazanıldı?
- Seydişehir grevi devlete kaça maloldu, uzlaşma sağlanmasaydı maliyet ne olacaktı?

! Grevi yakından takip eden ve hükümetin tutumu sebebiyle büyük zarara uğrayan alüminyum tüketicileri, "Özal (kapatırım) deyince, tüketici karaborsaya mahkûm oldu" dediler

Yılmaz: Takke düşecek

● İŞÇİ SESİNİ YÜKSELTTİ.

Seydişehir grevinin Özal'ın talimatıyla sona erdirilmesinden önce işçilere hitaben Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, "Özal bize masal anlatıyor" dedi

Türk Metal Seydişehir Şube Başkanı Fevzi Atalay grevci işçilerin istedikleri 7 milyar lirayı aldıklarını söyledi. Seydişehir Alüminyum Tesisleri'nin atıl kapasiteden kurtulması için 3-4 aylık bir süre geçmesi bekleniyor

Haberin 3. Sayfada

2

1 *Milli Gazete, 31.8.1989*

2 *Son Havadis, 31.8.1987*

Şevket Yılmaz: Seydişehir işçisine seslendi:

'Özal, bizlere masal anlatıyor'

Seydişehir Aluminyum Tesisleri ve Antalya Ferro-Krom Tesisleri'ndeki grevin 61'inci gününde, Kamu İşverenleri Sendikası ile Türk Metal Sendikası arasında anlaşmaya varıldı.

ÖVÜNÜYORUM:

1

Yılmaz mitingde sert çıktı: 'Takke düşecek'

TÜRK-İŞ'in Seydişehir'deki grevci işçileri desteklemek amacıyla düzenlediği miting olaysız tamamlandı. Türk Metal Sendikası Başkanı Mustafa Özbek'in konuşmasıyla başlayan mitingde Genel Başkan Şevket Yılmaz yanında, Harp-İş Başkanı Kenan Durukan ve Seydişehir Türk Metal Şube Başkanı Fevzi Atalay birer konuşma yaptı. Şevket Yılmaz mitingdeki konuşmasında sık sık hükümeti ve Başbakan Turgut Özal'ı eleştirdi. Halkoylamasında "Evet" denilmesini isteyen Yılmaz, "6 Eylül'de takke düşecek" dedi. Türkiye'de bir kısım insanların siyasetin dışına itilmesiyle meydanın Özal'a kaldığını iddia eden Türk-İş Genel Başkanı, Seydişehir Alüminyum Fabrikası'ndaki grevden bazı çevrelerin büyük çıkar sağladığını da savundu.

(Fotoğraf: Metin TÜRKER)

2

mı''nda bu soruların cevabını Türk Milletine neden vermiyorsun?

Bugün her yeni doğan kaç para borçla doğuyor, neden söylemiyorsun?

Bu nasıl itibar? Hangi ölçüye göre itibar?''

Türk-İş Genel Başkanı daha sonra 6 Eylül halkoylaması konusunda şöyle konuşmuştur?

''O ''turuncu'' rengi var ya...

Onun amacı da bu.

İşte biz buna ''mavi'' dedik. ''Mavi'' diyeceğiz.

Demokrasi ''yasaksız'' olacak.

Prensibimiz bu.

''Yasaksız'' demokrasi yolunda atılan adımda haklarımızı gaspedenlerin elinden bunları söke söke alacağız.

Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)nun sözleşmelerine, ilkelerine uygun düzenlemeler istiyeceğiz ve kimsenin kuşkusu olmasın, bunu gerçekleştireceğiz.

21 inci yüzyıl arefesinde Türkiye'yi 18 inci yüzyıl arayışları ile, sistemi ile idare etmeye kalkışmak beyhude çabadır.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin gerekleri, ilkeleri ne ise, onlar Türkiye'de eksiksiz uygulanacak.

Türk Milleti, Türk işçisi demokrasiyi istiyor, böyle bugünkü gibi aldatmaca bir düzen değil...''

1 *Son Havadis, 31.8.1989*
2 *Milliyet, 31.8.1989*

YAYGIN EYLEMLERE DEVAM

Yasaksız Demokrasi Yolunda Yürüyerek İşçinin Hakkını Söke Söke Alacağız

"İşçisi, köylüsü, devlet memuru, çitfçisi, esnafı, emeklisi bir yanda, Devleti ve ekonomiyi bir avuç sermayedarın çıkarlarına peşkeş çekenler diğer yandadır..."

10 Şubat 1988 tarihli Başkanlar Kurulu toplantısında daha sonra Yönetim Kurulu'nun 1988 yılı içinde uygulanmasını önerdiği "eylem plânı" sunulmuştur.

Yönetim Kurulunca "karar tasarısı" biçiminde hazırlanan eylem planında "işçi hareketinin karşı karşıya bulunduğu ekonomik ve sosyal sıkıntıları gidermek ve esas olarak işçi hak ve özgürlükleri önündeki Anayasal ve yasal engelleri kaldırabilmek yönündeki çabaların ancak zamana yaygın, tutarlı bir mücadeleyle, dayanıklılık ve birlik içinde kararlı olarak yürütülmesiyle başarıya ulaştırılabileceği "belirtilerek, aşağıdaki hususların kararlaştırılması istenmiştir:

"(A) Yönetim Kurulu "Eylem Planı"nın esas olarak uygulanmasına devam edilmesi ve bu yöndeki çağrılara özenle uyulması,

(B) Gelişen olaylar ve geçirilen deneylerin ışığı altında "Eylem Planı"nda yer alan uygulamalara ilaveten;

(1) TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunca belirlenecek bir defada asgari 15 il veya ilçede aynı gün ve saatte seçilen iller ve ilçeler çerçevesinde faaliyette bulunan yerel örgüt birimleri ve üyelerinin katılacağı yürüyüşler yapılması, düzenli aralıklarla bu yürüyüşlerin tekrarlanması ve her eylem için kamuoyuna yönelik yazılı çoğaltılmış açıklamalar yapılması,

Türk-İş Başkanlar Kurulu: Eylemlere devam...

(2) Bu yürüyüşlerin gerektiğinde bölgeler itibariyle genişletilmesi ve koordine edilmesi,

(3) Yukarıda tesbit edilen eylemler öncesinde Yönetim Kurulunca belirlenecek yerel örgütümüz birimleri yönetici ve temsilcileriyle sorunların ve gelişmelerin değerlendirileceği toplantılar düzenlenmesi,

(4) a) Yönetim ve Başkanlar Kurulumuz ortak toplantısında tesbit edilecek "Toplu İş Sözleşmeleri ve Grevler Koordinasyon Komitesi" kurulması,

b) 1988/1989 Toplu iş sözleşmesi yenileme döneminde bu Komite eliyle ve yönetim kurulumuzla birlikte yapılacak işbirliğiyle toplu iş sözleşmelerinin mümkün olan ortak hareket ilkeleri içerisinde yürütülmelerinin izlenerek, grev karar ve uygulamalarında beraberliği, etkinliği sağlayacak tedbir ve uygulamaların tesbitiyle yürütülmesi,

(5) Öncelikle gelir dağılımındaki adaletsizlik ile çalışanların içinde bulundukları ekonomik sorunları ve bu sorunlar karşısında işçi hak ve özgürlükleri üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması gerekliliğini ele alan tüm siyasal partiler temsilcilerinin de katılacağı bir günlük Sempozyumların özellikle Ankara'da ve yanısıra İstanbul, İzmir ve Adana'da düzenlenmesi,

(6) Uluslararası girişimlerin yoğunlaştırılması yönünden:

a) "Sözleşmeli Personel" konusunda yürütülen çalışmalar yanında, konunun 98 ve 111 sayılı ILO Sözleşmeleri çerçevesinde 1988 Şubat ayı sonuna kadar ILO'ya intikal ettirilmesi,

b) OECD'ye TUAC vasıtasıyla uygulanan ekonomik politikaların işçilere yansıyan yönüyle olumsuzluklarını belirten bir raporun sunulması,

c) ETUC vasıtasıyla Avrupa Konseyine ve ETUC'un etkin olduğu diğer uluslararası kurumlara taleplerimiz doğrultusunda sürekli bilgi akımı sağlanması ile taleplerimizi ve tavrımızı destekleyici ortam ve etkinlik yaratılması,"

1988 yılı eylem planı aşağıdaki şekilde kesinleştirilmiştir:

(1) ''Şubat 1988 ayı içinde ve aynı günde 7 bölge temsilciliğinde, 1988'de uygulanacak eylemlerin anlatılması ve sorunların tartışılması için o bölgeler dahilindeki sendikaların şube yönetici ve temsilcilerinin katılacakları toplantılar yapılması,

(2) TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar üyesi işçilere Mart ayı içinde TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun tesbit edeceği bir tarihte ülke çapında yemek boykotu yapılması,

(3) Nisan 1988 ayı içinde İstanbul ve Adana illerinde o yöredeki tüm TÜRK-İŞ üyelerinin iştirak edeceği ''Pahalılığı Protesto Mitingleri'' düzenlenmesi,

(4) Uygulanan ekonomik modelin neticesi olarak pahalılık altında ezilen halkın daha fazla ezilmemesi için bu kararın başlangıcından belirttiğimiz mevcut yasal engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak, bir ön uyarı niteliğinde olmak üzere yurt düzeyinde Mayıs 1988 ayı içinde iki saatlik işbaşında ve iş saatlerinde oturma eylemi yapılması,

(5) Yukarıda belirttiğimiz ve karara bağladığımız hayata geçirilecek bu uyarılarımıza rağmen TÜRK-İŞ'in hedeflediği önerilerine bir iyileştirici cevap alınmadığı takdirde TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun 16 Mart 1987 tarihli Başkanlar Kurulunca kabul edilen ''Eylem Planı''nın başlangıcında yer verildiği şekilde yurt düzeyindeki tüm işyerlerinde, işin süreli veya süresiz durdurulması ve bu tarihin, 30 Mayıs 1988 den önce bir gün olarak belirlenmesi,

(6) Konfederasyonumuzun üyesi tüm sendikalarımızın Yönetim Kurullarının derhal faaliyete geçerek tüm şubeler yöneticileri ve yetkili organlarını uygulama için hazırlamaları, eksiksiz bir bütünlük içinde mücadele verilmesini sağlayacak tedbirlere sür'atle başvurmaları kararlaştırılmıştır.''

Kurulda ayrıca eylemlerin uygulanması konusunda üye kuruluşların Yönetim Kurullarınca alınacak kararların Türk-İş Yönetim Kurulu'na intikal ettirilmesi, uygulamanın ''merkez eylem komitesi'' tarafından yapılması kararlaştırılmıştır.

Türk-İş Yönetim ve Başkanlar Kurulu'nca yapılan bu belirlemeler 15 Şubat 1988 tarihinde bir genelge ile Örgüte duyurulmuştur.

Türk-İş Yönetim Kurulu 1988 yılı eylem plânının önce geniş tabanlı kapalı salon toplantıları yoluyla Örgüte maledilmesi gerektiğine karar vermiş ve Türk-İş Bölge Temsilciliklerinin bulunduğu 8 ilimizde toplantılar düzenlemiştir.

''Eylemde birlikteliğin'' ön hazırlığı amacıyla programlanan sekiz bölge toplantısı, toplantıların düzenlendiği illerde kurulu bulunan sendika şubelerinin başkan ve yönetim kurulu üyeleri ve işyeri temsilcileri, şubesi olan sendikaların genel başkanları ya da görevlendirdikleri genel yönetim kurulu üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Bölge toplantıları 28 Şubat 1988'de Samsun, Sivas, Adana ve Diyarbakır'da; 5 Mart 1988'de Bursa, İzmir, ve Eskişehir'de yapılmıştır.

İşçiden tam destek

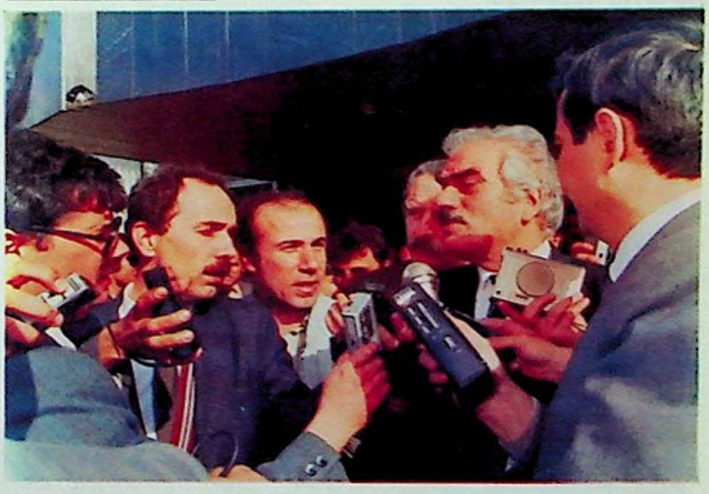

Genel Başkan plânı açıklıyor

YEMEK BOYKOTU

Halkı Hayat Pahalılığı ile Ezen İktidarı Protesto İçin Yemek Yemeyelim

Boykota 11 Mart 1988 günü işçilerimizin hemen tümü katıldı. Heryerde iktidar protesto edildi.

Bölge toplantılarının sonuncusu 6 Mart 1988 günü İstanbul'da Emek Sinemasında yüzlerce temsilci, baştemsilci, Genel Merkez ve Şube Yönetim Kurulları üyelerinin katılımıyla yapılmıştır.

Türk-İş Genel Başkanı bu toplantıda 1988 yılı eylem planı çerçevesinde ülke çapında ''yemek boykotu'' yapılacağını açıklamıştır.

Türk-İş Genel Başkanı açıklamasında özetle şunları söylemiştir:

''...Biz herşeyden önce, Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesini istiyoruz.

Biz, Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğunun ağır ekonomik ve sosyal sorunlarının çözülerek ''sosyal devlet'' ve ''sosyal adalet'' ilkelerine ve gereklerine dayalı bir düzenin kurulabilmesini istiyoruz.

Biz, işçi hak ve özgürlüklerini hedef alan haksız ve adaletsiz kısıtlamaların ve uygulamaların derhal kaldırılmasını istiyoruz.

Biz, grevli serbest toplu pazarlık düzenine yeniden, tüm Batı demokrasilerinde olduğu gibi, işlerlik kazandırılmasını istiyoruz.

Bu tarihe kadar çeşitli vesilelerle açıklamalarımızda; açık hava ve kapalı salon toplantılarında belirttiğimiz gibi, ekmek istiyoruz. Özgürlük istiyoruz. Ekmeğin ve Özgürlüğün olduğu bir ortamda ''barışa hazırız'' diyoruz.

Bunlar bizim açımızdan ''olmasa olmaz'' sözü ile ifade edebilecek temel unsurlardır; temel hareket noktalarıdır.

İşte bugün ne ekmek,ne özgürlük olmadığı içindir ki buradayız. Ekmek ve özgür-

lük olmadığı sürece de, asla barışçı olmayacağız.

Değerli Arkadaşlarım,

Siyasal iktidar, her çeşit uyarıya rağmen çalışanlar karşısında hasmane tutumunu sürdürmektedir.

Yapısındaki tüm çarpıkları ve 18 nci Yüzyıl anlayışı ile uygulanmaya çalışan ekonomik sistem, iktisaden güçsüz durumdaki geniş halk kesimlerini Devlet himayesinden büyük ölçüde yoksun hale getirmiştir.

Devlet bu kesimleri koruyucu sosyal, ekonomik ve mali tedbirler alma ödevini yerine getiremez duruma girmiştir.

Devletin ekonomik hayattaki belirleyici etkinliği ve rolü hiç mertebesine indirgenmiştir; kitleler özel sermayenin egemenliği altına sokulmak, insafına terkedilmek istenmektedir.

Toplu olarak grevlerle mücadeleyi sürdüreceğiz. Her çeşit dayanışma yöntemlerini, biçimlerini geliştireceğiz.

Çok kısa süre içinde tüm Türkiye'de; işçinin olduğu her yerde, tüm il ve ilçelerde, aynı gün, aynı saatlerde, ailelerimizle birlikte bu gidişe "dur" diyeceğiz.

Belli merkezlerde toplanıp siyasal iktidarın tutumunu protesto edeceğiz.

Haksızlıklar ve adaletsizlikler karşısında her yoldan direnme hakkımızı kullanacağız.

Genel Başkanınız olarak ben; Yönetim Kurulumuz ve Başkanlarınız 11 Mart 1988 günü siyasal iktidarın, onun destekçisi işverenlerin tutumunu protesto etmek için öğle yemeğini yemeyeceğiz; boykot edeceğiz..."

Yemek boykotu 11 Mart 1988 günü ülke çapında büyük çoğunluğun katılımı ile başarıyla gerçekleştirilmiştir. Uygulanan ekonomik politikadan zarar gören geniş halk kesimlerinin desteğini ve sempatisini kazanan yemek boykotu, işçinin kararlılığını, birliğini ve dayanışmasını sergilemesi bakımından önemli bir gösterge olmuştur.

Siyasal iktidar geniş kitlelerin ağır ekonomik güçlükler ve her ölçünün ötesindeki hayat pahalılığı altında ezilmesine seyircidir.

Siyasal iktidar uyguladığı gelirler politikası ile bu ezilmeyi bizzat sağlamaktadır.

Gerçek gelir düzeyinin yarı yarıya eksildiği; yüzbinlerce yurttaşımızın aileleri ile birlikte asgari ücret düzeyinde sefalete mahkum edildiği bir ortamda, sıkıntıları ortadan kaldırmakla ödevli olanlar, bunu yapmak bir yana, daha ağır, daha ileri ölçüde sıkıntıları teşvik etmekte yönlendirmektedir.

İktisaden, güçsüz durumdaki kesimlerin dişinden tırnağından artırarak yerine getirdiği vergi ödeme yükümlülüğü ile sağlanan imkanlar, siyasal iktidarla bütünleşen üç beş sermayedara ya da kuruma aktarılmaktadır.

Emeğin, sadece ulusal düzeyde değil, uluslararası düzeyde bir met'a gibi, ucuzluğu ile iftihar edilerek pazarlanmaya kalkışılması; Türk

çalışanının emeğinin yabancı tekellerce Türkiye Cumhuriyeti Devleti hudutları içinde sömürülebilmesi için her çeşit imkanın yaratılması, bugünkü siyasal iktidar için temel hedeftir.

Bugün Türkiye'de milyonlarca insanımızın, tarım işçilerinin iş yasalarının ve sosyal güvenlik sisteminin dışında, güvencesiz durumlarını sürdürmeleri siyasal iktidarı rahatsız etmemektedir.

Siyasal iktidar, gelir dağılımındaki adaletsizlikleri dengeleyebilecek kurumların, örneğin grevli toplu pazarlık düzeninin işlerlik kazanmamasından sıkıntı duymamaktadır.

Sömürü şartlarını kolaylaştırmak maksadıyla, Devleti çalışanlar karşısında örgütleme, Devlet gücünü, özel sermaye ile bütünleştirme yolunu seçmektedir.

Devletin müdahalesi dışında gelişmesi gerekli olan toplu pazarlık düzeni, siyasal iktidarın açık ve aktif müdahalesi altındadır.

Yüzbinlerce çalışan "sözleşmeli" adı altında ekonomik hak ve menfaatlerini koruma ve geliştirme imkanlarını, örgütlenme hakkını, toplu sözleşmelerden yararlanma hakkını kaybetme tehdidi altındadır.

Devlet memurlarının en doğal hakkı olan sendikalaşma ve toplu pazarlık hakkı tanınmamakta direnilmektedir.

Hür sendikacılık ilkeleri açıkca çiğnenmektedir.

Türk-İş'liler 11 Mart'ta öğle yemeği yemeyecek!..

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Siyasal iktidarın ve işverenin tutumunu protesto etmek için" 11 Mart günü öğle yemeği yemeyecek lerini açıkladı.

Şevket Yılmaz, Emek Sineması'nda düzenlenen Türk-İş birinci bölge yöneticileri toplantısının açılışında yaptığı konuşmada sinin tüm kurum ve kural larıyla yerleştirilmesini istediklerini kaydeden Yılmaz şöyle devam etti:

"Belli merkezlerde toplanıp siyasal iktidarın tutumunu protesto edeceğiz. Haksızlıklar ve adalet sizlikler karşısında her yoldan direnme hakkını kullanacağız."

Şevket Yılmaz'ın konu-

1

Türk-İş protesto eylemi için 11 Mart'a randevu verdi

Genel yemek boykotu

Turk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz,** hükümetin ve işverenlerin tutumunu protesto etmek için 11 Mart 1988 Cuma günü, ülke çapında Türk-İş'e bağlı sendikalara üye bütün işçileri **"öğle yemeği boykotu"**na çağırdı.

2

• Türk-İş yemek boykotu, TÜSİAD ise İzmir'de gizli toplantı yapıyor

İşçi ve patronun en sıkıntılı günü

Türk-İş'in eylemler zincirinin ilk halkasına 350 bini Ege'den 1,5 milyon işçi katılacak, "Patronlar Kulübü" toplantısında ise "model" arayışı tartışılacak

Türk-İş yönetimi öfkeli
Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun hükümetin tutumunu protesto

TÜRK-İŞ

● "Yemek boykotu"nu "yasadışı" ilan eden TİSK'e Türk-İş "tehdide bir yere varılmaz, kafaları değiştirin" cevabını verdi.
● **Türk-İş, TİSK'in diyalog çağrısını da reddetti, "görüşülecek birşey kalmadı" dedi.** SAYFA 4'TE

TÜSİAD

● İzmirli 25 işadamının da katılacağı "patronlar zirvesi"ne Selçuk Yaşar ev sahipliği yaparak
● Bir TÜSİAD üyesi, "Bize ittidal öneren TÜSİAD,

TÜSİAD yönetimi sıkıntılı
Ömer Dinçkök başkanlığındaki TÜSİAD Yönetim Kurulu, bugün İzmir'de yapacağı toplantıda.

3

...Ve işçiler dün öğle yemeği yemediler

Boykot tuttu

4

1 *Tan, 7.3.1988*
2 *Tercüman, 7.3.1988*
3 *Yeni Asır, 11.3.1988*
4 *Tercüman, 12.3.1988*

Türk-İş'in ilk eylemi yarın...

Yemek boykotuna TİSK tepkisi

• TİSK, işçileri tehdit etti. Yemek boykotuna katılan işçilerin Savcılığa ihbar edileceğini açıklayan TİSK Genel Sekreteri Kubilay A[NKARA, (Hurriyet)] Türk-İş'in yapmaya karar [illegible]

1

"GÜNDEMDE DAHA BÜYÜK EYLEMLER VAR" uyarı niteliğindedir. Eğer hükümet işçiye yönelik politi Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz bazı sendika yöne kasını değiştirmezse bunun arkasından daha büyük ve licileriyle DSİ'nin Etlik Merkez Atölyesinde yemek boy etkili hareketler gelecektir" dedi... kotuna katıldı. Başkan Yılmaz "Direnişimiz iktidara

KATILIM ORANI ÇOK YÜKSEK OLDU: 67 il'deki ye nde ise mek boykotuna işçilerin katılım oranı yüzde 100'e yakın ruluş ye di... Ankara Uçak Fabrikası'nda komutanların emrine di... rağmen 532 işçi yemek boykotu yaptı. Askeri Diklimevi'

İşçinin yemediği yemek Özal'ın midesine oturdu

- Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, boykota DSİ Etlik Merkez Atölyesi'nde katıldı.
- Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polislerin okullar ve resmi dairelerin önünde geniş güvenlik önlemleri aldıkları görüldü.
- Hükümet işverenin işçi eylemlerinden büyük rahatsızlık duydukları ve eylemlerin miting ve genel greve dönüşmemesi için neler yapılması gerektiği üzerinde çalışmalar öğrenildi.

2

İşçilerin eylem günü!

★ Türk-İş üyesi 1.5 milyon işçi bugün iktidar ve işverenin işçi düşmanı tutumunu protesto için Türkiye çapında yemek boykotu yapacak. 12 Eylül'den bu yana ilk kitle eylemi gerçekleşiyor.

"Eylem planı eksiksiz uygulanacak"

Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun aldığı kararlara göre bugün tüm Türkiye' de hükümeti protesto etmek amacıyla gerçekleştirilecek yemek boykotu yaklaşık 1.5 milyon işçinin katılacağını açıklayan Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz "Tüm hazırlıklar tamamlandı. Yemek boykotu bütün yerlerde uygulanacak ve eksiksiz yapılacaktır" şeklinde konuştu.

★ Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz boykotun tüm vardiyalarda uygulanacağını belirterek, "Eylemlerimizle ses getireceğiz. Kararlıyız. Kuru laf kanın doyurmuyor. Yola gelmezlerse eylemler sürecek," dedi.

•Erol AL•

ANKARA-Türk-İş'e bağlı 1 milyon 500 bin işçi 12 Eylül'den bu yana en yaygın eylemlerini bugün yapacak. Başkanlar Kurulu kararlarına göre Türk-İş işçileri işadamları ve işverenin işçi düşmanı tutumunu protesto amacıyla işyerlerinde kendilerine verilen yemeği aynı anda tüm Türkiye'de boykot edecek.

Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz bugün yapılacak yemek boykotuna 1.5 milyon işçinin katılmasının beklendiğini bildirdi.

Şevket Yılmaz Konfederasyon'a bağlı 1 milyon 600 bin işçinin bulunduğunu, bazı işyerlerinde yemekhane bulunmaması nedeniyle yaklaşık 1.5 milyon işçinin yemek boykotuna katılacağını söyledi.

Bütün vardiyalarda uygulanacak

Türk İş Başkanlar Kurulu'nun 10-11 Şubat tarihlerinde Ankara'da aldığı eylem kararlarının ikinci bölümünü oluşturan yemek boykotu ile ilgili Başkan Yılmaz tüm hazırlıkların tamamlandığını bildirdi. Yönetim Kurulu üyeleri olarak boykota kendilerinin de katılacaklarını belirten Yılmaz, yemek boykotunun gündüz grev vardiyasını aynısız yapılmadan uygulanacağını ifade etti.

İstanbul ve Adana'da miting düzenlenecek

Yemek boykotu onuncu bölümü gibi, bugünde toplantılar düzenlenecek ve bu kararlara ve hükümetin işçi düşmanı tutumu protesto edilecek.

Türk İş Başkanlar Kurulu kararlarına göre dün olduğu gibi bugün de (Nisan) İstanbul ve Adana'da mitingler düzenlenecek. Mayıs ayında da [illegible] sürecek genel grev gelecek.

Bağımsızlar da katılıyor

Hükümet ve işverenlerin son tutumlarını [illegible] ilişkin son çalışmalar tamamlandı. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, yemek boykotu eylemine Devlet Su İşleri (DSİ)'nin Ankara Etlik'te bulunan Merkez Atölyesi'nde katılacak. İktidarın çalışanlara [illegible] ekonomik ve sosyal politikaları protesto etmek amacıyla gerçekleştirilecek eylemi [illegible] duyurdu. Hak İş Konfederasyonu'na bağlı [illegible] da katılacak. Hak İş Konfederasyonu Genel Başkanı [illegible] bazı sendikaların da [illegible] bir arada işçinin de eylemine katılacağını belirtti.

3

Çalışan için asgari ölçülerde de olsa, güvence sağlayan tüm kurumlara göz dikilmiştir.

Kıdem tazminatı tehdit altındadır; işçinin geleceği, mesleki kaderi işverenin iki dudağı arasındadır.

İşçi Sağlığı ve İş güvenliğinde yürekler acısı bir tablo vardır. İşçilere ve ailelerine yönelik sağlık hizmetleri tek kelime ile yoktur.

Ekonomik sistemin çarpıklıklarından ve bu çarpıklıklarda, bu kafada ısrarlı olmasından kaynaklanan, kamu vicdanını ağır şekilde rencide eden bu tablonun Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Örgüt yöneticileri ve Konfederasyon saflarında tek vücut, tek ses olarak bütünleşmiş milyonlarca işçi ve aileleri tarafından kabul edilmesi, karşılıksız bırakılması asla, asla mümkün değildir.

Sorarım sizlere;

Biz bu gidişe boyun eğebilir miyiz?

Ekmeğin, özgürlüğün olmadığı yerde barıştan söz edebilir miyiz?

Haysiyetimizin ayaklar altına alınmasına seyirci kalabilir miyiz?

Elbette boyun eğemeyiz, eğmeyeceğiz.

Elbette ekmek ve özgürlük gelene kadar barıştan söz edemeyiz; etmeyeceğiz.

Elbette haysiyetimizin ayaklar altına alınmasına seyirci kalamayız kalmayacağız.

1 *Hürriyet, 10.3.1988*
2 *Ulus, 12.3.1988*
3 *Günaydın, 11.3.1988*

Değerli Kardeşlerim,

Yıllardır çeşitli biçimlerde ortaya konan eylemlerle; yurt içinde ve uluslararası kurumlar önünde yurt dışında sürdürdüğümüz mücadele ile belirli noktalara gelinmiştir.

Siyasal iktidarın, siyasal iktidarı kısa vadeli çıkarları öyle gerektirdiği için destekleyen, onunla bütünleşen, güç odaklarının halka sunduğu umut balonları tek tek patlıyor...

Halk nasıl aldatıldığını, bir propagandanın cazibesine; renkli vaatlere kendini nasıl kaptırdığını bugün her zamankinden daha net bir biçimde görüyor, tesbit ediyor.

Sistemi de, sonuçları da tartışmalı bir seçim, iktisaden güçsüz kesimlerin temsilcilerini, sizleri umutsuzluğa sürüklememelidir.

Hepimiz, herkes bilmelidir ki, biz olmazsak hiçbir şey olmaz. Memleket durur...

Gözdağı ile, baskı ile sonuç alınamaz; karşılık görür.

Bunu tırmandıranlar, sonucu ne olursa olsun, kendilerini sorumluluktan asla kurtaramayacaklardır.

Bu ülkeyi üç beş sermayedarın çıkar hesaplarına terketmeyeceğimiz bilinmelidir.

Değerli Arkadaşlarım,

Milyonlarca insanımızın temsilcileri olarak yetkili kurullarımızda gelişmeleri ve alınacak önlemleri dikkatle tesbit etmeye çalıştık.

Üçgün önce, belirli bazı temel ilkeleri yansıtmadıkça

(Fotoğraflar: Erdoğan Köseoğlu - Yavuz Şimşek)

BAYRAM GİBİ BOYKOT — Türk-İş'in ülke çapında pahalılığı, iktidarı ve işverenlerin tutumunu protesto için giriştiği yemek boykotu yüksek bir katılımla gerçekleşt Özellikle işçilerin yoğun olduğu sanayi bölgelerinde yemek boykotu küçük çapta gösteriye dönüştü. Fabrikaların önlerine çıkan işçiler, eylemlerini coşkuyla kutladılar.

İşçiden ilk eylem

Türk-İş'in iktidarı, pahalılığı ve işverenleri protesto için giriştiği bir günlük yemek boykotu ülke çapında yüksek bir katılımla gerçekleşti. Eyleme, bağımsız sendikaların üyesi işçiler ve bazı kamu kuruluşlarının çalışanları ile öğrenciler de katıldı. Bazı yerlerde işverenlerin boykotu engelleme eğilimi gözlenirken, polisin de zaman zaman müdahale ettiği saptandı.

1

İşçilerden ilk uyarı

Türk-İş yöneticileri yemek boykotuna katılımın yüzde 90 dolayında olmasını bekliyor. TİSK Genel Sekreteri dün de yemek boykotu yapılmasının yasadışı olduğu savını yineledi.

Başbakan Özal, Türk-İş'in bugün yapacağı yemek boykotu ile ilgili açıklamasında; "Yemek boykotu bilmiyorum ama tabii yazık. Memleketin

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş'in belirlediği eylem programı çerçevesinde yemek boykotu bugün gerçekleşecek. Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Orhan Balaban**, yemek boykotuna en az yüzde 90 katılım sağlanacağını söyledi. Türk-İş Yönetim Kurulu tarafından dün yayımlanan bildiride de, **"Tehdide bir yere yazacağını sanan**

luğu nedeniyle 14-18 martta yapılacak ICFTU (Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu) Dünya Kongresi'ne katılmaktan vazgeçti.

Başbakan **Turgut Özal**, dün TBMM'den ayrıldığı sırada gazetecilerin Türk-İş'in yemek boykotu ile ilgili sorularını yanıtlarken, **"Memleketin hazırlanmış yemeklerinin çöpe atılması isrâftır"** dedi. Özal, Türk-İş'e yö-

2

1 *Cumhuriyet, 12.3.1988*
2 *Cumhuriyet, 11.3.1988*

"Yemezler anam!"

Türk-İş'in yurt çapında başlattığı yemek boykotu öncesi hükümet ve işveren çevrelerinden "Eylemmeylem yapmayın, sonu iyi olmaz haaa..." şeklinde tepkiler gelmişti. İşçiler dünkü yemek boykotuna büyük çoğunlukla katılarak bu uyarılara da tıpkı yemekler gibi "Yemezler anam" diyerek cevap vermiş oldu. Fotoğrafta Halit Narin'in fabrikasında boykota katılan kadın işçiler görülüyor. •Hakan KUMUK•

İşçiler "Yemiyoruz işte var mı diyeceğin?" dedi

Türk-İş'in "Pahalılığı, iktidarı ve işverenleri protesto" için yurt çapında yaptığı yemek boykotuna işçilerin büyük çoğunluğu katıldı •Haberi 3'de•

Gazetecileri fabrikaya almadılar

İşçilerinin tamamına yakını yemek boykotuna katılan Emayetaş fabrikasında, gazetecilerin içeri girmesine engel oldular. Bunun üzerine isciler pencerelerden boş yemek kaplarını göstererek eyleme katıldıklarını, pahalılığı, hükümeti ve işverenleri protesto ettiklerini cümle aleme ilan ettiler.. •Selçuk EKEN•

1

Şevket Yılmaz

Türk-İş kapılarını TRT'ye kapattı!

Şevket Yılmaz, TRT'nin tarafsız yayıncılığı bir tarafa iterek siyasal iktidarın yayın organı haline geldiğini söyledi

(Haberi Sa: 8 Sü: 7'de)

Türk-İş kapılarını TRT'ye kapattı!

ANKARA, (BULVAR)- Türk-İş'in Türkiye çapında uyguladığı "yemek boykotu"nun TRT'de 15'inci [illegible] ve 45 saniye yayınlanması Türk-İş Genel Başkanı [illegible] le dedi:

"Özellikle son yıllarda garip bir habercilik politikası ile siyasal iktidara şirin görünmek ve kurumdaki yönetim değişikliği ile ilgili kulis- ajanslar gibi olayı örtbas etme gayeti ile 45 saniyede geçiştirdiğini bildirdi.

Bu arada dün SHP Parti Meclisi'nde konuşan Genel Başkan Erdal İnönü, Özal'ın

2

ŞEVKET YILMAZ

İşçi eylemleri devam edecek

3

toplu iş sözleşmelerinin yapılmamasını kararlaştırdık.

Bu kararın alınmasından çok önce protokole bağlanmış bulunan bir sözleşme dışında temel ilkeleri yansıtmayan toplu sözleşmeler yapılmayacak, sözleşme görüşmeleri derhal kesilecektir.

Toplu olarak grevlerle mücadeleyi sürdüreceğiz. Her çeşit dayanışma yöntemlerini, biçimlerini geliştireceğiz.

Çok kısa süre içinde tüm Türkiye'de; işçinin olduğu her yerde, tüm il ve ilçelerde, aynı gün, aynı saatlerde, ailelerimizle birlikte bu gidişe "dur" diyeceğiz.

Belli merkezlerde toplanıp siyasal iktidarın tutumunu protesto edeceğiz.

Haksızlıklar ve adaletsizlikler karşısında her yoldan direnme hakkımızı kullanacağız.

Genel Başkanınız olarak ben; Yönetim Kurulumuz ve Başkanlarınız 11 Mart 1988 günü siyasal iktidarın, onun destekçisi işverenlerin tutumunu protesto etmek için öğle yemeğini yemeyeceğiz; boykot edeceğiz..."

Yemek boykotu 11 Mart 1988 günü ülke çapında büyük çoğunluğun katılımı ile başarıyla gerçekleştirilmiştir. Uygulanan ekonomik politikadan zarar gören geniş halk kesimlerinin desteğini ve sempatisini kazanan yemek boykotu, işçinin kararlılığını, birliğini ve dayanışmasını sergilemesi bakımından önemli bir gösterge olmuştur.

1 *Tan, 12.3.1988*
2 *Bulvar, 13.3.1988*
3 *Cumhuriyet, 15.3.1988*

SAKARYA MİTİNGİ

"Türkiye'de Tarihin Akışını Tersine Çevirmeye Kalkışanlar Var. Boşa Çaba İşçiyi Tanımıyorlar"

"İşçi dün yemek yemedi. İşçi bu şartlar böyle giderse yarın üretmeyecek. Bu gidişe asla boyun eğmeyiz..."

Eylem Planı çerçevesinde 26 Mart 1988 günü Sakarya'da "pahalılığı protesto" yürüyüşü ve mitingi gerçekleştirilmiştir. İşçilerin ve il halkının büyük ilgi gösterdiği ve geniş katılımın olduğu yürüyüş boyunca işçi hak ve özgürlüklerine yönelik baskıları, ekonomik sıkıntıları, hayat pahalılığını, siyasal iktidarın tutumunu yeren sloganlar atılmış, Gar Meydanında yapılan mitingde, TÜRK-İŞ Genel Başkanı, TÜRK METAL Sendikası Genel Başkanı ve TÜRK HARB-İŞ Sendikası Genel Başkanı birer konuşma yapmıştır.

Sakarya'da işçiler Özal iktidarını ve uyguladığı ekonomik politikayı protesto etti.

Türk-İş Genel Başkanı konuşmasında özetle şunları söylemiştir:

"Siyasal iktidarın ağır ekonomik sorunlar ve çıkmazlar karşısında süre gelen vurdumduymazlığını, dünya ve Türk kamuoyu önünde bir kez daha protesto etmek için bugün buradayız.

Bölge Temsilciliklerimizde aynı amaçla başlattığımız toplantıları iki hafta önce tamamladık.

Bu toplantılarda haksızlıklar karşısında bilenmiş; kararlı; her yönüyle mücadeleye hazır işçiler, temsilciler, liderler gördüm.

Yurdumuzu tümüyle kapsayan sekiz bölgemizde, 800'ü aşkın şubemizde aynı sesi duymak, aynı kararlılığı, aynı mücadele azmini tesbit

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

etmek, aynı disiplini görmek, aynı gücü hissetmek son derece olumlu bir tablodur.

Aynı disiplinle, aynı kararlılıkla işçinin aşamayacağı tek engel yoktur.

Türkiye'de tarihin akışını tersine çevirmeye kalkışanlar var.

Boşa çaba...

İşçiyi tanımıyor onlar.

Tanıyacaklar.

Bunun başka çıkar yolu yok.

Mücadelede başarı, yöneldiğiniz hedeflerin doğru olmasına; iyi tesbit edilmiş olmasına bağlıdır.

TÜRK-İŞ Topluluğu, tüm tarihi boyunca hedeflerini dikkatle belirlemiştir; iyi belirlemiştir.

Akılcılığı daima ön planda tutmuştur.

"Açız... aç..." Onbinler Sakarya'da böyle haykırdı.

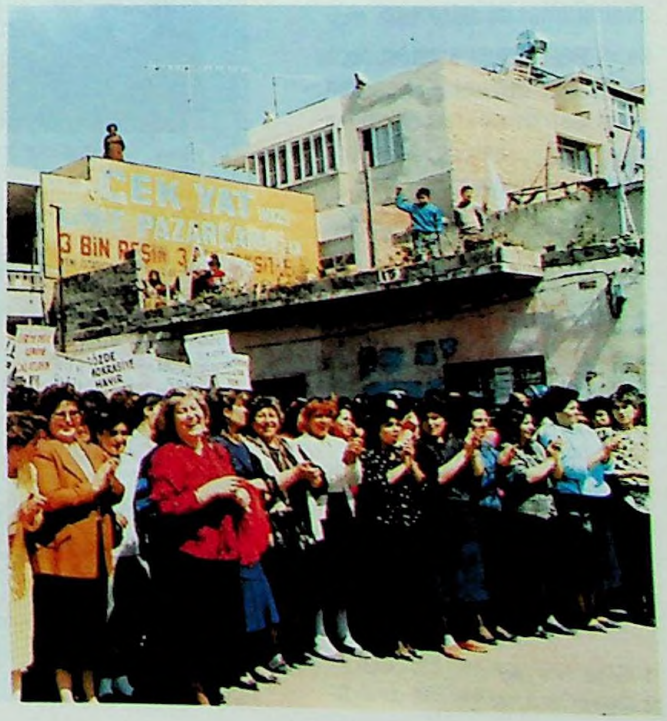

Adaletli olmuştur.

Gerçekçi olmuştur.

Yurt ve işçi sorunlarını bir bütün olarak görmüştür.

Yeni değil, aylar öncesinde tesbit ettiğimiz hedefler bilinmektedir.

Tekrar edeceğim. Bilmeyenler öğrensin. Duymak istemeyenler duysun.

Biz, herşeyden önce, bu güzel Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesini istiyoruz.

Biz, Milletimizin iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğunun ağır ekonomik ve sosyal sorunlarının çözülerek "sosyal devlet" ve "sosyal adalet" ilkelerine ve gereklerine dayalı bir düzenin kurulmasını istiyoruz.

Biz, işçi haklarını, işçilerin özgürlüklerini hedef alan haksız ve adaletsiz kısıtlamaların ve uygulamaların derhal kaldırılmasını istiyoruz.

Biz, grevli serbest toplu pazarlık düzenine yeniden, tüm Batı demokrasilerinde olduğu gibi, işlerlik kazandırılmasını istiyoruz.

Sağır sultan bile duydu...

Ekmek istiyoruz.

Özgürlük istiyoruz.

Ekmeğin ve özgürlüğün olduğu bir ortamda "barışa hazırız" diyoruz.

2. EYLEM ***Daha önce yemek boykotuna giden binlerce işçi, dün de Sakarya'da miting yaptı***

Türk-İş'ten gözdağı

Kadın işçiler, boş tencereleri göstererek, "Özal istifa, hükümet istifa" diye bağırdı

● Selami Çalışkan ● Emin Can

● Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun eylem programı çerçevesindeki mitinglerin ilki, Sakarya'da yapıldı. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz ve Yönetim Kurulu üyeleri Emin Kul, Mustafa Başoğlu, Orhan Balaban ile bazı sendikaların başkanları, önce Demiryol-İş Sendikası Sakarya Şubesi'ne geldiler.

İşçiler slogan attı

● İşçilerin, "İşçiler El-Ele, Genel Grev", "Ücret Kadar Üretim", "Hükümet İstifa" ve "Orta Direk Dediler, Hakkımızı Yediler" sloganları ile karşılanan konfederasyon ve sendika yöneticileri, daha sonra kortej halinde aynı sloganları tekrarlayarak, mitingin yapılacağı Gar Meydanı'na hareket ettiler.

Şevket Yılmaz: "Bu gidiş huzur getirmez"

● Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, mitingte yaptığı ko-

1

"Tencere kaynamıyor Özal"

Pahalılığı protesto mitingine boş tencerelerle katılan işçiler "Tencere kaynamıyor Özal" diye slogan attılar. Bazı işçilerin, işverenlerin fazla mesai yaptırmaları yüzünden mitinge katılamadıkları öne sürüldü...

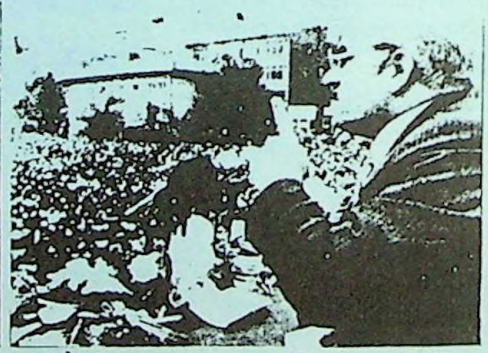

"İşçiyi tanımıyorlar... Tanıyacaklar"

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, 15 bin işçiye hitaben yaptığı konuşmada "Tarihin akışını değiştirmeye çalışanlar var. Bunlar işçiyi tanımıyorlar ama tanıyacaklar. Biz bu gidişe boyun eğmeyeceğiz" dedi.

"Ekmeğimiz de yok özgürlüğümüz de"

★ Sakarya'da yapılan Türk-İş mitinginde "Hakkımızı yediler" diye slogan atan binlerce işçi Turgut Özal'ı istifaya çağırdı.

★ **Mitingde konuşan Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz "İşçiyi tanımıyorlar ama tanıyacaklar. Bu gidiş huzur getirmez, barış getirmez" dedi.**

2

1 *Türkiye 27.3.1988*
2 *Günaydın 27.3.1988*

Yılmaz, "İşçi dün yemek yemedi yarın üretmeyecek" dedi

İşçiden ağır tehdit!

SAKARYA, (BULVAR) Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Türk-İş'in ekmeğin ve özgürlüğün olduğu bir ortamda barışa hazır olduğunu bildirerek, ANAP iktidarının özgürlüğü hiç duymadığını, barışı ise baskı, tehdit ve yıldırma ile sağlayacağına inandığını söyledi. Yılmaz, "**Neredeyse ekmeği karne ile verecekler**" şeklinde konuştu.

Yılmaz, Başbakan Özal'ın ekonomi musluğunun başına geçtikten sonra, Türk Lirası'nın sekiz yılda dolara karşı 25 misli değer yitirdiğini, bütçe açığının 60 misli arttığını, işsizliğin katlandığını ve yatırımların durduğunu bildirdi. Yılmaz, konuşmasını şöyle sürdürdü:

Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, Başbakan Özal'ı anlamanın zorlaştığını belirterek, "Siz yine millet sürüm sürüm sürünürken 40-50 mumlu arılı, papatyalı pastanızı yiyiniz. Dış gezilere götürdüğünüz kredi zenginleri de yesinler. İşçinin, memurun onda gözü yok. İşçi sadece ekmek istiyor Sayın Başbakan" dedi

1

Türk-İş'ten ikinci uyarı

Türk-İş'in Sakarya mitinginde konuşan Yılmaz, Özal'a işçiyi tanıtacaklarını söyledi

TÜRKİYE'de tarihin akışını tersine çevirmeye kalkışanların bulunduğunu öne süren Türk-İş Genel Başkanı, "İnsanları aileleriyle birlikte sefalete mahkum etmek mayındır. Hem yerleştir, hem durmadan ayağınla eşele, hem de şikayetçi ol, kim inanır" dedi

ADAPAZARI, (GÜNEŞ)

TÜRK-İş Başkanlar Kurulu'nun eylem programı çerçevesindeki mitinglerinin ilki dün Adapazarı'nda yaklaşık 20 bin kişinin katılımı ile yapıldı. Spor salonu önünde başlayan mitingte Şevket Yılmaz ve yönetim kurulu üyeleri ile bazı sendikaların başkanları, işçilerle birlikte Gar Meydanı'na kadar yürüdüler. İşçilerin ellerinde, "**Çağdaş demokrasi istiyoruz**", "**Tüm çalışanlar birleşin**", "**Açız aç**", "**Demokrasinin teminatı özgür sendikacılıktır**" yazılı döviz ve pankartlar taşıdıkları görüldü.

"ÇABALARI BOŞUNA" • Türk-İş mitinglerinin ikincisi Sakarya'da yapıldı. Gövde gösterisi şeklinde geçen mitingde konuşan Genel Başkan Yılmaz, "Türk-İş'le oyun oynamak boşuna çabadır" dedi. Yılmaz bu gidişe boyun eğmeyeceklerini de belirterek, "Onurumuzun ayaklar altına alınmasına seyirci kalamayız" şeklinde konuştu.

Yılmaz burada yaptığı konuşmada, Türkiye'de tarihin akışını tersine çevirmeye kalkışanlar bulunduğunu, bunların boşuna çaba harcadığını söyledi.

Şevket Yılmaz, şöyle konuştular. İşçinin, köylünün, memurun, dar gelirlinin hakkını vermemek mayındır. Onların temel hak ve özgürlüklerini tanımamak, insanları aileleri ile birlikte sefalete mahkum etmek mayındır. Hem yerleştir, hem durmadan ayağınla eşele, hem de şikayetçi ol, kim inanır dediler.

Yılmaz, "Çağ atlayan Türkiye'de işçi-memurda bırakın eti, kemik alacak para bile yok" dedi.

İşçinin ekmek istediğini, Başbakan'ın ise "Yemeğe küsülmez" dediğini hatırlatan Yılmaz, "Çağ atlayan Türkiye'de işçi-memurda bırakın eti, kemik alacak para bile yok" dedi.

İşçinin ekmek istediğini, Başbakan'ın ise "Yemeğe küsülmez" dediğini hatırlatan

2

Onlarsa ekmeği neredeyse "karne" ile verecekler.

Özgürlüğü hiç duymamışlar.

Barışı ise tehditle, baskı ile, yıldırma ile sağlayacaklarına inanıyorlar.

Dedim ya.

İşçiyi tanımıyorlar.

Ama tanıyacaklar...

Kimsenin şüphesi olmasın, tanıyacaklar...

Sayın Özal'ın o "sihirli" eli ile ekonomiyi yönlendirmeye başlaması ile birlikte ortaya çıkan tablo nedir?

Son sekiz yıldır, şu ya da bu zamanda, Türkiye'de ekonomiyi Sayın Başbakan idare ediyor.

"Ben olsaydım şöyle yapardım, böyle yapardım..." diyecek hali yok. Musluğun başında.

Musluk elinin altında.

Bakın şimdi ben anlatayım size tabloyu...

Aralık 1979 ile Ocak 1988 arasında fiyatlar tam 18 misli arttı.

Ücretler ise yokuş aşağı...

Düşüyor da düşüyor!

Son 10 yılda yarıya indi.

Yiyecek maddelerinin fiyatı ayda ortalama yüzde 8 artıyor.

1 *Bulvar, 27.3.1988*
2 *Güneş, 27.3.1988*

İki çocuklu bir ailenin sadece mutfağını çevirebilmesi için en az 152 bin lira gerekiyor.

Temel ihtiyaç maddelerinin hiçbirisini alamayacak durumda işçimiz.

Sayın Başbakan ekonominin musluğunun başına geçtikten sonra ne yaptı?

Sadece fiyatları onsekiz kat artmadı. Dış ticaret açığı 3.1 milyar dolara ulaştı. Dış borçlar kısa sürede katlandı. 1980 başında 13 milyar 600 milyon dolar olan dış borçlar 1987 sonunda 40 milyar dolara tırmandı.

Türk Lirası sekiz yılda dolara karşı 25 misli değer yitirdi.

Türkiye en ciddi bütçe açıklarını vermeye başladı.

Cari fiyatlarla bütçe açığı tam 60 misli arttı.

1980 başlarında iç borçların tutarı 192.5 milyar liraydı. 1988 başında 12 trilyon lirayı aştı.

İşsizlik katlandı...

Yatırımlar durdu.

Bugün vergi kaçakçılığı trilyonlarla ölçülüyor.

Milli gelirden yüzde 15 in altında pay alan işçiler ve memurlar verginin yüzde 45 ini ödüyor.

Ücretliler eline geçen paranın yüzde 35 ini elini sürmeden Devlete aktarılıyor.

Sigorta primleri, damga vergisi, dolaylı vergilerle kazancın ortalama yüzde 50'si uçuyor.

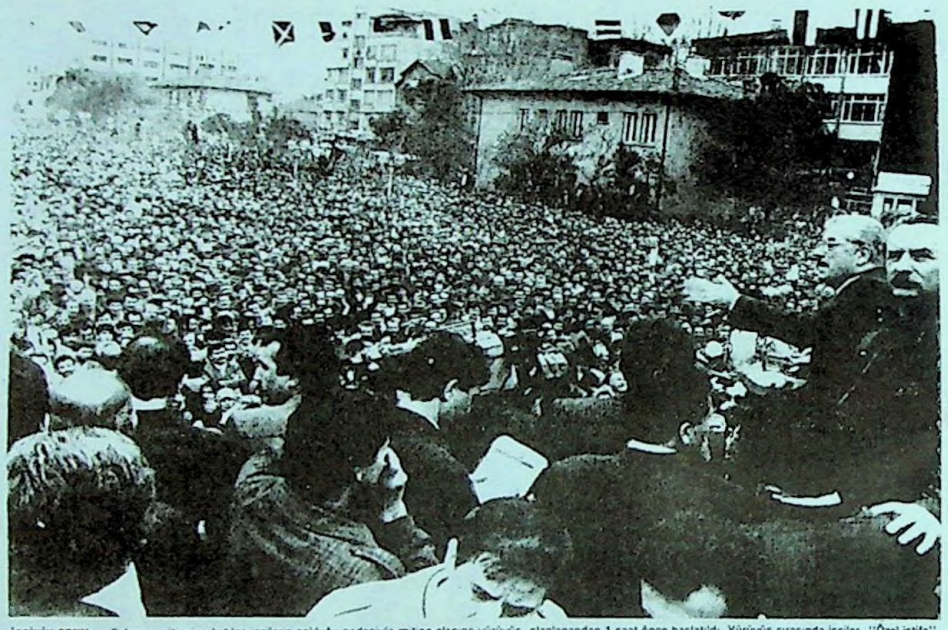

İŞÇİNİN SONU — Sakarya mitingine katılan işçilerin çokluğu nedeniyle miting alanına yürüyüş, planlanandan 1 saat önce başlatıldı. Yürüyüş sırasında işçiler, "Özal istifa", "İşçiler el ele, genel grev", "Semra evine, politika neyine", "Hakkımızı aldılar, davulcuya verdiler" şeklinde sloganlar attılar. Yürüyüş sırasında kadınlar da ellerinde tencerelerle balkonlara çıkarak işçilere sevgi gösterisinde bulundular. İşçiler "çağ atlayan işçinin sonu" yazılı bir tabut da taşıdılar. (Fotoğraf: Erdoğan Köseoğlu)

Türk-İş'in iktidarı ve ekonomik durumu protesto mitingi coşkulu geçti

Yılmaz: Üretmeyiz

Türk-İş'in siyasal iktidarı ve ekonomik durumu protesto için düzenlediği mitinglerin ilki olan Sakarya mitingi büyük bir işçi kitlesinin katılımı ile coşkulu geçti. Mitingde konuşan Şevket Yılmaz, "İşçi dün yemek yemedi. İşçi bu şartlar böyle giderse yarın üretmeyecek. Mahkemelik olurmuşuz. Olalım" diye konuştu.

İş-Sendika Servisi — Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz oldukça coşkulu, on binlerce işçinin katıldığı Sakarya mitinginde yaptığı konuşmada, "**İşçi dün yemek yemedi. İşçi bu şartlar böyle giderse yarın üretmeyecek. Mahkemelik olurmuşuz. Olalım. Zaten mahkemeliğiz**" dedi. Özal hükümetini ve işverenleri sert bir dille eleştiren Yılmaz, "**Bizim ne istediğimiz ortadadır. Onların bize layık gördükleri de ortadadır. Bu gidiş huzur getirmez. Barış getirmez**" diye konuştu.

Yılmaz, Başbakan Özal'ın, "**yürüdükleri yolda mayınlar ve tuzaklar bulunduğu**" şeklindeki sözlerine de "**Kendi yerleştirdikleri mayınlar onlar. Tuzaklar da öyle. Hem yerleştir hem durmadan ayağınla eşele hem de şikâyetçi ol. Kim inanır buna?**" diye yanıtladı. Şevket Yılmaz "**12 Eylül öncesini getirmeye çalışıyorlar**" suçlamasına da "**12 Eylül öncesi lafı da kabak tadı verdi. Dökelim şu 12 Eylül öncesini ortaya. İşçi ne yapmış ne yapmamış görelim bir kere. Herkes bildiğini söylesin**" karşılığını verdi. Yılmaz "**Türkiye'de tarihin akışını tersine çevirmeye kalkışanlar var. Boşa çaba. Boşa çaba. İşçiyi tanımıyor onlar. Tanıyacaklar**" diye konuştu.

Türk-İş'in eylem programı çerçevesinde Adapazarı'nda düzenlenen "**Sakarya mitingi**" oldukça coşkulu bir işçi kalabalığının katılımıyla dün yapıldı. Mitinge Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri ile Türk-İş'e bağlı tüm sendikaların genel başkan ve yö-

1

● Türk-İş'in ikinci eyleminde binlerce sendikalıdan hükümete eleştiri

İşçiden protesto

İşçiden protesto

Baştarafı 3. Sayfada

buna? İki yolları var: Ya gelecek, yerleştirdikleri mayınları bizlerle konuşa konuşa kaldıracaklar, yol açılacak, ya da patlasa da patlamasa da hak, adalet yolunu biz işçiler açacağız."

şunları söyledi:

"**Sonra da SSK battı diyorlar... Masal anlatıyorlar. Adamlar herkesi aptal sanıyor. Tasarruf Kanunu çıkarmışlar. Ne âlâ... Neyin tasarrufu? İşçi, memur nasıl tasarruf yapacak?.. Zam yapılmıyormuş da,**

● Sakarya'da pahalılığı kınamak amacıyla düzenlenen "İş, ekmek, barış ve özgürlük" mitinginde konuşan Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, "Mayınları kendileri yerleştiriyor. Milyonları sefalete mahkûm etmek mayındır" dedi.

• Nihal ALP

2

1 *Cumhuriyet, 27.3.1988*
2 *Milliyet, 27.3.1988*

Türk-İş'in 'Sakarya mitingi, bugün

İşçi meydanlarda

● Sendikalar, mitinge eksiksiz katılacaklarını açıkladılar

● Fatih Ertürk

● Sakarya şehir merkezinden yürüyüşle başlayacak olan Türk-İş'in eylemi, saat 14.00'te Gar Meydanı'nda yapılacak mitingten sonra sona erecek.

1

Türk – İş Genel Başkanı Yılmaz:

"Bu gidiş huzur getirmez"

● Türk-İş'in, hükümeti ve zamları protesto için Adapazarı'nda düzenlediği mitinge katılan 20 bin işçi, "Özal istifa" diye slogan atarken, Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz "İşçiyi tanımıyorlar. Ama tanıyacaklar. Bu gidiş huzur getirmez" dedi.

● Mitinge katılan kadın işçilerin ellerindeki boş tencereleri salladıklarını görüldü.

● 17. sayfada

Mustafa BAĞDİKEN

ADAPAZARI (Sakarya) (hha) – Türk-İş'in hükümeti ve zamları protesto etmek amacıyla, Adapazarı'nda düzenlediği mitingte konuşan Genel Başkan Şevket Yılmaz, Türkiye'de tarihin akışını tersine çevirmeye çalışanlar bulunduğunu ileri sürerek, "Özal yönetimindeki devlet ne yapıyor?" diye sordu. Şevket Yılmaz, Özal'ı ve hükümeti sert bir şekilde eleştirdiği konuşmasında, "İşçiyi tanımıyorlar. Kimsenin şüphesi olmasın tanıyacaklar. Bu gidiş, huzur getirmez" dedi.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, miting nedeniyle dün saat 11.00'de Adapazarı'na geldi. Sendika genel başkanları ve diğer yöneticileri tarafından Hendek'te karşılanan ve bir konvoyla kente gelen Şevket Yılmaz, Atatürk Anıtı'na çelenk koydu. Kapalı spor salonunun önünde miting için toplanan 20 bine yakın işçi, Şevket Yılmaz'a büyük sevgi gösterilerinde bulundu ve "Özal istifa" diye slogan attı. Miting alanında Şevket Yılmaz'ın etrafını saran işçiler arasında, ellerinde boş tencere taşıyan kadınlar da görüldü. Şevket Yılmaz, sendikacı ve işçilerle kol kola girerek kapalı spor salonu önünden 20 bini bulan işçiyle birlikte Gar Meydanı'na kadar yürüdü. Daha sonra burada işçilere hitaben bir konuşma yaptı.

BOŞ TENCERELİ MİTİNG Türk-İş'in "hükümeti ve zamları" protesto mitingine katılan işçi kadınlardan bazıları, ellerinde boş tencere taşadı. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın çevresinde çember oluşturan kadınlar, "Tencerelerimiz boş kaldı, açız" diye bağırdılar...

"İŞÇİDE, KEMİĞİ ALACAK PARA YOK"

Türk-İş'in grevli serbest toplu pazarlık düzenine yeniden, tüm batı demokrasilerinde olduğu gibi işlerlik kazandırılmasını istediğini söyleyen Şevket Yılmaz, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Sağır sultan bile duydu; ekmek istiyoruz, ekmeğin ve özgürlüğün olduğu bir ortamda barışa hazırız diyoruz. Onlarsa, ekmeği neredeyse karneyle verecekler. Özgürlüğü hiç duymamışlar, barışı ise tehditle, baskıyla, yıldırmayla sağlayacaklarına inanıyorlar. Sayın Özal'ın o sihirli eliyle ekonomiyi yönlendirmeye başlamasıyla birlikte ortaya çıkan tablo nedir? Son 8 yıldır şu ya da bu zamanda Türkiye'de ekonomiyi Sayın Başbakan idare ediyor. 'Ben olsaydım şöyle yapardım, böyle yapardım' diyecek hali yok. Muşluk elinin altında. Çağ atlayan Türkiye'deki manzarayı, bir İstanbul gazetesi çok güzel ortaya koymuş. İşçinin, memurun temel hak ve özgürlüklerini tanımamak; insanları aileleriyle birlikte sefalete mahkûm etmek mayındır. Hem yerleştir, hem durmadan ayağınla eşele, hem de şikâyetçi ol. Kim inanır buna?" dedi.

"12 EYLÜL LAFLARI KABAK TADI VERDİ"

Konuşmasında, Başbakan Özal'ın açığa mahkûm ettiği insanları suçlamaya hakkı olmadığını da söyleyen Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "12 Eylül öncesini getirmeye çalışıyorlar" suçlamasını da reddettiklerini bildirdi. 12 Eylül öncesi şartları Türk işçisinin değil, hesapsızlığın getireceğini, o zaman faturayı işçiye çıkardıklarını söyleyen Şevket Yılmaz, "12 Eylül laflarının kabak tadı verdiğini" de belirterek, şöyle devam etti:

"12 Eylül öncesiyle ilgili olarak söylediklerinin hangisi tuttu. Hani enflasyonun sebebi, işçi ücretlerindeki artıştı, işçinin katlandığını, yatırımların durduğunu, vergi kaçakçılığının trilyonlarla ölçüldüğünü de ileri sürerek, şunları söyledi:

"Özal yönetiminde devlet ne yapıyor? Kredi batakçılarında para, trilyonları aşan bir soygun var. Sadece cebimizden çıkanla yetinilirse bir derece... Prim gaspçıları var. Sigorta primlerini bordrolardan kesip kullanıyorlar, ödemiyorlar. Sosyal güvenlik kurumunun parasını, faizin yüzde 65'leri verdiği Türkiye'de düşük faizli tahvil ve bonolara yatırtıyorlar. Sonra 'sigorta iflasın eşiğinde' masalı okuyorlar."

2

Özal yönetiminde devlet ne yapıyor?

Ne yapıldığını hergün çarşaf çarşaf gazetelerde okuyoruz...

Kredi batakçılarında para..

Trilyonları aşan bir soygun var.

Sadece cebimizden çıkanla yetinilirse bir derece...

Prim gaspçıları var.

Sigorta primlerini bordrodan kesip kullanıyorlar, ödemiyorlar.

Sosyal güvenlik kurumunun parasını, faizin yüzde 65'leri verdiği Türkiye'de düşük faizli tahvil ve bonolara yatırtıyorlar.

Sonra "sigorta iflasın eşiğinde masalı"...

Adamlar herkesi aptal sanıyor sevgili kardeşlerim...

"Allah'ın bize verdiği herşeyi rahmet sayıyoruz", diyen "Allah'ın verdiği nimetler reddedilmez" diyen; yarattığın şartları protesto edenleri "yanlış yaptılar" diye suçlayan sen "biz alnının teri kurumadan emeğin hakkını tam olarak veriyoruz" diyebiliyor musun?

Alnın açık mı bu konuda. Ona cevap ver.

Açlığa mahkum ettiğin insanları böyle suçlamaya hakkın yok.

İşçi dün yemek yemedi...

İşçi bu şartlar böyle giderse yarın üretmeyecek..."

1 *Türkiye, 26.3.1988*

2 *Hürriyet, 27.3.1988*

ADANA MİTİNGİ

"Siyasal İktidarın Vurdumduymaz Tavrı Değiştirilinceye Kadar Mücadele Sürecek"

"Ağır geçim koşulları altında ezilenlere sahip çıkmak, demokratik ve hakça düzen istemek siyasetse, siyaset yapmaya devam edeceğiz..."

Eylem plânı çerçevesinde 3 Nisan 1988 günü Adana mitingi yapılmıştır. İşçi ve il halkının geniş katılımının olduğu toplantıda, Hastaneler kavşağından İstasyon Meydanı önüne kadar yapılan protesto yürüyüşünü takiben onbinlerce işçi ile birlikte siyasal iktidarın çalışanlara karşı sürdürdüğü olumsuz tutum, hayat pahalılığı bir kez daha kararlı biçimde protesto edilmiştir.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, mitingde yaptığı konuşmada "siyasal iktidarın ağır ekonomik ve sosyal sorunlar karşısında vurdumduymaz tavrı değiştirilinceye kadar mücadelenin eksiksiz devam edeceğini" tekrarlamıştır.

TÜRK-İŞ'in "siyaset yapmak" ile suçlanmasını eleştiren Türk-iş Genel Başkanı, "pahalılığı protesto etmek; işçinin, memurun, köylünün, emeklinin, dul ve yetimin pahalılık altında inim inim inlediğini söylemek; Anayasa ve çalışma hayatındaki antidemokratik hükümlerin değişmesini istemek; ağır geçim koşulları altında ezilenlerin haklarını korumak için her yoldan mücadele etmek siyaset yapmak ise, TÜRK-İŞ siyaset yapmaya devam edecektir..." demiştir.

Türk-İş Genel Başkanı konuşmasında özetle şunları söylemiştir:

Yılmaz: Mücadele sürecek

"...11 Mart'ta dayanışmanın en güzel örneklerinden birini verdiniz.

Türkiye'de 1.5 milyon insanın aynı anda eylemi paylaşması, bizi tanımayanlara çok güzel bir ders oldu.

Umursamaz görünmelerine bakmayınız.

Gece mezarlıktan geçen insan korkudan ıslık çalar ya... İşte aynen öyleler.

Yemek boykotu yaptığımız gün, sayın Başbakan petekli pastasının başındaydı.

Sözüm ona bizimle alay ediyor.

Bilmiyor o fotoğrafları gören milyonların kendisi için düşündüklerini.

Bilmiyor bu halkın tepkilerini.

Hala, köye giden telefondan, kaç gecekonduda televizyon olduğundan söz ediyor.

Devletin radyo ve televizyonu, siyasal iktidarın politikasına uygun olarak et yerine mercimeğin faziletinden bahseden programlar yayınlıyor.

Bir İstanbul gazetesinin manşeti ise çok ilginç; "Türkiye'de kemik devri başladı".

Üzerinde birkaç gram et

kalmış kemikleri alıp, çocuklarına çorba yapan insanlarımız var.

Milyonlarca işsizimizin durumu daha da acı. Bir kuru ekmek götüremiyor ailesine.

Siyasal iktidar, hala bu yoksul halktan ne koparabileceğinin hesabını yapmakla meşgul.

Vergi üstüne vergi yasaları çıkarıyorlar.

Hayali ihracatçıya, bizden aldıkları vergileri milyarlar olarak veriyorlar.

Batık şirketleri, bizlerin ödediği vergilerle kurtarıyorlar.

Bizim elimize geçen ve daha elimize geçen ve daha aldığımız gün tükenen ücretimizden biraz daha kırpabilmek için, sürekli arayış içindeler.

Yoksulluğu, bunca haksızlığı haykıranlar sanki bu ülkenin insanları değil.

Özel bir çiftliği yönetenler bile bu kadar pervasız yönetim gösteremez.

5 yıl önce enflasyonu bir senede aşağıya çekeceklerini söyleyenler bunlar değil mi?

5 yıl sonra sıkılmadan enflasyonun yüzde 50 olacağını söylüyorlar.

5 yıl önce orta direk diye diye orta direğin oyunu alanlar bunlar değil mi?

Orta direk kaldı mı?

Yıkıldı, yerle yeksan oldu...

Değerli Arkadaşlarım;

Türkiye'nin en dinamik kesimi olarak, üretenler olarak, bu haksızlıkların böyle gitmeyeceğini göstermek zorundayız.

Bunu, demokratik yollardan göstereceğiz.

Değerli işçiler,

İşsizliğin böylesine tırmandığı

Yatırımların durduğu bir ülkede ekonomi yürür mü?

Yürür mü ekonomi?

Vergi kaçakçılarının cirit attığı,

Kredi soygunlarının trilyonlarla ölçüldüğü,

İnsanların çaresizlikten intihar ettiği,

Açlıktan süründüğü bir ülkede huzur olur mu?

Soruyorum size; huzur olur mu?

Barış olur mu?

Sosyal barış olur mu?

Olmaz değerli arkadaşlarım, olmayacak...

Ne zamana kadar olmayacak?

İşçinin, memurun, emeklinin, dulun, yetimin hakkı tam olarak verilinceye kadar olmayacak.

İşçinin grev hakkına say-

Adana'da onbinlerce işçi haykırdı: "Özal istifa..."

gılıymış...

Kaldır grev yasaklarını..

Grevleri ertelememiş..

Çıkar kanundan erteleme yetkisini.

Toplu sözleşmelere müdahale yokmuş...

Doğru mu bu?

Yalan.

Her sözleşmeye müdahale var.

Tehdit var

Baskı var.

Grev yapıyorsun.

Bu milletin ''fabrikasını kapatırım...'' diyor.

Ne yaptın da, neyi kapatıyorsun?

Ne verdin de ''işçinin durumu iyidir'' diyorsun.

MUTFAK BATTI — Türk-İş'in Adana mitingi, çevre illerden gelen binlerce işçinin de katılımıyla coşkulu ve hareketli geçti. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, mitingde yaptığı konuşmada, "Alınterimiz için, çocuklarımızın, ailemizin nafakası için, temel haklarımız için, hürriyetimiz için, demokrasi için el ele mücadeleye devam" dedi. İşçiler yürüyüş ve miting sırasında "Açız, aç", "Ekmek yok, barış da yok", "Muttak battı", "Geriye değil, ileriye çağ atlayın" yazılı pankartlar taşıdılar. Miting hazırlıkları sırasında polis 20 işçiyi sürükleyerek emniyete götürdü. (Fotoğraf: Uluç Tekin)

Türk-İş'in coşkulu geçen Adana mitinginde konuşan Şevket Yılmaz:

Mücadeleye devam

Türk-İş'in zamları ve iktidarın işçi sorunlarına yaklaşımını protesto etmek için düzenlediği mitinglerden ikincisi dün Adana'da yapıldı. Çevre illerden gelen binlerce işçinin katıldığı coşkulu mitingde konuşan Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, ''Pahalılığı protesto etmek siyaset yapmaksa, siyaset yapmaya devam edeceğiz'' dedi.

ADANA (Cumhuriyet Güney İlleri Bürosu) — Türk-İş'in Adana'da düzenlediği mitinginde binlerce işçiye seslenen Genel Başkan **Şevket Yılmaz, "Her eylemimiz sonrasında yaptıkları gibi, yine başbakan ya da 18. asır kafasını taşıyan başyardımcısı bizi siyaset yapmakla suçlayacak ve savcılara göz kırpacaklar. Pahalılığı protesto etmek, ağır geçim koşulları altında inleyenlerin haklarını korumak için her yoldan mücadele etmek siyaset yapmaksa siyaset yapmaya devam edeceğiz"** dedi. Yılmaz, **"Alınterimiz için, çocuklarımızın, ailemizin nafakası için, temel haklarımız için, hürriyetlerimiz için, demokrasi için el ele mücadeleye devam,"** diye konuştu. **"Millet yoksulluktan ağlarken onunla alay edenleri temsilcimiz olarak göremeyiz"** diyen Yılmaz, Başbakan Özal'ın Türk-İş'in eylemleri karşısındaki **"umursamaz"** tavrını, **"gece mezarlıktan geçen insanın korkudan ıslık çalmasına"** benzetti.

1 *Cumhuriyet, 4.4.1988*

Türk-İş mitingine
30 bin kişi katıldı

"Boyun eğmek yok..."

Çok sayıda çiftçinin de katıldığı Adana'daki zamlar ve çalışma yaşalarını protesto mitinginde Genel Başkan Şevket Yılmaz, Özal hükumetini sert bir dille eleştirdi. Miting sırasında 12 kişi gözaltına alındı

● HABERİ 9 SAYFADA

"Tencerelerimiz boş" Türk-İş mitinginde kadınlar "Tencerelerimiz boş kaldı, Özal istifa" diye slogan attılar. (Fotoğraf: Mustafa BAŞKAN)

● *Türk-İş'in Adana mitingine çok sayıda çiftçi de katıldı*

"İktidar işçiyi oyalıyor"

• ADANA (MİL-HA)

TÜRK-İŞ, Sakarya'dan sonra dün Adana'da zamları ve çalışma hayatıyla ilgili yasaları protesto yürüyüşü ve mitingi düzenledi. Miting sırasında üniversite öğrencileri ve işçi oldukları bildirilen 12 kişi bir süre gözaltına alındı. Bu arada polis bir grup gazetecinin tartaklayarak, fotoğraf makinelerine el koymak istedi.

Genel Başkan **Şevket Yılmaz**, mitingde yaptığı konuşmada, "**Ekmek ve özgürlük gelinceye kadar barıştan söz edemeyiz**" dedi. Yılmaz, Başbakan Özal'in istek ve protestolar karşısında işin özüne inmek yerine tehditlerle bir yere varmaya çalıştığını söyledi, "**Yemek boykotu yaptığımız gün peteklı pastanın başındaydı. Sözümona bizimle alay ediyor**" şeklinde konuştu.

● Türk-İş'in Adana da düzenlediği zamlar ve çalışma yaşalarını protesto mitingine 30 bin işçi yanında, çok sayıda çiftçi de katıldı. Mitingde konuşan Genel Başkan Yılmaz, Özal hükümetini sert bir dille eleştirdi

İsmail BAŞKAN • Mete BELOVACIKLI

Türk Kadınını Güçlendirme Vakfı'nın görkemli, pastalı-börekli toplantılarına katılan Genel Başkan, **Semra Özal'in "papatyaları"** ile Adana'da gösteriler yapmasından bir gün sonra düzenlenen Türk-İş miting ve yürüyüşüne 30 bin dolayında işçi ve çok sayıda üretici katıldı.

Sabah erken saatlerden itibaren toplanmaya başlayan işçiler 4 kilometre yürüdükten sonra Yeni İstasyon alanında toplandılar. Çok sıkı güvenlik önlemlerinin alındığı miting alanına, sopalara takılmış pankartlar sokulmadı.

Mitingde Türk-İş'e bağlı sendikaların genel başkanları Çukurova'lı işçilere kısa konuşmalarla seslendikten sonra, Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, eylemlerinin amacını açıkladı. **Yılmaz**, hükümeti keyfilikle suçladı.

"Siyasal iktidar ağır ekonomik ve sosyal sorunlar karşısında vurdumduymaz tavrını değiştirinceye kadar mücadelemize eksiksiz devam edeceğiz" diye sözlerine başlayan **Yılmaz**, şöyle konuştu:

"Pahalılığı protesto etmek, işçinin, memurun, köylünün, emeklinin, dul ve yetimin bu pahalılık altında inim inim inlediğini söylemek siyaset yapmaksa, siyaset yapmaya devam edeceğiz. Savcılara boşuna göz kırpmasınlar. Zaten bizim günlük ziyaret yerimiz oldu."

Şevket Yılmaz, hükümetin bu eylemleri umursamaz görünmesine bakmamak gerektiğini belirtirken, **"Bunlarınki gece mezarlıktan geçerken korkudan ıslık çalmaya benziyor"** dedi.

Millet yoksulluktan ağlarken alay edenleri milletin temsilcileri olarak göremeyeceklerini ifade eden **Şevket Yılmaz**, daha sonra şöyle devam etti:

"Bunlara inanmak mümkün mü? Ortadirek kaldı mı? Yıkıldı, yerle yeksan oldu. Bunlara inanmak mümkün mü?

Türkiye'nin en dinamik kesimi olarak haksızlıkların böyle gitmeyeceğini göstermek zorunda olduklarını belirten **Yılmaz**, vergi adaletsizliğinin cirit attığı, kredi soygunlarının trilyonlarla ölçüldüğü, insanların çaresizlikten intihar ettiği bu ülkede huzur olamayacağını kaydederek, işçinin, memurun, emeklinin, dulun, yetimin hakkı tam olarak verilinceye kadar sosyal barış olamayacağını belirtti.

Ekmek ve özgürlük gelene kadar barıştan söz etmenin mümkün olmadığını vurgulayan **Yılmaz**, Adana'daki konuşmasını şu sözlerle tamamladı:

"Alınterimiz için, çocuklarımızın nafakası için, hürriyetlerimiz, demokrasi için, ekmek, özgürlük, adaletli bir barış için mücadeleye devam."

Miting sırasında işçilerin sık sık **"İşçiden aldılar, davulcuya verdiler", "Özal istifa", "İşçiler elele, genel grev", "Anarşiden değil, yeremden öleceğiz" "Analar dertli, çocuklar aç"** şeklinde sloganlar attılar.

12 GÖZALTI

İstasyon meydanındaki mitingde Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** konuşurken polis işçi ve üniversite öğrencisi olan 12 kişiyi gözaltına aldı. Polisin bu davranışı üzerine miting alanındaki işçiler, "Göz-

İşçiyi sözleşmeli personel yapmaya kalkışan ben miyim?

Kamu İşveren Sendikalarını kuran, sözleşme şartlarını dikte ettiren ben miyim?

''Enflasyonun sebebi işçi ücretleridir'' diyordun.

''Yanılmışım'' de

Özür dile işçiden.

Sesimiz, gücümüz dalga dalga tüm bu haksızlıkları boğacaktır...''

Her yerde sordum, burada da soracağım;

Sorarım sizlere;

Biz bu gidişe boyun eğecek miyiz?

Ekmeğin, özürlüğün olmadığı yerde barıştan söz edebilir miyiz?

1 *Milliyet, 4.4.1988*

Haysiyetimizin ayaklar altına alınmasına seyirci kalabilir miyiz?

Elbette boyun eğmeyiz... Eğmeyeceğiz.

Elbette ekmek ve özgürlük gelene kadar barıştan söz edemeyiz...

Etmeyeceğiz.

Elbette haysiyetimizin ayaklar altına alınmasına seyirci kalamayız...

Kalmayacağız.

Alınterimiz için,

Pahalılığı Protesto Mitingi'nde

40 bin feryat: 'AÇIZ, AÇ'

Hayri KÖKLÜ-Ceyhun ÖZGÖNÜL-Sacettin İNCE

- Türk-İş'in Adana Mitingi'nde yaklaşık 40 bin kişi, Başbakan Özal'ı istifaya çağırırken, "Mutfak battı... İşçiler el ele, genel greve" diye bağırdı.
- **Coşkulu geçen ve gövde gösterisine dönüşen mitingde Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, "İktidar, işçi haklarına saygılı değil... Müdahale var, baskı var, tehdit var" dedi.**
- 30 dereceye ulaşan sıcakta, mitinge büyük ilgi gösterildi. Yaklaşık 4 bin kadının katıldığı protesto gösterisini 2.600 güvenlik görevlisi izledi.
- **Saygı duruşundan sonra İstiklal Marşı söylenirken, bir grup öğrenci "Kahrolsun faşizm... Kürdistan'a özgürlük" diye slogan attı. Bunlardan 33'ü gözaltına alındı.**

1 *Hürriyet, 4.4.1988*

TÜRK-İŞ YÜRÜDÜ: *"Zamları, hayat pahalılığını, demokratik haklara konan yasakları protesto" amacıyla Türk-İş tarafından Adana'da da yürüyüş düzenlendi. Genel Başkan Şevket Yılmaz'ın ön saflarda ve yer aldığı yürüyüşe binlerce Çukurovalı işçi katıldı.*

Binlerce işçi bu defa da Adana'dan seslendi

"Bitsin bu pahalılık"

Şevket Yılmaz, "İşçinin, memurun, köylünün, emeklinin, dul ve yetimin pahalılık altında inlediğini söylemek siyaset yapmaksa, siyaset yapmaya devam edeceğiz" dedi

Alınlarını karışlarız

— İktidarın işçi ile alay ettiğini ve 5 yıldır oyaladığını söyleyen Türk-İş Başkanı, Adana'daki pahalılığı protesto mitinginde yaptığı konuşmada, "Bizi bozgunculukla suçlayanların alınlarını karışlarız" dedi

1

Çocuklarımızın, ailemizin nafakası için,

Temel haklarımız için,

Hürriyetlerimiz için,

Demokrasi için,

El ele, omuz omuza mücadeleye devam.

Ekmek için,

Özgürlük için,

Adaletli bir barış için mücadeleye devam..."

Adana'da "pahalılık" yine protesto edilecek

Türk-İş'ten ikinci uyarı

Türk-İş'in eylem programı çerçevesinde yapılacak 2. protesto mitingi yarın Adana'da gerçekleştirilecek

2

■ Türk-İş'in eylem planı çerçevesinde düzenlenen "Pahalılığı Protesto" mitinglerinin ikincisi Adana'da yapılacak

İşçi yine meydanlarda

Yılmaz, konuşma yapacak

Adana İnönü Meydanı'nda pazar günü yapılacak mitingde Türk-İş Genel Başkanı bir konuşma yapacak. Mitinge Türk-İş'in bütün yönetim kurulu üyeleri, sendika başkanları ve işçiler katılacak

ANKARA (ANADANS)- Türk-İş'in eylem planı çerçevesinde düzenlenen pahalılığı protesto mitinglerinin ikincisi yarın Adana'da yapılacak.

Türk-İş'in Sakarya'dan sonra Adana'da yapacağı miting, yarın saat 10.00'da başlayacak.

3

1 *Tercüman, 4.4.1988*
2 *Bulvar, 2.4.1988*
3 *Tercüman, 3.4.1988*

"HAYIR" KAMPANYASI

İktidarın Tek Hedefi Parti Çıkarını Korumaktır. Buna "Hayır" Diyelim

"Bu halkoylamasında "hayır" diyelim... Sorumsuzlara gereken dersi vermek için "hayır" diyelim..."

Ülkede siyasal ve ekonomik istikrarsızlığın tırmanması, iktidarı Anayasa hükmüne göre 1989 yılı Mart ayında yapılması gereken yerel seçimleri, daha çok oy kaybına uğramamak için öne alma noktasına getirmiştir. Bu amaçla 25 Eylül 1988 tarihinde halkoylaması yapılacağının kesinleşmesi karşısında 26/27 Ağustos tarihlerinde toplanan Türk-İş Başkanlar Kurulu gelişmeleri değerlendirmiş, Anayasa değişiklik isteğinin münhasıran iktidarın siyasal çıkarlarına dönük bir girişim olduğu ve karşı çıkılması gerektiği sonucuna varmıştır.

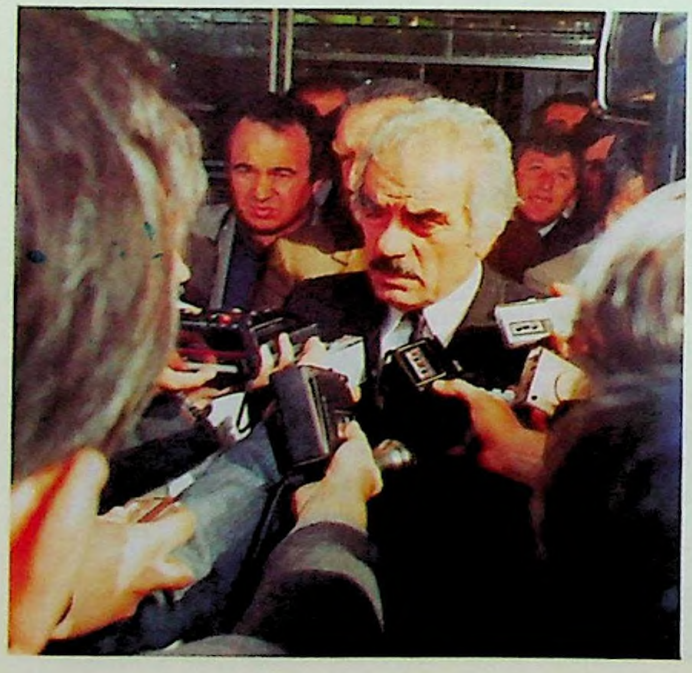

Bu yön kamuoyuna 27 Ağustos günü aşağıdaki sözlerle açıklanmıştır.

"...İktidarın tek hedefi Türkiye'yi iktisaden güçlü durumdaki azınlığın ekonomik ve siyasal ipoteği altında tutmak, Türk ulusunun ve Yurdumuzun kaynaklarını bu azınlığın çıkarları doğrultusunda kullanmaktır. Siyasal iktidarın bu amacı gerçekleştirebilmesi ve sürekli bir düzen haline getirebilmesi 1982 Anayasasının demokrasiyi demokrasi olmaktan çıkaran, ekonomik, sosyal, siyasal çıkmazların kaynağını oluşturan hükümlerinin muhafaza edilmesine bağlıdır. Bu sebeple-

"HAYIR" KAMPANYASINDA YÜZBİNLERCE EL İLÂNI DAĞITILDI.

BU REFERANDUM'DA HAYIR DİYELİM...

- – TÜRK-İŞ'in Sayın Üyeleri,
- – Hep beraber 25 Eylül'de yapılacak REFERANDUM'da HAYIR diyelim
- – Anayasa'nın öteki antidemokratik maddeleri dururken, sadece mahalli seçimle ilgili değişikliğe HAYIR.
- Seçim öncesi zamları erteleyip, seçim sonrası milletin önüne süren, "seçimden önce zam yapacak kadar enayi miyim?" diye beyanat verip, milleti enayi gibi gören Özal'ın bu sözlerini hiç unutmadığımız için HAYIR.
- – Ülke çıkarını bir yana bırakıp, siyasi çıkarı için her aklına eseni yapan bu iktidara DUR demek için HAYIR.
- – Mutfağı yangın yerine çeviren,
  - Enflasyonu düşureceğine, üç katına çıkaran,
  - İşsizliğe, açlığa, sefalete çare bulmayan,
  - İşçinin, memurun, dulun, yetimin, köylünün, esnafın derdine sırt çeviren,
  - Hür sendikacılığa hep karşı olan,
  - İşveren yanlısı Özal'a yol vermek için HAYIR
- – İşçi sorunlarını hiçe sayan bu hükümete güvensizlik için HAYIR
- – Sorumsuzlara gereken dersi vermek için HAYIR
- – Keyfi idareye set çekmek için HAYIR.
- – Emeğin hakkını vermeyenlere, demokrasi çizgisine gelmeyenlere HAYIR
- – Bu partizan gidişe paydos demek için HAYIR
- – Gelecek[illegible]mizin teminatı için Kahveren[illegible]ylarımızla HA[illegible]

dir ki, siyasal iktidar tüm Anayasa değişiklik önerilerinde munhasıran kendi siyasal çıkar arayışlarına uygun düzenlemeler peşindedir. 25 Eylül 1988'de yapılması kararlaştırılan halkoylaması da bu yönde atılan bir adımdan ibarettir.''

Bildiride, daha sonra, TÜRK-İŞ'in temel amaçlarıyla siyasal iktidarın kendi siyasal çıkar arayışları arasındaki uçurumun gün geçtikçe derinleşmekte olduğu belirtilmiş, 25 Eylül halkoylamasının TÜRK-İŞ'in amaçlarını gerçekleştirme yolundaki mücadelesinde önemli ve yeni bir aşama olduğu görüşüne yer verilerek ''TÜRK-İŞ örgütü, amaçlarının ve taşıdığı sorumluluğun gerektirdiği tüm etkinlikleri ''Hayır'' oylarıyla bütünleştirerek yerine getirecektir.'' denilmiştir.

Başkanlar Kurulu toplantısını takiben Türk-İş Yönetim Kurulu'nca ''HAYIR'' kampanyasının yürütümü ile ilgili bir dizi karar alınmış, kararlar 31 Ağustos 1988 günü, TEŞ-88-1315-5/43 sayılı yazı ile üye kuruluşlara duyurulmuştur.

1 *Hürriyet, 27.8.1988*
2 *Tercüman, 28.8.1988*
3 *Güneş, 28.8.1988*
4 *Milli Gazete, 31.8.1988*
5 *Tercüman, 1.9.1988*

Türk–İş'in rengi: Kahverengi

ANKARA, (Hürriyet) – Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun dün yapılan toplantısında, referandumda kahverengi oy kullanılması kararlaştırıldı. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, iktidarın Anayasa değişikliğine, tekrar iktidar olabilmek için gittiğini belirterek, 'Anayasa'nın, demokrasi demokrasi olmaktan çıkartan maddeleri dururken, iktidar kendisini tekrar iktidar yapacak Anayasa değişikliklerine gitmektedir'' dedi.

Genişletilmiş Başkanlar Kurulu toplantısına, Türk-İş Yönetim Kurulu, Sendika Başkanları, Türk-İş'in Bölge Temsilcileri katıldılar. Toplantının açılış konuşmasını yapan Genel Başkan Şevket Yılmaz, referandum ile ilgili olarak şunları söyledi:

''Siyasal iktidarın değişmeyen stratejisi, 'Bölparçala-yönet' yönteminin işlerliğini korumaktır. Böyle bir stratejinin sorunlarının, ancak birliktelik ve dayanışma ile çözeTürkiye'de ekonominin genel dengelerinin kurulamamasının sonuçlarının, başta çalışma yaşamı olmak üzere her alanda kendini hissettirdiğini belirten Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, sosyal devlet ilkesinin gözardı edilerek, serbest piyasa ekonomisi adı altında uygulanan politikanın temel yanlışlıklarının herşeçen gün gözler önüne serildiğini ifade etti.

Türk-İş Genişletilmiş Başkanlar Kurulu toplantısı başladıktan sonra, Genel Sekreter Emin Kul, Türk-İş Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan ve yılın ilk 6 ayına ilişkin değerlendirmeleri içeren raporu okudu.

Müzakerelerde ilk olarak 25 Eylül'de yapılacak referandum konusu ele alındı. Referandum konusunda hemen hemen Başkanlar Kurulu'nun tüm üyelerinin, işçi oylarının ''Hayır'' olarak belirlenmesi gerektiği üzerinde durdular.

SHP'NİN KOKTEYLİ

Bu arada SHP Genel

1

Türk-İş ''Hayır''cı

ANKARA, (Tercüman) - Türk-İş Başkanlar Kurulu, 25 Eylül Pazar günü yapılacak referandumda ''hayır'' anlamına gelecek ''kahverengi'' oy kullanılmasını kararlaştırdı.

Genel Başkan Şevket Yılmaz başkanlığında iki gün süren ve dün saat 13.00'de sona eren Türk-İş Başkanlar Kurulu toplantısından sonra, bir açıklama yapıldı. Açıklamada, ''Türk-İş örgütü, amaçlarının ve taşıdığı sorumluluğun gerektirdiği bütün etkinlikleri 'hayır' oylarıyla bütünleştirerek yerine getirecektir'' denildi. 25 Eylül halk oylamasının iki ana, arasındaki ortaklığın bir kere daha ortaya konulduğu belirtilen açıklamada, şöyle devam edildi:

''Siyasal iktidarın hedefi, ağır geçim şartları altında ezilen emekçilerin problemlerine çare bulmak, ekonomiyi sağlıklı ve yaygın dengesizliklerin ortadan kaldırmak, ilkeli demokrasilerine uygun bir düzen kurmak değildir. Siyasal iktidar, bu tanımlardan da olduğu gibi, milletin, onun hak ve özgürlüklerine karşı ekonomik dayanaklarını sarsıntılarak ve sadece kendi siyasi çıkarlarına uygun bir sonuç almak peşindedir.

Türk-İş Başkanlar Kurulu, [illegible] ve yaşanan ekonomik ve siyasi sıkıntıların 'hayır' oylarıyla değiştirilebileceğini vurgulayarak, şöyle devam etti:

''İktidara mutlaka dur demenin gerektiği'' kanaatinden hareket [illegible] 1989 sonbaharında daha ileri, daha geniş [illegible] ve yeni talepleri gündeme getirerek, işçileri, devlet memurlarını, köylüyü, esnafı, emeklileri, dul ve yetimi daha derin ölçüde fukaralaştıracak, kredi yandaşlarına daha derin ölçüde çıkar sağlayacak ekonomik ve siyasi tedbirleri bir bir alacaktır.

Yarım yüzyılın ermemiş ve sırmsı 1989'da sona ererek toplu sözleşmelerde, enflasyon sebebiyle aşınan ücretlerde iyileştirme yapılacağı yolunda 4 ay önce verdiği sözü, uyarıya rağmen yerine getirmeyen iktidar, Türk-İş'in bu gözlemlerinin ne kadar haklı temelde dayandığını bir defa daha ortaya koymuştur.''

NEDEN HAYIR?

Ekonominin genel dengelerinin kurulamamasının yarattığı olumsuzlukların sona[illegible]anmaya devam edildiğini belirten[illegible]de, ANAP'ın bütün Anayasa değişiklik teklifleriyle muhatap kendi siyasi çıkar arayışlarına uygun düzenlemeler peşinde olduğu[illegible]ddia edildiği açıklamada, referandumda neden ''hayır'' oyu verilmesi gerektiği de, şöyle açıklandı:

''25 Eylül halk oylaması, Türk-İş'in amaçlarını gerçekleştirme yolundaki mücadelesinde önemli yeni bir aşamadır. Bu sebeplerdir ki, milletimizin iktidarın güçsüz durumdaki çoğunluğa, 25 Eylül halk oylamasına mutlaka katılmalı ve oylarıyla demokrasisini demokrasi olmaktan çıkaran, gerçek serbest toplu pazarlık düzeninin işlerlik kazanmasına imkân verecek düzenlemeleri yapmasını, bir yandan ekonomik ve toplu pazarlık ilkelerini temelinden zedeleyen uygulamaları sona sürdürmesini, millet, sefalet şartları altında sorunlarıyla baş başa bırakmış, örneğin genelgelerinin, [illegible] kanlar ve yıkarak sağlanan sosyal iktidara gereken dersi vermeleri.

2

Kampanya başlatacaklar

Türk-İş de "Hayır" diyecek

TÜRK-İş'e bağlı tüm sendikalar referandum için ''Hayır'' kampanyası başlatacak. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, ''25 Eylül halkoylamasında çoğunluğu ezen iktidara gereken ders verilmelidir'' dedi

3

Sendikacılar "hayır" için kolları sıvadı

□ **Maden-İş Genel Başkanı Orhan, ''Gerekirse köy kahvelerinde 'hayır'ın Özal'ın politikasından kurtulmak için fırsat olduğunu anlatacağız'' dedi**

□ Tes-İş Başkanı Faruk Barut, oluşturulacak komitelerle iş yerlerinde kampanyayı yürüteceklerini söyledi

ANKARA/ Türk-İş Başkanlar Kurulu'nda referandum için alınan ''hayır'' kararının Türk-İş'in bölge temsilcilikleri düzeyinde yürütecği kampanyanın yanısıra sendika temsilcilikleri aracılığıyla işçi tabanına yansıtılacağı belirtildi. ''Hayır'' kampanyasının Türk-İş Yönetim Kurulu'nun belirleyeceği çerçeve içinde yürütüleceği belirtilen bazı sendika başkanları UBA muhabirine görüşlerini açıklarken şunları söylediler:

yır denileceğini anlatacağız. Özal'ın politikasından kurtulmak için bu referandumun bir fırsat olduğunu anlatacağız. Gerekirse köy kahvelerinde anlatacağız bunu.''

Tes-İş Genel Başkanı Faruk Barut: ''Türk-İş Yönetim Kurulu'nun genel kampanya yönetimini belirleyen bildirinin alınmasından sonra bütün gücümüzle ''hayır'' için çalışacağız. Komitele oluşturarak işyerlerind kampanyayı yürüteceğiz

4

''Kahverengi'' kampanya 5 Eylül'de Samsun'da başlıyor

Türk-İş sahaya iniyor

Metin IŞIK

ANKARA, (Tercüman)- Sosyal patron referandum mücadelesini sürdürürken, Türk-İş'de, referandum meydana inmeye hazırlanıyor.

Türk-İş, 5 Eylül'de Genel Başkan Şevket Yılmaz'ın da katılacağı genişletilmiş bir toplantı ile Samsun'da, ''Hayır kampanyası'' başlatacak. Referandum stratejisini tesbit eden Türk-İş, 300 bin üyesini kapsayan toplu iş sözleşme

Yılmaz, ''Nereye kadarsa oraya kadar gideceğiz. İşçinin gücünü göstereceğiz. Türkiye'yi ev ev, işyeri işyeri dolaşıp bol bol sütlükahve içeceğiz'' dedi

Referandumda ''Hayır''la[illegible]uçlarının sebeplerini açıklayan Yılmaz, 1982 Anayasası'nda Batı demokrasilerindeki bir sendikacılık hüzünün ise halen gerisinde bulunduğunu anlattı.

Tekstil işkolunda çalışan 89 bine yakın, işçi ve Zonguldak'ta çalışan 41 bine yakın maden işçisinin ise halen gerisinde bulunduğunu anlattı.

Grev dalgası mı?

Referandum stratejisini tesbit eden Türk-İş 300 bin işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmelerinde ''grev yolunu'' sürekli açık tutacak. Yılmaz grevleri yaygınlaştıracaklarını da kesin bir dille açıkladı

[illegible] sorusuna, ''Evet'' diyerek şöyle devam etti:

''Kardeşim boyaca mı çıkıyoruz? Nereye kadarsa oraya kadar gideceğiz. İşçinin gücü-

5

İlk-kapsamlı toplantı 5 eylülde Samsun'da gerçekleşiyor

Türk-İş kampanyaya hazır

Türk-İş Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu üyeleri kampanya süresince merkez komite olarak görev yapacak. İlk toplantılar Diyarbakır, Erzurum, Sivas, Bursa, Eskişehir, Adana, İzmir ve İstanbul'da.

Şevket Yılmaz, "İl komitelerinin faaliyetleri için çalışmalarımız ev ev şeklinde olacak. Kahvesine gidecek, işçi neredeyse oraya gidecek, evindeyse evine gidecek. Çok yaygın bir çalışma olacak" diye konuştu.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş'in, halkoylaması öncesi yürüteceği "**hayır kampanyası**" programı ve yöntemleri belirlendi. Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, "**hayır kampanyası**"nı, 5 eylül pazartesi günü Samsun'dan başlatacağını bildirdi. Türk-İş, kampanya için, il ve işyerleri düzeyinde de komiteler oluşturmayı kararlaştırdı.

Türk-İş Yönetim Kurulu dün toplanarak, halkoylaması öncesi uygulanacak "**hayır kampanyası**"nın nasıl yürütüleceğinin ilke ve yöntemlerini belirledi. Türk-İş Yönetim Kurulu'nun kararına göre, Türk-İş Yönetim Kurulu ve başkanlar kurulu üyeleri kampanya süresince merkez komite olarak görev yapacak. Öncelikle Türk-İş'in; Samsun, Diyarbakır, Erzurum, Sivas, Bursa, Eskişehir, Adana, İzmir ve İstanbul bölge temsilciliklerinde geniş kapsamlı toplantılar yapılacak. Bu toplantılara, Türk-İş Yönetim Kurulundan ve o bölgede en çok işçiyi temsil eden sendikalardan yöneticiler, bölge temsilcileri ve Türk-İş'in il temsilcileri katılacaklar. Bu toplantılarda il temsilcilerinden kendi illerinde "**hayır kampanyası**"nı yürütmek üzere il ve işyeri komiteleri oluşturmaları istenecek. Bölge toplantılarından dönen il temsilcileri de, illerinde çalışan işçilerin işyerlerinde ayrı ayrı kampanya komiteleri oluşturacaklar. Bu komiteler, kendi illerinde, işyerlerinde ve çevrelerinde "hayır" oyu kullanılması yönünde çalışmalar yapacaklar. Türk-İş Yönetim Kurulu ve başkanlar kurulu üyeleri de zaman zaman illere yapacakları ziyaretlerle, bu komitelerin çalışmalarını denetleyeceklerler.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, dün yönetim kurulu toplantısından sonra Cumhuriyet'e yaptığı açıklamada, konuya ilişkin şu bilgileri verdi:

"**Türk-İş yöneticileri, 9 bölgede ve 9 bölgenin vilayetleri ile toplantı yapacaklar. O bölgede en çok üyeyi kapsayan teşkilatların başkanları da o toplantılara iştirak edecekler. 5 eylül günü ben Samsun'a gidiyorum. Asıın 5'inde kampanyayı başlatıyoruz. Bölgenin il temsilcileri de oraya gelecek. 5 eylülu takip eden günlerde de diğer Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri arkadaşlarım, diğer bölgelerde toplantılar yapacaklar. En sonra da İstanbul için ayrı bir toplantı yapılacak ki bu ildeki toplantıya daha çok genel merkez yöneticileri katılsın.**

Bölgelerde yapılacak toplantılara katılacak olan il temsilcileri, hemen ertesi gun vilayetse vilayet, işçinin yoğun olduğu kaza varsa kazada komiteler kurarak, vilayet bazında, kaza bazında toplantılarını sürdurecekler."

İl komitelerinin çalışmalarının nasıl yürütüleceği yolundaki bir soruya da Yılmaz, "**Çalışmalarımız ev ev şeklinde olacak. Kahvesine gidecek, işçi neredeyse oraya gidecek, evindeyse evlere kadar gidecek. Çok yaygın bir çalışma olacak. Başarılı olacağını sanıyoruz**" yanıtını verdi.

Türk-İş, bugün konuya ilişkin ayrıntılı bir açıklama yapacak.

Şevket Yılmaz 25 eylülde fırsatı değerlendireceklerini söyledi

Türk-İş: Yetti artık

"**Hayır, Yetti artık. Aldatıdın yeter**" demediğiz diyen Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, "Mücadele halkalarından biri olarak 25 eylülün hakkını vermeliyiz" dedi. Yılmaz, Özal'a ders verilmesi gerektiğini savunda.

Miting, yürüyüş ve protesto eylemlerini sürdurecekllerini açıklayan Şevket Yılmaz, Özal ile aralarında beyazla kahverengi kadar fark oldağunu vurgulayarak, fırsatı akıllı biçimde değerlendireceklerini söyledi.

İşçi tulumunda "Hayır" damgası

Türk-İş, 25 Eylül'de yapılacak referandumda işçilerin hayır oyu vermesini sağlamak için belirlediği eylem programını Samsun'da başlatıyor

Şevket Yılmaz "ANAP'tan sandık başında hesap soracağız."

Öte yandan, çeşitli işkollarında 3 bin 265 işçinin grevde olduğu, SEKA işçilerinin de greve hazırlandığı öğrenildi. Yaklaşık 200 bin işçinin de önümüzdeki aylarda greve başlayabilecekleri belirtiliyor..

Şevket Yılmaz, "hayır" kampanyasının sonucundan kuşku duymuyor:

Türk-İş gücünü gösterecek

Özal'ın "konkordatoya giden müflisler gibi yeni vadeler istediğini söyleyen Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, "Beyaz diyene hısım, kahverengi diyene hasım gözüyle bakılıyor. Sendikacılarla işçilerin arasına girmek istiyorlar" dedi.

Türk-İş'in, sendika ve şube başkanlarını kapsayan bölge toplantılarının sona ermesiyle referandum kampanyası bölge ve il komitelerince yürütülecek. İşyerleri, kahvehane ve evlere, toplantı ve broşürlerle ulaşılması hedefleniyor.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, Başbakan **Turgut Özal'ın**, konkordatoya giden müflisler gibi yeni vadeler istediğini belirterek, "**Özal hükümetinde, ülkeyi iyi idare etme marifeti bulunmuyor**" dedi. Yılmaz, "beyaz" diyene hısım, "kahverengi" diyene hasım gözüyle bakıldığını da bildirdi.

"**Bu halkoylaması, değişiklik önerisi bizzat hükümetten geldiği ve ANAP dışındaki siyasi partilerle kitle örgütlerinin, bu değişikliğe açıkça karşı çıktığı bir ortamda yapıldığı için önemlidir. Bu halkoylaması, bizim nazarımızda, 'Seçmenin hükümete güveni ya da güvensizliğinin belirlenmesi' sonucunu da dolayh olarak beraberinde getirecektir. Sayın Özal, belki etmese de bundan dolayı sıkıntı içindedir. Durumu az çok tahmin ettiği için, 'Sonuç ne olursa olsun, 1992'ye kadar iktidardan gitmem' diyebilmektedir. Giderse seviniriz.**"

Türk-İş'in sendika ve şubeler başkanlarını kapsayan bölge toplantılarının dün sona ermesi ile referandum kampanyası tabana

Yönetim Kurulu il ve ilçeler düzeyinde "merkez komiteleri", "bölge kurulları", "il kurulları" ve "propaganda görevlileri" oluşturulmasını öngörmüş, 5 Eylül 1988'den başlanarak "bölge kurulları" toplantıları düzenlenmiştir.

Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerinin katıldıkları "bölge kurul toplantıları, 5 Eylül 1988/13 Eylül 1988 tarihleri arasında Samsun, Sivas, Bursa, Adana, Erzurum, İzmir, Eskişehir, Diyarbakır, İstanbul ve Ankara illerinde düzenlemiştir.

"Hayır" kampanyası sırasında Türk-İş Genel Sekreteri "Kayseri, Yozgat, Kırşehir, Nevşehir, Tokat, Malatya, Erzincan, Gümüşhane, Ağrı, Kars ve Artvin" illerinde; Türk-İş Genel Mali Sekreteri "Bilecik, Balıkesir, Çanakkale, Aydın, Manisa, Muğla, Denizli ve Uşak" illerinde; Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri "Afyon, Kütahya, Isparta, Burdur, Konya, Çankırı, Çorum, Amasya, Sinop, Kastamonu, Ordu, Giresun, Trabzon ve Rize" illerinde; Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri "Niğde, Mersin, Antalya, Ha-

1 *Cumhuriyet, 1.9.1988*
2 *Ulus, 5.9.1988*
3 *Cumhuriyet, 10.9.1988*
4 *Cumhuriyet, 14.9.1988*

tay, Gaziantep, Kahramanmaraş, Urfa, Adıyaman, Mardin, Hakkari, Van, Bitlis, Bingöl, Tunceli, Siirt, Muş ve Elazığ'' illerinde Sendika yöneticileri ve temsilcileri ile biraraya gelerek Anayasa halkoylamasına ve genel olarak siyasal iktidarın tutumuna ilişkin işçi görüşünü açıklamışlar, görüş alışverişinde bulunmuşlardır.

Ankara'da düzenlenen Bölge Toplantısında Türk-İş Yönetim Kurulu'nun görüşlerini açıklayan Türk-İş Genel Başkanı konuşmasında özetle şunları söylemiştir:

''...Bizim isteklerimiz, sadece işçilere şu verilsin, bu verilsin şeklinde sübjektif şeyler değildi.

Kuruluşundan bugüne kadar olduğu gibi, TÜRK-İŞ her zaman ve bugün işçi sorunlarının ülke sorunlarıyla özdeş olduğunu söyleye gelmiştir. Onun için bizim isteklerimizin halli, ülke sorunlarının da halli anlamındadır. İsteklerimizin en başında, ''Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi, sağlıklı ve sürekli kılmanın yolları'' yer almıştır.

TÜRK-İŞ, sadece örgütlü işçilerin sorunlarına çare aramak değil, ekonomik yönden güçsüz durumdaki büyük kitlelerin bir avuç mutlu azınlığa ezdirilmemesinin mücadelesi-

İşçi ayağa kalktı "Hayır" diye bağırdı

Türk-İş, Samsun'da büyük bir toplantı düzenleyerek, işçileri Referandum'da "Hayır" oyu kullanmaya çağırdı

Toplantı-dakmuşan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz: Bugünkü iktidar, Türk işçisini perişan etmiş, aç bırakmıştır. Şimdi önümüzde büyük bir fırsat var. 25 Eylül de sandıklara koşalım ve hayır oylarını atalım. Özal'ın iyi bir dersi ihtiyacı var dedi.

Kalabalık ve heyecanlı bir topluluğun katıldığı toplantıda sık sık "Zamlara hayır... Özal'a hayır" Çılgın gidişe dur de, vur mührünü kahvereng'iye" sloganları atıldı. Türk-İş'in "Hayır" kampanyasını Anti-

Işçi ayağa kalktı

1

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI ŞEVKET YILMAZ

Perişan ortadirek fırsatı kaçırmayacak

Milletle alay ediliyor *Hükümet tek kelime ile ortadireği yıkmıştır, perişan etmiştir. Gözünün içine baka baka demokrasi adına Türk milleti ile alay edilmektedir. Tüm olumsuzluklarına rağmen, gelişmelerin, Türkiye'yi iktisaden güçlü durumdaki bir azınlığın ve bu azınlığın çıkarlarını temsil edenlerin ekonomik ve siyasal ipoteğinden kurtarılmasına imkân hazırlayabileceği açıktır. İktisaden güçsüz durumdaki çoğunluk bu fırsatı akılcı değerlendirmelidir.*

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun gerek halkoylamasında takınılacak tavır, gerekse uygulanması istenen eylemler ile ilgili kararları bugüne kaldı. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun dünkü toplantısında, kurul üyeleri, daha çok ekonomik sıkıntıları gündeme getirdiler. Türk-İş yönetimine yakın olduğu bilinen sendika başkanları, nasıl bir karar alınırsa alınsın, mutlaka birlik ve beraberlik içinde olunması gerektiğini söylediler. Sağ kesimden bazı sendika başkanları hiç konuşmamayı seçtiler. Özellikle Türk Metal Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Özbek**'in başkanlar kurulunda konuşma yapmaması dikkat çekti. Sosyal demokrat eğilimli sendika başkanları ise Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun oybirliği ile aldığı eylem kararlarının geçen mayıs ayından bu yana askıya alındığını belirterek, eylem kararlarına kaldığı yerden devam edilmesi gerektiğini vurguladılar.

Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri ise eylem kararları ve halkoylaması öncesi tavırlar konusunda bir öneri paketi hazırlayacaklarını ve bugün devam edecek olan başkanlar kuruluna bu önerilerin sunulacağını söylediler.

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, dün başkanlar kurulu toplantısı öncesinde yaptığı konuşmada, sosyal devlet ilkesi gözardı edilerek uygulanan politikanın temel yanlışlıklarının her geçen gün gözler önüne serildiğini kaydetti. Ekonomideki çıkmazları başta IMF olmak üzere finans çevrelerinin standart reçeteleri ile aşmaya çalışan Özal hükümetinin, bugün aynı çevrelerin ciddi eleştiri-

(Arkası Sa.11, Sü.6'da)

Perişan ortadirek fırsatı

(Baştarafı 1. Sayfada)

leri ile karşı karşıya kaldığını ifade eden Yılmaz, şöyle konuştu:

"Çalışanlara, başka bir ifadeyle, ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğuna mümkün olan en azı veren, gelir dağılımında giderek vahimleşen adaletsizliklere göz yuman, sosyal adaletçi ilkeleri ve önlemleri sürekli olarak erteleme yolunu seçen, işsizliğin yüzde 20'lere dayanmasından hiçbir kaygı duymayan hükümet, tek kelime ile ortadireği yıkmıştır, perişan etmiştir.

Enflasyonu gerileteme hedefini sözde yüksek oranlı kalkınma politikası adına terk eden hükümet, kamu finansman açığının gayri safi milli hasılanın yüzde 10'una ulaşmasından, Hazine'nin ihtiyaçlarının emisyon yoluyla karşılanmaya çalışılmasından, devlet bütçesine gelir sağlayacak fonların denetimsizliğinden, hayali ihracatın önlemlerinde, asgari ücret belirleme ve uygulamalarında strateji hep aynıdır. Çelişkileri, adaletsizlikleri körüklemek ve sistemli bir biçimde yaratılan, teşvik edilen ayrımlarla, ayrıcalıklarla kişileri ve örgütleri meşgul etmek; ortak çıkarları unutturmak, yekdiğeri ile mücadeleye, iç hesaplaşmaya sevk etmek ve kendine rahat nefes alacağı bir ortam yaratmak... Strateji budur.

Zaman zaman bizim de etkilerini yaşadığımız bu stratejiyi uygulanamaz hale getirmek mecburiyetindeyiz."

Türk-İş Yönetim Kurulu'nun bugün başkanlar kuruluna sunacağı öneriler arasında, halkoylaması tarihine değin miting yapılmaması, ancak illerde komiteler oluşturularak "hayır" kampanyasına girişilmesi de yer alıyor.

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, dün akşam Türk-İş Başkanlar

2

1 *Ulus, 6.9.1988*

2 *Cumhuriyet, 27.8.1988*

Türk-İş Bölge Kurulu toplandı

Türk-İş'in temel amacı

Şevket Yılmaz "Sorunlar pazarlık masası şartlarıyla değerlendirilmeye imkan vermeyen boyutlardadır. İşçinin, işçi örgütlerinin, işçi yöneticilerinin kaderi, yapılmak istenen bir sistemi bozmak demokratik yapıda Temel Hak ve Özgürlükleri yeniden yerine yerleştirmektir" dedi.

"25 Eylül mücadele günü olacaktır"

■ Şevket Yılmaz 25 Eylül'de yapılacak referandumda siyasal iktidarın isteğine karşı çıkarak "Hayır" diyeceklerini ve mücadeleye devam edeceklerini kaydetti.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, **"İktidarın başlıca hedefi, Türkiye'yi iktisaden güçlü durumdaki azınlığın ekonomik ve siyasal ipoteği altında tutmak, ulusumuzun, yurdumuzun kaynaklarını bu azınlığın çıkarları doğrultusunda kullanmaktır"** dedi.

Yılmaz, İstanbul Bölge Kurulu toplantısında yaptığı konuşmada, çalışanların sendikasızlaştırmanın hedeflendiğini öne sürerek, şunları söyledi:

"Sorunlar pazarlık masası şartlarıyla değerlendirilmeye imkan vermeyen boyutlardadır. İşçinin, işçi örgütünün, işçi yöneticilerinin kaderi yapılmak istenen bir sistemi bozmak demokratik yapıda temel hak ve özgürlükleri yeniden ve güvenceli bir biçimde yerli yerine yerleştirmek mecburiyetindeyiz."

25 Eylül'de yapılacak referandumda siyasal iktidarın isteğine karşı çıkarak **"Hayır"** demeleri gerektiğini ifade eden Yılmaz, mücadeleye devam edeceklerini kaydetti. Yılmaz, **"Bıkmadan usanmadan devam edeceğiz. 25 Eylül bu mücadele halkalarından biridir. Bunun hakkını vermeliyiz"** dedi.

ni verdiğini, her eylem ve hareketiyle ortaya koymuştur. Bu görev, bundan sonra da bu çizgide yürütülecektir.

Hür sendikacılığın ancak, sağlıklı demokrasilerde mümkün olabileceği bilinciyle hareket ettiğimiz için, çalışma hayatını alt üst eden antidemokratik yasaların, hür dünya normlarına göre değiştirilmesini talep etmekteyiz.

Sıkıntıların kaynağında, yapısal sorunlar olduğu açıkça ortaya çıktığı için, sosyal devlet niteliğinin sadece bir espri olarak kaldığını, uygulamada sosyal devletten eser bulunmadığını gözler önüne serdiğimiz için, Anayasa'da önemli değişiklikler yapılmasını istedik ve istemekteyiz.

Bu istekler, boş şeyler değildir.

Ama ne yazık ki, hâlisane temenni ve isteklere kulaklar tıkanmış, sıkışınca da, "gerekirse düzeltiriz, düzeltiyoruz..." gibi vaatlerle işçiler oyalanmış, kandırılmaya çalışılmıştır.

Bizi kandırmaya çalışanlar, aslında kendilerini aldattıklarını unutmuşlardır. Enflasyonu düşürüyoruz, pahalılığı, işsizliği ortadan kaldırıyoruz, deyip ardından modası geçmiş politikalarla milleti günden güne sefalete sürükleyen Sayın Başbakan şimdi

1 *Tan, 11.9.1988*

de kalkmış, "bu işi ancak 1992'ye kadar yapabilirim..." şeklinde beyanatlar verip, konkordato'ya giden müflisler gibi, yeni vâdeler istemektedir.

Hayır, milletin ve işçinin bu aldatmacalara tahammülü artık kalmamıştır. İşçi ve millet, daha fazla aldatılamıyacaktır.

Ekonomik ve sosyal alanda ülkemizi bu kısır döngüden kurtaracak demokratik çözüm yollarını el birliği ile bulmak zorundayız.

Bozuk bir seçim kanunu yüzünden, yüzde 36 oy azlığı ile iktidara gelip Parlamentoda sandalye çokluğunu elde etmek marifet değildir. Marifet, 55 Milyon insanı sıkıntılarından kurtarıp, ülkeyi iyi idare etmektir.

Sayın Özal Hükümetinde bu marifetin bulunmadığı, açıkça ortaya çıkmıştır.

İşçileri küçümsemenin, TÜRK-İŞ'i dikkate almamanın ne demek olduğunu bu iktidar bir kez daha anlayacaktır.

Hatırlayacaksınız, son genel seçimden önceki ara seçimde, TÜRK-İŞ'in miting yaptığı illerde ANAP seçimleri kaybetmişti.

Türk-İş de referandumda 'hayır' diyecek!

Dün toplanan Türk-İş Başkanlar Kurulu bir bildiri yayınladı ve "Ulusumuzun iktisaden güçsüz çoğunluğu siyasal iktidara gereken dersi vermelidir" dedi...

ANKARA (ANKA)- Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, konfederasyona bağlı tüm sendika başkanlarının 67 ilde "Referandumda hayır" kampanyası başlatanın, ülkeyi ekonomik açıdan güçlü olan azınlığın ipoteği altında tutmak olduğunu ileri süren Yılmaz, bu anlayışın 1982 Anayasasıyla kalıcı bir nitelik kazandığını savundu.

1

"Siyasal iktidara gereken ders verilmelidir"

Türk-İş örgütü "hayır" oylarıyla bütünleşecek

ANKARA, (BULVAR)- İki gün süren Türk-İş Başkanlar Kurulu toplantısından sonra yayınlanan açıklamada, **"Türk-İş'in temel amacı yurdumuzda siyasî ve ekonomik demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesidir"** denildi.

2

1 *Günaydın, 28.8.1988*
2 *Bulvar, 28.8.1988*

Türk-İş: ANAP'a oy yok

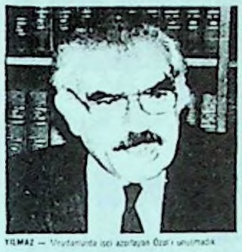

YILMAZ — "Unutanımla iyi adamlığın Özal'ı unutmadık

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, seçimlerde alacakları tavrı açıklarken, "Ara seçimde senin reyine ihtiyacım yok" diye meydanlarda işçileri azarlayan Başbakan Özal ile bugün rey isteyen ANAP genel başkanı aynı kişidir. Türk işçileri 4 yıldır itilip kakılmayı unutmuş değildir" dedi.

İş Sendika Servisi — Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Ara seçimlerde senin reyine ihtiyacım yok" diyen, meydanlarda işçileri azarlayan Başbakan Özal ile bugün rey isteyen ANAP Genel Başkanı aynı kişidir. Türk işçileri dört yıldır maruz kaldıkları dışlanmaları, itilip kakılmayı, horlanmayı unutmuş değildir" diyerek, seçimin ANAP'a oy vermeyeceğini ifade etti.

Yılmaz ANAP'a oy vermeyeceklerini anlatırken, seçime katılan diğer üç parti, SHP, DYP ve DSP'nin işçi sorunlarına yaklaşımlarını olumlu bulduklarını söyleyen Şevket Yılmaz, iktidarın çalışanları umursamadığını belirterek, "Sayın Özal için her şey paradır" dedi. Yılmaz, işçi hakları için verdikleri mücadelede önlerindeki tek engelin iktidar olduğunu belirtti.

Türkiye'nin, bugünkü siyasal iktidar yönetiminde, yıllardır insan hakları, kamu özgürlükleri, çalışanların her türlü hak ve güvencelerinden yoksun olarak ağır sonuçları yaşadığını anlatan Şevket Yılmaz, iktidara yönelik ağır eleştirilerini dimdik sürdürdü.

"Kaldırılmadıkça, toplums

sonucunu da dolaylı olarak beraberinde getirecektir.

Sayın Özal, belli etmese de bundan dolayı sıkıntı içindedir. Durumu az çok tahmin ettiği için, ''Sonuç ne olursa olsun, 1992'ye kadar iktidardan gitmem...'' diyebilmektedir.

Giderse seviniriz, gitmezse, sıkıntılarımız artarak süreceği için hayıflanırız.

Bu durum, 26 Eylül sabahı belli olacaktır.

Bizim TÜRK-İŞ ve bize bağlı sendikalar olarak tutumumuz açık ve net bir şekilde ortaya konulmuştur.

Bu iktidara Hayır demek için, Referandum'da işçiler ''HAYIR'' diyecektir.

Başka bir tercihimiz olamaz...''

Seçim öncesinde işçiden tehdit!..

ANKARA- Türk-İş Yönetim ve Koordinasyon Kurulu, işçilerin sorunlarının daha fazla geciktirilmeye tahammülü olmadığını belirterek, işçilere eylem için **"Hazır olun"** derken, Hükümeti de **"ihtarla kalmayacakları"** konusunda uyardı.

Türk-İş Yönetim Kurulu'ndan dün yapılan açıklamada, 600 bin dolayında işçinin milli gelirden aldıkları payın yüzde 33'lerden yüzde 17'lere gerilemesi ve reel olarak Türk-İş'in hesaplamalarına göre, ücretlerin yarı yarıya azalmasının etkili olduğu belirtilen işçi merkezlerinde belediye başkanlıklarının partilere dağılımı şöyle:

KİT'lerin yoğunluğu

Elmadağ, Kocaeli merkez ilçe, Yalağan, Gemlik, Soma, Dalaman, Bozüyük, Mustafakemalpaşa, Ereğli, Karabük, Ceyhan, Tarsus, Yarımca, Göktürk, Antalya merkez ilçe, Yumurtalık, Kozlu, Kaşlıberlu, Bursa merkez ilçe, Tavşanlı, Zonguldak merkez ilçe.

DYP: "Gölcük, Antalya merkez ilçe, Yumurtalık, Kozlu, Kaşlıberlu, Bursa merkez ilçe, Tavşanlı, Zonguldak merkez ilçe.

Türk-İş Yönetim Kurulu tarafından yayınlanan bildiride "İşçi sorunlarının çözülmemesi durumunda topluca çalışmayacağımızı ihtar ederiz. İhtarla da kalmayız. Hazır ol işçi kardeşim" denildi.

Açıklamada ayrıca, toplu sözleşmelerin kilitlenmesi nedeniyle girilen çıkmaz yolda, hiçbir noktaya varılamayacağı, enflasyon artışlarının ücretleri temel hak ve özgürlüklerimizi kısıtlayan tüm yasa hükümlerinin değiştirilmesini öngörüyor Demokrasi ile yönetilen ülkelerde geçerli

Açıklamada, çözüm yolunun daha fazla geciktirilmeye tahammülü bulunmadığı belirtildi ve şöyle denildi:

şim?"

"Toplu sözleşmeleri çıkmaza sokup kilitleyenler şunu bilmelidirler ki, bu çıkmaz yoldan hiçkı ile tehdit ile temsil ettiği çıkarları koruma peşinde."

Yaşama mücadelesinin köle gibi değil, insan gibi yaşama mücadelesi olduğu belirtilen Türk-İş duyurusunda şu görüşlere yer verildi:

1

Grev erteleme kararı Türk-İş'ten yerel seçim çağrısı getirdi

'Seçimde görüşürüz'

Başlamasına 8 saat kala İskenderun ve Karabük demir çelik grevlerinin ertelenmesine tepki gösteren Türk-İş Teşkilatlanma Sekreteri Orhan Balaban, "İşçiler hükümetle hesaplaşmanın arifesinde" dedi.

İş-Sendika Servisi — Türk-İş Teşkilatlanma Sekreteri **Orhan Balaban** işçilerin hükümetle hesaplaşma arifesinde olduklarını söyledi. Balaban, hesaplaşmanın siyasal ve sosyal demokrasi boyutlarında sürdürülmesini isteyerek bu çerçevede 26 Martın işçiler için önemli bir imkân olduğunu bildirdi.

2

44 işçi merkezinde iktidar partisine oy çıkmadı

İşçinin cevabı sert oldu

●Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, işçilerin seçim öncesinde iktidarı uyardığını hatırlatarak "Siyasi iktidar, ücretli kesim aleyhine uygulamakta olduğu ekonomik politikaların kurbanı oldu. Hakkari'de üyemiz olsaydı orayı da kazanamazdı" dedi...

Erol AL

ANKARA (Günaydın)- Türkiye'nin nabzını elinde tutan ve politik dengeleri değiştirebilecek seçimde işçi bürokrasinin 44 ilçe merkezinde ANAP hiç belediye başkanlığı kazanamamasının ardından 29 başkanlığı da diğer partilere kaptırdı. Bu durum, "İşçinin cevabı çok sert oldu" şeklinde

Yılmaz: "Bu ders olsun"

"Kartal, Bakırköy, Zeytinburnu, Beykoz, Kırıkkale, Yenimahalle, Batman, Kdz Ereğli, Karabük, Ceyhan, Tarsus, Yarımca, Göktürk, Antalya merkez, Tavşanlı, Zonguldak merkez.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, ANAP iktidarının işçi merkezlerinde kaybetmesinin ana nedeninin ücretler aleyhine zararla uygulamakta olduğu ekonomik politikalar olduğunu söyledi. Yılmaz, "Toplu pazarlık görüşmelerine müdahale etmesi gedevam ettirmesi halinde seçimlerde hesap sorulacağını belirterek uyarmıştı. Hakkari'de üyemiz olsaydı orada da kazanamazlardı" dedi.

Yılmaz, seçim sonuçlarının siyasi iktidara önemli mesajlar verdiğini hatırlatarak bu mesajın yerine ulaşması dileğinde bulundu. Yılmaz, Başbakan Özal'ın toplu pazarlık gö-

3

1 *Sabah, 19 3 1989*
2 *Cumhuriyet, 24 3 1989*
3 *Günaydın, 29 3 1989*

İşçilerden Özal'a bir tek oy yok!

Şevket Yılmaz, Hükümete karşı yerel seçim öncesinde de sonrasında da "kararlı tavırları"nı sürdüreceklerini söyledi.

ANKARA/ Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Yerel seçim için herkese bol vaadde bulunan hükümetten işçilere Tiss bile yok" dedi. Hükümete karşı yerel seçim öncesinde de, sonrasında da "kararlı tavır"larını sürdüreceklerini bildiren Yılmaz, İşçilerin asıl düşüncesinin "seçim" değil, "geçim" olduğunu söyledi.

UBA muhabirine görüşlerini açıklayan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, yerel seçim öncesi hükümetin işçilere karşı olan tavrında en ufak bir değişiklik meydana gelmediğini bu nedenle kendilerinin de hükümetin bu tutumuna karşı salı günü toplanacak olan genişletilmiş Başkanlar Kurulu'nda yeni strateji belirleyeceklerini bildirdi. 1988 yılı başında hükümet tarafından ilan edilen 6 aylık enflasyon tahmininin yıl sonunda 2'ye katlandığını, bu yılın ilk iki aylık döneminde açıklanan enflasyon rakamlarının pek içaçıcı olmadığını belirten Yılmaz, "2 yıllık enflasyon karşısında işçiye verilen zamlar eridi gitti. 1989 yılı için 540 bini kamu kesiminde olmak üzere 660 bin işçinin sözleşmesi yenilenecek. Bu işçilerimize enflasyonun yukarısının daha üzerinde bir zam istiyoruz" dedi.

1

Şevket Başkan manalı konuştu:

"Türk işçisi kime oy vereceğini iyi bilir"

Referandum ve seçimlerde ANAP'a oy verilmemesi yönünde çağrı yapan Türk-İş 26 Mart yerel seçimleri öncesinde bu yönde bir tavır almaktan kaçınıyor. Türk-İş böyle bir tavır yerine " gözlerime bak ne söylediğimi anla" anlayışı ile haraket ediyor.

Türk-İş Başkanı **Şevket Yılmaz," sıkıntıları çekenler kime oy verecekleri**ni **bilirler**"diyerek, 26 Mart seçimlerinde Türk-İş'in tavrını açıkladı **Yılmaz,** sözlerine şöyle devam etti:

2

25 Eylül 1988 halkoylaması, "HAYIR" kampanyasının başarısı ile sonuçlanmış, siyasal iktidara işçiler ve demokrasi savunucuları büyük bir ders vermişlerdir. Seçmenlerin yüzde 65'i, siyasal iktidarın getirdiği yerel seçimleri öne almayla ilgili Anayasa değişikliğini reddetmişlerdir.

Türk-İş Başkanlar Kurulu 27/28 Eylül tarihlerinde toplanmış, halkoylaması sonuçlarını değerlendirmiştir.

Halkoylaması sonuçları siyaset gündemine ağırlıklı olarak "yerel seçimleri" sokarken, sendikacılık hareketi açısından da, seçimler yanında, kamu kesiminde yaklaşık 600 bin işçi adına yenilenecek toplu iş sözleşmeleri ve bu alanda geliştirilecek ortak strateji ön plana çıkmıştır.

1 *Milli Gazete, 15.3.1989*
2 *Bugun, 18.3.1989*

BUNALIM EKONOMİSİ

İnsanı Dışlayan Bir Ekonomik Model

Zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapan; sosyal devleti yıkan, sosyal adalet gereklerine saygısız bir sistem.

Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yaşamına son on yıldır egemen olan yaklaşımın yarattığı olumsuzluklar, geçirdiğimiz üç yıllık dönemde giderek büyümüş, ağırlaşmış ve yeniden ''bunalım'' diye nitelendirilebilecek bir aşamaya gelmiştir. Çalışma hayatında yaşanan çıkmazların da temel nedenini oluşturan bu politikalar, işçilerin ve genel olarak tüm çalışanların yaşama koşullarındaki gerilemenin sürmesinde etken olmuştur. Ancak ülkemizde yaşanan siyasal gelişmelerin ve Konfederasyonumuzun önderliğinde, Türk işçi hareketinin verdiği

mücadelenin etkisiyle bu gerileme son dönemlerde kısmen durdurulmuştur.

1980'li yıllarda uygulanan ekonomik politikanın temel amacını oluşturduğu ileri sürülen ve fakat kendi mantığı içinde bile gerçekleştirilemeyen Türkiye'de piyasa ekonomisinin işlerlik kazanması ve geliştirilmesine dönük yöneliş kitleleri yoksullaştırmıştır. Bu yoksullaştırmanın yanısıra diğer bir temel olumsuz sonucu, toplumun başta çalışanlar olmak üzere büyük bir kesimini dışlayan kurumsal düzenlemelere ihtiyaç duyulmasıdır. Böylesi bir modelde dar kapsamlı bazı kesimlerin çıkarı korunur ve kollanırken, geniş halk yığınları ''sosyal devlet'' anlayışını ortadan kaldıran bir yaklaşımla kendi kaderleriyle başbaşa bırakılmaktadır. Doğal olarak böylesi bir modelde, ekonomide etkinlik ve başarı sorunu, ekonominin ve toplumun geneli açısından değil, belirli bir kesiti içinde ele alınmakta ve değerlendirilmektedir.

Temel çözümlerden uzak, günü kurtarmaya yöne-

lik kısa vadeli ve siyasal tercihin ağırlık kazandığı uygulamalar, bu çerçeve içinde kamuoyuna benimsetilmeye çalışılmış, ancak bu yönelişin kısmen örttüğü yapısal sorunlar, çeşitli boyutlarıyla artan oranda yaşantımızı ve geleceğimizi etkiler konuma gelmiştir.

1980'li yıllarda sermaye birikimini sağlamak ve özel sektörle kalkınmak için izlenen ekonomik politikaların bedeli ağır olmuştur.

Uygulanan ekonomik politikanın toplum hayatına yansıyan en olumsuz yanı gelir bölüşümündeki kötüleşmedir. Bugün için çalışanlar açısından öncelikli konu, gelir dağılımındaki dengesizliklerin düzeltilmesine yönelik ekonomik, sosyal ve mali politikaların uygulamaya konulmasıdır. Bugün insanlık tarihinin ulaştığı aşamada sadece gelir bölüşümünün adaletli olması tek başına nihai ve asıl amaç değildir. Asıl önemli olan, toplumun temel amacı olan özgürlük, güvenlik, adalet ve refaha ulaşmak yolunda, gelirin adaletli olarak dağılımının araç olmasıdır. Bir bakıma sosyal gelişmelerin kilometre taşı olagelmiş adaletli gelir bölüşümü, birçok ülkede kamu yönetiminin başarısı olarak ele alınmakta ve değerlendirilmektedir.

Oysa 24 Ocak 1980 programının geliştirildiği ortamda toplumun büyük bir kesimini oluşturan çalışanların milli gelirden aldığı pay giderek düşmüştür. Özellikle 1984 ve sonrası yıllarda gelir bölüşümündeki kötüleşme ile, Türkiye, dünya ülkeleri arasında gelir dağılımı en bozuk ülkelerin başında yer alır olmuştur. Buna paralel olarak toplumsal farklılıkların arttığı bir ortamda Konfederasyonumuz, temel hak ve özgürlüklerin egemen kılınması, olabildiğince eşitlikçi bir siyasal sistemin, yani demokrasinin yerleştirilmesi mücadelesini yoğunlaştırmıştır. İnsanın emeğine ve haklarına saygılı bir yapının oluşturulması çabaları ile demokrasi arasındaki yakın bağ, çalışanların bu alandaki sorumluluklarının yerine getirilmesinde en önemli etken olmuştur.

Hükümet programındaki ifadesiyle, ''nasırlı ellerinden, göz nuru ve alınterlerinden tanıdığımız ortak direk'' siyasal iktidar tarafından uygulanan ekonomik ve sosyal politikalar sonucu giderek yoksullaşmışlardır.

Büyümenin esas olarak iç talebi kısarak dış talebe dayandırılması, diğer bir ifadeyle uluslararası ticarete giderek artan biçimde katılmanın motive edilmesinde temel politikanın düşük ücret düzeyi olduğunun belirginleştiği geçtiğimiz dönemde, sağlanan kaynaklar prodüktif olmayan alanlarda kullanılmıştır.

On yıllık uygulama sonunda istenen koşullar sağlandığı halde, yatırımlar arttırılamamaktadır. Yatırımsızlık ve buna bağlı olarak üretimdeki yetersizlik, uygulanan ekonomik politikanın en olumsuz sonuçlarından birisidir.

Uygulanmakta olan ekonomik politika, yüksek verimli faaliyet alanlarında eskiye oranla daha az istihdam yaratabildiği ve artan orandaki işgücü fazlasını masetmediği için, bir yandan işsizlik oranı geçirdiğimiz dönemde çığ gibi büyümüş, bir yandan da düşük verimli çalışma alanlarında işgücü yığılması ortaya çıkmıştır. İş bulma sorununu ancak uzun dönemde, sermaye birikimi gerçekleştikçe, yatırımlar arttıkça çözüme kavuşabilecek bir sorun olarak algılayan siyasal iktidar yaklaşımı, sorunu çözmek bir yana, daha da ağırlaştırmıştır.

1980 sonrasında ekonomi daha az iş yaratabildiği gibi, yaratılan yeni işlerin büyük bölümü de verimi düşük alanlarda olmuştur.

Ekonominin yeni iş yarat-

ma kapasitesindeki düşüşün bir yansıması ise giderek artan oranlarda işsizlik doğurmasıdır. 1980 yılında tarım dışı kesimlerde işsiz sayısı 1.540 bin dolaylarında iken 1988 yılında 2.218 bine yükselmiştir. Tarım kesimi işsizleriyle birlikte toplam işsiz sayısı 2.748 bine yükselmiştir.

İşsizlik sorununa yönelik olarak köklü ve kalıcı bir program uygulanmaması ve sorunun piyasa koşullarına göre çözümlenmesi gerektiği biçimindeki yaklaşım, çalışanlara yönelik ekonomik bir baskı aracı durumuna dönüşmüştür. İşsizlikteki artış, çalışanların reel gelir yitirmesine ve gelir bölüşümünün aleyhine dönmesine yolaçan temel bir etken olmuştur. İşsizlik sigortası gibi toplumsal güvenceleri bulunmayan Türkiye'de işsiz kalanların ekonomik ve sosyal yükünü çalışanlar taşımaktadır. Yıllardır ekonomik bunalımın yükünü omuzlarında taşıyarak büyük özverilerde bulunan bu kesimin, zaten kısıtlı olan olanaklarını işsizlerle paylaşması, sıkıntılarının daha da artmasına yol açmaktadır. Özellikle son dönemde ekonomide görülen daralma ile birlikte baskısını giderek artıran işsizlik olgusu, çalışanların zaten düşük ve yetersiz olan gelir düzeylerini geriletme doğrultusunda önemli bir araç olurken, diğer yandan esasen istihdam güvencesini tehlikeye düşürmektedir.

1980'li yıllarda uygulanan ekonomik politikaların "düşük ücret" temelinde başarı kazanmayı amaçladığı ve bir yandan bilinçli politkalar, bir yandan uygulanan genel ekonomi politikaların sonucu olarak ücret gelirlerini reel olarak gerilettiği bilinmektedir. Reel ücretlerdeki gerilemenin boyutları artık devletin resmi yayınlarında bile yer almaktadır.

Reel ücretleri doğrudan geriletmenin temelindeki neden uygulanmakta olan ekonomik politika yanısıra işçi haklarının kısıtlanması olmuştur. Diğer yandan, hızı her yıl giderek artan enflasyon da bir başka doğrudan araç işlevini görmüştür. Yılbaşında açıklanan enflasyon hedeflerine göre belirlenen ücret zam oranları sürekli olarak gerçekleşen enflasyonun altında kalmış, bu durum ücret-fiyat ilişkisini olumsuz etkileyerek çalışanların gerçek gelirlerinde aşınmalara neden olmuştur. Bu durum bir ölçüde, süresi 1989 yılında sona eren kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinde asılmış ve ayrıca açıklanan enflasyon hedefinin, gerçekleşen enflasyon oranının gerisinde kalması durumunda, aşan oranın ücretlere yansıtılması TÜRK-İŞ öncülüğünde yürütülen bir mücadele sonucu sağlanmıştır. Kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinde sağlanan bu gelişme, özel kesim ve özellikle sendikalaşma hakkı bulunmayan memurlar bakımından itici güç olmuş ve ücret-maaş gelirlerinde öngörülenin üstünde artış yapılması siyasal iktidar tarafından kaçınılmaz olmuştur.

Kuşkusuz sağlanan ücret zammı ile ulaşılan düzey, belirli bir dönemdeki yaşama standartının korunmasını sağlayacak ölçüde kalmaktadır.

Genel olarak ücretlerde görülen bu gelişmeler, asgari ücret açısından da benzer durumu yansıtmaktadır. Asgari ücretin; işçi ve ailesinin, günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir ücret olması gereğine geçirdiğimiz dönemde ulaşmak mümkün olmamıştır. Asgari ücret belirlemeleri, hükümet-işveren ortak hareketi sonucu ve fakat işçi kesiminin muha-

lefeti ile yapılmıştır.

Ücret gelirlerinin günün zorunlu ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kaldığının bir boyutu, dört kişilik işçi ailesinin dengeli ve yeterli beslenmesini sağlayacak harcama tutarında geçtiğimiz dönemde görülen değişmedir.

TÜRK-İŞ araştırma merkezi tarafından uzun yıllardan beri yapılan ''aylık gıda harcaması'' sonuçlarına göre, farklı yaş grublarına sahip bireylerin oluşturduğu dört kişilik bir ailenin yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmesini sağlayacak zorunlu ve asgari gıda harcaması tutarı Ekim'89 ayı itibariyle 325.761 liraya ulaşmıştır. Ocak'80'de bu tutarın 7.877.- lira olduğu dikkate alınırsa, söz konusu dönem içinde artış 41 kat olmaktadır. Gıda harcaması yanısıra, ülkenin ve çağın koşullarına uygun konut, giyim, sağlık, ulaşım, eğitim ve kültür için yapılması gereken harcama da dikkate alındığında, çalışanların insanca yaşamalarını sağlayacak ücret düzeyi ortaya çıkmaktadır.

Geçtiğimiz dönemde ''Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun'' ile ücretlerden yapılan zorunlu kesinti, ücretlere yönelik siyasal iktidar yaklaşımının yeni bir örneğini oluşturmuştur. Ekonomide yeni dönem ve kaynak seferberliği adı altında uygulamaya konulan bu düzenleme, çalışanları, ekonomik bakımdan yeni sıkıntılara sokmuştur. OECD üyesi ülkeler arasında ücretten en fazla kesinti yapılan ülkemizde, ücretten yapılan kesinti oranı böylece daha da yükseltilmiş ve çalışanların gelir düzeyleri bu uygulama ile daha da düşürülmüştür. Devletin yasaya dayanarak çalışanlardan zorunlu biçimde borç alması olarak tanımlanabilecek ''zorunlu tasarruf''u, izlendiği söylenen liberal ekonomi ile bağdaştırmak da güç olmaktadır. Çünkü kişilerin gelirlerini belirli bir biçimde kullanmaya zorlanmaları, ''kural'' olarak piyasa ekonomisinin yapısına ters düşen bir anlayıştır. Kaldı ki, devletin zorunlu biçimde çalışanlardan borç alması, diğer bir ifadeyle ücretinin belirli bir bölümüne ''el konulması'', kalkınma politikasının aracı olarak değil, kamu tüketimini karşılamak amacına dönük olarak uygulanmaktadır. Bu durumda, çalışan açısından yapılan tasarruf, toplumsal açıdan bir israf olmaktadır. Trilyonlarla ifade edilen bütçe açığının ve artan kamu tüketim harcamalarının finansmanı için yeni kaynak arayışının sonucu devlet, vergi ile yetersiz topladığı gelirin belirli bir bölümünü zora dayalı biçimde çalışanlardan sağlamak isteği içinde olmuştur.

Çalışanlardan yapılan zorunlu tasarruf ve konut edindirme yardımı gibi kesintiler, sonuç itibariyle işverenler tarafından maliyete eklenerek, fiyat artışı yoluyla yine çalışanlara yansıtılmaktadır.

Enflasyon hızının kontrol altına alınıp, ''makul'' düzeye indirilmesi, daha önce belirtildiği gibi uygulanmakta olan ekonomi politikasının başlıca amacı olarak gösterilmiştir. Ancak 1980'li yıllarda Türkiye gündeminden eksilmeyen sorunların başında enf-

lasyon gelmiştir. Son on yıllık dönem içinde ortalama fiyat artışları yüzde 45-50 oranında gerçekleşmiş ve geçtiğimiz iki yılda artma eğilimi göstererek yüzde 70-80 oranından üçlü rakamla ifade edilebilecek düzeye ulaşmıştır.

Enflasyonun böylesine sürekli ve yüksek oluşu, zaman zaman belirli nedenlere bağlanmış, kimi zaman mev-

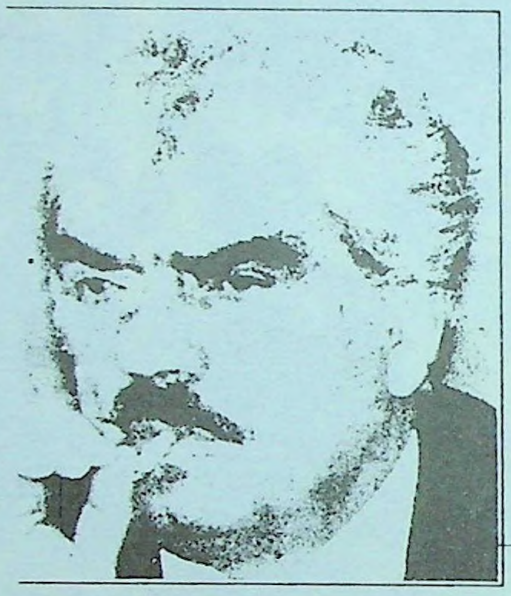

ŞEVKET YILMAZ

Türk-İş Genel Başkanı

"24 Ocak'ın tek sonucu yoksulluk"

"Sadece bu yıl enflasyon yüzde 67, bütçe açıkları bir trilyon lira, dış borçlar 36 milyar dolar, işsizlerin sayısı jse 5 milyonu bulunca, övülerek fırına sürülen 24 Ocak Kararları yanıp kül olmuş ve ekonomiyi de kavurmuştur."

24 Ocak Kararları kapsamında 8 yıldan bu yana uygulanan politikaların olumsuz etkilerini belki de en yakından hisseden kesimlerin başında çalışanlar, özellikle de işçiler geliyor. İşçi kesiminin temsilciliğini yapan **Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz** da, işçilerin milli gelirden aldığı payın 8 yıl içinde sürekli geriledığini belirterek, **24 Ocak modelinin yoksulluğu getirdiğini öne sürüyor. SABAH: Sayın Yılmaz, 24 Ocak Kararları, 8 yılda Türk ekonomisini ve özelde de işçi kesimini nereden nereye getirdi?**

YILMAZ: 1980 yılı başından bu yana uygulanan 24 Ocak Kararları, geniş halk kitlelerinin giderek yoksullaşmasından başka bir sonuç ortaya koymamıştır. Bunu sadece biz **enflasyon yüzde 67, bütçe açıkları bir trilyon lira, dış borçlar 36 milyar dolar, işsizlerin sayısı ise 5 milyonu bulunca, övülerek fırına sürülen 24 Ocak Kararları yanıp kül olmuş ve ekonomiyi de kavurmuştur.** Bunun böyle olacağını, sosyal tedbirlerle desteklenmeyen bu ekonomik kararların bir işe yaramayacağını defalarca söylemiştik.

SABAH: 24 Ocak Kararları ışığında 1988'e nasıl bakıyorsunuz?

YILMAZ: 1988 yılından daha güzel bir tablo beklemek, bu politikalarla mümkün değildir. **Ekonomik ve sosyal sorunları büyüyen ve ağırlaştıran, demokrasiyi sürekli tartışılır bir noktaya getiren siyasi iktidarın, yeni programı da gelecek için sadece vaadler taşımakta, ama ümit verici radi-**

1

1 *Sabah Gazetesi, 29.1.1988 24 Ocak İlavesi*

Yılmaz: "24 Ocak Kararları ekonomik büyümeyi engelledi"

- Türk-İş'in düzenlediği seminerde konuşan Şevket Yılmaz, Özal'ın artık hedef olarak 1989'u değil, 1992'yi gösterdiğini belirterek, "Soarım size milletin dayanma gücü kalmış mıdır?" dedi
- **Devlet Bakanı Ali Bozer de, hükûmetin enflasyon konusundaki başarısızlığını kabul ettiklerini ifade ederek, yavaş yavaş indirecek bir çözüm tarzı uygulayacaklarını söyledi**

Türk-İş'in bölge ve il temsilcilerini eğitmek amacıyla tertiplediği **"Güncel Konuların Değerlendirme Seminerı"** dün başladı. Uyulanmakta olan sosyal politikaların değerlendirileceği, ILO kuruluş ve faaliyetlerinin, anlatılacağı seminer üç gün sürecek.

Seminere, Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz,** Devlet Bakanı **Ali Bozer,** Prof. Dr. **Toktamış Ateş** ve Prof. Dr. **Mesut Gülmez** katıldı. Devlet

rikimini elinde tutan küçük bir azınlık olmuştur. Sayın Özal artık 1989 demiyor, 1992 diyor. Soranım size milletin dayanma gücü kalmış mıdır?"

ifade ederek, **"Enflasyon bu hıza ulaşmışken birden aşağı çekmek, çok süratli giden arabayla ani fren yapmak gibidir. Bu yüzden enflasyonu birden düşürmek istemiyoruz"** şeklinde konuştu.

Türk-İş Genel Başkanı **Şev-**

her zaman bu perspektifden bakmışızdır. Eğer bir memlekette sosyal ve ekonomik dengeler bozuksa orada halkda huzursuzdur, işçi de" şeklinde konuştu.

Bir işçi lideri olarak ülke problemlerini nasıl gördüğünü açıklayan **Yılmaz,** şöyle dedi: **"24 Ocak istikrar kararla-**

1

Sendikacılar 7. yılında 24 Ocak Kararları'nı değerlendirdiler

"ENFLASYON YERİNE İŞÇİ AŞAĞIYA ÇEKİLDİ"

- Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, sıkıntının dar ve sabit gelirlilere ve hür sendikacılığa reva görülen yanlış hareketlerden kaynaklandığını söyledi
- Hak-İş Genel Başkanı Çelik, ortadireği kurtarmak amacıyla uygulanmaya başlanan 24 Ocak Kararları'nın hüsranla sonuçlandığını belirtti
- Harb-İş Genel Başkanı Durukan, Başbakan Özal'ın büyük sermayenin mutemedi gibi davrandığını öne sürerek, "12 Eylül'ü yaratan 24 Ocak Kararları'dır" diye konuştu

Tarhan İPEK

ANKARA, (BULVAR)- Türk ekonomisinde köklü değişiklikler gerçekleştirilmesi amacıyla alınan 24 Ocak Kararları 7. yılında ekonomistler ve politikacılar arasında halen tartışılırken, sendika liderleri, işçilerin ve çalışanların çektiği sıkıntıların, 24 Ocak Kararları'ndan kaynaklandığını savundular. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, 24 Ocak Kararları'nın ve tatbikçilerinin yarattığı sıkıntıların halen etkili olduğunu kaydederken, Hak-İş Genel Başkanı Necati Çelik de, ortadireği kurtarmak amacıyla uygulanmaya başlanan bu kararların hüsranla sonuçlandığını öne sürdü.

Bazı sendika liderleri 24 Ocak Kararları ile ilgili görüş-

nel Başkanı): **"24 Ocak Kararları'nın alınış ve bugünkü tatbik edenlerin zihniyetlerinin, fiyat artışları ile enflasyonun tamamen çalışanlara yüklenmesinden ibâyet büyük sıkıntımız vardır. 24 Ocak Kararları'nın alındığı şartlara girmek istemiyorum. Ancak şunu belirteyim, yasalar ve tüzükler nasıl hazırlanırsa hazırlansın, aslolan tatbikatçıların düşüncesi ve zihniyetidir. En kötü yasa, iyi tatbikatçı elinde iyi olur, en iyi yasa, kötü tatbikatçı elinde kötü olur. Bizim sıkıntımız budur, büyük ölçüde dar ve sabit gelirlilere ve hür sendikacılığa revâ görülen yanlış hareketlerdir."**

(Devamı Sa: 11 Sü: 7'de)

Kenan Durukan (Harb-İş Genel Bşk.): **"24 Ocak Kararları 12 Eylül'ü doğurmuştur. Bizce 12 Eylül'ün oluş sebepleri arasında işçilerin sendikal mücadelesinin hiçbir payı yoktur. Hatırlanacağı gibi 24 Ocak Kararları alındığında Bülent Ecevit ülkeyi (Güney Amerika modeline) benzetmiş, Başbakan Süleyman Demirel de (Hani bunun askeri?) diye karşı çıkmıştır. Askeri de 12 Eylül'de işbaşına gelmiş ve büyük sermayenin mutemedi gibi davranan Özal işbaşına getirilmiştir. 24 Ocak'ın dini imanı paradır. Ana hedeflerinden birisi enflasyonu aşağı çekmek olan 24 Ocak Kararları bunu başaramamış, enflasyon yerine işçilerin, dar gelirlilerin donu aşağı çekilmiş, onlar aç bırakılmıştır."**

2

sim koşullarının olumsuzluğu ya da DÇM borçları ön plana çıkarılmış, kimi kez de halkın fazla harcama yaptığı ileri sürülmüş ya da ekonomik büyümenin kaçınılmaz bedeli olarak siyasal iktidar tarafından gösterilmek istenmiştir.

Siyasal iktidar tarafından öngörülen hedefin çok üzerinde gerçekleşen ve hızı her yıl büyük değişiklik gösteren

1 *Tercüman, 10.1.1989*
2 *Bulvar, 24.1.1987*

enflasyon, reel ücretlerin geriletilmesinde doğrudan araç işlevini görmüştür. 1980 başından beri her yıl gerçekleştirilemeyecek kadar düşük bir enflasyon oranı öngörerek ücret artışları için gösterge verilmiş ve fakat gerçekleşen enflasyon oranı çok daha fazla olmuştur. 1987 yılında yüzde 25; 1988'de yüzde 33 ve 1989'da yüzde 38, düzeyinde gerçekleşmesi hedeflenen

Türk-İş'ten bütçeye salvo

Başoğlu: *1989 enflasyon tahmininin yüzde 38 olarak belirlenmesi, karşılıksız çeke benziyor.*

Balaban: *Özal, 1989 bütçesi ile rant ve faiz gelirleriyle rahat yaşayanlara göz kırpıyor.*

Göçer: *Enflasyondan kaçayım derken hem enflasyon büyüyecek hem işsizlik artacak.*

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş yöneticileri, 1989 bütçesini **"olumsuz"** değerlendirdiler. Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu**, 1989 enflasyon tahmininin yüzde 38 olarak belirlenmesini **"karşılıksız çeke"** benzetirken, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Orhan Balaban**, **"Özal, 1989 bütçesi ile rant ve faiz gelirleriyle rahat yaşayanlara göz kırpıyor"** dedi. Genel mali sekreter **Çetin Göçer** de enflasyondan kaçayım derken hem enflasyonun 1983'ten bu yana ilan ettiği enflasyon oranlarının tahminin iki katı gerçekleştiğini belirtti ve şöyle konuştu:

"1989 tahmini enflasyonu yüzde 38 olarak belirlenmiş. Oysa bu tahminin en az iki katı olacağını geçmiş uygulamalar gösteriyor. Bu enflasyon tahmini, karşılıksız çeke benziyor. Yani inandırıcı değil. Başbakan Özal, 1983'ten bu yana dargelirlilere, işçilere, 'Sabredin' diyor. Artık bizim kesimin feda edebileceği hiçbir şey

kalmadı. Bütçenin, ekonomide yaşanan ve özellikle dargelirlileri hedef alan çıkmazların aşılmasına olanak tanımayacağının anlaşıldığını söyledi. 1989'da enflasyonu kontrol altına alma çabasının yine sözde kalacağını kaydeden Balaban, özetle şu görüşlere yer verdi:

"1988 içinde enflasyon karşısında en az yüzde 20 oranında gerileyen memur maaşları için 1989'un ilk altı ayı için getirilen yüzde 20 ile 22 oranında zam, bu alanda sıkıntının devam edeceğidaki çoğunluğunu ezen politikasına devam edeceğini de belirtmiş oluyor. Bu tablonun Türk sendikacılık hareketi açısından da çok ciddi sıkıntılara yol açacağı açıktır."

Türk-İş Genel Mali Sekreteri Çetin Göçer, 1989 mali yılı bütçe tasarısının, her yönüyle gerçekleri yansıtmayan bir bütçe görünümünde olduğunu ifade etti. 1989 bütçesinin olası açığının 4.5 trilyon lira olarak görülüyorsa da bu rakamın 2 katına çıkacağının apaçeye geçmiş borçlanmaları ödemek için yeni borçlanmalar konulduğunu da anımsatarak şunları söyledi:

"Borcu ödemek için, daha büyük borca girmek gerekecek. Gelir kaynakları sağlam olmadığından, bütçe açığının bu bakımdan da artacağı şimdiden belli olayor.

1989 bütçesi, kaskaseri itibarıyla hem bir açık bütçe olması, hem de yatırımları yüzde 16 gibi bir oranda kısması itibarıyla mevcut işsizliği körükleyecektir.

1

Yeni vergi yasasına tepki gösteren
Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz:

Türkiye Dünya'da vergi rekortmeni'

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Türk çalışanı 365 gün çalışıyorsa bunun 111 gününü gelir vergisi olarak vermekle karşı karşıya kalıyor. Bunu artırmakla da ezilenleri daha fazla vergiye boğmanın insanla bağdaşır yanı yoktur" dedi

Bakanlar Kurulu'na bazı vergiler 10 katına kadar artırma yetkisi veren yeni vergi yasası, sendikacıların tepkisine yol açtı. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Bakanlar Kurulu'na vergi artırımına gitmemesini öneririm" dedi.

Sendikacılar çalışanlardan alınan vergilerin artırılmaması gerektiğini kaydederek, vergisini ödemeyen kişilerin izlenmesini ve bu vergilerin tahsil edilmesini istediler. Sendikacıların konuyla ilgili görüşleri şöyle:

Şevket Yılmaz (Türk-İş Genel Başkanı): "Türkiye dünyada vergi rekortmeni. Türk çalışanı 365 gün çalışıyorsa, bunun 111 gününü gelir vergisi olarak vermekte karşı karşıya kalıyor. Bunu da artırmak suretiyle zaten hayat pahalılığı altın da ezilenlerin daha da fazla vergiyle boğmanın helhalde insafla bağdaşır tarafı yoktur. Ben böyle bir harekete bu bakanlar kurulunun tevessül etmemesini öneririm.."

2

Başkanlar Kurulu 1988'i değerlendirdi

Türk-İş: Enflasyon körüklendi

Türk-İş Başkanlar Kurulu bildirisinde 1989 yılında da "ekmek-barış-özgürlük çalışmalarını yılmadan sürdürecektir" denildi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş Başkanlar Kurulu bir bildiri yayınlayarak 1988'i değerlendirdi. Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun önceki gün yapılan toplantısından sonra dün açıklanan bildirisinde, 1988 yılında ikinci defa güçsüz kesimlerin, ekonomik ve sosyal alanda gerilediklerinin ve kayıplarının sürdüğü belirtildi. Bildiride, sosyal devlet kavramının somut uygulamaları yerine, **"adeta körüklenen bir enflasyonist politikayla gelir dağılımının adaletsiz bölüştürüldüğü"** de dile getirildi.

Başkanlar Kurulu'nun bildirisinde ana başlıklar halinde şu görüşlere yer verildi:

• **"Sosyal Devlet" kavramının somut uygulamaları yerine, adeta körüklenen bir enflasyonist politikayla gelir dağılımının arguılaşan adaletsiz bölüşümü yanında, sağlık, eğitim, sosyal güvenlik alanındaki gerilemelerin ve giderek artan işsizliğin sosyal hayatımızda açtığı yaraların derinleşmesi.**

• Yurttaşlarımızın insan onuruna ve hayatiyetine uygun bir düzeyde yaşamasını sağlayacak, adil bir gelirler politikasının her türlü ekonomik araçların devreye sokularak gerçekleştirilmesi yerine, sermaye birikiminin vahşi metotlarına serbest pazar ekonomisi, liberal uygulamalar yoluyla meşrulaştırılmasının ve çalışanlarımızın bunca fedakârlığına rağmen, yaratılan tüm kaynakların israf edilmesi.

• **Trilyonları aşan bütçe açıkları, korkunç boyutlara ulaşan dış ve iç borçlar sürekli para basılmasıyla pompalanan emisyonun eritiği ve değersizleştirdiği Türk Lirası yanında ekonominin taşınmaz ağırlığının ezdiği Türk çalışanının yarattığı değerlerin, hayali ihracatçılara, kaçakçılara, vurguncuşlara uluslararası sermaye çevrelerine aktarılması gibi gelişmeler ekonomik, sosyal ve siyasal alandaki süregelen olumsuzluklara 1988 yılında da yeni olumsuzluklar eklemiştir.**

Bildiride, Selüloz-İş Sendikası'nın SEKA işyerinde 114 gününü dolduran grevi için Türk-İş'e bağlı sendikaların katkıları ile bir dayanışmanın gerçekleştirileceği belirtildi. Grevle ilgili olarak Selüloz-İş Sendikası yönetimiyle birlikte hareket edileceği de vurgulanan bildiride, Selüloz-İş Sendikası merkez yönetim kurulu ile Başkanlar Kurulu'nun bugün bir araya gelecekleri kaydedildi.

3

1 *Cumhuriyet, 20.10.1988*
2 *Ulus, 5.1.1989*
3 *Cumhuriyet, 29.12.1988*

Türk-İş'in dar gelirlilerle ilgili raporu umutsuz

"İşsizlik saatli bomba"

● Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun yarın yapılacak Başkanlar Kurulu toplantısına sunulmak üzere hazırlanan raporda, hükümetin ekonomik politikası sert şekilde eleştirildi ve enflasyonun bilerek düşürülmediği öne sürüldü

• Nihal ALP • ANKARA

TÜRK-İş Başkanlar Kurulu, yarın toplanıyor. Başkanlar Kurulu toplantısına sunulmak üzere hazırlanan raporda hükümet ağır bir dille eleştirilerek, başarısız olduğu ve bu başarısızlığını işçi kesimine yüklemeye çalıştığı, enflasyonu da bilerek düşürmediği iddia edildi.

Raporda, hükümetin ilkel bir politika izlediği, emek vermeyen toplum kesimlerinin gelirini artırırken, dar gelirli kesimin gelirini düşürdüğü de ileri sürüldü.

1

Türk-İş Başkanlar Kurulu, dün Genel Başkan Şevket Yılmaz başkanlığında toplandı. Toplantıda, son ekonomik gelişmeler ve 25 Eylül'de yapılacak olan referandumda Türk işçisinin ortaya koyacağı tavır üzerinde duruldu.

● Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz:

'Hükümet ortadireği perişan etmiştir'

ANKARA (A.A) — Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz, "Hükümet, tek kelime ile ortadireği yıkmıştır, perişan etmiştir"** dedi.

Türk-İş Genişletilmiş Başkanlar Kurulu dün toplandı. **Şevket Yılmaz**, toplantıda yaptığı konuşmada, **dan, Hazinenin ihtiyaçlarının emisyon yoluyla karşılanmaya çalışılmasından, devlet bütçesine gelir sağlayacak fonların denetimsizliğinden, hayali ihracattan, işçi çalıştıran çoğu sanayiçinin ciddi çıkmazlarından, bugün yaşanan olumsuz tablodan endişeli değildir."**

• **"GÖZÜNÜN İÇİNE BAKA BAKA"**

Türk-İş Genel başkanı referandum konusuna temas ederken de, **"Özal iktidarı ilk referandumda siyasî rakiplerini bertaraf etmeyi plânlamış, başarısızlıklarını, örneği hiçbir demokratik ülkede görülmeyen bir seçim kanunu ile kapatmaya kalkışmış, yine siyasî çıkarları öyle gerektirdiği için, ikinci referanduma yönelmiştir"** diye konuştu.

2

fiyat artışları, ilk iki yıl sırasıyla yüzde 38.9 ve yüzde 75.4 olarak gerçekleşmiş, 1989 yılının şimdiye kadar ki, tesbit edilen verileri ise, bu oranın geçen yıldan daha yüksek düzeyde olacağını ortaya koymuştur.

Ülkemizde yaşanan enflasyon olgusunun yapısal özellik kazandığı ve gerisinde siyasal iktidarın uyguladığı modelin bulunduğu görülmektedir.

1 *Milliyet, 2.7.1987*
2 *Türkiye, 27.8.1988*

Çağdaş devlet anlayışında kamu kesiminin ekonomideki etkinliğinin giderek yükseldiği bilinmektedir. Bugünün sosyal devleti, daha iyi eğitilmiş, daha sağlıklı daha fazla sosyal güvenceye kavuşmuş, iş imkanları ve çalışma koşulları iyileştirilmiş, gelir ve servet dağılımından daha adil bir pay almış toplum yaratma çabası içindedir. Bunun doğal

Türk-İş Başkanı: "İktidar vatandaşın hayat pahalılığı altında ezilmesine seyirci kalıyor"

Yılmaz: "Sosyal devlet anlayışı ortadan kalktı"

Yılmaz, Türk-İş olarak uyarı görevini sürdüreceklerini belirterek, "Bir küçük azınlık, bir dar kadro ipin ucuna asılmış geriyor... İpin diğer ucu milyonlarca insanın elinde. Bu ip kopar... Kimin yuvarlanacağını tahmin etmek için kâhin olmak gerekmiyor" şeklinde konuştu

ANKARA, (BULVAR)- Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, bugünku siyasî iktidarın geniş kitlelerin ağır ekonomik güçlükler ve her ölçünün ötesindeki hayat pahalılığı altında ezilmesine seyirci kaldığını söyledi. **Yılmaz**, iktidarın halktan yana olmayı değil hal-

Şevket Yılmaz, **Türk-İş** tarafından düzenlenen, "**İş Hukukunun Çıkmazları ve Parlamentodan Beklenenler**" konulu toplantının açılışında yaptığı konuşmada, **Türk-İş** olarak haksızlıklarla, adaletsizliklerle mücadele etmeye devam edeceklerini belirterek, **Türk-İş**'in

Türk-İş, "Vatandaşın tahammül edecek hali kalmadı !" dedi

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "İktidar yaraladığı ve süründürmekte olduğu halkın beynine son kurşunu da sıkıp, işini bitirmek istiyor. Buna (Dur) demek zorundayız. Zamları ve zulmü durdursunlar"dedi

Türk-İş Genel Başkanı ve bağlı bazı sendika başkanları iktidarın halkın beynine son kurşunu da sıkarak işini bitirmeye çalıştığını söylediler.

Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, Türkiye de sadece işçi statüsünde çalışan 5 milyonun üzerinde insan bulunduğunu belirterek, bunun çok önemli bir güç oluşturduğunu söyledi. Yılmaz, "İktidar kendisinin vurup yaraladığı ve süründürmekte olduğu kesimin beynine son kurşunu da sıkıp öldürmek istiyor. Bu zulüm ve zam kervanı durdurulmalıdır. Durdurmazlarsa ayakta duramazlar" dedi.

Yılmaz, sadece işçilerin 20 milyon nüfus oluşturduğunu, iktadarın insaf ölçüsünü kaçırdığını bildirerek, "Bu gidişe (Dur) demek zorundayız. İşçi ailelerinden oyle mektuplar alıyoruz ki, tüylerimiz ürperiyor, işçimiz ve dar gelirli halk tamamen perişan durumdadır" dedi.

"Bu zulüm durdurulmalı"

Petrol-İş Genel Başkanı Münir Ceylan da yaptığı açıklamada hükümetin ekonomik politikalarının emeğiyle geçinenleri ortadan kaldırmaya ve açlığa terketmeye yönelik olduğunu kaydetti.

Ceylan, "İktidarın halk düşmanı politikalarına karşı bütün gücümüzle karşı çıkmaya çalışıyoruz. Önümüzde yasal engeller var ama yokluk ve açlık yasal engel tanımıyor. Bu zulüm durdurulmalıdır" dedi.

Ağaç-İş Genel Başkanı Güral Erçakır ve Türk Harb-İş Genel Başkanı Kenan Durukan da iktadarın zamlarla halkın boğazına gelen canını almaya kastettiğini söylediler.

1 *Bulvar*, 13.11.19[illegible]
2 *Günaydın*, 13.4.[illegible]

Yılmaz, İSO anketini değerlendirdi:

Ekonomik politika ücretleri eritti

1

İşçi ücretleri aşınıyor

Türk-İş'e göre gerçek ücretler geçen yıl yüzde 19 oranında geriledi

ANKARA-(ANKA)

GERÇEK ücretlerin yalnızca 1987 yılı içinde yüzde 19.3 geriledi ği, 1984 yılından bu yana olan gerilemenin ise yüzde 42.4'ü bulduğu belirtildi.

Türk-İş Yönetim Kurulu tarafından yarın toplanacak Başkanlar Kurulu'na sunulmak üzere hazırlanan raporda, toplu iş sözleşmelerinin bağıtlanması çalışmalarında kamu işveren sendikalarının müdahaleleri eleştirildi ve "serbest toplu pazarlık hakkı" önünde bulunan anayasal ve yasal engellerin yanısıra fiili müdahalelerin sürdüğü kaydedildi. 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası'nda yer alan arabuluculuk ve uzlaştırma sisteminin tamamen tıkandığı savunulan raporda, Yüksek Hakem Kurulu'nun ise müretliler yüzde 32.79 pay alırken, 1987 yılında aldığı pay yüzde 17'ye düşmüştür. Aynı dönemde tarımın payı yüzde 24.33'ten yüzde 17.6'ya inmiştir. Bu dönemde zenginleşen sermaye olmuş, payını da aynı dönemde yüzde 42.88'den yüzde 65.4'e yükseltmiştir."

YÖNETİM Kurulu tarafından hazırlanan raporda son dört yıl içinde işçilerin satınalma gücünün yüzde 42.4 oranında azaldığı belirtiliyor ve "Ne kadar demokrasi, o kadar ekmek, gerçeği bir kez daha kanıtlanmıştır" deniyor

RAPORUN ücret-fiyat ilişkisi bölümünde, geçen yıl ücretlere ortalama yüzde 35 zam yapıldığı, fiyat artışlarının ise yüzde 67.3'e kadar tırmandığı vurgulanıyor ve milli gelirin büyümesinin topluma eşit olarak yansımadığı görüşü savunuluyor

YÜKSEK ENFLASYON

Raporun ücret fiyat ilişkisi bölümünde, 1987 yılında ücretlere ortalama yüzde 35 zam yapıldığı, aynı yılın fiyat artışlarının da yüzde 67.3 olduğu hatırlatıldıktan sonra şu görüşlere yer verildi:

"1986 yılı satınalma gücü baz alındığında, son bir yılda reel ücretlerde meydana gelen aşınma yüzde 19.3'tür. Bu açık ve net gerçek karşısında siyasi iktidarın ücret artışlarının (Enflasyonun on puan üstünde) olduğunu belirtmesi kamuoyunu yanıltmak demektir. 1984-1987 yılları arasında reel ücretler yüzde 42.4 oranında gerilerken, siyasi iktidarın çalışanlara (Enflasyonun üzerinde ücret) sloganını öne sürmekte olduğunu ve fakat yaşanılan gerçeklerin bunu yansıtmadığı anlaşılmıştır."

Raporun bu bölümünde Aralık ayında yapılan son zamların çalışanların ortalama 34 bin 111 lira ek harcama zorunluluğu getirdiği kaydedildi.

Türk-İş Başkanlar Kurulu'na sunulan raporda 1987 Aralık fiyatlarıyla dört kişilik bir ailenin sadece gıda harcamasının ayda 128 bin 182 liraya yükseldiği, neti 49 bin lira olan asgari ücretin ise bir evin kirasını bile karşılamaya yetmeyeceği belirtildi.

Raporda, işsizlik konusunda ise şu görüşlere yer verildi:

"Pahalılık ve işsizlik (istikrar tedbirleri) programının çözemediği, aksine büyüttüğü bir sorun olarak devam etmektedir. 1988 yılı büyüme hızı yüzde 5 olarak hedeflenmektedir. İşsizlik sorununun çözümüne yüzde 7'lerin üstünde bir kalkınma sağlanmasıyla mümkün olacağını ileri süren siyasal iktidar bakımından bu hedef, işsizlik sorununun önemsenmediğinin bir işareti olmaktadır."

2

bir sonucu ise, Devletin ekonomiye bu sonuçları sağlamak amacıyla giderek artan ölçüde müdahalesidir. Devlet ekonomik gelişmeyi, dengeli ve sağlıklı bir büyümeyi sağlamak işsizlik sorununu çözmek gibi görevleri ve sorumlulukları yerine getirmek durumunda olmalıdır. Bu temel ekonomik ve sosyal hizmetlerin hangi ölçü ve yöntemlerle devlet

1 *Cumhuriyet, 23.10.1987*
2 *Güneş, 12.1.1988*

7 yıllık erozyon %51.6

Türk-İş: Ücret eridi

ANKARA (ANKA) — Türk-iş'in yaptığı bir araştırmaya göre işçi ücretleri son dört yılda üçte bir oranında geriledi. Türk-İş'in araştırması, ücretlerin 1980-1987 döneminde ise yüzde 51.6 oranında gerilediğini ortaya koydu.

Raporda 1978 yılında yüzde 23.8 olduğu ifade edilen üretim değeri içindeki işçilik payının 1985'te yüzde 7'ye düştüğü kaydedildi.

Türk-İş'in yaptığı ücret-fiyat araştırmasına da yer verilen rapo-

1

Yılmaz: "ANAP, işçiyi evinde de, işinde de köle yaptı"

'MUTFAK ENKAZ OLDU'

TÜRK-İş Genel Başkanı, "29 Kasım'da işçiler sosyal adalete dayalı, demokratik bir düzen kurulması için oy vereceklerdir. İnsan haklarına ve özgürlüklerine saygı duymayanları hizaya sokmak için oy vereceklerdir" dedi

ANKARA-ANKA

TÜRK-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Türk işçisinin dört yıl boyunca kendisine köle muamelesi yapanlara ve "Senin reyine ihtiyacım nasızdır. 29 Kasım 1987'de işçiler, sosyal adalete dayalı demokratik bir düzen kurulması için oy vereceklerdir. İnsan haklarına ve özgürlüklerine saygı duymayanları hizaya tığını, toplu sözleşme düzenine ve grev hakkına temelden karşı olduğunu bildirdi.

Şevket Yılmaz şöyle devam etti:

nin, hangi partiye oy vereceği şeklindeki sorusunu yanıtlarken, bunun sandıkta belli olacağını belirterek söyle dedi: "Türk-İş partilere karşı bağımsızlığını korumaya devam etmektedir. TBMM'de grubu bulunan ANAP dışındaki üç partinin seçim beyannamelerini tetkik ettim. Yaralarımıza daha çok merhem olabilecek nitelikte bulduk. Bu üç partinin Türk-İş'e ve işçi sorunlarına yaklaşımı daha sağlıklıdır."

Öte yandan, seçimleri izlemek üzere Türkiye'de bulunan Avrupa Parlamentosu'ndan bir grup milletvekili, dün Türk-İş 1. Bölge Temsilciliği'ni ziyaret ederek bir süre görüştüler.

F. Alman Hıristiyan Demokrat Parti milletvekili Lemmer, görüşme sırasında, tem-

2

Türk-İş: Zamlar aile bütçesine 37 bin 495 lira yük getirdi

Zam bilançosu ürkütüyor

Kamu kesiminin zamlarıyla başlayan ve giderek piyasayı saran fiyat artışları Anadolu kentlerinde de yaygınlaştı. Ankara'da belediye otobüsü 200 lira olurken, dolmuş ve taksi ücretlerine de zam yapıldı. Türk-İş Başkanı Yılmaz'a göre, 'geniş halk kitleleri yoksullaştırılıyor.'

Zam şoku, çalışanlar kadar meslek odaları ile işveren örgütlerinin yöneticilerini de tedirgin etti. Adana Sanayi Odası Başkanı Hacı Sabancı, zamların çalışanların üzerindeki baskısını gidermek için hükümeti önlem almaya çağırdı. Hacı Sabancı 'Doğrusu bu kadar zammı beklemiyorduk' dedi.

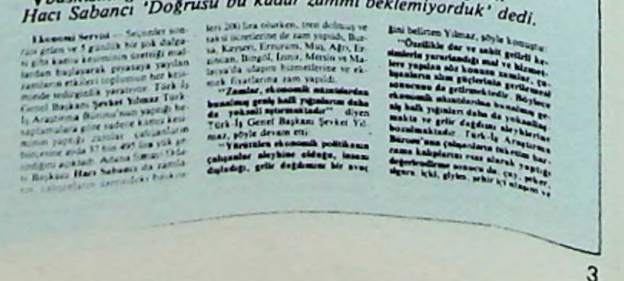

3

tarafından yerine getirileceğinin bir önemli göstergesini, siyasal iktidar tarafından TBMM sunulan ve yasalaşan "konsolide bütçe" oluşturmaktadır.

Kamu görevlerinin yerine getirilmesi için gerekli gelirin büyük bir bölümü vergiler yoluyla sağlanmaktadır. Ancak vergi gelirlerinin, kamu harcamalarını finanse etmek işlevi

1 *Cumhuriyet*, 22.6.1988
2 *Güneş*, 28.11.1987
3 *Cumhuriyet*, 6.12.1987

Tepkiler...Tepkiler...

Türk-İş: "Zamlar ayda 37 bin lira ek yük getirdi"

Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, sendikanın araştırma bürosunca yapılan incelemede, son zamların çalışanlara ayda 37 bin 495 lira ek yük getirdiğinin belirlendiğini bildirdi. Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz konuyla ilgili yaptığı açıklamada, "Yürütülen ekonomik politikanın çalışanlar aleyhinde olduğu, insanı dışladığı, gelir dağılımını bir avuç sermayedar lehine bozduğu gerçeğini sürekli vurgulayan Türk-İş'in bu görüşünün haklılığını yapılan zamlar teyid etmiştir" şeklinde konuştu. Türk-İş Araştırma bürosunun çalışanların tüketim harcama kalıplarını esas alarak yaptığı değerlendirme sonucunda çay, şeker, sigara, içki, giyim, şehiriçi ulaşım ve haberleme, elektrik, gazyağı, tüp, fuel-oil gibi mal ve hizmetlere yapılan zamların çalışanın bütçesine 37 bin 495 lira ek yük getirdiği ortaya çıktı. Araştırmada, zam yapılan maddeler arasında yer alan elektrik, akaryakıt, demir gibi ürünlerin "girdi" nitelikleri gözönüne alındığında bütün bunların piyasaya yansımasının daha da büyük boyutlara ulaşacağı kuşkusuzdur" denildi.

Ankara Bakkallar ve Bayiler Derneği Başkanı Bendevî Palandöken, esnaf ve sanatkârların sıkıntılardan kurtarılamadığını belirterek, "Özellikle bakkal esnaf fiyat artışlarından en çok etkilenen

yanısıra toplumun çeşitli kesimlerine dağıtılan mali yükün ölçütü olma özelliği de bulunmaktadır. 1980 yılını izleyerek vergi politikası köklü bir anlayış değişikliği geçirmiştir. Gerçi 1982 Anayasasının 73 üncü maddesi "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve

1 *Tercüman, 6.12.1987*

dengeli dağılımı maliye politikasının sosyal amacıdır.'' hükmünü içermektedir.

Ancak yapılan düzenlemeler ile ortaya çıkan sonuç, Türk vergi sisteminin adil olmadığı ve vergi yükünün dengeli dağılmadığıdır. Türkiye'de vergi yükü daha çok düşük gelirli gruplar üzerinde yoğunlaşmış, ödeme güçlerini aşan ölçülere ulaşmıştır.

1 *Tercüman, 31.3.1988*

4 kişilik ailenin sadece gıda masrafı 152 bin 274 liraya çıktı

Mutfağın mart yükü 11 bin lira

Asgarî ücretli ne yapsın?
Türk-İş'in yaptığı araştırmaya göre net 50 bin 594 lira olan asgarî ücret, ailenin zarurî gıda harcamalarının ancak üçte birini karşılayabiliyor

Fiyat artışları
Son üç ayda fiyat artışları ortalaması yüzde 19 olarak belirlendi. En büyük artış yüzde 59'la meyvede

ANKARA- Türk-İş'ın yaptığı bir araştırmada, Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin gıda harcamasının Mart 1988 fiyatlarıyla 152 bin 274 lira olduğu belirlendi.

Türk-İş Ekonomi ve İstatistik Bölümü tarafından yapılan araştırmaya göre, Şubat 1988'de 141.003 lira olarak belirlenen 4 kişilik bir ailenin gı- harcaması, Mart 1988'de 11 . 271 lira artarak, 152 bin 274 liraya çıktı. Araştırmada, Aralık 1987'deki aylık gıda harcamasının 128 bin 182 lira olduğu kaydedilerek, son üç aydaki fiyat artışlarının oranı yüzde 19 olarak ifade edildi.

Türk-İş'in araştırması, farklı yaş gruplarındaki dört kişilik ailenin dengeli beslenmesini sağlayan harcama kalıpları gözönünde bulundurularak ya-

4 kişilik ailenin mutfak masrafı

	Şubat 1988	Mart 1988
Yetişkin işçi için gıda harcama tutarı (TL)	47.448.-	51.480.-
Yetişkin kadın için gıda harcama tutarı (TL)	30.000.-	32.370.-
15-19 yaş erkek çocuk için gıda harcama tutarı (TL)	38.607.-	41.733.-
4-6 yaş çocuk için gıda harcama tutarı (TL)	24.948.-	26.691.-
Toplam	**141.003.-**	**152.274**

pıldı. Belirlemelere göre, son üç ayda meyve yüzde 59, pirinç yüzde 54, zeytinyağı yüzde 53, un yüzde 50, margarin yüzde 44, makarna yüzde 40 ve ekmek fiyatları yüzde 25 oranında zam gördü.

Araştırmada, günümüzde net 50 bin 594 lira olan asgarî ücretin, zorunlu gıda harcamaların ancak üçte birini karşılayabildiği kaydedildi.

1

Türk-İş: Aylık harcama % 8.8 arttı

Mutfak alev alev

Türk-İş'in, Ankara'da yaşayan 4 kişilik ailenin mutfak harcamasını temel alarak yaptığı araştırmaya göre, mutfak harcaması nisanda 165 bin 618 liraya yükseldi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş Ekonomi ve İstatistik Bölümü tarafından hazırlanan bir çalışmaya göre, Ankara'da yaşayan 4 kişilik bir ailenin gıda harcaması, nisan fiyatlarıyla 165 bin 618 liraya yükseldi. 1988'in ilk dört aylık döneminde, gıda harcamalarındaki fiyat artışı da yüzde 29.2'ye ulaştı.

Ankara'da yaşayan farklı yaş gruplarına sahip 4 kişilik bir ailenin dengeli beslenmesini sağlayan harcama kalıpları göz önünde bulundurularak yapılan hesaplamaya göre, aile bireylerinin ihtiyaç duyduğu kalori miktarını sağlayan gıda maddeleri için nisan ayında yapılması gerekli "asgari" gıda harcaması tutarı 165 bin 618 lira oldu.

Dört kişilik ailenin aylık gıda harcaması (TL)

	Şubat	Mart	Nisan
Yetişkin işçi için	47.448	51.480	56.047
Yetişkin kadın için	30.000	32.370	35.326
15-19 yaş grubu çocuk için	38.607	41.733	44.444
4-6 yaş grubu çocuk için	24.948	26.691	29.801
TOPLAM	141.003	152.274	165.618

Türk-İş tarafından yapılan piyasa belirlemelerine göre, mart 1988'de akaryakıta getirilen zamdan en fazla sebze ve meyve fiyatları etkilendi. Bir önceki aya göre artış oranı, sebze fiyatlarında yüzde 56, meyve fiyatlarında ise yüzde 19.3 oldu. Süt ve süt ürünlerine yapılan zammın bir sonucu olarak, peynir fiyatı yüzde 20, süt fiyatı yüzde 19 oranında arttı. Geçen aya göre fiyatı düşen tek gıda maddesi yumurta oldu.

Türk-İş'in çalışmasında, ayrıca şu görüşlere yer verildi:

"Aralık 1987'de 128 bin 182 lira olan gıda harcaması, son dört ayda yüzde 29.2 oranında artarak nisan 1988'de 165 bin 618 liraya ulaşmıştır. Mart 1988'de yapılması zorunlu gıda harcaması tutarının 152 bin 274 lira olduğu göz önünde tutulursa, son bir aydaki fiyat artışının yüzde 8.8 olduğu ve gıda için 13 bin 344 liralık ek harcama zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Bilimsel veriler esas alınarak yapılan hesaplamalar sonucu bulunan zorunlu gıda harcaması tutarı, ülke genelinde ödenmekte olan ücret düzeyi göz önünde tutulduğunda, olumsuz bir tabloyu yansıtmaktadır.

Çalışanların, ülke ve çağın koşullarına uygun yaşama standartları ile içinde bulundukları koşullar kıyaslandığında, adaletsiz bir yapının varlığı dikkati çekmektedir. Böylesine bir adaletsiz yapı içerisinde 'medeniyetin nimetlerinden faydalanmak' belirli kesimler için mümkün olmamaktadır."

1

Türk-İş'in aralık ayı gıda harcaması raporu

Mutfak daha da eridi

Türk-İş Araştırma Merkezi'nin Ankara'da yaşayan 4 kişilik bir ailenin dengeli beslenmesini sağlayacak araştırması, geçen aralıktan bu yana mutfak harcamalarının yüzde 65 artarak 211 bin 266 liraya ulaştığını ortaya koydu. En yüksek fiyat artışı yüzde 176 ile pirinçte.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Gıda maddeleri harcamasında 1 aylık fiyat artışı yüzde 3.3 oldu. Türk-İş Araştırma Merkezi'nce yapılan araştırmada, Ankara'da yaşayan dört kişilik ailenin gıda gideri aralık ayı için 211 bin lira olarak belirlendi.

Merkez'in, çalışanların yoğun alışveriş yaptıkları merkezler ile gerçekleştirdiği araştırmaya göre geçen yılın aynı döneminde 128 bin 182 lira olan harcama tutarında yüzde 65 oranında bir artış gerçekleşmiş oldu.

Sadece gıda harcamaları için yapılan araştırmada, bunun yanı sıra konut, giyim, sağlık, ulaşım, eğitim ve kültür harcamaları da göz önünde bulundurulursa ücretlerin yetersizliğine ve çalışanların karşı karşıya bırakıldığı yaşama ortamının olumsuzluğuna dikkat çekildi.

Türk-İş'in araştırmasında gıda harcaması için dört kişilik bir ailenin Aralık 1987, Kasım 1988 ve Aralık 1988'de yapması gereken harcama miktarları şöyle:

	Aralık 1987	Kasım 1988	Aralık 1988
Yetişkin işçi için	43.866	68.406	71.003
Yetişkin kadın için	27.114	43.273	44.794
15-19 yaş erkek çocuk	35.112	55.252	57.052
4-6 yaş çocuk için	22.090	37.567	38.417

lık ek harcama yapmak zorunda kaldı. Geçen yılın aralık ayından bu yana ekmekte yüzde 45, ette yüzde 47, sütte yüzde 100, bulgurda yüzde 133, sebze fiyatlarında yüzde 143, toz şekerde yüzde 84, pirinçte ise yüzde 176 oranında artış oldu. Buna göre Ankara'da yaşayan 4 kişilik ailenin dengeli beslenebilmesi ve günlük kalori ihtiyacını karşılayabilmesi için bir ay-

2

1980'li yıllarda emek aleyhine dönüşen vergi dağılımının daha dengeli ve adil olması bakımından kesinlikle ciddi vergi düzenlemeleri ve çabalarına büyük ihtiyaç vardır. Bu düzenlemelerde, şimdiye kadar gözardı edilen temel vergileme ilkelerinin egemen kılınması, bu doğrultuda atılacak ilk adım olmalıdır.

Kamu harcamaları arasın-

1 *Cumhuriyet, 23.4.1988*
2 *Cumhuriyet, 31.12.1988*

Türk-İş Taşçıoğlu'na sert tepki gösterdi

"Asgari ücret pazarlık konusu değildir"

ANKARA, (A.A)- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Mükerrem Taşçıoğlu**'nun **"Asgari ücret net 100 bin lira olmaz"** şeklindeki sözlerine Türk-İş tepki gösterdi. Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu, "Asgari ücret pazarlık konusu değildir"** dedi.

Başoğlu, asgarî ücretin, dünyanın her yerinde en alt seviyede bir insanın geçinme ücreti olduğunun kabul edildiğini kaydederek şunları söyledi:

"Asgari ücrete yapılan artırmalar sizin politikanızın sonucu meydana gelen hayat pahalılığını karşılıyor mu? Önemli olan bu. Daha işin başında '100 bin lira çok' demek yanlış."

Asgarî ücret tesbit sisteminin de değiştirilmesi gerektiğini ileri süren **Mustafa Başoğlu, "Asgarî ücret, enflasyon rakamları ve hayat pahalılığı dikkate alınarak, kendiliğinden toplanan bir kurul tarafından belirlenmeli"** şeklinde konuştu.

1

Türk-İş Örgütlendirme sekreteri

"Asgari ücret net ödenmeli"

ANKARA- Türk-İş Genel Örgütlendirme Sekreteri Orhan Balaban, asgari ücretin net ödenmesi gerektiğini söyledi. Orhan Balaban, asgari ücretin saptanmasında esas alınan mal ve hizmetlerin fiyatlarının net olarak hesaba Komisyonu, asgari ücreti hesaplarken, besin içi ve besin dışı tüm harcamaları net fiyatlar üzerinden dikkate almaktadır. Hesaplama böyle yapıldıktan sonra belirlenen rakamdan vergi ve diğer kesintilerin yapılması hem ilgili yasaya, hem

2

da geniş halk kesimlerinin yararlandığı ve refah ile geleceklerini hazırlama açısından büyük önem taşıyan eğitim, sağlık gibi sosyal nitelikli harcamalar yeterli düzeyde değildir. Alt gelir gruplarının kamu harcamalarından elde edebileceği en büyük yarar kaynağı 1980'den sonra izlenen politikalarla sınırlandırılmıştır.

Kamu harcamalarının ge-

Kararlarını 12 Eylül'den önce işverenler sonra ise işçiler beğenmedi

Asgari Ücret Komisyonu'ndan herkes şikâyetçi

3

1 *Tercüman, 21.1.1987*
2 *Tan, 7.1.1987*
3 *Cumhuriyet, 12.6.1987*

Şevket Yılmaz'dan sert tepki

"Asgari ücrete gölge düştü"

Taşçıoğlu'nun "üçlü pazarlık Ankara'da devam ediyor, ama asgari ücret belirlenmiştir. Hafta sonu açıklayacağım. 1 Temmuz'da yürürlüğe girecek" şeklindeki demecine Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz şu cevabı verdi: "Daha asgari ücretin prensip kararları belirlenmedi. Asgari Ücret Komisyonu bugün toplanıyor. Asgari ücreti komisyon belirleyecek. Sayın Bakan bir haftada dört beyanat verir, hepsi birbiriyle çelişir"

Süleyman Demirkan

ANKARA (Zaman) — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu'nun asgari ücrete ilişkin son demeci Türk-İş Genel Bas

1

Türk-İş'in teklif paketi Taşçıoğlu'nda

"Asgarî ücret her yıl tesbit edilip net ödensin"

ANKARA, (Tercüman) - Türk-İş'in "çalışma hayatındaki açıkmazları ortadan kaldırmak" amacıyla hazırladığı "yasa değişikliği önerileri"nden meydana gelen paket, dün Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu'na "kurye aracılığı" ile gönderildi.

Taşçıoğlu'nun yazılı isteği üzerine gönderilen "öneri paketi"nde Türk-İş, "2821 sayılı yasada değişiklik yapılması ve devlet memurlarına da sendika kurma hakkı tanınması", "Kıdem Tazminatı Kurumu'nun geliştirilmesini", "tarım ve orman işçilerinin kısa zamanda sosyal güvenceye kavuşturulmasını", "Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, yaşlılık aylığı ile ilgili maddelerinde değişiklik yapılmasını, eşitsizliğin giderilmesini ve gecikme zamlarının artırılmasını", "emeklilik yaşını yükseltен 3246 sayılı kanunun iptalini ve gerçeklere uygun şekilde yeniden düzenlenmesini" ve "asgarî ücretin her yıl tesbit edilerek net ödenmesi" gibi öneriler yeraldı.

2

Sendikacılar, asgari ücreti beğenmedi

HABER MERKEZİ

SENDİKACILAR brüt 74 bin 250 lira olarak belirlenen yeni asgari ücretin vergiden muaf tutulmasını istediler. Taşçıoğlu'nun cevaplaması isteğiyle, bir soru önergesi veren DYP Milletvekili Murat Sökmenoğlu, asgari ücret belirlenirken, hangi ülkenin enflasyon oranının ölçü alındığını sordu. diyenlere, parmak kaldıranlara ve parmak kaldırtanlara sormak lazım: 49 bin 94 lira ile bir aile, bir kişi, kirada oturarak geçinebilir mi? Ellerini vicdanlarına koyarak buna cevap versinler.

3

Türk-İş genel eğitim sekreteri açıklama yaptı

"Yeni asgarî ücret zorunlu ihtiyaçları bile karşılayamaz"

Mustafa Başoğlu, "Teklif ettiğimiz aile bağımlılık faktörü, hukukî bir dayanak olmaksızın kabul edilmemiş, yine asgarî ücretin işçilere net olarak ödenmesine ilişkin önerimiz de dikkate alınmamıştır" dedi

ANKARA, (BULVAR) - Türk-İş, gerek sanayi ve hizmet sektöründe, gerekse tarım-orman kesiminde tesbit edilen yeni asgarî ücret miktarları ile ilgili komisyon kararlarına muhalif kalmasının gerekçelerini dün açıkladı.

Mustafa Başoğlu, "Teklif ettiğimiz aile bağımlılık faktörü, hukukî bir dayanak olmaksızın kabul edilmemiş, yine asgarî ücretin işçilere net olarak ödenmesine ilişkin önerimiz de dikkate alınmamıştır" diye konuştu.

Komisyon çalışmalarında özellikle sürekli artış gösteren besin dışı harcama kalemleri, **işçilerin zorunlu ihtiyaçlarını bile karşılayacak bir düzeyde değildir"** dedi.

gücünü kaybetmemesine ait pahalılık zam oranının dikkate alınması yolundaki Türk-İş teklifinin de kabul edilmediğini belirten **Başoğlu**, şöyle devam etti:

"Asgarî ücretin hakça gelir dağılımını sağlayacak nitelikte olmaması yüzünden ve öne sürdüğümüz önerilerin reddedilmesi sonucu, çoğunluk oyuyla tesbit edilen asgarî ücretin işçi ve ailesinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ih-

4

çirdiği değişim, doğrudan ya da dolaylı yoldan olsun çalışanların geleceğini ve refahını olumsuz yönde etkileyen bir nitelik taşımıştır.

Amaçları ülkenin kalkınmasını gerçekleştirmek, refahta coğrafi dengeleri sağlamak, topluma belirli kalite ve fiyatla mal ve hizmet sunmak, sosyal adaleti sağlamak, sanayileşmeyi hızlandırmak, dış

1 *Tercüman, 11.2.1987*
2 *Zaman, 18.6.1987*
3 *Güneş, 26.6.1987*
4 *Bulvar, 28.6.1987*

ekonomilere bağlı kalmamak gibi ilkeler çerçevesinde olan KİT'ler Türkiye ekonomi ve siyasetinde meydana gelen değişikliklerin de etkisiyle geçirdiğimiz dönemde ''özelleştirme'' işlemine tabi tutulmaya başlanmıştır.

KİT'lerin özelleştirilmesi girişimi, geçirdiğimiz dönemin ağırlıklı konusunu oluşturmuştur. Uygulanan ekonomik

"Asgari ücret mutfağa yetmiyor"

TÜRK-İŞ: "49 bin liralık ücrete karşılık, dört kişilik ailenin mutfak harcaması 128 bin lira"

Türk-İş raporundan

● Milli gelirin artması maaş ve ücretliler ile tarım kesimine yansımamaktadır.

● **1979 yılında milli gelirden maaş ve ücretliler yüzde 32.79 pay alırken 1987 yılında aldığı pay yüzde 17'ye düşmüştür.**

● Aynı dönemde tarımın payı yüzde 24.33'ten yüzde 17.6'ya inmiştir.

● **Bu dönemde zenginleşen sermaye olmuş, payını da aynı dönemde yüzde 42.88'den yüzde 65.4'e yükseltmiştir.**

● Katma değerin bölüşümünde 1983 yılında maaş ve ücretliler yüzde 55.5 pay alırken bu pay 1986 yılında yüzde 37.9'a oranına kadar düşmüştür.

ANKARA

Gerçek ücretlerin geçen yıl içinde yüzde 19,3 gerilediği, 1984 yılından bu yana olan gerilemenin ise yüzde 42,4'ü bulduğu ileri sürüldü.**Türk-İş Yönetim Kurulu** tarafından 13-14 Ocak 1988 tarihlerinde toplanacak **Başkanlar Kurulu**'na sunulmak üzere hazırlanan raporda, **"Önemli olan, artan milli gelirin topluma eşit olarak yansımasıdır"** denildi.

Raporun ücret fiyat ilişkisi bölümünde, 1987 yılında ücretlere ortalama yüzde 35 zam yapıldığı, aynı yılın fiyat artışlarının da yüzde 67.3 olduğu hatırlatıldıktan sonra şu görüşlere yer verildi:

"1986 yılı satınalma gücü baz alındığında, son bir yılda reel ücretlerde meydana gelen aşınma yüzde 19.3'tür. Bu açık ve net gerçek karşısında siyasi iktidarın ücret artışlarının (enflasyonun on puan üstünde) olduğunu belirtmesi kamuoyunu yanıltmak demektir. 1984-1987 yılları arasında reel ücretler yüzde 42.4 oranında gerilerken, siyasi iktidarın çalışanlara (enflasyonun üzerinde ücret) sloganını öne sürmekte olduğunu ve fakat yaşanılan gerçeklerin bunu yansıtmadığı anlaşılmıştır."

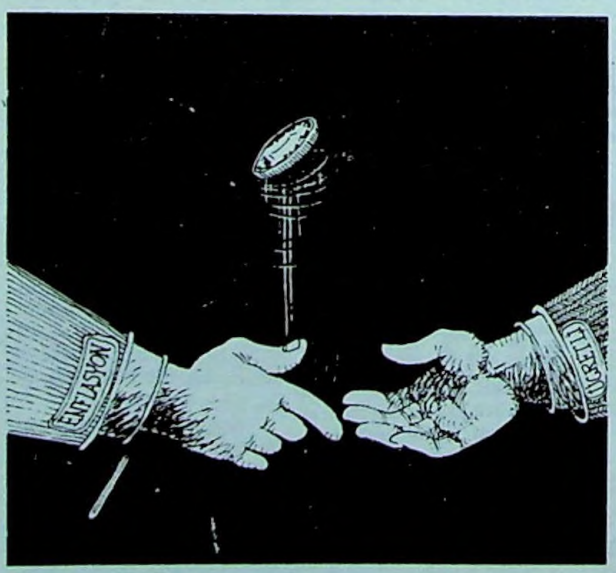

Son zamlar

● Raporda, Aralık ayında yapılan son zamların çalışanlara ortalama 34 bin 111 lira ek harcama zorunluluğu getirdiği kaydedildi. 1987 Aralık fiyatlarıyla dört kişilik bir ailenin sadece gıda harcamasının ayda 128 bin 182 liraya yükseldiği, neti 49 bin lira olan asgari ücretin ise kirayı bile karşılamaya yetmeyeceği belirtildi.

Türk-İş, ilan edilen yeni ücreti yetersiz buldu

Asgari ücret beğenilmedi

TÜRK-İŞ yeni belirlenen brüt 126 ve 117 bin liralık asgari ücrete karşı çıktığını bildirdi. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, yeni asgari ücretin işçiler üzerinde hayal kırıklığı yarattığını ve bu ücretlerin ülke gerçekleri gözönüne alınmadan karara bağlandığını açıklarken, 1 Temmuz'dan itibaren yürürlüğe girecek olan asgari ücretlerin işçinin hayatını sürdürecek zorunlu gereksinimlerine göre değil, hükumet-işveren ittifakının çıkarlarına göre her konuda olduğu gibi, asgari ücret konusunu da halledememişlerdir" dedi.

ANKARA, (GÜNEŞ)

Asgari ücretin belirlenmesi sırasında uyulması zorunlu hale gelen objektif kriterlere dikkat edilmediğini hade 69.7 net artış 65.6'dır. Fiyatlar süratle, peş peşe ve net artarken, asgari ücrete yansıyan artış her nedense brüt olmaktadır. İşte böbürlenerek (işçiyi ezdirtmem) denilerek tespit edilen asgari ücret budur ve herkesin şahit olduğu gibi daha ilan edilmeden peş peşe yapılan

1

Sendikalar, yeni asgari ücretin onur kırıcı olduğunu bildirdi

'Asgari'ye büyük tepki

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, hükümetin kaşıkla verip kepçeyle aldığını söyledi: Hak-İş ile Laspetkim-İş İzmir Şubesi Türk-İş'in toplantıyı terketmesini taktik olarak nitelendirdi.

İş-Sendika Servisi — Yeni asgari ücret işçi kesiminde "**hayal kırıklığı**" yarattı. Türk-İş yeni asgari ücrete ilişkin olarak hükümeti eleştirirken Hak-İş ve bazı bağımsız sendika yöneticileri de Türk-İş'i eleştirdiler. Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, sanayi ve tarım kesimlerinde 1 temmuzdan itibaren geçerli olacak yeni asgari ücrete ilişkin açıklamasında şöyle dedi:

"**Böbürlenerek, 'işçiyi ezdirtmem" denilerek tespit edilen asgari ücret herkesin şahit olduğu gibi daha ilan edilmeden peş peşe yapılan seri zamlarla bugünden itibaren geçerliliğini kaybetmek üzeredir.**"

yaçlara cevap vermediğini savunarak bu görüşün OECD gibi uluslararası kuruluşlarca da paylaşıldığını anlattı. Şevket Yılmaz açıklamasını şöyle sürdürdü:

"**Örneğin besin içi harcamalar için yapılan yüzde 44 oranı da gerçeği yansıtmıyor. Bu oran aslında yüzde 38 olduğu halde, tütün ve alkol besin içi değer gibi gösterilip hesaplandığı için yüzde 44 rakamı ortaya çıkmıştır.**

İnsan sağlığına zararlı olduğu için bir yandan sigarayı yasaklayıcı kampanyalar açan hükümet, öte yandan sigarayı ve ondan da zararlı olan alkolü sanki besleyici özelliği varmış gibi, sanki herkes kullanmak zorundaymış gibi, bu koşullarıyla sefalet noktasının tespitinden öte bir şey değildir" dedi.

AA'nın haberine göre, Çelik dün yaptığı açıklamada, asgari ücretin bekar bir işçinin giderleri temel alınıp, brüt olarak ve tarım ile sanayi kesimleri için ayrı miktarlarda saptanmasının, ülke gerçekleriyle bağdaşmadığını kaydetti. Türk-İş'in oylama aşamasında komisyonu terk etmesinin "**işçiye hoş görünmek amacıyla yapılmış sahte bir manevra**" olduğunu ileri süren Çelik, şunları söyledi:

"**Çalışanlarımızın beklentilerinden ve yaşam koşullarından son derece uzak olan yeni asgari ücret, karın doyurmamaktadır, inandırıcılıktan uzaktır. Önemli olan ter döken insanların satın alma gücündeki gerilemedir.**"

Devletin "**en büyük işveren**" özelliğine sahip bulunduğunu savunan Çelik, bu nedenle komisyonda işçi ve işveren kesimlerinin Başkanı **Ramazan Usta** ise, 50 bin lira ile 80 bin lira arasında fark bulunmadığını öne sürüp "**Türk-İş'in toplantıyı son anda terk etmesi de bir taktiktir**" dedi.

Türk-İş 3. Bölge Temsilcisi **Orhan Sorguç**, işçinin bir tek simide mahkûm edildiğini, tespit edilen asgari ücretin uydurma ve gösterimelik olduğunu belirterek şöyle dedi:

"**Hem işçiye verilecek en az ücreti kılı kırk yararak hesaplayacaksın hem de bu paradan vergi alacaksın. Yeni asgari ücret de sefalet ücreti olarak kalmıştır.**"

Petrol-İş Sendikası İzmir Şube Başkanı **Nihat Erdoğan**, işçilerin sürekli telefonlarla ve sendikalarına gelerek durumu protesto ettiklerini, işçiye olan samimiyetsizliğini bir kez daha ortaya çıktığını öne sürdü.

Tarım kesimi

2

Türk - İş'ten asgari ücret hesabı

TÜRK-İŞ, asgari ücretin tespitinde uygulayacağı kriterleri belirledi.

Türk-İş Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan raporda, asgari ücretin geçerlilik süresi, gayri safi milli hâsıla içindeki yeri ve gerçek alım gücü ortaya kondu. Buna göre, 1 Temmuz 1988'de 81 bin 484 lira olan reel net asgari ücretin, 1989 Mayıs'ında 53 bin 525 liraya düştüğü bildirildi. Rapora göre, Temmuz 1988'de bir kilo ekmek alabilmek için bir saat 21 dakika çalışan asgari ücretli işçi, 1989 Mayıs'ında aynı miktar ekmek alabilmek için 2 saat 12 dakika çalışmak zorunda.

Sanayi ve tarım kesiminde uygulanacak asgari ücreti belirlemek üzere kurulan komisyon, bugün yeniden toplanacak.

Saffet KORKMAZ / *ANKARA (Hürriyet)*

ücrete oranının yüzde 34 civarında olduğu, işçilerin yarısının da kirada oturduğu ifade edildi. **Türk-İş** bu örnekleri çoğaltmanın mümkün olduğu ve bu nedenle de harcama kalıbının günümüz koşullarına göre değiştirilmesi gerektiği görüşünü savunuyor.

(3) ASGARİ ÜCRET FİYAT ARTIŞLARINI KARŞILAYACAK DÜZEYDE OLMALIDIR: Raporda, 1 Temmuz 1988 tarihinde belirlenen reel net asgari ücretin 81 bin 484 lira olmasına karşın, bu rakamın 1989 Mayıs'ında 53 bin 525 liraya düştüğü bildiriliyor. On ayda, asgari ücretin yüzde 33 oranında aşındığını belirtildiği raporda, "**Bu sürmek mümkün değildir**", ifadesi yer alıyor.

(5) ASGARİ ÜCRET TARIM VE SANAYİ KESİMİ AYRIMI YAPILMADAN TESPİT EDİLMELİDİR: Çalışanların sektörel dağılımı dikkate alınarak yapılacak bir ayrımın, asgari ücret felsefesini reddetmek anlamına geleceğinin belirtildiği raporda, bu konuda şu görüşlere yer veriliyor:

"**Kentsel yerlerdeki fiyatlar esas alınarak bulunanbir günlük besin içi harcama tutarı 1678.91'ken, kırsal kesimde bu 1675.3 lira olarak belirlenmiştir. DİE verilerine bakıldığında, son üç yıldaki gıda fiyatları yıllık ortalama artışı kırsal kesimde yüzde 42.9, kentsel kesimde yüzde 46.1'dir. 1475 sayılı İş Yasası'ndaki hükümler ise, tarımsal kesimi kapsayacak asgari ücretin, sanayi kesiminde belirlenene göre düşük tutulmasına gerekçe yapılamaz.**"

(6) ASGARİ ÜCRETİN TESPİTİNDE İŞÇİNİN AİLESİ DE DİKKATE ALINMALIDIR: Anayasa'da ve yasalarımızda, ailenin toplum içinde önemli bir yeri olduğu ve aile reisinin aile bireylerine bakmakla yükümlü olduğuna dair hükümler bulunduğunun kaydedildiği raporda, asgari ücret tespit edilirken aile faktörünün de dikkate alınması gerektiği belirtildi.

3

politika içerisinde yüklendiği işlev açısından önem taşıyan bu gelişmenin ülke ekonomisi ve çalışanlar açısından getireceği sakıncalar büyüktür.

Yapılmak istenen uygulama basit bir ekonomik karardan ibaret olmayıp, Türk ekonomisinin temel yapısıyla ilgilidir ve satışa çıkarılması düşünülen müesseseler temel yapıyı sarsacak kadar büyük

1 *Güneş, 29.6.1988*
2 *Cumhuriyet, 29.6.1988*
3 *Hürriyet, 6.7.1989*

ve önemlidir. Kamu İktisadi Teşebbüsleri, Türkiye'de sanayileşmenin başlatılması ve geliştirilmesinde önemli rol oynamış, Türkiye ekonomisinde ağırlıkları inkar edilemeyecek boyutlarda olan kuruluşlardır.

KİT'lerin ekonomik, dolayısıyla ulusal bağımsızlığımızı gerçekleştirmek bakımından etkin bir işlevi olmuştur. Bugün bu işleve her bakımdan

İşçi temsilcileri, komisyonu terketti

Asgari ücrete Türk-İş resti

● Asgari Ücret Komisyonu'nun dün yaptığı 1 saat süren toplantıda, besiniçi ve besindışı harcama oranları yerine son bir yıllık tüketici endeksindeki artış oranının dikkate alınmasının önerilmesi üzerine, Türk-İş heyeti toplantıyı terketti.

çıkması mümkün değil. Büyük bir ihtimalle yarın hesaplarından çıkacak rakam 223.000-225.000 lira olarak görüluyor. Ayaküstü yaptığımız hesapta bu rakam çıktı karşımıza."

● **Harcama kalıpları yerine fiyat endekslerinin dikkate alınması, asgari üc-**

1

Asgari ücretin belirlenmesinde yöntem değişikliği

Son 12 aylık tüketici fiyat endekslerindeki artışların göz önüne alınmasının kararlaştırıldığı Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nda Türk-İş yöneticileri toplantıyı terk ettiler. Yeni yönteme göre asgari ücretin brüt 220-230 bin lira arasında olması bekleniyor.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nda, besin içi ve dışı harcamalarının oranında çıkan tartışmalar üzerine, hükümet, asgari ücretin belirlenmesinde göz önüne alınan yöntemi değiştirdi. Asgari ücretin belirlenmesinde, son 12 aylık tüketici fiyat endekslerindeki artışlar göz önüne alınacak, buna verimlilik payı eklenecek. Bu yönteme göre, asgari ücretin brüt 220 bin ile 230 bin lira arasında belirlenmesi bekleniyor. Yeni yöntem gündeme gelmişti. İşveren kesimi, besin içi harcama oranının düşmesi halinde, asgari ücretin artış oranının yükseleceği gerekçesiyle bu öneriye karşı çıkmışlardı. Önceki gün yapılan toplantıda ise yüzde 44 oranının düşürülüp düşürülmemesi yönünde yapılan bir oylamada, komisyonun hükümet temsilcileri ikiye bölünmüş, bir kısmı işçi, bir kısmı işveren lehine oy kullanmışlardı.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun dünkü toplantısında ise

2

1 *Yeni Asır, 21.7.1989*
2 *Cumhuriyet, 21.7.1989*

Asgari ücretli mutfakta tuş!

TÜRK-İŞ: *"Şubat ayı zorunlu gıda harcaması 238.164 liraya yükseldi. Bugün ele geçen asgari ücretin 82 bin 431 lira olduğu gözönüne alınırsa, işçiye zorunlu gıda harcaması için üç asgari ücret gerektiği ortaya çıkmaktadır."*

ANKARA BÜROSU

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin yaptığı piyasa belirlemelerine göre, dengeli beslenmeyi sağlayacak asgari gıda harcama tutarındaki artış sürüyor. Gıda için yapılması gereken harcama, geçen ay şu görüşlere yer verildi:

"Gıda harcamasındaki artışın bir nedeni, uygulanmakta olan ekonomik politikanın doğal bir sonucu olmakla beraber, mevsim koşullarının elverişsizliği nedeniyle sebzede görülen yüksek fiyüt düzeyinin de etkisi bu-

büyük ihtiyaç duyulmaktadır.

Anılan politikanın Türk insanına ve ekonomisine maliyeti gün geçtikce daha iyi anlaşılmaktadır.

Şimdiye kadar sürdürülen ekonomik politikanın yanlışlığı ve toplumsal bedeli ortada iken, daha kötü sonuçlara yol açacak girişimlerde ısrar etmek, demokratik yapıyı bozacak gelişmelere dahi ne-

1 *Yeni Asır, 24.2.1989*

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz

"İşçiler hisse senedi alamaz"

Türk-İş'in 1988 eğitim programı ön çalışması için Bursa'ya gelen Genel Başkan Şevket Yılmaz, Merinos işçilerinin özelleştirmeye karşı tepkilerine hak verdiğini bildirdi.

Özelleştirme konusunda görüşlerini Bursa'da açıklayan Şevket Yılmaz, KİT'lerin hisselerini geçim sıkıntısı çeken işçilerin almasına olanak bulunmadığını belirterek "Korkarım Dolar ve Mark sahipleri alacaktır"' 'dedi.

Türk-İş Genel Başkanı ayrıca, Sümerbank'ın tesislerinin değerinin 4 trilyon lira olduğunu, ancak 600 milyar lira değer biçildiğini bildirdi. Yılmaz, "Kimin malına kim değer biçiyor?" diye sordu ve Sümerbank'ın ucuza kapatılmak istendiğini savundu.

Haberi 6. Sayfada

2 *Olay, 15.11.1987*

Yılmaz "Parasız işçi nasıl fabrikaya ortak olacak?„

Türk-İş Genel Başkanı "4 trilyon değeri olan tesislere 600 milyar değer biçilmiş" dedi

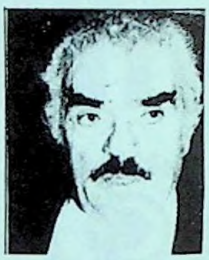

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın Üniversite öğretim üyeleriyle yaptığı basın toplantısında Sümerbank ile ilgili özelleştirme konusunda "50 Milyon Türk için acı bir gerçek var, 4 Trilyon lira olan tesislere 600 Milyar lira değer biçilmiş, geriye kalan 3 Trilyon 400 Milyar lira kimin olacaktır" dedi.

Şevket Yılmaz "Hükümet fabrikalarda çalışanlara satacağım diyor, 4 yıldan beri işçi para biriktirebildi mi diye düşünebiliyor mu? İşçi ücretleri alım gücünün 35 dolayında düşdüğü günümüzde işçinin durumu ortadadır." şeklinde ırak; Hür sendikacılık, hür basın, insan hakları ve kamu özgürlüğü onun-

1

den olabilir. Türk ekonomisinde etkin bir rol oynayan KİT'ler, ülkenin demokratik bir sistem içerisinde hızlı, dengeli ve adil bir kalkınmanın sağlanmasında ve bunun aracı olan planlamanın başarıya ulaşmasında öncü görevleri olmuştur. Karma ekonomik modelin hassas dengelerini gözetmek yerine herşeyi henüz kalkınma çabalarının ge-

SÜMERBANK MERİNOS FABRİKASI'NDA ANKET YAPILDI

İşçiler özelleştirmeye karşı

BURSA'daki Sümerbank Merinos Fabrikası'nda ankete katılan işçilerin yüzde 69'u özelleştirmeye karşı olduklarını açıkladılar

ÖZELLEŞTİRİLMEK üzere Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi'ne devredilen Sümerbank'ın Bursa Merinos Fabrikası'nda yapılan bir ankete göre, işçiler fabrikalarının özelleştirilmesine taraftar değil.

İşçiler özelleştirme halinde fabrikanın hisse senedini satın alamayacaklarını, iş güvenliklerinin de tehlikeye gireceğini belirttiler.

Bursa'da geçtiğimiz hafta yayımlanmaya başlayan "Olay" gazetesinin yaptığı ankete Sümerbank'ın en büyük fabrikalarından biri olan ve 3 binden fazla kişinin çalıştığı Merinos Fabrikası'nda 164 işçi katıldı.

Ankete katılan 164 işçiden 22'si özelleştirmeyi "olumlu" bulurken, 121 işçi "olumsuz" olarak değerlendirdi.

Ankete göre, işçilerden özelleştirmeyle "sadece patronun değişeceği" görüşünü benimserken, iş güvenliklerinin olumsuz etkileneceğini, "her an işten atılma korkusu yaşayacaklarını" dile getirdiler.

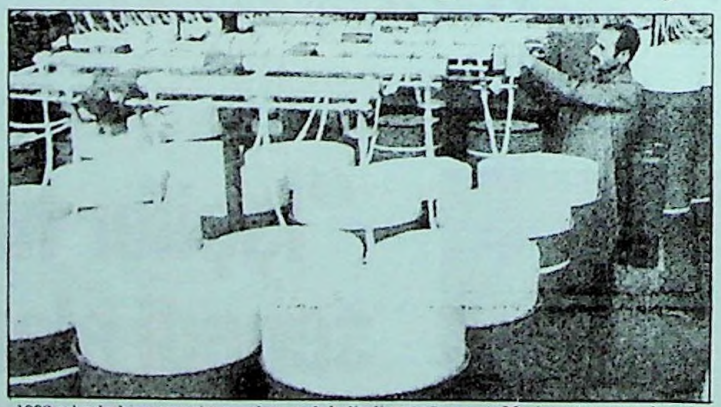

1938 yılında hizmete giren, adını, çok kaliteli yapağı veren Merinos koyunundan alan fabrikanın işçileri özelleştirmeye karşı çıktılar.

İşçilerin yüzde 10'u ise "özel sektör işçisine daha iyi bakar" düşüncesini taşıyor.

Ankete göre işçiler özelleştirmeyi "patronun değişmesi, örneğin bir holding olması, yeni patronun da zenginlere hisse senedi satması" şeklinde kavrıyor.

Ankette yeralan "Hisse senetlerinin satışında size öncelik tanınacakmış. Bu satın almanızı kolaylaştırır mı?" şeklindeki soruya da işçiler, "Bunu bizimle dalga geçmek için mi soruyorsunuz?", "80 bin lira aylık alıyoruz. 50 bin lirası kira. Senedi bağışlamayı mı düşünüyorlar?"

"Loto'dan milyarı vurursam mutlaka senet alırım", "Özal ne kadar senet alacak?", "Açız kardeş, ne senedi?", "Borç girtlakta, senet düşünecek hal mi var?" gibi cevaplar verdiler.

1 *Bursa Uludağ, 15.11.1987*
2 *Güneş 16.11.1987*

Ücret ve maaşlardan yüzde 10 "tasarruf teşvik hesabı" kesintisi yapılacak

Hükümetin eli çalışanların cebinde

Önce vergi dilimleri, sonra süper prim kesintileri ve şimdi de zorunlu tasarruf önlemleri ile çalışan kesimin ücretleri tırpanlanıyor. Hükümet, vergi, zam ve fonlar yoluyla toplayamadığı kaynağı işçinin cebinden almaya çalışıyor.

Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul, "İşçiler bugün tasarruf peşinde olmaktan ziyade, nasıl geçinebileceğinin hesabında. Bu gelişmelere ağır tepkiler doğabilir" dedi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Hükümetin eli, çalışan kesimin cebinden çıkmıyor. Yükselen vergi dilimleri ve süper primlerin ardından ücret ve maaşlardan **"tasarruf teşvik hesabı"** adı altında yeni bir kesintiye gidecek. Türk-İş Genel Sekreteri **Emin Kul, "Geçim derdindeki işçi bugün nasıl tasarruf edeceğini değil de, nasıl geçineceğini düşünüyor"** dedi.

Hükümetin ekonomi kurmayları, geçen yıl yüzde 8'e ulaşan ve bu yıl da hedefin üstüne çıkan kalkınma hızının yaratacağı **"talep patlamasından"** endişe ediyorlar. Söz konusu talep patlamasının önüne geçebilmek için planlanan yollardan biri de çalışan kesimin **"zorunlu tasarrufa yönlendirilmesi"** olarak belirlendi. Önümüzdeki aylarda TBMM'ye sevki beklenen **"tasarruf teşvik yasası"** ile işçi ve memur maaşlarından yüzde 10'a varan oranda kesintiye gidilmesi öngörülüyor.

Sistem nasıl çalışacak?

Yeni zorunlu tasarruf sisteminde ücret ve maaşlardan yapılacak kesintilerle, devletin aynı orandaki katkısından doğacak kaynakların bir kamu bankasında açılacak ortak hesaba yatırılması planlanıyor.

Memur ve işçi maaşlarından örneğin yüzde 5 oranında yapılacak kesinti toplamı kadar bir para bütçeden banka hesabına kaydırılacak. Toplanan kaynaklar devlet tarafından sermaye piyasasında değerlendirilecek ve getiri sağlanacak. Tasarruf planına göre, çalışanlar yaratılan kaynaklardan ya belirli bir süremin (örneğin birkaç yıl) sonunda yararlanmaya başlayacaklar veya emekli olduklarında birikmiş paralar faiz gelirleriyle birlikte kendilerine ödenecek.

Milli gelirden yaklaşık yüzde 10 dolayında pay aldığı hesaplanan çalışan kesime yönelik bu yeni ücret tırpanının bir diğer boyutu da toplanan kaynakların değerlendirilmesi ile ortaya çıkıyor. Hükümet yetkilileri, milyarlara varacak bu kaynakların sermaye piyasasında değerlendirileceğini belirtiliyor. Hisse senedi alımıyla yürütülecek bu operasyon, bazı çevrelere göre, **"batık şirketlerin halkın cebinden çıkan paralarla kurtarılması"** anlamına gelebilecek.

Türk-İş: Ağır tepki doğabilir

Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul, işçinin şu anda geçim derdinde olduğunu belirterek, çalışanların tasarruftan çok, nasıl geçineceklerini düşündüklerini kaydetti. Süper Emeklilik Yasası ile yeni prim kesintisi yükünün çeşitli ücret kademelerine göre 7 bin liradan 45 bin liraya kadar değişkenlik gösterdiğini bildiren Kul, hükümetin üzerinde çalıştığı "tasarruf teşvik yasası" konusundaki görüşlerini şöyle açıkladı:

"Enflasyonun artışına rağmen, gelir vergisi dilimlerinde bir değişiklik olmadı. İşçi şu anda hem en yüksek vergi öderken hem de kendi emekliliğini ve sağlık hizmetlerini temin etmek için kendi cebinden Batıda en yüksek primi veren kişi. 'Bu işçilere daha fazla ben tasarruf yaptıracağım, aldığım paraları alıp kullanacağım' diyerek, kesinti yapmak, ne derece akılcı ve faydacı bir tedbir? Ben bunun faydasına inanmıyorum. Geçmişte bu konuda deneyimler var. Örneğin bir tasarruf bonosu, örneğin bir MEYAK. Kaldı ki, işçi bugün tasarruf peşinde olmaktan ziyade, nasıl geçinebileceğinin hesabında. Yani, 'mevcut gelirime nereden başka bir şeyler ekleyip ayakta kalabilirim'in hesabında."

Süper emeklilik primi ve hükümetin yeni tasarruf çalışmalarından işçi hareketinden fevkalade rahatsız olduğunu da ifade eden Emin Kul, **"Bu gelişmelere onumuzdeki günlerde ağır tepkiler doğabilir. Çok hassas bir konu. Bu tepkilerin ne olduğu zamanı gelince belli olur"** biçiminde konuştu.

1

"Ödül vaadiyle ücretlere yeni tırpan

"Zoraki tasarruf"

İşçi ve memurlar için **"ödüllü tasarruf"** uygulaması çalışmaları hızla devam ediyor. Uygulama 1988'de başlayacak. Konu ile ilgili görüşlerini açıklayan bir hükümet yetkilisi, ödüllü tasarrufun alt gelir grubuna yeni bir yük getirmeyeceğini ileri sürerek **"Devlet, bir babalık yapıyor. Vatandaş kesinlikle bunun kadar kârlı bir yatırım bulamayacaktır"** dedi.

1988'de uygulanmaya başlanacak "ödüllü tasarruf"un vatandaşa bir yük getirmeyeceğini söyleyen yetkililer, "kesilen paraları devlet, bankalardan daha kârlı değerlendirecek" derken, vatandaşlar, "Bu maaşlara bir tırpan daha demek. Ödülü ise süs" şeklinde yorumlar

2

Türk-İş: İşçilerin artık kemerleri değil, boğazları sıkılıyor

Zorunlu tasarrufa tepki

Açıklamada, işçilerin yeni türde bir vergi ödemeye mahkûm edilecekleri ve eriyen ücretlerin yüzde 2'sini daha kaybedecekleri belirtildi. İşverenler ve sendikacılar işyerlerinde altı fona yapılan ödemelerin işsizliği körüklediğini bildirdiler.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş'ten, TBMM komisyonunda görüşülmekte olan **"zorunlu tasarruf yasa tasarısına"** tepki geldi. Türk-İş'ten dün yapılan açıklamada, **"kamu yoluyla zor alıma yönelinmesi, geleceğe doğru işçi ücretlerine giderek el konulabileceği endişesini de beraberinde getirmektedir"** denildi.

Zorunlu tasarruf yasa tasarısının gerçekleşmesi halinde, gelişen enflasyonun ağır baskısı altında ezilen işçilerin, "tasarruf" adı altında yeni türde bir vergiye mahkûm edilecekleri belirtilen Türk-İş açıklamasında, çalışanlara ödenen brüt ücretin yüzde 40'ını daha kaynakta kesilerek ellerinden alındığı kaydedildi. Türk-İş açıklamasında, iç ve dış sermaye çevrelerinin her türlü vergi yükümlülükleri azaltılırken, **"Ekonomide yeni dönem ve kayışak seferberliği"** adı altında işçilerin artık kemerlerinin değil, boğazlarının sıkıldığı bir aşamaya gelindiği vurgulandı. Açıklamada, özetle şu görüşlere yer verildi:

"Siyasal iktidarın çoğunluk anlayışına dayalı kanun zoruyla çalışanların elinden ücretlerinin bir kısmı 'tasarruf' adı altında almaya yönelmesini 'liberal' ekonomi anlayışıyla da bağdaştırmak mümkün değildir.

Siyasal iktidar, ekonomide liberaliği fiyatların, zamların serbest fakat ücretlerin, gelirlerin tutuklu olduğu, demokrasiyi ise işçi hak ve özgürlükleri ile temel insan hak ve özgürlüklerinin dilediğince kısıtlı tutulması buyurganlığına dayandırmaktadır.

Bugün siyasi iktidarın bu kanun tasarısıyla yüzde 2'lik oranda borçlanma görünümü altında adeta bir 'zor alıma' yönelmesi, bu anlayışla geleceğe doğru işçi ücretlerine giderek el konulabileceği endişesini yaratmaktadır.

Esasen ekonomik ve sosyal durumlarını asgari bir toplumsöleyme düzeni yoluyla düzeltmek imkânlarından geniş ölçüde yoksun bırakılan çalışanlar, bu kanun tasarısıyla ezgerili ve kinlik bulunan bir toplumsöleyme hakkında doğrudan bir müdahale ile de karşı karşıyadır.

ANKA'nın haberine göre işverenlerin ödedikleri 'Gelir' ve 'Kurumlar' vergileri ile çalıştırdıkları işçi sayısına bağlı olarak değişen fon ödemeleri, hem işveren hem de işçi kesiminde yoğun eleştirilere yol açıyor. İşverenler, altı fona toplam olarak çıplak işçi ücretinin yüzde 20'sine yaklaşan oranda ödeme yapmak zorunda bırakıldıklarını bildirerek, bunun istihdamı yaratan işverenlerin cezalandırılması sonucunu doğurduğunu ifade ediyorlar. İşverenler, bu fonların istihdamı yaratmanın maliyetini arttırarak işsizliği körüklediği görüşünü de dile getiriyorlar. İşçi kesiminin görüşlerini dile getiren sendikacılar ise, fon uygulamasının işsizliği körüklediğini kabul etmekle birlikte, fonların işverenlere getirdiği maliyet artışının sonunda işçilere ve halka fatura edildiğini savunuyorlar. Sendikacılar, "İşverenler maliyeti artınca hiç düşünmeden ürettikleri ürünlere zam yapıyorlar. Böylece fonlarla gelen maliyet artışını işçiler ve diğer tüketici halk kesimleri ödüyor" görüşünü ifade ediyorlar.

Hangi fona ne kadar

Savunma Sanayi Geliştirme Fonu: Tahakkuk eden Kurumlar Vergisi'nin yüzde 4'ü.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu (Fak-Fak-Fon): Tahakkuk eden Kurumlar Vergisi'nin yüzde 1'i.

Çıraklık ve Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu: Tahakkuk eden Kurumlar Vergisi'nin yüzde biri.

Konut Edindirme Fonu: Her altı ayda bir değişiyor. Halen işçi başına 15 bin lira.

Türk Sporunu Teşvik Fonu: 500'den fazla işçi çalıştıran işverenlere spor tesisleri yapma veya bunun yerine fona değişen miktarlarda ödeme bulunma yükümlülüğü getiriyor.

Çevre Kirliliğini Önleme Fonu: Gelir Vergisi'nin beşde biri...

3

lişme aşamasında olduğu bir ülkede özel sektöre bırakma kolaycılığının temel görüş olarak benimsenmesinin çıkar yol olmadığı yakın geçmişimizin görünür bir sonucudur. Böyle bir tercihi gerek ülke ve gerekse çalışanlar açısından katlanılamıyacak sonuçlara yol açması kaçınılmazdır. KİT'lerin özelleştirilmesi ya da blok olarak yabancılara satışı, top-

1 *Cumhuriyet*, 5.9.1987
2 *Bulvar*, 23.7.1987
3 *Cumhuriyet*, 19.2.1988

lum için gelir demek olan kârların, belirli kesimlerin ve uluslararası sermayenin elinde toplanması ve Türkiye'yi yabancı ülkeler karşısında tam olarak fakirleştirecek bir sermaye transferi sonucunu vermektedir. Bu durum ulusal bağımsızlığımızı zedeleyecek bir tasarruftur. Böylesi bir durum yabancı sermayenin ülke ekonomisi üzerinde söz hakkını arttıracaktır.

Zorunlu tasarruf da gözünü işçiye dikti

Zorunlu tasarruf, işverenlerce "işçilik maliyetinden" sayıldığı takdirde işçi ve işverenden kesilmesi gereken toplam yüzde 5'lik payın tümünün işçiye yüklenmesi gündeme gelebilecek.

IŞIK KANSU

ANKARA — Hükümetin hazırladığı **"zorunlu tasarruf tasarısı"** yasalaştığı takdirde, brüt ücreti 100 bin lira olan bir işçi, bir ayda, yarım kilo et, 250 gram beyaz peynir ya da 9 yumurta, 1 ekmek, 250 gram peynir, 250 gram siyah zeytin, 1 paket makarnadan oluşan besin kalemlerinden vazgeçecek. Zorunlu tasarruf, işverenlerce **"işçilik maliyetinden"** sayıldığı takdirde, işçi ve işverenden kesilmesi gereken toplam yüzde 5'lik payın tümünün işçiye yüklenmesi gündeme gelebilecek.

Hükümetçe TBMM'ye sunulan zorunlu tasarruf yasa tasarısının geçici maddesi, 10'dan fazla işçi çalıştırılan işyerlerinde çalışan işçilerin, tasarruf kesintisine tabi tutulması gereken ücretlerinin, yeni bir toplu iş sözleşmesi yapılıncaya kadar yüzde 2 oranında arttırılmasını öngörüyor. Toplu iş sözleşmesi olmayan işyerlerinde de işçilerin cari hizmet akdi ile belirlenen ücretlerine yine yüzde 2 oranında zam yapılması hükme bağlanıyor.

Başta TİSK olmak üzere işveren kesimi bu geçici maddeye, **"İşverenlere ek bir yük getiriyor"** gerekçesiyle karşı çıkıyorlar. Ancak, yasa tasarısında işçiler için en az yüzde 2 tasarruf öngörüldüğünden, işçilerin yeni ücretleri belirlendiğinde, işverenlerin geçici madde uyarınca yaptıkları yüzde 2'lik artışı yeni ücret zammından düşecekleri kesinlik kazanıyor. Bu durumda, toplusözleşme öncesinde yapılan yüzde 2'lik zam, toplusözleşme sonrası işçinin **"gider"** hanesine yazılacak.

Sendikal çevreler, zorunlu tasarruf gereği işçi ve işverenden kesilen en az toplam yüzde 5'lik keseneğin, işverenler tarafından **"işçilik maliyeti"**nde bir unsur olarak kabul edileceğini ve dolayısıyla yeni ücret zamları belirlenirken, tüm zorunlu tasarruf kesintilerinin işçinin ücretine yansıtılabileceği olasılığına dikkat çekiyorlar.

İşçi neden vazgeçecek?

Zorunlu tasarrufun, hiçbir vergi ve kesintiye uğramayacağı göz önüne alındığında, brüt 100 bin lira ücreti olan bir işçi ayda 2 bin lira zorunlu tasarruf kesintisi ödeyecek. Bu durumda, 100 bin lira alan işçi, bir ayda şu besin kalemlerinden vazgeçecek:

"— Yarım kilo et, 250 gram beyaz peynir ya da

— 1 kilo beyaz peynir, 1 tane ekmek, 1 tane yumurta ya da

— 9 yumurta, 1 ekmek, 250 gram peynir, 250 gram siyah zeytin, 1 paket makarna veya

— Yarım kilo beyaz peynir, yarım kilo siyah zeytin, 1 ekmek, 1 yumurta "

1 *Cumhuriyet, 9 2 1988*

1

Mustafa Başoğlu: "Verdikleri sözleri tutmazlarsa, boyun bükmeyiz"

Türk-İş, ek zamda ısrarlı

Mustafa Başoğlu, ek zammın bu hafta sonuca bağlanması için ısrarlı olduklarını belirtti

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, hükümetin ek zamla ilgili tutumuna göre tavır belirleyeceklerini belirtip, "Türk-İş'in yalnızca 1989 sözleşmeleri için eylem yapmadığını" söyledi.

Mustafa Başoğlu, 300 bin işçiyi kapsayan kamu sözleşmelerinin tahminlerin üzerinde gerçekleşen enflasyon sebebiyle etkisiz kaldığını ifade etti.

ANKARA — Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, 300 bin aşkın işçiyi ilgilendiren ek zam konusunun bu hafta kesin bir sonuca bağlanması için ısrarlı olduklarını belirtti. Mustafa Başoğlu Başbakan Turgut Özal ve Devlet Bakanı Cemil Çiçek'in ek zam konusunda umut verici açıklamalarına rağmen hiçbir tatminkâr bulunmadıklarını belirterek, "Ek zam konusunda verdikleri sözleri tutmazlarsa boyun bükmeyiz" dedi.

Mustafa Başoğlu, Türk-İş üyesi 15 sendikanın geçen yıl imzaladığı ve 300 bin aşkın işçiyi kapsayan kamu sözleşmelerinin tahminlerin üzerinde gerçekleşen enflasyon sebebiyle etkisiz kaldığını belirtti. Başoğlu TRT'ye yaptığı açıklamada "Başbakan konudaki kesin tavrını açıklamak zorunda," dedi. 1989 yılı içinde imzalanan sözleşmeler kapsamındaki işçilerin aylık gelirlerinde herhangi bir artışa gidilmesi durumunda kalıklarının kaybedeceğini Başoğlu, şunları söyledi:

"YENİ EYLEMLER YAPARIZ"

"Hükümet ya ücretin hakkını kabul eder ve ek zam verir, ya da iyileştirmeye yönelik sözleşme imzalanacağı zaman yapılacağını açıklar. Türk-İş olarak bu hafta konuya netlik kazandırmakta kararlıyız. Ek zam konusunda verdikleri sözleri tutmazlarsa boyun bükmeyiz. Bu eylemleri sadece 1989 yılı

1

Türk-İş Başkanlar Kurulu bugün toplanıyor

Türk-İş'ten ek zam stratejisi

Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul, önce 1988 toplu sözleşmelerinden doğan kayıpların hesaplanması gerektiğini, daha sonra hükümetle görüşmeler ve ardından da arzulanan şartlar gerçekleşmezse eylem safhasına gelinebileceğini söyledi.

ANKARA — Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul, 300 bin dolayında kamu işçisine ek zam alma çabalarında önce 1988 toplu sözleşmelerinden doğan kayıpların hesaplanması gerektiğini söyledi. Emin Kul, daha sonra hükümetle görüşmelerin yapılması gerektiğini, ardından da arzulananşartlar gerçekleşmesse eylem safhasına gelinebileceğini belirtti. Emin Kul, Başkanlar Kurulu toplantısında bu konunun görüşüleceğini söyledi.

Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun bugünkü toplantısında, 1988 yılında imzalanmış belirtti. Bu çalışmanın Başkanlar Kurulu toplantısına yetiştirileceğini söyleyen Kul, "İlla eylemle alınır diye birşey yok. Toplu sözleşme düzeninde sürekli eylem diye birşey yoktur. Şartların gerektirdiği haklı taleplerin kamu vicdanı önünde karşılanması ve nesnel şartların gerçekleşmesi sonucu eylem

Türk-İş'in ek zam konusunda takip edeceği stratejiyi açıklayan Emin Kul, önce 'hesabın kitabın' yapılması, ücretlerin artan enflasyon karşısında ne kadar eridiğinin hesaplanması gerektiğine işaret etti.

2

Türk-İş bastırıyor

Seyyanen ek zam

Türk-İş Ek Zam Komisyonu hükümete götüreceği önerileri belirlemek üzere bugün toplanıyor. Türk-İş, sosyal yardım kalemlerinin eşit düzeye çıkarılmasını, ücrete de oransal değil seyyanen ek zam yapılmasını savunuyor.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş Komisyonu, ek zam konusunda hükümete götüreceği önerileri tartışmak üzere bugün bir araya geliyor. Türk-İş'in ek zam önerisinin, sosyal yardım kalemlerinin eşit düzeye çıkarılması, ücrete de parasal seyyanen zam yapılması yönünde olacağı bildiriliyor.

Türk-İş, 1988'de imzalanan toplusözleşmeleri kapsayan işçilere yapılacak ek zammın yöntemi konusunda zorlanıyor. 1987'nin son aylarından başlayarak 1988 yılının son aylarında imzalanan sözleşmelere değin uzanan yelpaze içinde, birbirinden çok farklı ücret zamları ve sosyal yardımlar alınmış olması, Türk-iş yöneticilerinin enflasyon karşısında sabit iyitik rakamı üzerinde birleşmelerini önlüyor. Bu sözleşmeler kapsamındaki işçilere uygulanacak oransal bir ek za nın, düşük ücret zammı almış olanlarla, yüksek ücret zammı almış olanlar arasında adaletsizliğe yol açacağını hesaplayan Türk-İş yönetimi, hükme'e büyük bir olasılıkla şu ek zam formulünu ötecek:

"Bu yıl hükümetle Türk-İş arasında 600 bin kamu işçisi için varılan anlaşmayla sosyal yardım kalemleri birleştirilmiş ve her sözleşme için bu sosyal yardımlar eşitlenmiştir. Yakacak yardımı, bayram ve izin paraları 80 bin lira, aile, çocuk ve eğitim yardımı da 14 bin lira olarak belirlenmiştir. Ek zam verilecek olan toplusözleşmelerin çoğunluğunda, yakacak yardımı, bayram ve izin paraları ile aile, çocuk ve eğitim yardımları vardır. Sözleşmelerde değişik düzeylerde olan bu sosyal yardımlar, ek zam formulu sırasında birleştirilerek 600 bin kamu işçisine verilen toplam 94 bin liralık düzeye çıkartılabilir. Bu eşitleme, düşük sosyal yardım alan işçilerde daha yüksek, yüksek sosyal yardım alan işçilerde daha düşük zamma yol açacaktır. Bu durumda adaleti sağlamak üzere sosyal yardım zamları 94 bin lirada eşitlendikten sonra, sabit parasal seyyanen bir zam da doğrudan ücretlere yansıtılabilir. Böylece, ücretleri yüksek olan işçilere daha düşük, ücretleri düşük olanlara da daha yüksek bir zam yapılmış olacak ve sosyal yardımların eşitlenmesinde adaletsizlik gibi görünen sıkıntı kalkacaktır."

Türk-İş yönetimi, ek zam yapılırken, ek zam alacak olan işçilerin ücretlerinin, bu yıl bağıtlanan 600 bin kamu işçisinin sözleşmeleriyle kazanılan hakların üstüne çıkmamasına da özen gösteriyor.

Türk-İş'in üzerinde durduğu sosyal yardımların eşitlenmesi formülü, hükümet ve işveren kuruluşlarının yıllardan beri savundukları bir önerinin yaşama geçmesini büyük ölçüde sağlayacak. Hükümet ve işveren kuruluşları, çok sayıda sosyal yardım kaleminin sözleşmelerde yer almasından öteden beri yakınıyor ve çıplak ücretle giyinik ücretin birleştirilmesini öneriyordu.

Türk-İş ek zam izleme komisyonu, bugün bir araya gelerek son gelişmeleri gözden geçirecek. Ek zam kapsamına giren sendikalar, kendi işkollarındaki ücret aşınmaları ile ilgili komisyona bilgi verecekler ve ek zam konusunda "nasıl bir yöntemin izlenmesi gerektiğini açıklayacaklar.

3

Siyasal iktidarın, sorunlara kısa vadeli yaklaşımlarla çözüm getirmesinin uzun vadede yaratacağı ekonomik, sosyal ve hatta siyasal bedel çok büyüktür. Geleceğimize ipotek koyabilecek bu girişime, ülke ve toplum yararı açısından işçiler karşıdır. Sorumlu olan her kesimin de, çok yönlü tehlike ve çöküntü yaratabilecek bu girişime ortak tavır alması ve tepki göster-

1 *Türkiye*, 4.7.1989
2 *Türkiye*, 20.7.1989
3 *Cumhuriyet*, 25.7.1989

mesi kaçınılmaz bir sorumluluktur.

Dışa açılmacı büyüme politikasının en önemli ve en belirgin sonuçlarından birisi de dış borçlanmayı arttırmasıdır. Türkiye'nin son yıllarda bir borç krizine çok yaklaştığı açıktır. Borçlanmanın, uygulanan ekonomik politikanın işlevi içerisinde vazgeçilmez unsur olması, sorunun boyutunu arttırmaktadır.

Türk-İş Başkanlar Kurulu ısrarlı:

Ek zam zorunlu

***Şevket Yılmaz** Sözleşmesi 1988 yılında imzalananlar enflasyonun baskısı altında. Bu gibi işçilerin çıkmazının süratle aşılacağı yolunda verilen sözler henüz yerine getirilmemiştir. Hükümeti, bu konuda verdiği ve kamuoyuna mal olmuş taahhütlerini yerine getirmeye çağırıyoruz.*

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş Başkanlar Kurulu, ek zam ve işten çıkarmalar konusunu görüşmek üzere dün toplandı. Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, ek zam konusunda hükümetin verdiği sözleri derhal yerine çıkarmalar ve emekli sendikacıların durumu gözden geçirildi. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, toplantıyı açış konuşmasında, Türkiye'de çalışan kesimlerin, giderek her türlü dengeyi yitirmekte olduğu görülen ekonomik

1

224 bin işçi sevinemedi... Türk-İş ek zammı az buldu...

Minik ek zam

Emin Kul: "Yapılan zam çok azdır..."

'Bu zamma teşekkür edilmez'

● Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul "Hem seviye, hem verilen zammın ücretlere yansıtılması talebimiz dikkate alınmamıştır. Yapılan zam yetersizdir. Ayrıca hükümetin yapılan iyileştirmeyi kendi iyiniyeti olarak yansıtması iyi değildir" diye konuştu. •Yazısı 5'inci sayfada•

● Günlerdir kamuoyunu meşgul eden ek zammın brüt 50 bin lira, sosyal yardımın ise 60 bin lirası brüt, 14 bin lirası da net olmak üzere 94 bin lira olarak açıklanması hayal kırıklığı yarattı.

● Devlet Bakanı Cemil Çiçek, ek zammın 1 Ağustos'tan geçerli olacağını ve yeni toplu iş sözleşmeleri imza edilene kadar ücretlerde değişiklik olmayacağını belirterek, işçilere "Ek ödemeleri kazanılmış bir hak olarak görmeyin. Hükümetimizin iyi niyeti çerçevesinde algılayın" dedi. • 5'de•

2

1 *Cumhuriyet*, 21.7.1989
2 *Günaydın*, 7.1989

Kamu işçilerine ek zam açıklandı: 50 bin lira brüt

Ek zam yetersiz

50 bin lira *Devlet Bakanı Cemil Çiçek, günlerdir beklenen ek zammı dün tek taraflı olarak açıkladı. Çiçek'in açıklamasına göre kamu kesiminde çalışan ve sözleşmesi 1988'de imzalanmış işçilerin sosyal yardım zammı 94 bin liraya çıkarıldı, ayrıca bu işçilere 50 bin lira brüt ödeme yapılacak. Ödeme 1 ağustosta.*

İlk tepkiler *Türk-İş Genel Sekreteri basın toplantısı düzenleyerek, ek zammı "yetersiz bulduklarını" bildirdi. SHP Genel Başkanı İnönü de "Ek zam yetersizdir" dedi.*

Ekonomik alanda meydana gelen bu olumsuz gelişmeler sosyal hayatta da yansımasını bulmuştur. Çalışanların yaşama ve çalışma koşullarını belirleyen bir çok alanda, siyasal iktidarın "sosyal devlet" anlayışını ortadan kaldıran uygulamaları etken olmuş ve yapılan düzenlemelerle toplumsal gelişme atılımları kesintiye uğratılmıştır. Geçmiş dönem birikimlerinin ya-

1 *Cumhuriyet, 28.7.1989*

nısıra büyüyen ve çeşitlenen sorunlar; sosyal güvenlikten işçi sağlığı ve iş güvenliğine, çalışma hayatından grevlere, kooperatifçilik örgütlenmesinden tüketicinin korunmasına, çevre sağlığına kadar temel niteliklerini koruyarak büyük boyutlara ulaşmıştır.

Çalışanların sağlık ve sosyal güvenlik sorunu kapsamında değerlendirilebilecek işçi sağlığı ve iş güvenliği alanındaki sıkıntılar da sürmektedir. Ülkemizde meydana gelen işkazaları geçmiş dönemde artış göstermiş, binlerce işçi sakat kalmış veya yaşamını yitirmiştir.

Türkiye gelir bölüşümünün bozukluğu yanısıra, meydana gelen işkazalarıyla da dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almaktadır.

İşverenin ödediği vergideki artış % 56.1
bordroluların vergi artışı % 64.8

Gelir Vergisi'nde ücretli patronu geçti

Tahakkuk eden verginin ne kadarı toplandı?

Yılın ilk dört aylık döneminde toplam 5 trilyon 937.3 milyar liralık vergi tahakkuk etti, bunun 3 trilyon 666.5 milyarı tahsil edilebildi. Tahakkukun tahsilâta oranı yüzde 61.7 olarak gerçekleşti

ANKARA— İşverenlerin ödediği Gelir Vergisi, yılın ilk dört ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 56.1 seviyesinde aftarken, ücretlilerin ödediği vergi, yüzde 64.8 oranında artış kaydetti. Bu arada işveulaştı. Dış ticaretten alınan vergiler 722.4 milyar lira oldu. Mal ve hizmetlerden alınan vergiler ise 738.3 milyar lirası KDV olmak üzere toplam 1.2 trilyon lirayı aştı. Ücretlilerden alınan verşük bir seviyede kaldı ve tahakkukun tahsilata oranı yüzde 24.6 olarak belirlendi. Kurumlar Vergisi tahsilatında geçen yılın 4 ayına göre artış ise yüzde 17.2 oldu. Vergi dışı gelirlerde de 533.9

1

Türk-İş'ten demiryolu işçilerine destek

Şevket Yılmaz: "Bu grev Türk-İş'deki iç çekişmelerden kaynaklanmaktadır, tarzında yanlış demeçler veren Veysel Atasoy'un üç ayı aşkın süren grevin akibeti hakkında bir gün bile bilgi aldığını sanmıyorum"

Necdet Balcı

ANKARA, (Zaman)— Türk-İş, yayımladığı bir bildiriyle, Demiryolu işçilerinin haklı davalarını desteklediğini açıkladı.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy'un "Bu grev Türk-İş iç çeleriyle birlikte 40 bin demiryolu işçimizin haklı mücadelesinden kaynaklanmaktadır" dedi.

"Ulaştırma Bakanı olarak hiç bir gün Demiryol-İş anlaşmazlığı ile ilgilenmek lütfunda bulunmadınız", diyen Şevket Yılmaz, Atasoy'un lokomotiflere kum konulduğu yolundaki iddiasının yanlış ve

2

1 *Tercüman 0 6 1988*
2 *Zaman. 12 7 1987*

GREVCİLERLE DAYANIŞMAYA DEVAM — Grevin 21 gündür, lokavtın da 15 gündür sürdürüldüğü Kazlıçeşme'deki 117 işyerinde çalışan 3 bin 500 deri işçisi dün dayanışmanın yeni örnekleri ile moral tazelediler. Grevcilerin pazar filelerini dün Belediye-İş Sendikası üyeleri doldurdu. (Fotoğraflar: YAVUZ ŞİMŞEK)

Kazlıçeşme deri işçilerine sendika ve işçilerden yardım yağıyor

Grevcilere destek yarışı

İş-Sendika Servisi — İşçiler ve sendikalar, grevci deri işçilerine destek için sıraya girdi. Yol-İş, Kristal-İş ve Tek Gıda-İş'in önceki günkü yiyecek yardımlarını, **larca da sürse vız gelir"** dediler. Deri-İş Kazlıçeşme Şube Başkanı **Hüseyin Ateş** de grevci üyelerine gösterilen ilgiden hoşnut kaldıklarını belirtirken, **"12 Ey-**

1

Ekonomik, sosyal ve siyasal faktörlerde son on yılda meydana gelen değişim endüstriyel ilişkilerde de olumsuz etki yapmıştır. Siyasal iktidar tarafından yürütülen sözde "istikrar" politikasına rağmen enflasyonun artarak sürmesi, çalışanların gelir ve refah düzeylerinde meydana gelen aşınma nedeniyle toplu pazarlık taleplerinin içeriği özellikle ücret ve parasal konularda yoğunlaşmış ve uyuşmazlık konusunu oluşturmuştur. Suyasal iktidar, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi ilkeleriyle çelişen, hür sendikacılık hareketini doğrudan idarenin kontrolu altına almayı amaçlayan serbest toplu pazarlık düzeninin mevcut aksaklıklarını daha ileri boyutlarda arttıran yaklaşımıyla hukuksal sınırlamaları devam ettirmek istemektedir. Uluslararası Çalış-

1 *Cumuhuriyet, 15.7.1987*

ma Örgütü (ILO)'nun bu alandaki açık tavrı ve bu alanda yürütülen mücadeleye rağmen sürdürülmek istenen tutum, siyasal iktidarın çalışanlara yaklaşımını sergilemesi açısından belirgin bir örnek olmaktadır.

Konfederasyonumuzun 15. çalışma dönemini etkileyen ekonomik ve sosyal gelişmeleri anahatlarıyla özetleyecek olursak:

☐ Sosyal devlet ve sosyal adalete dayalı ekonomik ve sosyal politikalar siyasal iktidar tarafından gözardı edilmektedir.

☐ İşçilerin ve genel olarak tüm çalışanların yaşama koşullarındaki olumsuzluk, sürdürülmek istenmektedir.

Tophane'deki Şeker Sigorta grevini ziyaret eden Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul, "Siyasi iktidarın işçiye bakış ve tavrı değişmedikçe, grevler artacaktır" dedi

Şeker Sigorta grevine destek

NURAN PEKİNER

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **Emin Kul**, Şeker Sigorta grevini ziyaret etti. Türkiye'de sigorta iş kolunda ilk kez yapılan ve Çarşamba günü başlayan greve katılan işçilere moral veren **Emin Kul, "Başarı bizim için kaçınılmazdır. İstediklerimizi almak zorundayız"** dedi.

Bu arada, SHP Genel Başkanı **Erdal İnönü**'nün, grev önlüğü giydiği için TİSK Genel Başkanı **Halit Narin** tarafından eleştirilmesine de değinen **Emin Kul, "Emekten yana politika üretmeye çalışan bir partinin genel başkanının, grev gömleği giymesi kadar doğal bir şey olamaz. Başkan, elbette grev gömleği giyecek. Halit Narin'in bunu suç olarak nitelemesi akıl almaz"** dedi.

Türk-İş Genel Sekreteri **Emin Kul**, daha sonra grev gözcülüğü yapan **Tülay Ertuğ, Hicavi Saraç** ve diğer işçilere baklava ikram etti.

Şevket Yılmaz, hükümetin tavrını değerlendirdi

Grevleri, lokavta çevirmek istiyorlar

Grevler: *Hükümetin tavrı, grevleri lokavta çevirmektir.*

Çözüm: *Halk bu iktidara, bu zihniyete dur demelidir.*

Referandum: *Evet demokrasiyi tartışılmaktan kurtarır.*

IŞIK KANSU

ANKARA — Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, çalışma yaşamına ilişkin Özal hükümetinin son günlerindeki tutumunu değerlendirirken, "**Hükümetin tavrı, grevleri lokavta çevirmektir**" dedi. İşçinin, emeklinin, dar ve sabit gelirlinin şu anda geçim sıkıntısının çok ilerlediği bir dönem yaşadığını ifade eden Şevket Yılmaz, "**Bence çözüm, bu sıkıntıları yüklenen**

(Arkası Sa. 13, Sü. 1'de)

Grevleri lokavta çevirmek istiyorlar

(Baştarafı 1. Sayfada)

halkın, bu iktidara, bu zihniyete dur demesi ile mümkündür" biçiminde konuştu.

Yılmaz, Türk-İş'in 6 eylüldeki referandumda "evet" oyu kampanyasının, "**Türkiye'de demokrasinin tartışılır olmaktan kurtarılması, Türk halkının kendi anayasasını değiştirmeye muktedir olduğunu göstermesi amacı taşıdığını**" bildirdi.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, ANAP iktidarının, alınan grev kararlarına şimdiye değin alışılmamış bir biçimde yaklaştığına ilişkin Cumhuriyet'in sorusunu yanıtlarken, şu andaki hükümete çalışma yaşamına ilişkin yasa değişiklikleri konusunda isteklerini üç kez ilettiklerini anımsattı. Türk-İş olarak Kamu İşveren Sendikaları'na karşı çıktıklarını da bildiren Yılmaz, şunları söyledi:

"**Çarşambanın gelişi salı gününden belli olur. Fabrikaları tanımayan, verimini, kalitesini bilmeyen kişilerin Kamu İşveren Sendikaları'nın başına getirilmeleri halinde, sözleşmelerin yapılışında sıkıntılar çekeceğimizi dile getirmiştik. İşçi sendikası yöneticileri olarak bunu söylediğimiz için dikkate alınmadık. 1987 başından beri bağıtlanan sözleşmelerin üç kamu kesimi işveren sendikası tarafından yürütülmesinde sıkıntılar çekildi. Dediğimiz tahakkuk ettiği için sevinçli değiliz. Buna bir çare bulunmadı ve 'Dediğim dedik olsun' denildi. Elbette işveren-işçi ilişkilerinden memur birinci derecede hükümettir. Hükümetin tavrı grevleri lokavta çevirmek yönünde. 'Grev yaparlarsa yapsınlar, ithal ederim o üretilen maddeyi' deyince, pek tabii şu anda İstanbul'da deri işkolundaki lokavt ile karşı karşıya kalındı.**"

Demokrasi ile idare edilen ülkelerde devletin zayıfın yanında olduğunu belirten Şevket Yılmaz, siyasal iktidarın, özel sektöre de "**Siz de sözleşmelerde fazla açılmayın, ücret vermeyin, direnen işçi sendikası olursa, işyerini kapatırım deyin**" gibi bir sinyal verdiğini kaydetti. Yılmaz, şöyle devam etti:

"**Mesela, Deri-İş'in greve gittiği işyerleri özel sektördür. Ama bu özel sektör işverenlerinin de gerek bankalar, gerek teşvik belgesi bakımından hükümetle de bağlantıları vardır. Özel sektör işverenleri o bağlantılarını kendi lehlerine ya da çabuklukla tahakkuk ettirmek için, hükümetin takip ettiği politikaya uyarak, işçileri büyük ölçüde sıkıntıya sokmaktadırlar. Diğer yandan, işçi sendikası teşkilatlanmaya kalktı diyelim. İşçilerin atılmasına göz yumuyor bakanlık. İşçi sendikası, yetkiyi alıyor, sözleşmeye oturuyor. Sendikanın istediği ücret zammına, 'Fabrikayı kapatırım, vermem' demek suretiyle çalışma barışı nereye gider? Bunu, biz yalnızca işçiyi temsil eden kişi olarak değil, 52 milyonun huzuru için söylediğimizi söyleyenleri, gerçekleri ortaya koyanları dinlemek ve ona göre karar vermek suretiyle değişebilir. Çalışanlar, sabit ve dar gelirliler, emekliler şu anda geçim sıkıntısının çok ilerlediği bir dönem yaşamaktadırlar. Bence çözüm, bu sıkıntıları yüklenen halkın, bu iktidara, bu zihniyete dur demesi ile mümkündür.**"

Şevket Yılmaz, Türk-İş'in bu noktadan hareketle, 6 eylülde yapılacak siyasi yasakların kaldırılmasına ilişkin referandumda "**evet**" oyu kullanılması kampanyasının ne anlama geldiği yolundaki soruya da şu karşılığı verdi:

"**Evet kampanyasına Türkiye'de demokrasinin tartışılır olmaktan uzaklaşılması, Türkiye'de demokrasinin yasaksız oluşunu, hür sendikacılığın yasaksız oluşunu gündeme getirmek için düşünüyoruz. Türk halkı, kendi anayasasını da değiştirmeye muktedir olduğunu, Batıya, iç bünyemize göstermelidir. Demokrasiye hizmet bakımından 'evet' diyoruz.**"

"Evet" kampanyasının nasıl yürütüleceğini de Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, şöyle açıkladı:

67 vilayette il temsilcimiz var. 8 vilayette, tüm 67 ili kapsayacak şekilde bölge temsilciliğimiz var. Vilayetlerdeki şube başkanı, yönetim kurulları, işyeri temsilcileriyle programladığımız seminerleri yapacağız. Ondan sonra o toplantılara iştirak eden şu-

☐ Gelir bölüşümündeki adaletsizlik sürmüş ve Türkiye, dünya ülkeleri arasında gelir dağılımı en bozuk ülkelerin başında yer alır olmuştur.

☐ Siyasal iktidar tarafından yürütüldüğü ileri sürülen "piyasa ekonomisi", kendi mantığı içinde dahi tanınmayacak bir görünüm kazanmıştır.

☐ Ekonomik büyüme hızı yavaşlamıştır.

☐ Sağlanan kaynaklar prodüktif olmayan alanlarda kullanılmıştır. Sabit sermaye yatırımlarında, özellikle üretken sektörlerde gerileme gözükmektedir.

1 *Cumhuriyet, 16.7.1987*

Grevcilere ziyaret *Türk-İş'in "Kadın İşçiler" paneline katılan çeşitli sendikalara üye kadın işçiler, Petrol-İş'in Santa Farma İlaç Fabrikası grevini ziyaret ettiler. Toplu olarak, yanlarında Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu ve Petrol-İş Genel Başkanı Cevdet Selvi ile Türk-İş Kadın Kolu Başkanı Rahime Akdoğan olduğu halde grev yerine gelen kadın işçiler, Türk-İş ve üyesi sendikaların etkili biçimde grevci işçiler ile dayanışma içinde olmasını istediler. Kadın işçiler ortak bir dilekçe ile ayrıca Türk-İş'in eylem kararlarının yaşama geçirilmesi gereğini dile getirdiler. (Fotoğraf: ŞÜKRAN KETENCİ)*

Türk-İş, Petrol-İş'in greve gittiği illerde yürüyüşler düzenleyecek

Greve yürüyüş desteği

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş, Petrol-İş'in greve gittiği Kocaeli, Mersin, İstanbul ve İzmir'de toplantı ve gösteri yürüyüşleri yapacak. Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Orhan Balaban**, grevde bulunan Petrol-İş üyeleri ile dayanışma için, Türk-İş'e bağlı diğer sendikaların üyelerini bağışta bulunmaya çağırdı.

illerde toplantı ve gösteri yürüyüşü yapılmasını istediklerini sordu. Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Cevdet Selvi, Türk-İş'e, grevlerin sürdüğü Kocaeli, İstanbul ve Mersin'de toplantı ve gösteri yürüyüşü, İzmir'de kapalı salon toplantısı yapılmasını önerdi.

den sonra bize önereceği tarihe göre belirlenecek."

Balaban, Petrol-İş Sendikası'nın grevler nedeniyle maddi sıkıntıya girmesi olasılığına karşı, Türk-İş'e bağlı sendikaların üyelerinin bağış kampanyası açabileceklerini belirterek, şunları söyledi:

1

Grevdeki işçilere 450 milyon

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, 115 gündür grevde olan SEKA işçileri ile 183 gündür grevde bulunan Adana Kağıt Torba işçilerine yılbaşı öncesi 450 milyon lira yardım yapılacağını açıkladı.

ANKARA (GÜNAYDIN)- Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, 115 gündür grevde olan SEKA işçileri ile 183 gündür grevde bulunan Adana Kağıt Torba işçilerine, yılbaşından önce toplam 450 milyon lira yardım yapılacağını söyledi.

Kamu kesimindeki toplu iş sözleşmelerinde ortak tavır alınmasını sağlamak amacıyla oluşticilerinin de katılımıyla, dün Türk-İş Genel Merkezi'nde toplandı.

Şevket Yılmaz ne dedi?

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, toplantıda, Selüloz-İş Sendikası'na üye işçilerin, SEKA ve Adana Kağıt Torba'da sürdürdükleri grevlerin değerlendirileceğini bildirdi.

ce dağıtılmak üzere, Türk-İş'e bağlı sendikalardan yaklaşık 450 milyon lira toplandığını kaydetti. Yılmaz, bu yardımın SEKA işçilerine 60'ar, Adana Kağıt Torba'daki işçilere de 70'er bin lira olarak dağıtılacağını söyledi.

Yılmaz, toplantıda, 640 bin kamu işçisinin 1989 yılında yapılacak toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde izlenecek stra-

2

☐ İstihdam güvencesi sağlanmamıştır. İşsizlik en önemli sorun olmaya devam etmektedir.

☐ Ücret gelirlerini geriletmek doğrultusundaki dayatmacı tavır sürdürülmek istenmektedir.

☐ Ücretin ekonomik yapı içerisindeki konumu büyük değişikliğe uğramıştır. Satış hasılatı içindeki ücret payı giderek düşmektedir.

☐ Ücretlilere karşı değişik boyuttaki yeni saldırılar siyasal iktidar sermaye birlikteliğiyle gündeme getirilmek istenmektedir.

☐ Reel gelirlerin geriletilmesinde doğrudan araç olan

1 *Cumhuriyet, 3.4.1987*
2 *Günaydın, 30.12.1988*

Türk-İş Başkanı, "İşçinin siyasî tercihine set çekiliyor" dedi

Yılmaz: "Özal SEKA grevine çok sevindi"

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, SEKA işçilerinin ilgisizlik sonucu greve başladığını belirterek, "Basının sesini kısmayı birçok metodla deneyen Özal, bu grevi âdeta sevinçle karşılamış ve yazılı basını bir sıkıntıya daha sokmuştur" dedi

ANKARA, (BULVAR)- Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, bugün Türkiye'de çalışma hayatında, **"sancılı"** günler yaşandığını belirterek, **"Grev yasağına ilâveten, olağan direnişlere de güvenlik güçleriyle set çekilmekte ve beyaz diyene aferin, kahverengi diyene kovuşturma açılmaktadır"** şeklinde konuştu.

Şevket Yılmaz, dün düzenlediği basın toplantısında, ülkedeki sosyal ve ekonomik dengesizliklerin devamının, bu hükûmetin tutumu sayesinde normal hayatın bir parçası haline geldiğini belirtti.

Yılmaz, SEKA işçilerinin ilgisizlik yüzünden greve başladığını bildirerek sözlerini şöyle tamamladı:

"Basının sesini kesmeyi birçok metodla deneyen Özal, bu grevi âdeta sevinçle karşılamış ve yazılı basını bir sıkıntıya daha sokmuştur.

Halen 12 binin üzerinde kamu işçisi grevdedir. Bu tutum sürerse, önümüzdeki ay grevdeki işçi sayısı 200 bini aşacaktır. Zira halen 260 bine yakın işçimize ait toplu sözleşme müzakereleri, uyuşmazlık safhasındadır. Rüzgâr eken fırtına biçeceğine göre, Sayın Özal'ın da sonbahar hasadında ne biçeceği belli olmuştur."

"HAYIR" DİYELİM

Öte yandan Türk-İş 25 Eylül'de yapılacak olan referandumda, 1.5 milyonun üzerindeki üye işçilerin "Hayır" oyu kullanması için aylık Türk-İş dergisinin eki olarak bir bildiri yayınladı.

Türk-İş'in dergiye ek olarak yayınladığı kahverengi bildiride, "Hep beraber 25 Eylül'de yapılacak referandumda 'Hayır' diyelim" deniyor.

1

●Türk-İş'in ilke kararları etkisini gösterdi

5 bin işçi grevde

Türk-İş'in toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde uygulamayı kararlaştırdığı 'geçmiş yılların kayıplarını telafi edecek, 1988 enflasyonunu karşılayacak" zam talebi grev dalgasını yaygınlaştırdı

● Petrol - İş, Tümtis, Tek Gıda - İş, Maden - İş, Selüloz-İş, Tez Koop - İş'in grevdeki işçilerinin yanısıra dün de 5 fabrikada toplam 2 bin 100 işçisiyle Çimse - İş grev uygulamasını başlattı

● İki yılda çimentoya yüzde 100 zam gelmesine rağmen işçi haklarının sürekli gözardı edildiğini belirten Çimse-İş Genel Başkanı Tamer Eralan, "Grev kaçınılmaz olmuştu" dedi

MİLLİYET HABER AJANSI

KAMUYA ait Konya ve özel sektöre ait Bolu, Çukurova, Mardin ve Ünye çimento fabrikalarında toplam 2100 Çimse-İş üyesi işçi, dün sabah greve başladılar.

Çimse-İş Genel Başkanı **Tamer Eralan**, söz konusu fabrikalarda ortalama işçi ücretinin 105 bin lira dolayında olduğunu, şu ortamda mutfak masrafının dahi 175 bin liraya ulaştığını söyledi. Çimento fiyatlarının iki yılda yüzde 200 arttığını, buna karşılık işçi-

enflasyon, sürekli ve yüksek oranlarda sürdürülmektedir.

☐ Maliye politikası, yürütülen ekonomik politikaya paralel biçimde çalışanlar aleyhine geliştirilmiştir.

☐ Vergilendirmede adalet sağlanmamıştır.

☐ Eğitim, Sağlık gibi sosyal nitelikli harcamalar daha yetersiz hale getirilmiştir.

☐ KİT'ler, ülke ve toplum zararı pahasına haraçmezat satılmak istenmektedir.

☐ İç ve dış borçlanma büyük boyutlara ulaşmıştır. "Dış borç krizi"nden söz edilir noktasına gelinmiştir.

☐ Bütçe açığı büyümektedir.

2

1 *Bulvar, 9.9.1988*
2 *Milliyet, 21.4.1988*

☐ Parasal genişleme izlendiği öne sürülen sıkı para politikasına karşın görülmemiş ölçülere ulaşmıştır.

☐ İşçilerin yaşama ve çalışma koşullarını belirleyen birçok alanda; örneğin konut, sosyal güvenlik, çevre, işçi sağlığı ve iş güvenliği, tüketicinin korunmasında varolan olumsuzluk sürdürülmektedir.

☐ Ekonomik ve sosyal alanda meydana gelen değişim endüstriyel ilişkileri olumsuz etkilemiştir.

☐ Türkiye'nin AT'na tam üyelik sürecini geciktiren güçlükler giderilmemektedir.

Seçilen ekonomik politika uygulamalarındaki yılların bi-

Hükûmetin Meksika'da para bastır nası milletlerarası kuruluşlara şikâyet dildi

"Darphane oyunu'na Türk-İş tepkisi

Türk-İş Başkanı Yılmaz, milletlerarası işçi kuruluşlarına gönderdiği yazılarda, hükûmetin Meksika'da para bastırmasına engel olmak için yardım istedi.

Türk Lirası'nın Meksika'da basılması için anlaşma yaparak, Darphane işçilerinin grevinde **"grev kırıcılık"** yapan hükûmete karşı, Türk-İş milletlerarası destek arıyor. Hükûmetin oyununa gelmek istemeyen Türk-İş, grevde bulunan bir sendikaya karşı yabancı bir ülkede para basımı konusunun araştırılması için Milletlerarası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU), bunun alt kuruluşu Güney ve Kuzey Amerika Teşkilâtı (ORIT) ile Milletlerarası Grafikçiler Federasyonu'na başvurdu. Öte yandan toplu sözleşme görüşmeleri uyuşmazlık aşamasında olan metal işkolundaki sendikaların da, **"greve gidileceğine kesin gözüyle baktıkları"** öğrenildi.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, bu kuruluşlara gönderdiği yazıda, Türkiye Basın ve Yayın İşçileri Sendikası'nın Hazine'ye ait Darphane'de 23 Haziran'dan beri grev uyguladığını kaydederek şöyle dedi:

"Türk basınında yeralan haberlerde, Türkiye ile Meksika arasında yapılan bir anlaşma ile 100 ve 500 liralık madenî paraların Meksika'da basılacağı anlaşılmıştır. Bu teşebbüse hukukî olarak karşı koyabilmek için, basında yeralan haberleri teyid etme ihtiyacı içindeyiz. Bu yönde sağlayacağınız yardımlar bizi memnun edecektir."

Alınan bilgiye göre, bu milletlerarası kuruluşlar, araştırma sonucuna göre Meksika hükûmeti nezdinde teşebbüslerde bulunabilecekler.

Metal işkolundaki sendikalar, MESS'le devam eden ve uyuşmazlık aşamasında olan toplu sözleşme görüşmelerinden umutlu olmadıklarını belirterek, greve gidileceğine kesin gözüyle baktıklarını açıkladılar. Bu sahada yetkili bağımsız Otomobil-İş, Çelik-İş ve Hak-İş'e bağlı Özdemir-İş sendikaları yöneticileri, **"İşveren sendikası MESS'e karşı ortak tavır gerekli"** derken, işkolundaki en büyük sendika konumunda olan Türk-İş'e bağlı Türk Metal Sendikası yöneticilerinin, meseleyi tek başına çözmekten yana olduğu öğrenildi.

Sendikaların MESS'le sürdürdükleri görüşmelerin bir bölümünden sonuç alınamayıp, uyuşmazlığa gidilirken, bazı işyerlerinde görüşmeler sürüyor. Türk-Metal Ankara Şubesi Başkanı **Refik Üstün**, devam eden arabulucu çalışmalarından umutlu olmadıklarını belirtti. Arabulucunun çalışma süresinin yaklaşık 1 hafta sonra sona ereceğini söyleyen Üstün, **"MESS'in katı tavrı sözkonusuyken, bir yere varılabilmesi mümkün değil. Sonuçta greve gidileceğine kesin gözüyle bakıyoruz"** dedi.

MESS'e karşı ortak tavır alınması yolunda Türk-Metal Sendikası'na yaptıkları çağrılara olumlu cevap alamadıklarını belirten Otomobil-İş, Çelik-İş ve Özdemir-İş sendikaları yetkilileri de, sonuçta grevin **"kaçınılmaz"** olduğuna dikkat çektiler.

Öte yandan Güneydoğu'da pamuk tarlalarında bu sezon çalışacak işçilerin ücretleri 1 kilo pamuk karşılığı 67 lira olarak belirlendi. Elciler ise 1 kilo pamuk karşılığı 5 lira alacak.

TÜRK-İŞ: "SEKA için yardıma hazırız"

ANKARA-GÜNEŞ

TÜRK-İş Genel Sekreteri Emin Kul, SEKA grevinin dün 100. gününü doldurduğunu belirterek, "Grevin gerçekçi bir çözüme kavuşturulabilmesi için" yardıma hazır olduklarını belirterek, "Konfederasyon olarak SEKA grevini tüm gücümüzle destekliyoruz" dedi.

Selüloz-İş Sendikası Başkanlar Kurulu dün Ankara'da toplandı. Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul, toplantıdan önce yaptığı açıklamada, Türk-İş'in SEKA grevini baştan beri desteklediğini belirtti. larının bir "dayatma" ile karşı karşıya olduklarını ileri süren Kul, bu tür dayatmaların 1989'da yeni grevleri davet edecek boyutta olduğunu kaydetti. Bu arada, Devlet Bakanı Adnan Kahveci'nin, SEKA'nın zarar ettiği ve altyapısının yenilenmeye gereksinim duyduğu yolundaki açıklamalarına da değinen Kul, bu açıklamaların gerçeği yansıtmadığını savundu.

Selüloz-İş Genel Başkanı İsmail Önay da, SEKA grevine olumlu bir çözüm bulmak için şimdiye kadar masaya oturacak "ciddi bir muhatap" bulamadıklarını, ilgililerin gerçekle-

1

rikiminin yarattığı ve siyasal alandaki yapılanma ile bu yapılanmadaki değişikliklerin de ivme kazandırarak beslediği özetlediğimiz bu olumsuz gelişmeler, Ulusumuzun bütününü ilgilendiren boyutlardadır.

Gelişmelerin kaynaklandığı nedenler tek başına sendikal işlevlere terk edilerek aşılacak türde görülmemelidir.

O nedenledirki özetlediğimiz bu olumsuz gelişmelerin geriletilmesi geniş katılımlı, çok yönlü bir mücadele sürecinin aşılması gerekliliği bilincinin her alanda gerçekleştirilmesine, geliştirilmesine ve hayata geçirilmesine bağlıdır.

Türk-İş, SEKA grevini Başbakan körüklüyor

'Anlaşmaya Özal çomak soktu'

4. SAYFADA

Ayıptır söylemesi

Arabozucu Başbakan

2

1 *Güneş, 15.12.1988*
2 *Gazete, 28.12.1988*

ANTİDEMOKRATİK HUKUK DÜZENİ

"12 Eylül Hukuku" ILO İlkeleri Doğrultusunda Kaldırılmalıdır

Sermayenin istekleri yasa yapılmış, demokrasi çalışanlar bakımından yasakların egemen olduğu bir düzen haline getirilmiştir.

12 Eylül 1980 Harekâtı ile birlikte ekonomide yukarıda sonuçlarıyla açıklanan köklü dönüşüme koşut olarak Türkiye'de işçi haklarını temelden budayan, sendikacılık hareketini işlevsizliğe itecek önlemlerin kurumlaştırılması süreci başlatılmış, bireysel iş hukuku alanında da, toplu iş hukuku alanında da son derece ciddi kısıtlamalar yapılmıştır.

Kurumlaştırmanın temel niteliği demokrasiye ve işçi hak ve özgürlüklerini güvence altına alan uluslararası hukuk kurallarına aykırılığı ve sermayenin istekleri doğrultusunda yapılmış olmasıdır.

Kurumlaştırma çalışması içinde en önemli olanları 1982 Anayasası'nda ve 2821 sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, grev ve lokavt yasasında gerçekleştirilenlerdir. Bu düzenlemelerde Türkiye'de sermayenin, hemen tüm isteklerinin kurumlaştırılması yoluna gidilmiştir. Kısacası demokrasi, çalışanlar bakımından yasakların egemen olduğu bir yapı haline getirilmiştir.

Bu düzenlemelerle esas olarak üç temel hedefe yönelindiği görülmektedir.

(1) Sendikasızlaştırmanın; sendikaya güvenin kaldırılması hedefi,

(2) Demokrasiyi katılımcı olmaktan çıkarabilmek için başta sendikalar olmak üzere, sermaye örgütleri dışında tüm baskı gruplarını toplumsal oluşumlardan tecrit etme hedefi,

(3) Ekonomik politikayı dilediğince uygulayabilmek, bu çerçevede özel kesimin sermaye birikimini sağlamak amacıyla grevli serbest toplu pazarlık hakkının işlerliğini ve etkinliğini önleme hedefi.

Bunlardan ilkine, diğer bir deyişle, "sendikasızlaştırmayı sağlama ve sendikaya güvenin kaldırılması hedefine" kısıtlayıcı yasal düzenlemeler yanında, işçi psikolojisini etkileyeceği hesap edilen davranış yöntemleri ile yürün-

müştür ve hâlâ yürünmeye çalışılmaktadır.

Kısıtlayıcı yasal düzenlemeler hakkında hemen şu örnekler verilebilir:

☐ Sendika üyeliğinin işverene bildirilmesi yükümlülüğü, bu yoldan işveren baskısını egemen kılma çabası,

☐ Toplu iş sözleşmesinden dayanışma aidatı ödenmek suretiyle yararlanmanın ''toplu iş sözleşmesinin imzası sırasında taraf işçi sendikasına üye bulunmayanlara; sonradan işyerine girip de üye olmayanlara; imza tarihinde taraf işçi sendikasına üye bulunup da ayrılanlara, yahut çıkarılanlara'' muvafakat aranmaksızın sağlanması,

☐ ''Sözleşmeli personel'' uygulaması ve bunun yaygınlaştırılması,

☐ İşçi niteliğinde çalıştırılmakla birlikte belirli kategorilerin sendika üyesi olmalarının yasaklanması.

Psikolojik davranış yöntemleri ise, çoğu kısıtlamalara koşut olarak, ''sendikaların hiçbir işlevinin kalmadığı; sendika yöneticilerinin münhasıran kendi çıkarlarını gözettiği; çoğunun birer -ağa- gibi hareket ettiği; ne yapılıyorsa, ne veriliyorsa bunu Hükümetin sağladığı imajı'' yaratılarak uygulanmaya başlanmıştır.

Aynı şekilde Yüksek Hakem Kurulu'na sosyal zorunluluk hallerinde toplu iş sözleşmelerinin yenilenmesine imkân veren 2364 Sayılı Yasa ile Toplu iş sözleşmeleri Yüksek Hakem Kurulu elinde tanınmayacak hale sokulmuş; tüm güvence maddeleri ayıklanmış; işçinin kaderinin bundan böyle fiilen işverenin iki dudağı arasında kalacağı, sendikanın işçiyi hiçbir şekilde koruyamayacağı izleniminin yerleşmesine çalışılmıştır.

Disiplin Kurullarının etkisizleştirilmesi, nakil ve tayinlerde, işten çıkartmalarda toplu iş sözleşmeleri ile getirilen koruyucu hükümlerin ortadan kaldırılması bu izlenimin yerleşmesinde etkili olmuştur.

İkinci hedefi, bir başka deyişle, ''sendikaları toplumsal oluşumlardan tecrit etme hedefine'' ise sendikaların her eylemlerinin ''siyaset'' sayılacağı; ''siyasi'' olarak nitelendirilebilecek her etkinliğin cezai kovuşturma tehdidi altına alınacağı bir yapı tasarlanarak yürünmüştür. Bu çerçevede örneğine hiçbir demokratik ülkede rastlanmayacak baskılar yapılmış, Cumhuriyet Savcıları, Devlet Güvenlik Mahkemeleri harekete geçirilmiştir.

''Grevli serbest toplu pazarlık hakkının işlerliğinin ve etkinliğinin önlenmesi hedefine'' ise,

☐ ''Yetki tesbit işlemleri''nde Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlığı'na keyfi davranma imkânları verilmesi,

☐ Sınırları ve tanımı belirsiz ''işletme toplu iş sözleşmesi'' ve ''grup toplu iş sözleşmesi'' uygulaması,

☐ İşyerlerinin hangi iş-koluna gireceğini belirleme yetkisinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na tanınması;

☐ Sözleşme görüşmelerinin belli sürelere bağlanması,

☐ Büyük çoğunluğu işveren kontrolü altındaki resmi arabuluculuk teşkilatı ve arabuluculuk uygulaması,

ile ulaşılmak istenmiştir.

Sözleşmenin "yapılması" aşamasında geliştirilen bu sistemli engeller, grev hakkının kullanılması noktasında ise belirgin "yasaklamalar" halini almıştır.

Bu çerçevede:

☐ Uluslararası normlara temelden aykırı bir biçimde, grev yasakları çoğaltılmış,

☐ Grev yasağı olan işkollarında uyuşmazlığın, yapısı ve niteliği bilinen Yüksek Hakem Kurulu tarafından mecburi tahkim aracılığıyla çözülmesi öngörülmüş.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz işçi meselelerini İLO'ya anlattı

"İş kanunları deli gömleği gibi"

CENEVRE, (A.A)- Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, kısa adı İLO olan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün genel kurulunda yaptığı konuşmada **"Türkiye'de sendikalar ile toplu sözleşme grev lokavt yasaları, sendikalar üzerinde hukuksal bir deli gomleği biçiminde etkisini sürdürmektedir"** dedi.

Yılmaz, Türkiye'de sendikaların, normal şartlar altında her çeşit devlet müdahalesinden uzak bir şekilde sürdürebilecekleri faaliyetlerinin, kısıtlama ve kontrolle karşı karşıya olduğunu ileri sürdü.

Birçok ülkede sendika özgürlüğü ve serbest toplu pazarlık hakkının, ekonomik güçlüklerden söz edilerek ya da kalkınma adına, ağır biçimde kısıtlanabildiğini bildiren **Yılmaz**, şöyle konuştu:

"Diğer bazı ülkelerde ekonomik mülahazalar yanında olan huzursuzluklar ve şiddetle, siyasal istikrarsızlıkla mücadele adına, kamu özgürlükleri sendikal hak ve özgürlükler ve sendika özgürlüğü çiğnenmekte, sınırlandırılmaktadır. Türkiye de, maalesef bu ülkeler arasındadır."

İLO GÖREVİNİ YERİNE GETİRMELİ

Yılmaz, sendika özgürlüğü ilkesinin, İLO'nun ana statüsünden kaynaklanan temel hedefleri arasında olduğuna temas ederek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bir ülkenin sendika özgürlüğünü düzenleyen İLO sözleşmelerini tasdik etmemiş olması, İLO'yu görevini yerine getirmekten alıkoymamalıdır.

Örgütlerin başarılı olabilmesi, ana statülerinde yer alan ilkeleri hayata geçirebilmelerine bağlıdır. Her ne kadar Türkiye, 87 sayılı İLO sözleşmesini tasdik etmemişse de, İLO anayasası hakkında sendika özgürlüğü ilkesine saygı yönleri, Türkiye'nin bu yükümlülüğünü yerine getirmesine imkân vermemektedir."

Yılmaz'dan şikâyet

Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) Genel Kurulunda konuşan Yılmaz, "Türkiye'de Sendikalar ile Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt kanunları, sendikalar üzerinde hukukî bir deli gömleği biçiminde etkisini sürdürmektedir" dedi

VERİLEN TAAHHÜTLER

Şevket Yılmaz, konuşmasının son bölümünde, Türk hükümetinin geçen yıl İLO'ya yaptığı resmî başvuru ile Türkiye'de İLO normlarına uygun olarak gerekli tedbirleri almayı tahahhüt ettiğini hatırlattı ve **"Aradan geçen bir yıl içinde Türk hükûmetini İLO önünde verdiği taahhütleri yerine getirmekten ne alıkoymuştur, bunu bilemiyoruz"** dedi.

TAŞÇIOĞLU'NDAN CEVAP

Bu arada Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Mükerrem Taşçıoğlu**, Şevket Yılmaz'ın İLO Genel Kurulu'ndaki konuşmasıyla ilgili olarak **"Sendika özgürlüklerinin varolmadığı iddia edilen ülkemizin en büyük işçi kuruluşunun başı olan Sayın Yılmaz'ın, 156 ülke huzurunda istediği gibi konuşmuş olması, ülkemizde o özgürlüğün varolduğunun çok güzel bir tezahürüdür"** dedi.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın konuşmasının bazı bölümlerinde haklı olduğunu bildiren **Taşçıoğlu, "Yılmaz'ın istekleri İLO ilkelerine uygundur. Biz de konuşmalarımızda zaten bunları yerine getireceğimizi belirtiyoruz"** diye konuştu.

İLO Sendika Özgürlükleri Bölümü Başkanı William Simpson:

"Yeni Çalışma Yasası, İLO normlarına uymalıdır"

● ***Çalışma yasalarında yapılacak değişikliklerin, İLO normlarına uyması dileğinde olduklarını söyleyen İLO Sendika Özgürlükleri Bölümü Başkanı William Simpson, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz ile görüştü***

● *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu'nun değişiklik çalışmalarını ciddi bulduğunu söyleyen Simpson: "Burada bulunduğum süre içerisinde çalışma hayatının taraflarıyla konuyu görüşeceğim. Bu ciddi değiştirme görüntüsünün gerçekleşmesini dilerim" dedi*

1

ICFTU Genel Sekreteri Vanderveken'le söyleşi:

Önce demokrasi, sonra AET

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri John Vanderveken, özgürlük, demokrasi ve insan haklarına saygı gibi temel ilkeler üzerinde DİSK ve Türk-İş'in görüş birliği içinde olması durumunda, 1980'lerin bir daha asla tekrarlanmayacağına inandığını söyledi.

ICFTU Genel Sekreteri Vanderveken, DİSK'i 1980'den bu yana teklediklerini, bu desteklerini sürdüreceklerini söyledi.

ZAFER ARAPKİRLİ

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri **John Vanderveken, "Var olus nedenimiz olan demokrasi, özgürlük ve insan haklarına saygı gibi temel ilkelerde anlaşılırsa, Türkiye'de 1980, bir daha asla tekrarlanmaz"** dedi. Kısa adı ICFTU olan konfederasyonun Genel Sekreteri Vanderveken, DİSK'in 20'nci kuruluş yıldönümü ve SHP tarafından düzenlenen **"Sendikal Haklar"** konulu seminere katılmak üzere geldiği İstanbul'da **Cumhuriyet**'e verdiği demeçte, Türkiye Avrupa Topluluğu ilişkilerine de değinirken, Türkiye'nin şu anda üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşların gerektirdiği bazı temel yükümlülükleri yerine getirmeden yeni bir çatının altına girmekle yükleneceği sorumluluklara hazır olmadığı görüşünü savundu. Vanderveken, Türkiye'deki çalışma yasamına ve sendikal hakla-

Demokles kılıcı hâlâ mevcut. Elbette DİSK'e karşı yapılan muameleyi ve alınan kararın haksızlığını derhal, kınama mesajımızla dile getirmiştik. Çünkü bunu uluslararası anlaşmalara aykırı nitelikte görüyoruz. Fakat her şeye rağmen, bugün burada bu resepsiyonda hazır bulunmamız ve DİSK'in 20'nci kuruluş yıldönümünü kutlamamız, başlıbaşına önemli bir olaydır.

— DİSK davasının, bu şekilde sonuçlanmasının Türkiye ile Avrupa arasındaki ilişkileri nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz. Türkiye'nin AET'ye başvuruya hazırlandığı bu dönemde, DİSK olayını nasıl yorumluyorsunuz?

VANDERVEKEN — Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) konvansiyonuna aykırı, insan hakları ve sendikal özgürlükler konusundaki uygulamalar nedeniyle Türkiye'nin, Avrupa Topluluğu'nun demokratik ülkelerinin tam bir üyesi olmayı hak

2

● *Avrupa İşçi Konfederasyonu Türkiye'ye karşı tavır aldı*

AT için sendikal özgürlük

● Türkiye de temel sendikal hak ve özgürlüklerde ciddi kısıtlamaların devam ettiğini öne süren ETUC yönetim kurulu uluslararası kuruluşlarda Türkiye ve karşı tavır almaya çağırdı

Türk hükümeti hala Türk sendikaları ve uluslararası örgütlerin itirazlarına kulak tıkamakta ve bu yoldan 12 Eylül askeri rejiminin yarattığı değerleri korumaya devam etmektedir.

Avrupa Topluluğu ülkelerinin üyesi bulunan ETUC Yönetim Kurulu toplantısında, Türkiye'deki gelişmeler, özellikle Türkiye'nin

TÜRK-İŞ DESTEK İSTEDİ

Türk-İş temsilcisi, ETUC ve ILO yetkililerine Türkiye'deki gelişmeler hakkında bilgi verdi. Türk-İş'in Başkanı Şevket Yılmaz'ın mektubu

Öte yandan Cumhuriyet'in Türk-İş temsilcisiyle yaptığı görüşmeden sonra Başbakan Turgut Özal'a gönderdiği mektupta, Türkiye'nin AET'ye başvurusu dolayısıyla, Türkiye'de sendikal hakların ve özgürlüklerin geliştirilmesi gerektiğini belirtti.

Türk-İş Başkanı Yılmaz, mektubunda, Türkiye'nin AET'ye başvurusunun, Türkiye'nin ILO'nun 87 ve 98 sayılı sözleşmelerini onaylamasından sonra yapılmasının daha doğru olacağını belirtti.

3

☐ Siyasal iktidara, keyfi uygulamalara imkân verecek bir yaklaşımla grev erteleme yetkisi tanınmış; erteleme halinde uyuşmazlığın yine mecburi tahkime tabi tutulması esası getirilmiş.

☐ Grevlerin (60) günlük süre içinde uygulanması zorunlu yapılmış.

☐ Grev oylamasında işverene sonucu etkileyecek sayıda yeni işçi alabilme imkânı sağlanmış.

☐ Grev sırasında işverene grevi kıracak her çeşit imkân sağlanmış.

☐ Grev yasaklarının ihlaline bağlı son derece ağır cezai müeyyideler sevkedilmiş.

1 *Son Havadis, 24.4.1987*
2 *Cumhuriyet, 15.2.1987*
3 *Milliyet, 11.6.1988*

☐ Hak grevi kaldırılmıştır.

Tüm bunlar serbest toplu pazarlık düzeninin işlerliğini engelleyen ve esas itibariyle grev hakkını kâğıt üzerinde bırakmayı amaçlayan düzenlemelerdir.

Bununla da yetinilmemiştir. Sendikaları işlevsiz duruma sokacak tuzaklar yaratılmıştır.

☐ Sendika yöneticilerinin seçilme haklarına getirilen kısıtlamalar,

☐ Sendika gelirlerinin ve sarf yerlerinin sınırlandırılması,

☐ Periyodik denetim adı altında siyasal baskı amacıyla kullanılan denetim mekanizması,

ILO konferansında Şevket Yılmaz sert çıkış yaptı

Türk-İş'ten şikâyet

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, ILO toplantısında yaptığı konuşmada Türkiye'nin sendikal özgürlükler konusunda ILO'ya geçen yıl verdiği taahhüdü yerine getirmediğini belirterek, uyulması zorunlu ilkelerin çiğnendiğini anlattı ve "sessiz kalınamaz" dedi.

ŞÜKRAN KETENCİ

CENEVRE — Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nün Cenevre'de devam etmekte olan genel kurul niteliğindeki 73. konferansında dün yaptığı konuşmada, Türkiye'de ILO ilkelerinin çiğnendiğini anlattı, sessiz kalınamayacağını söyledi. Türkiye'nin ILO'ya geçen yıl verdiği taahhütleri yerine getirmediğini anımsatan Yılmaz, verilen taahhütleri yerine getirmekten Türk hükümetini neyin alıkoyduğunu bilemediklerini belirtti.

Türkiye'nin, imzalamış ve uymakla yükümlü olduğu 98 ve 111 sayılı ILO sözleşme ilkelerini çiğnediği gerekçesiyle konferansta durumu görüşülmesi önerilen ülkeler listesine girmesinden sonra, Türk hükümet grubu tavrını henüz açıklamadı. ILO sözleşme ve tavsiye kararlarının tatbikiyle, ilkeli Aplikasyon Komitesi'nin Türkiye'yi konferans gündemine alıp almama konusunda bir karar vermesinden önce, hükümet grubunun komitede suçlamalara yanıt vermesi, bir anlamda savunma yapması gereki-

(Arkası Sa. 13, Sü. 1'de)

Türk-İş'ten

(Baştarafı 1. Sayfada)

yor. Komitenin oturumlarının sonuna kadar hükümet gelip açıklama yapmazsa Türkiye'yi konferans gündemine alıp almamayı görüş almaksızın karara bağlamak gerekiyor. Aplikason Komitesi, sözleşme ilkelerini çiğnedikleri gerekçesiyle Türkiye gibi listeye giren ancak gelip açıklama yapmayan hükümet grupları için yaptırım öngördü. Komiteye açıklama yapmayan ülkeler teşhir edilerek kınanacak.

ILO'ya güçlü taraflardan biri olarak katılan işveren grubu, işçi gruplarının Türkiye aleyhindeki kararlı tavırları karşısında, geçen yılki politikasından vazgeçmiş görünüyor. Geçen yılki konferansa Türkiye'deki yasaların ILO ilkeleri ile çelişmediği yolundaki bir savunma kitapçığı ile gelen ve bu yolda çalışma yapan işveren grubu, bu yıl çekimser, seyirci politika izliyor. İşveren grubu, Batılı ülkelerin hükümet ve işveren gruplarının Türkiye'de ILO ilkelerinin çiğnendiği görüşünü benimsemiş olmaları karşısında taraf olma yerine komite ve konferans toplantılarına katılmamayı yeğliyorlar. Arada bir katıldıkları toplantılarda ise hiç söz almıyor ve görüş belirtmiyorlar.

Bugün genel kurul konuşmasını yapması beklenen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu, Türkiye'deki yasal düzenlemelerin sendikal hakları kısıtladığı görüşünü kabul ederek aleyhte karar alınmasını önleme çabası içinde.

DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'e pasaport verilip verilmediğinin haberi Cenevre'de merakla bekleniyor. Uluslararası sendikacılar, geleceğine kesin gözüyle bakıyorlar. Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu yarın akşam Baştürk'ün şerefine düzenlediği kokteylin davetiyelerini ILO delegelerine dağıttı.

ILO konferansında bu yıl sert bir konuşma yapan Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, bazı ülkelerde ekonomik, sosyal, siyasal gelişmeler gerekçe yapılarak kamu özgürlükleri ile sendikal hak ve özgürlüklerin çiğnenmekte olduğuna işaret ederek, **"Türkiye maalesef bu ülkeler arasındadır"** dedi. ILO'nun böylesine bir tutumu hoşgörü ile karşılayıp karşılamayacağı sorusuna yanıt verilmesi gerektiğini söyleyerek, **"Benim bu soruya vereceğim cevap hayırdır. Böyle bir tutum, böyle bir durum hoşgörü ile karşılanamaz. ILO, varlığını, varlık sebebini, temel ilkelerini tehdide yönelen bu gelişme karşısında sessiz kalma yolunu seçemez"** dedi.

Yılmaz, Türk hükümetinin geçen yılki ILO konferansında verdiği taahhüdü hatırlatarak aradan 1 yıl geçtiğini söyledi. **"Türk hükümetini ILO önünde verdiği tahhütleri yerine getirmekten ne alıkoymuştur, bunu bilemiyoruz. Bu yıl hükümet aynı yönde yeni bir taahhütte bulunmuştur. Kuşkusuz artık yapılması gereken taahhüt vermek ve iyi niyet belirtmek değil, taahhütleri ILO ana statüsü çerçevesinde hayata geçirmektir"** diye konuşan Yılmaz, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Belirtmeliyim ki, Türkiye'de sendikal yasalardaki hak kısıtlamaları ufuksal bir deli gömleği biçiminde etkisini sürdürmektedir. Öylesine ki sendikaların normal şartlar altında ve her çeşit devlet müdahalesinden masun bir biçimde sürdürebilecekleri her faaliyette müdahale vardır, kontrol vardır."

1 *Cumhuriyet, 10 6 1987*

ILO: Hükümetin 2. mektubu yetersiz

'Türkiye güveni kötüye kullandı'

***ILO** Aplikasyon Komitesi işçi grubu başkanı Belçikalı Houthuys, Türkiye'nin geçen yıl ILO'ya sunduğu niyet mektubu için "Bekleyelim, gelecek yıl ne olur" diyerek ılımlı davrandığını, ancak bu yılki mektubu görünce "geçen yıl hata yaptığını anladığını" söyledi, "Türk hükümeti güvenimizi kötüye kullandı" dedi.*

***Nisan** ayında Ankara'da Türk hükümeti ile görüşen ILO temsilcisi Simpson, kendisine gösterilen mektupla ILO'ya sunulan mektup metinlerinin farklı olduğunu ileri sürdü.*

İş-Sendika Servisi — Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun Cenevre'de yapılmakta olan genel kurul niteliğindeki konferans çalışmaları çerçevesinde, Türkiye'nin durumuna ilişkin yeni gelişmeler var. Sözleşme ve tavsiye kararlarını gözetmekle görevli aplikasyon komitesinin dünkü toplantısında, Türk hükümetinin göndermiş bulunduğu niyet mektubu dağıtıldı. Gerek işçi grupları gerekse ILO yetkilileri, mektupta yer alan güvenceleri yetersiz buldular.

Aplikasyon komitesinin işçi grubu üyeleri, Türk hükümetinin, geçen yıl, niyet mektubu üzerine kendisine gösterilen güveni kötü niyetle kullandığını ileri sürdüler. İşçi grubu başkanı Belçika delegesi **Houthuys**, geçen yılki mektupta verilen güvenceler karşısında "**Türkiye somut taahhütlerde bulundu, bekleyelim, gelecek yıl ne olur**" demişti. Şimdi ise "**Geçen yıl hata yapmışız, Türk hükümeti güvenimizi kötüye kullandı**" **taşıyacaktır** dedi.

Türk-İş temsilcileri, eski Bakan **Mustafa Kalemli** tarafından geçen yıl gönderilen eski mektubun daha bağlayıcı olduğunu belirterek yeni mektubun yeterli olmadığını söylediler. Türk-İş Başkanı **Şevket Yılmaz**, ILO temsilcisi tarafından genel direktöre sunulan raporda, ILO'nun Türk-İş'in yasa değişikliği isteklerini tümü ile paylaştığını belirterek özetle şöyle dedi:

"**Bu değişiklikler Özal hükümetine 16 Ocak 1986 tarihinde dördüncü defa sunulmuştur. Taşçıoğlu'na şubat 1987'de yeniden sunuldu. Hâlâ ILO prensiplerine ve normlarına göre hareket etme niyetinden söz etmekle yetiniyorlar. Türk işçisinin beklediği, bu çeşit gösteriler değil, somut sonuçlardır. Anayasanın arkasına sığınmasınlar. Yapılacak çok şey vardır.**"

☐ Uluslararası ilişkilerin -yurt dışına gitmek dahil- ön izne bağlanması ve Bakanlar Kurulu kararıyla istendiğinde her çeşit dış ilişkinin kestirilmesi,

☐ Sendika temsilcilerinin güvencelerinin kaldırılması,

bunların bazı örnekleridir.

İşçi hak ve özgürlüklerini düzenleyen Yasalarda 1982 Anayasası ışığında yapılan değişiklikler karşısında Türk Sendikacılık Hareketi Ocak 1984'den itibaren yoğun bir çalışma dönemine girmiş, Türk-İş 13. Genel Kurulu bu çalışmada hareket noktası teşkil edecek ilkeleri saptamış, Türk-İş 14. Genel Kurulu çalışmaların sürdürülmesini kararlaştırmıştır.

1 Cumhuriyet, 6.6.1987

Türk-İş genel kurul kararlarına göre "işçi hak ve özgürlükleri ile ilgili olarak yapılacak tüm düzenlemelerde, işçi haklarını güvence altına alan evrensel ilkelerin gündeme getirilmesine ve uygulama alanına sokulmasına" çalışılacaktır. Türk-İş genel kurulları bu çerçevede, tüm düzenlemelerin, "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Birleşmiş Milletler Andlaşması, Filedelfiya Beyannamesi, Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) Ana Statüsü, İnsan Haklarını ve Temel Hürriyetlerini Koruma Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Haklar Temel Yasası ve Birleşmiş Milletler Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmeleri'nde yer alan ilkelere uygun olması için aralıksız çalışılmasını kararlaştırmıştır.

Özal hükümeti güvence vermezse "kara listeye" alınacak

ILO, Türkiye'yi tartışıyor

Sendikal hak ve özgürlükleri çiğnediği savıyla tartışma gündemi listesine alınan Türkiye'nin durumu bugün tartışılacak. Türk hükümeti taahhütleri konusunda güven vermezse, "özel listeye" alınabilecek.

ŞÜKRAN KETENCİ

CENEVRE — Sendikal hak özgürlükleri çiğnendiği savı ile ILO tarafından tartışma gündemine alınan Türkiye'nin durumu, bugün Uygulama Komitesi toplantısında görüşülecek. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu'nun Türkiye'nin durumuna ilişkin iyimser yorumuna karşın, ILO'nun yetkilileri ile sendikacılara göre bugün yapılacak görüşmenin sonuçları ciddi bir nitelik taşıyor.

O çevrelerine ve uzmanlara göre 1981 yılından bu yana tartışma gündemi listesinde yer alan ve geçen yıl verdiği taahhüdü yerine getirmeyen Türk hükümeti bu yıl da güven veremezse, Türkiye "**kara liste**" denilen ağır suçlu ülkelerin yer aldığı "**özel listeye**" alınabilecek. ILO uzmanları ve Uygulama Komitesi yöneticileri, Türkiye'ye, böyle bir durumla düşmemesi için çeşitli tavsiyelerde de bulunuyorlar. Türk hükümeti, ILO Uzmanlar Komitesi'nin son raporuna göre, uygulamak zorunda olduğu ILO'nun 98 ve 111 sayılı sözleşme hükümlerini çiğnemekle suçlanıyor. Türkiye ayrıca henüz imzalamadığı, ancak ILO ana sözleşmesinde yer aldığı için imzalamak zorunda bulunduğu sendikal özgürlükleri içeren 87 sayılı sözleşme hükmünü çiğnemekten de sorumlu tutuluyor.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu, ILO Uygulama Komitesi'nin bugün Türkiye'nin durumuna ilişkin yapacağı toplantıda herhangi bir gelişme olmayacağını ileri sürdü. Taşçıoğlu, a.a'ya yaptığı açıklamada, "**Bizim başkalarının tavsiye ve telkinlerine ihtiyacımız yoktur. Çünkü, zaten çalışma hayatını ilgilendiren yasalarda gerekli düzenlemelerin yapılmasını düşünüyoruz ve yapacağız**" dedi

1

● İş mevzuatının değiştirilmesi için Türkiye'ye son çağrı

ILO'dan sert uyarı

● Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Aplikasyon Komitesi'nin önceki geceki toplantısında Türk Hükümeti sert biçimde eleştirilerek verilen sözlerin artık yerine getirilmesi istendi

• Bülent ZARİF

• CENEVRE

ULUSLARARASI Çalışma Örgütü (ILO)'nun, sözleşmelerin uygulanmasını gözetmekle görevli Aplikasyon Komitesi'nin önceki gece geç saatlere kadar süren oturumunda, Türk Hükümeti'ne son kez uyarıda bulunarak, verilen taahhütlerin artık yerine getirilmesi ve Türkiye'deki çalışma mevzuatının ILO normlarına ivedilikle uydurulması istendi.

Yaklaşık 1.5 saat süren ve gece lekte ayrım yapılmasının önlenmesini içeren 111 sayılı sözleşmenin ILO normları ile bağdaşmadığı gerekçesiyle sert eleştirilere hedef oldu. Bu arada, altına imza atmadığı, ancak sendikal özgürlüğün temel kurallarını içeren 87 sayılı sözleşme nedeniyle de soru yağmuruna tutuldu.

Aplikasyon Komitesi, işçi, işveren ve hükümetin açıklamalarının ışığı altında şu sonuca vardı: "**Komitedeki konuşmalar, Türkiye'deki işçilerin durumu ile ilgili olarak ciddi şekilde endişe duyulduğunu ortaya çıkarmıştır. Gelişme sağlanacağı yolunda çeşitli zamanlarda verilen sözler sonrasında, iş yasaları ve uygulamaları ile ilgili olarak ciddi fikir ayrılıkları ve kaygılar, aykırılıklar bulunmaya devam etmektedir. Verilen sözlerin çok kısa süre içinde ve tam olarak gerçekleştirilmesi beklenmekte olup bunun**

2

Taşçıoğlu 'Sendikal yasakları kaldıracağız' sözünü ILO'da görev gereği söylemiş

Bakanın oyunu

Çalışma Bakanı, yurtdışında çalışan işçilere verdiği 'süper emeklilik' sözünü seçimde 'iktidar nasip olursa' tutacak

Sendikal yasakları tenkide lüzum yok diyen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu, TİSK Başkanı Halit Narin'le yat gezisine çıkmadan önce yaptığı açıklamada, "Sendikal yasakların kalkacağını ILO'ya görev icabı söyledim" dedi. Taşçıoğlu, sendikal yasakların konmasının iyi olduğunu da belirterek, "Türkiye'nin uçurumun kenarına gelmesinin içinde, bunlar da var" dedi.

HAKAN KARA

İZMİR — "**Siyasi yasaklar referandumla kalkmıştır, sıra sendikal yasaklarda**" diye demeç veren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu, yasakların kalkması konusundaki bir soru üzerine "**Bu benim ILO'ya gittiğim zaman oradaki vazifem icabı söylediğim sözlerdir. Bunu henüz kendi hükümetimizle konuşmadık**" dedi.

Taşçıoğlu, süper emeklilikte "treni kaçıranlar" için "**seçim sonrası**" yeni bir olanak yaratılabileceğini belirtirken, yurtdışında çalışan Türk işçilerine, süper emeklilikten yararlandırılacaklarına ilişkin verdiği sözü de "**Tekrar yeniden iktidar nasip olursa**" tutacağını açıkladı. "**ama buna seçim yemi demeyelim**" diye konuştu.

Çeşme Altınyunus tesislerinde TİSK Genel Başkanı Halit Narin ile birlikte yat gezisine çıkmadan önce, gazetecilerle görüşen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu, kaldırılması düşünülen sendikal yasaklar konusundaki sorulara, "**Bunu kendi hükumetimizle konuşmadık**" karşılığını verdi. Taşçıoğlu, "**Bu benim ILO'ya gittiğim zaman oradaki vazife icabı söylediğim sözlerdir**" diyerek sözlerini şöyle sürdürdü:

"**Her zaman söylüyorum Türkiye'de siyasi yasaklar vardır, sendikal yasaklar da vardır.**

1 *Cumhuriyet*, 16.6.1987
2 *Milliyet*, 19.6.1987
3 *Cumhuriyet*, 17.9.1987

Taşçıoğlu, ILO temsilcileriyle birlikte yasak ayıklıyor

Sıra sendikal yasaklarda

Çalışma Bakanı: *Referandum ile siyasi yasaklar kalkmıştır. Şimdi sıra sendikal yasaklara gelmiştir. Bu konuda Türk-İş'in yaklaşımlarını da değerlendirip yoğun çalışmalar yapıyoruz. Çalışmalarımıza ILO temsilcileri de katılıyor. Gelecek yasama yılında gündeme gelecek en önemli konu, sendikalar ve toplu iş sözleşmesi konularındaki değişikliklerdir.*

Narin'in tepkisi *Sendikal haklar dediğimiz zaman neyi kısmışlar, neyi açacaklar? Sendikal haklarda kısıntı mı varmış? Sendikal haklar kısıtlıdır lafını normal karşılamam mümkün değildir.*

ÇEŞME (Cumhuriyet Ege Bürosu) — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Mükerrem Taşçıoğlu** referandum ile siyasi yasakların kalktığını belirterek, **"Sırada sendikal hak ve özgürlüklerdeki kısıtlama ve yasaklar var"** dedi. Taşçıoğlu, sendikal yasaklar ve kesintilerle ilgili Türk-İş ve ILO'nun yaklaşımlarının değerlendirildiğini, konunun önümüzdeki yasama yılında en önemli

(Arkası Sa. 10, Sü. 4'te)

ILO ve Türk-İş ne istiyor?

1. *Toplusözleşme yapma hakkı üzerindeki engeller kaldırılsın, yüzde 10'luk baraj ve teşmil yetkisi demokratik değil.*
2. *Grevin önündeki kısıtlamalar kalksın. Grev prosedürü ve grev oylaması uluslararası normlara aykırı.*
3. *Herkese serbestçe sendikal örgütlenme hakkı verilsin. Memurların sendikalaşması önündeki yasaklar kalksın.*
4. *Sendikalara getirilen siyaset yapma yasağı kalksın. Sendikaların iç örgütlenmesi kendi kurullarınca belirlensin.*
5. *Anayasa, Sendikalar ve Toplu Sözleşme yasalarındaki hükümler uluslararası sözleşmelerde kabul edilen normlara uygun hale gelsin.*

Türk-İş, BM Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)nın, başta "sendika özgürlüğü ve sendika hakkının korunmasına" ilişkin 87; "toplu pazarlık hakkının korunmasına" ilişkin 98; "kamu görevlilerinin sendikal hak ve özgürlüklerini güvenceye bağlayan" 151; "serbest toplu pazarlık hakkının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına" ilişkin 154 sayılı sözleşmeleri olmak üzere, işçi hak ve özgürlüklerini düzenleyen ILO Sözleşme ve Tavsiye kararlarının yapılacak düzenlemelere yansıtılmasını sağlamaya çalışmakla yükümlü tutulmuştur.

Türk-İş Yönetim Kurulu'nun bu alandaki çalışmalarının temelini genel kurul kararlarının gerçekleştirilmesi teşkil etmiştir.

1 *Cumhuriyet, 15.9.1987*

1986/89 döneminde sorunlara ilişkin işçi görüşü Şubat 1987 ve Ocak 1988 tarihlerinde Hükümete yeniden sunulmuş, 3449 ve 3451 sayılı Yasalarla 2821 ve 2822 sayılı Yasalarda bazı değişiklikler gerçekleşmiştir.

Değişikliklerin ihtiyaçları karşılamaktan uzak olması yanında, sorunların kaynağını teşkil eden 1982 Anayasının anti-demokratik ve anti-sendikal yapısında, iki halkoylaması yapılmasına karşın, herhangi bir değişiklik gerçekleşmemiştir. Siyasal iktidar "sözleşmeli personel" uygulamasında görüldüğü gibi, anti-demokratik tutumuna devam etmiştir. Türk-İş "sözleşmeli personel" uygulamasının durdurulabilmesi amacıyla bir yandan iş mahkeme-

ILO'dan Türkiye'ye sert eleştiri

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Genel Kurulu'nda konuşan Hans Engelbert, Türkiye de sendikal kısıtlamaların sürdüğünü belirterek, taahhütler yerine getirilmezse, AT'ye girişin engellenmesini istedi

• Bülent ZARİF
• CENEVRE

ULUSLARARASI Çalışma Örgütü'nün (ILO) Genel Kurul toplantısında, **"Türk Hükünin, ülkedeki çalışma düzeni ile** rek, **"Türkiye'deki genel görünümde hiçbir değişiklik yoktur"** dedi.

ILO Genel Kurulu'nda, Hollandalı konuşmacının sözlerine cevap vermek isteyen Türk Hükümeti temsilcilerine söz hakkı tanınmadı. Türkiye'deki koşulların tartışıldığı toplantıda, Türk-

1

Türkiye en çok tartışılan ülke oldu

ILO'dan eleştiri

Uluslararası Çalışma Örgütü'nce sözleşmeleri çiğnediği ve taahhütlerini yerine getirmediği savıyla gündeme alınan Türk hükümetinin durumu, uygulama komitesi toplantısında Türkiye'yi en ağır eleştirilen ülke görünümüne soktu.

Komite toplantısında söz alan işçi temsilcileri Türk hükümetini sözünü tutmamakla eleştirirken, Türk-İş temsilcisi Önder Aker de "ILO'nun, artık hükümetten verdiği sözü yerine getirip getirmeyeceğini öğrenme zamanı geldi" dedi.

ŞÜKRAN KETENCİ

CENEVRE — Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'da, imzalayıp uymakla yükümlü olduğu, sözleşme ve ilkelerini çiğnediği, verdiği sözleri yerine getirmediği gerekçesiyle gündeme alınan Türkiye, önceki gece geç saatlerde tartışıldı. Komisyonda Türkiye, durumu en uzun tartışılan ve durumuna göre en ağır suçlanan ülkelerden biri konumuna girdi. ILO Uygulama Komitesi'nde bir saatten fazla süren tartışmanın sonucunda Türkiye'nin daha önce verdiği sözlerin hiçbirini yerine getirmediği belirtildi. Bu yıl yeniden verdiği vaatlere uymaz, ILO standartları doğrultusunda yasa değişikliklerini en kısa sürede yerine getirmezse, gelecek yıl bu kez durumu en ağır ülkeler listesine (özel listeye) girecceğine işaret edildi.

Türkiye'nin tartışılması sonrası, durum değerlendirmesi yapan hükümet yetkilileri sonucu, **"Beklentilere uygundur. Türkiye çok ilgi çeken bir ülkedir. Yunanlı ve kuzeylilerin konuşması normaldir.**

2

1 *Milliyet 17 6 1987*
2 *Cumhuriyet 18 6 1987*

● Türk-iş 4 yasada değişiklik istiyor

"Hür sendikacılığa imkân sağlanmalı"

☐ Yarın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na sunulacak olan öneri paketinde isteklerini iki bölüme ayırdıklarını söyleyen Şevket Yılmaz, Anayasa değişikliğini gerektiren konuları ikinci plâna aldıklarını açıkladı

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, bakanlığa sunulacak öneri paketinde daha çok çalışma yaşamını ilgilendiren 4 yasadaki değişiklik isteklerinin yer alacağını söyledi.

ANKARA— Türk-İş Yönetim Kurulu'nun çalışma yaşamıyla ilgili 4 yasadaki değişiklik istekleri üzerindeki çalışmaları son aşamaya geldi. Öneri paketi yarın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut'a sunulacak.

Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri, Bakan Aykut ile geçen hafta başında yaptıkları görüşmeden sonra her gün toplanarak yoğun bir çalışma içine girdiler.

Edinilen bilgiye göre, Türk-İş Yönetim Kurulu, 2821 sayılı Sendikalar Yasası, 2822 sayılı iş yasası ve 506 sayılı SSK Yasası'nda iyedilik gösteren konulardaki sıkıntılara öncelik vermek üzere değişiklik önerilerini saptadı.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, değişiklik isteklerini iki bölüme ayırdıklarını belirtti. Anayasa değişikliğini gerektiren konuları ikinci plana aldıklarını kaydeden Yılmaz, öneri paketinin içinde daha çok çalışma yaşamını ilgilendiren 4 yasadaki değişiklik tekliflerinin yer alacağını söyledi.

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu da, daha önce bakanlığa verdikleri değişiklik önerilerini bu çalışmaları sırasında da dikkate aldıklarını belirterek, iyedilikle çözüm bekleyen konularda öneri götüreceklerini bildirdi. Başoğlu, önerilerini "Özgür sendikacılığa olanak sağlamaya yönelik ilkeler halinde" sunacaklarını söyledi.

Başoğlu, 506 Sayılı SSK Yasası'yla ilgili önerilerinin de süper emeklilik uygulamasındaki aksaklıkların düzeltilmesi yönünde olacağını sözlerine ekledi.(A.A)

1

Türk-İş'in yasalar için atağı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na iletilen öneri paketinde, anayasadaki ve sendikal yasalardaki değişiklik istekleri ayrı ayrı sunuldu.

IŞIK KANSU

ANKARA — Türk-İş, çalışma yasalarında değişiklik önerilerini dün Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na iletti. Türk-İş'in paketi yarın toplanacak başkanlar kurulu toplantısı öncesinde bakanlığa iletmesi dikkat çekti. Türk-İş'in paketinde, anayasadaki değişiklik istemleri ayrı, sendikal yasalardaki istekleri ise ayrı sunuldu. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, **"Paketle, anayasa ile diğer yasalardaki değişiklik isteklerimiz ayrı ayrı ele alındı"** dedi.

Türk-İş Yönetim Kurulu'nda, konfederasyonun öneri paketinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ne zaman sunulacağı konusunda iki ayrı eğilim belirdi. Genel Başkan Şevket Yılmaz ile Genel Sekreter **Emin Kul**, paketin yarın yapılacak Başkanlar Kurulu öncesi bakanlığa verilmesinde ısrar ederken, Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** ile genel teşkilatlandırma sekreteri **Orhan Balaban** paketin Başkanlar Kurulu'nda tartışıldıktan sonra verilmesinin, Türk-İş yönetiminin, teşkilatı tümden gözden çıkardığı anlamına geldiğini söyledi. Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Orhan** ile Ağaç-İş Sendikası Genel Başkanı **Gürsel Erçakır** da Türk-İş'in hazırladığı önerilerin, daha önce örgüt onayından geçmiş olduğunu bildirdiler. Erçakır, bu önerilerin değiştirilerek bakanlığa sunulduğu takdirde, sendikaların buna tavır alacaklarını kaydetti.

Türk-İş'in öneri paketi, bakanlığa verilmeden önce genel eğilim, anayasa değişikliği istenmemesi yolundaydı. Türk-İş'ten bir yönetici, anayasa değişikliği istenmeyeceğini, anayasada Türk-İş'in değiştirilmesini arzuladığı konulardan vazgeçilmediği, ancak bu isteklerin **'ilmdilik saklı tutulduğu'** nun belirtileceğini ifade etti. Aynı yetkili, özellikle sendikalar ile toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt yasalarında, anayasadaki hükümlere bağlı olmayan maddelerin değiştirilmesini önereceklerini bildirdi. Aynı yetkili, anayasa değişikliği isteğinin sınırlı olduğunu, bu konuda **'ayrıntılı açıklamalar yapmıştı. Bu kez, anayasa değişikliği isteklerimiz saklı kalmak koşuluyla, doğrudan anayasayı ilgilendirmeyen maddelerin değiştirilmesi için genel ilkelerimizi bakanlığa ileteceğiz."**

Türk-İş'in, anayasa hazırlıkları sırasında önerge konusu olup, dikkate alınmamış bulunan anayasanın **"sendika kurma hakkı", "sendikal faaliyet", "toplusözleşme hakkı", "grev ve lokavt"** başlıklı 51, 52, 53 ve 54. maddeleri üzerinde değişiklik isteğini koruduğu, bakanlığa bir kez daha iletilmiş oldu.

Türk-İş'in öneri paketinde, anayasa değişikliğinden ayrı olarak değerlendirilen yasalarda yapılması istenilen kimi değişiklikler şöyle sıralandı:

İş Yasası: İşçi çıkarmayı doğrudan işverenin inisiyatifine bırakan 13. maddede değişiklik yapılarak, işçi çıkarmalarda yargı yoluna başvurulması ilkesi getirilmelidir.

Sendikalar Yasası: Anayasada hüküm altına alınmış olan, sendika yöneticiliği için 10 yıl bilfiil işçi olarak çalışma koşulu aranırken, sendika yöneticiliğindeki süreler de **"işçilik"** süresinden sayılmalıdır.

Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası: söz

2

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz sert konuştu:

Çalışma yasa taslakları yetersiz

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın hazırladığı çalışma yasalarında değişiklik öngören taslaklar Türk-İş tarafından yetersiz bulunurken, Şevket Yılmaz, "Bu haliyle Bakanlar Kurulu'na hiç gitmese daha iyi olur" dedi. TİSK Genel Sekreteri de "Aceleye getirilmesin" diye konuştu.

"Bu kanunlar çok önemlidir. Türk çalışma hayatının bugününü ve geleceğini yakından etkileyecek olan bu kanunlarda acele ve iyi değerlendirmeden yapılacak her değişikliğin sosyal faturası ve ekonomik neticesi ağır sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle, taslaklar ciddi hale gelinceye ve bize ulaştırılıncaya kadar ciddi bir denetim çalışmasına girişmeyeceğimizi, bu nedenle de taslaklar hakkında görüş bildirmeyeceğimizi" söyledi. Türk-İş'in, taslaklarla ilgili olarak, "Bu taslaklar, Türk çalışma hayatının bugününü ve geleceğini yakından etkileyecek olan kanunlardır. Bu kanunlarda acele ve iyi değerlendirmeden yapılacak her değişikliğin sosyal faturası ve ekonomik neticesi ağır sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle, taslaklar ciddi hale gelinceye ve bize ulaştırılıncaya kadar ciddi bir denetim çalışmasına girişmeyeceğimizi, bu nedenle de taslaklar hakkında görüş bildirmeyeceğimizi" söyledi. Yasa konusunda

3

leri, öte yandan Anayasa Mahkemesi nezdinde doğrudan ve dolaylı girişimlerini ve çalışmalarını sürdürmüştür. Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ile ilgili olarak aynı girişimler içinde olunmuştur. Her iki konuda başarılı sonuçlar alınmışsa da, siyasal iktidar hukuka aykırı uygulamalarını ısrarla sürdürmektedir. Bunun gibi, ''506 sayılı Yasa değişiklikleri üzerinde dikkatle durulmuş, ''Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine dair 3417 Sayılı Yasa'' uygulamasında iptal istemiyle Danıştay'a başvurulmuş; ''Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kanunu'' uygulamasının yol açtığı sorunlar izlenmiştir. Dönem içinde çıkarılan ''İşyerlerinde İşin Durdurulması veya İşyerlerinin Kapatılmasına

1 *Zaman, 10.1.1988*
2 *Cumhuriyet, 12.1.1988*
3 *Cumhuriyet, 19.3.1988*

dair Tüzük, ''Grev Gözcülerinin Zorunlu İhtiyaçlarının Karşılanması Hakkında Yönetmelik'' ve ''Denetim Tüzüğü'' üzerinde yoğun çalışmalar yapılmıştır.

Türk-İş'e göre, İşçi hak ve özgürlüklerinin asgari koşullarından söz edebilmek için, işçilere ve işçi örgütlerine temel çerçevesi aşağıda özetle sıralanan haklar ve güvenceler sağlanmış olmalıdır:

(1) İşçilerin ekonomik hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla sendika kurabilme yada kendi seçtikleri sendikalara serbestçe üye olabilme hakkını engelleyen, çalışanlar arasında ayırıma yol açan tüm düzenlemeler kaldırılmalıdır.

(2) İşçiler, örgütlerinin ana tüzük ve iç yönetimlerini

Türk-İş'in hükümetten istek paketi

IŞIK KANSU

ANKARA — Türk-İş'in, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ilettiği, süper emeklilik ve sosyal güvenlik yasalarında yapılması istenilen değişiklikler belli oldu. Türk-İş, süper emeklilerin sosyal yardım zammının da artırılması gerektiğini belirterek, süper emeklilik ile kazanılmış hakların kısıtlandığı, sigortalıların gelecek yıllarda üst gösterge tablosundan emekli olmalarının önlendiği kaydedildi. Türk-İş önerisinde, gösterge tablosunun değişik derece ve kademelerinden emekli olanlara da borçlanma ile süper emeklilikten yararlanma hakkının tanınması istendi.

Türk-İş'in, geçen hafta başında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ilettiği öneri paketinde yer alan süper emeklilik ve sosyal sigortalar mevzuatına ilişkin değişiklik istemleri, özetle şöyle sıralandı:

— **1 Ocak 1982 tarihinden önce yaşlılık aylığı bağlanaalarla, ölenlerin hak sahiplerine ödenen aylıklarda, 1 Ocak 1982 sonrası bu işlemleri**

Türk-İş'in, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ilettiği yasal değişiklik önerilerinde, SSK emeklilerine, Emekli Sandığı'nda olduğu gibi borç verilmesi, emekli erkek işçilerin eşlerinin analığı halinde analık sigortasından yararlanması istendi.

— Gösterge tablosunun 1. derece 9. kademesinden SSK'dan maaş almakta olup, süper emeklilik geçici gösterge tablosundan borçlanarak aylık almakta olanların, sosyal yardım zammının artırılmaması tereddütle karşılanmaktadır. Sosyal yardım zamlarının, Emek" Sandığı uygulamasında olduğu gibi, her derece ve kademeden aylık almakta olanlara, aynı miktarlarda tediyesinin sağlanması, anayasanın eşitlik ve sosyal devlet ilkeleri yönünden gerekli görülmektedir.

— **SSK'ya prim borcunu ödemeyen işverenlere, caydırıcı nitelikte ağır para ve hapis cezası öngörü değişiklik yapılmalıdır.**

— Emekli olma yaşını yükselten

— **SSK fonlarının, düşük gelirli tabvilere yatırılmasını engellemek için, kurum fonlarının özel bir şekilde değerlendirilmesi için gerekli değişiklikler yapılmalıdır.**

— SSK'da, emeklilikte bağlanacak aylık oranı yüzde 85'i geçmemektedir. Bu oran, Emekli Sandığı'nda yüzde 100, Bağ-Kur'da yüzde 90'dır. Bu oran, anayasanın eşitlik ilkesi göz önüne alınarak, artırılmalıdır.

— **Süper Emeklilik Yasası, kamu kurumlarında çalışanlardan malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı bağlananlara ödenecek sosyal yardım zammının, bu kamu kuruluşlarınca tahsili öngörülmüştür. Ancak, çalıştığı son kuruluş, özel sektör olanlara**

— Yaşlılık ve malullyet aylığı almakta olan kadınlar ile bu durumda olan erkekler, eşlerinin analığı halinde analık sigortasından istifade etmelidirler.

— **Emekli Sandığı'nda olduğu gibi, SSK da üyelerine, ikrazat kredini gibi düşük faizle borç para verebilmelidir.**

— Ölçümleme ve yüzde 70 mukayese sisteminin kaldırılması, SSK'nın prim tahakkukunu menfi yönde etkilemiştir. Yasal müktesebiyetlerini yerine getirmeyen işverenleri koruyan uygulamaya son verilmeli, yüzde 70 mukayese sistemine mutlaka dönülmelidir.

— **Süper Emeklilik Yasası ile kazanılmış haklar kısıtlanmış ve sigor-**

mekte ve politik çekişmelere neden olabilecek mahiyette görülmektedir. Her iki konuda da değişiklik yapılarak, uygulamada birlik ve beraberlik sağlanmalıdır.

— Süper Emeklilik Yasası'nın yürürlüğe girdiği tarihte, gösterge tablosunun en üst göstergesinden aylık almakta olanlar ile, aylık talebinde bulunmuş olup, işlemleri tamamlanmamış olanlardan gösterge tablosunun en üst göstergesinden aylık almaya hak kazananlara, geçici gösterge tablosundaki derece ve kademeler üzerinden tanınan borçlanma hakkı uygulamasındaki lak düşürücü sonuç ve sebepleri giderilmesi ve gösterge tablosunun değişik derece ve kademelerinden emekli olanlara da borçlanma hakkı tanıyan yasal değişiklikler yapılmalıdır.

— **Halen çalışmakta olan işçilere, sigortasız geçen çalışma sürelerini değerlendirebilmeleri konusunda yasa değişikliği yapılarak, yeni bir borçlanma hakkı tanınmalıdır.**

— Bazı sigortalıların, Sosyal Sigortalar Yasası uyarınca, sigortalılık sürelerine, bu sürelerin her tam yılı

1

'Değişiklik ILO'ya temelden aykırı'

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş Yönetim Kurulu tarafından dün yapılan açıklamada, TBMM'de kabul edilen çalışma yaşamına ilişkin yasalardaki değişikliklerin hiçbir çözüm getirmediği belirtilerek, **''Hak arama yollarının baskıcı yöntemlerle ve ILO ilkelerine temelden aykırı düzenlemelerle tıkalı tutulmaya çalışılmasının, ileride çok ciddi sorunlara yol açacağı ve karşılıksız bırakılmayacağı bilinmelidir''** denildi.

Türk-İş Yönetim Kurulu açıklamasında, sendikalar ile toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt yasalarında yapılan değişikliklerin, sendikal hak ve özgürlüklerle, serbest toplu pazarlık ve grev hakkı üzerindeki kısıtlama ve engellerin kalkmasını sağlayacak yeterlikte olmadığı kaydedildi. 1982 Anayasası ve temel iş yasalarındaki tüm kısıtlamaların kaldırılması, anayasa konusunda muhalefet partilerince başlatılan ortak girişimin, hükümet kanadı tarafından da en kısa süre içinde olumlu şekilde değerlendirilmesi istenen açıklamada, şu görüşlere yer verildi:

''Çalışanların önkoşulsuz sendika kurması ve sendikalara ayırmasız şekilde serbestçe üye olabilmeleri hakkı yanında, anatüzük ve yönetmeliklerin serbestçe düzenlenmesi, yöneticilerin tam bir özgürlük içinde seçilebilmesi, iç yönetmeliklerin serbestçe düzenlenebilmesi, çalışma ve iş programlarının serbestçe belirlenmesi gibi temel sendika özgürlüğü kurumları üzerinde 2821 sayılı yasada yer alan sınırlama, müdahale ve yasaklamalar giderilmemiş, bu konulardaki isteklerimize uygun düzenlemeler yapılmamıştır.

yar çalışma yasalarında yapılan değişikliklerden memnun olmadıklarını açıkladı. Atasayar, 2821 ve 2822 sayılı yasalarda yapılan değişikliklerin çalışma yaşamındaki istikrarı bozacağını öne sürerek şöyle dedi:

''Kanunla getirilen değişikliklerin büyük bir bölümü hak aramaktan çok, bir olay yaratmak amacına dönük gibi görünüyor. Grevde fabrikalardaki stokların çıkarılmasının önlenmesi veya grev gözcülerinin sayılarının artırılması grevleri olaylı hale getirecek değişikliklerdir. İşyeri önünde veya işyerinde buna benzer olaylar genişlemesi fevkalâde kolay başlangıçlar olabilir.''

Atasayar, ekonomideki olumsuz gelişmelerden etkilenen işverenleri çalışma yaşamında yapılan bu tür değişikliklerin de huzursuz ettiğini söyledi.

SHP'nin tepkisi

SHP grup başkanvekili **Hikmet Çetin**, dün TBMM'de sendikacı milletvekilleri ile birlikte bir basın toplantısı düzenleyerek çalışma yasalarında yapılan değişiklikler ile, ne işçi hakları, ne de demokratikleşme bakımından hiçbir gelişme sağlanamadığını söyledi. Yapılan değişikliklerin hükümetin gayri ciddiliğini gösterdiğini belirten Çetin, yasalar ile ANAP'ın köleci toplum anlayışını ortaya koyduğunu ve bir avuç holdingin temsilcisi olduğunu açıkça ilan ettiğini bildirdi.

2

Hükümetin değişiklik tasarısı da iş yasalarını ILO ilkelerine uyduramadı

ILO, makyajı beğenmedi

Uluslararası Çalışma Örgütü Uzmanlar Komitesi'nin 1988 raporunda Türk-iş yasaları için ''kısıtlama'' olarak nitelenen maddeler, hükümetin hazırladığı ve önümüzdeki hafta Meclis Genel Kurulu'nda görüşülecek tasarısında yer almıyor.

IŞIK KANSU

ANKARA — Hükümetin çalışma yaşamına ilişkin yasa değişikliklerine Uluslararası Çalışma Örgütü'nden (ILO) vize yok. ILO uzmanlar komitesinin 1988 raporunda **''kısıtlama''** olarak belirtilen hükümler, hükümetin hazırladığı yasa değişiklikleri içinde yer almıyor. ILO uzmanlar komitesi raporunda, Türk hükümetinin serbest toplupazarlık görüşmeleri için gerekli önlemleri almasını dilerken, yasal kısıtlamaların toplupazarlığın gelişmesini teşvik etmediği kaydedildi. Hükümetin hazırladığı ve TBMM'ye sunduğu yasa değişikliği tasarıları önümüzdeki hafta, genel kurulda görüşülecek.

ILO uzmanlar komitesinin ILO'nun haziran ayında yapılacak konferansı öncesi hazırladığı raporda, Türkiye'nin onayladığı ve **''örgütlenme ve toplupazarlık haklarını''** düzenleyen ILO'nun 98 sayılı sözleşmesinin uygulanması açısından kaygılar dile getirildi.

Raporda, uzmanlar komitesinin daha önce de Türk çalışma yaşamını düzenleyen yasalardaki hükümlerinin bir bölümünün 98 sayılı sözleşmeye uymadığını vurguladığı kaydedildi. Raporda, toplusözleşme yapabilmek için işkolunda yüzde 10, işyerinde yüzde 50 baraj aranması, bir yasal grevin Bakanlar Kurulu'nca 60 gün ertelenebilmesi ve bu erteleme sonunda zorunlu tahkim kurumu olan Yüksek Hakem Kurulu'na gidilmesi gibi hükümlerin ILO'nun 98 sayılı sözleşmesi ile uyuşmadığına bir kez daha dikkat çekildi.

3

1 *Cumhuriyet 18 1 1988*
2 *Cumhuriyet 28 5 1988*
3 *Cumhuriyet 21 5 1988*

özgürce düzenleyebilmelidir.

(3) İşçilerin yöneticilerini özgürce seçmelerini güçleştiren, seçilme hakkını kısıtlayan, engelleyen düzenlemeler değiştirilmelidir.

(4) İşçiler çalışmalarını ve iş programlarını sendikaları aracılığıyla özgürce belirleyebilmelidir.

(5) İşçiler serbest toplu pazarlık hakkından en geniş ölçüde yararlanmalıdır. Serbest toplu pazarlık Devletin ve siyasal iktidarın sınırlayıcı yönde müdahalesi dışında gelişmelidir.

(6) Meslekî amaçlarla grev hakkı her türlü engelden arındırılmalıdır. Bu çerçevede grev yasakları kaldırılmalı, grev erteleme hallerinin kötüye kullanılması önlenmeli, iş-

Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu'ndan Türkiye'ye sert eleştiri

"ILO'ya verilen sözler, tutulmadı"

Şerif SAYIN bildiriyor

BRÜKSEL, (Hürriyet)– Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (ETUC), İsveç'in başkenti Stockholm'de yapılan 6'ncı Kongresi'nde, kapatılan "DİSK" ve "Türk-İş" tarafından verilen bir karar tasarısı oybirliğiyle kabul edildi ve Türkiye'den geçen yıl "Uluslararası Çalışma Örgütü"ne (ILO) vermiş olduğu sözleri yerine getirmesi istendi.

"DİSK" ve ETUC'a 8 Nisan'da tam üye kabul edilen "Türk-İş" tarafından ortaklaşa hazırlanan karar tasarısında şöyle denildi:

"ETUC, Türkiye'deki sendikal hak ve özgürlükler ve insan haklarından endişe duyar ve Türkiye'nin geçen yıl Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) vermiş olduğu sözleri yerine getirmediğini vurgular ve yapılan görüşmelerin sonuçsuz kaldığını hatırlatır.

● Türkiye'deki sendikal hak ve özgürlüklerden ve insan haklarından endişe duyulduğunun belirtildiği karar da, Türkiye'nin geçen yıl ILO'ya verdiği sözleri yerine getirmediği hatırlatıldı, 1 Mayıs'ta tutuklanan işçilerin şartsız serbest bırakılması istendi...

ETUC, 1 Mayıs'a katılmak isteyen Türk işçilerinin tutuklanmasını kınar ve hükümetten şartsız serbest bırakılmalarını ister.

ETUC, Türkiye'deki demokratik haklar, sendikal haklar ve insan hakları kurulmadan, Türkiye'nin AET'ye üyeliğine karşı çıkar ve yönetim kuruluna bu karar tasarısı çerçevesinde hareket etmek üzere görev verir."

ETUC 6'ncı Kongresi'nde bir konuşma yapan kapatılan **DİSK**'in eski Genel Başkanı **Abdullah Baştürk**, DİSK'in 340 milyon dolar tutarındaki mal varlığına Türk Hukumeti tarafından el konulduğunu ileri sürdü ve bunun sendikaya iadesini istedi. ETUC yetkililerinden öğrenildiğine göre **Baştürk**, Türkiye'deki sendika hak ve özgürlüklerin son derece kısıtlı olduğunu vurguladı, **ANAP** iktidarının sendikacılara karşı düşmanca tavırlar içinde olduğunu ileri sürdü ve

"ILO'ya verilen sözler tutulmadı"

Avrupa sendikalarını Türkiye'deki duruma karşı eylem birliğine çağırdı.

ETUC Genel Sekreteri **Mathias Hinterscheid** ise Türkiye'de işçi sendikalarına uygulanan çifte standardı kabul edemeyeceklerini bildirdi. Kendilerinin sendikal birlikten yana olduklarını belirtti.

1

Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz ILO toplantısına gitmeden önce hükümeti uyardı

"Hesaplaşacağız"

● Toplu İş Sözleşmeleri Grev ve Lokavt ve Sendika Yasaları'nda yapılan son değişikliklerden tatmin olmayan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Bir sendikacılıkla bağdaşmayan hükümler son değişiklikle de kaldırılmadı" dedi.

● Eylem planlarını yürürlükten kaldırmadıklarını belirten Yılmaz, Cenevre'ye hareketinden önce yaptığı açıklamada "Gereğine göre hareket edeceğiz. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın" dedi, eylem planlarını uygulayacaklarını söyledi.

2

1 *Hürriyet, 13.5.1988*
2 *Hürriyet, 29.5.1988*

çi/işveren ilişkilerinde mecburî tahkimi egemen kılacak yaklaşım terkedilmelidir.

(7) Sendikalar İdarenin keyfî tasarruf ve kararlarına karşı etkin yasal güvencelerle korunabilmelidir.

(8) Sendikalar ve üst kuruluşları işçileri uluslararası düzeyde temsil eden işçi örgütlerine serbestçe üye olabilmelidir.

(9) İşçiler ve sendikaları kamu özgürlüklerinden en geniş şekilde yararlanabilmelidir.

Türk-İş, bu temel ilkeler ışığında Anayasa'da, 2821 ve 2822 Sayılı Yasalarda, İş Yasasında, Sosyal güvenlik mevzuatında Bkz. Raporun "sosyal güvenlik çalışmaları" bölümü ve işçi hak ve özgür-

Türkiye gündeme alındı

ILO'da makyaj işe yaramadı

Sendikal haklarda uluslararası normlara uymadığı ve ILO sözleşmesini çiğnediği için Türkiye yeniden ILO genel kurulunda durumu görüşülecek ülkeler arasına alındı.

ŞÜKRAN KETENCİ

CENEVRE — Türkiye, sendikal hakları ihlalden bu yıl da Uluslararası Çalışma Örgütü **"ILO"**nun gündemine girdi. ILO sözleşme ve tavsiye kararlarının uzmanlık komitesi olan **"Aplikasyon Komitesi"**nin, ülkesinde sendikal haklar çiğnendiği için bilgi vermek üzere çağırdığı ülkeler listesi dün kesinleşti.

Türk hükümeti imzalamış olduğu ve ilkelerine uymak zorunda bulunduğu ILO'nun 98 sayılı sözleşmesinin hükümlerini ihlal etmiş olması nedeni ile Aplikasyon Komitesi'nde savunma yapacak. Sendikal hakları çiğnemiş olmak nedeni ile eleştiri alacak. Yapılacak tartışmalarla ortaya çıkacak durum, ILO'nun 75. konferansının 1988 yılı raporu içinde yer alacak. Dozu yapılacak tartışmanın içeriğine bağlı olarak belirlenmek üzere, **"sendikal hakları ihlalden listeye girme"** denen olay bir kez daha yaşanacak.

Türkiye önce uluslararası sendikal kuruluşların ortak şikâyeti üzerine 1982 yılında sendikal hakları çiğnediği için ILO gündemine girdi. Türk hükümeti o yıl **"doğrudan temas kurma"** denen, ILO uzmanlık heyetlerinin Türkiye'ye gelmesini ve protokol dili ile **"açıklamalarda"** fiilen **"hesap vermeyi"** kabul ettiği için durumu genel kurulda görüşülmedi. 1983 yılında sendikal hakları çok ağır çiğnemiş, **"iflah olmaz"** anlamına gelen ülkeler arasına, özel listeye ya da sendikacıların deyimi ile **"kara listeye"** girdi.

1 *Cumhuriyet, 8.6.1988*

Şevket Yılmaz Cenevre'ye gitti

ILO'da tavrımız Türkiye'deki gibi olacak

İş-Sendika Servisi — Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Genel Kurulu'na katılmak üzere Cenevre'ye gitti.

"TBMM'den geçen 2821 sayılı sendikalar ile 2822 sayılı toplu iş sözleşmesi grev ve lokavt yasaları henüz Cumhurbaşkanı tarafından imzalanıp, Resmi Gazete'de ilan edilmemiştir. Şu ana kadar ki durumda, Türkiye'de gerçek hür sendikacılığın, toplusözleşme düzeninin baskısız oluşu ve grev yasakları içinde bulunan işkolları konusundaki isteklerin yerine getirilmesi sıkıntıları bir hayli arttırmıştır."

Yılmaz, **"ILO'da tavrınız ne olacak?"** sorusuna da **"Türkiye'deki durumumuz, sıkıntımız ne ise ILO'daki tavrımız o olacaktır"** karşılığını verdi.

ILO Genel Kurulu toplantısına giden Türk-İş heyetinde, Genel

1

Bayan Bakan'ın hesabı İLO'ya uymadı

Türkiye "Kara Liste"de

Çalışma Bakanı Aykut, Türkiye'nin üstüne çıkmasını için elinden geleni yaptı ama başaramadı...

● Çalışma Bakanı İmren Aykut'un bütün çabalarına rağmen Türkiye Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO)'nun listesine girmekten kurtulamadı.

● **Gündem listesinde Türkiye'nin, İLO'nun 98 sayılı toplu pazarlık ve örgütlenme hakkına ilişkin sözleşmesine uymadığı öne sürüldü...**

CENEVRE-Uluslararası Çalışma Örgütü İLO'nun 75'inci genel kurulunda, Aplikasyon (Uygulama) Komitesi, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 58 ülke, çalışma yaşamlarındaki aksaklıkları görüşmek üzere Aplikasyon Komitesi gündemine alındı. Bunun hemen ardından da söz konusu ülkeleri açıklayan liste yayınlayarak Komite Başkanlık Divanı'na sunuldu.

Gündem listesinde Türkiye'nin, İLO'nun 98 sayılı toplu pazarlık ve örgütlenme hakkına ilişkin sözleşmesine uymadığı öne sürülüyor. Yetkililer, bu noktada, toplu sözleşmeler ve sendikal barajlarla ilgili yasa hükümlerinin, bu sözleşmeye aykırı olduğu görüşünden hareketle Türkiye'nin listeye alındığını bildirdiler.

Gündeme alınan ülkeler Aplikasyon Komitesi'nde tartışılırken, ilgili ülkelerin işçi, işveren ve hükümet temsilcileri kendilerine yöneltilen eleştirilere cevaplar dıracaklar.

SAVUNMALAR KOMİSYONDA

Bu noktada, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı heyetinin, 2821 sayılı sendikalar, 2822 sayılı toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt yasasında yapılan son değişiklikleri ileri sürerek Türkiye'nin Genel Kurul gündemine alınmamasını isteyeceği öğrenildi.

Aplikasyon Komitesinde Türkiye'nin görüşülmesine bu hafta sonunda başlanabileceği bildirildi.

2

ILO: AT standartlarına uyun

Yapılan yasa değişiklikleriyle ilgili olarak ILO'ya sunulan hükümet raporundaki saptamaların gerçek değişikliklerle doğrudan ilişkisini kurmak olanaksız. Madde düzenlemeleri, genel yasağın kalkması gibi anlatılarak, pembe bir tablo yaratılmış.

ŞÜKRAN KETENCİ

CENEVRE — Hükümet, Türk kamuoyundan, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) gerçek istemlerini saklıyor. ILO, Türkiye'den yasalarda yapılan değişikliklerde olduğu gibi "makyaj" niteliğinde değil, köklü değişiklikler istiyor. Hatta en iyi çözümün, mevcut yasaları bir yana bırakarak sendikal haklarda köklü çözümü getirecek, sadece Türkiye'nin imzaladığı, sınırlı ILO sözleşmeleri ile değil, aynı zamanda AT standartlarına da uyacak yeni yasalar önerilyor.

İLO yetkilileri ile yapılmış görüşmeler ve İLO'nun resmi raporlarını ve belgeleri, gerçeklerin hükümetin söylediği gibi olmadığını ortaya koyuyor. İşte İLO'da Türkiye ile ilgili en yetkili kişi sayılan, birçok kez Türkiye'ye gelen, o zaman sendika özgürlükleri ve doğrudan temas boyutunun başında, şimdi daha üst görevde İLO Genel Direktör Yardımcısı William Simson'un, Genel Direktör Francis Blanchard'a verdiği özel rapordan alıntı çizmek gereğini duyduğumuz bazı bölümler.

"2821 ve 2822 sayılı yasalar, sendikaların normal olarak hiçbir devlet müdahalesi olmadan yürütmeleri gereken faaliyetlerin neredeyse tümünü kontrol veya sendikal yaşamın bu konularda müdahaleyle karşılaşmasını getiren vasıal bir deli gömleği işlevini görüyordu.

İLO'nun, Türkiye'nin sadece uyguladığı yasa değişikliklerine göre alınan bu kez.

• Sendika yöneticisi seçilebilmede 10 yıl çalışmış olma koşulunun kalkması.

• Seçilme hakkına, sendikal ve siyasal suç nedeni ile dahil olmak üzere getirilmiş yasaklamalar.

• Siyasal amaçlı, genel grev, sürekli grev, iş yavaşlatma, her tür direniş ve protesto yasağı kaldırılmış.

• Hükümete verilmiş olan grev ertelemeye yetkisi ve buna bağlı olarak uyuşmazlığın zorunlu tahkim sistemi olan YHK'ya gönderilmesinin engellenmesi.

• Her sözleşme için yeniden yetki alınması ve bunun bakanlık tarafından verilyor olmasının önlenmesi.

Yukarıdaki maddeler, bu yılın mayıs haziran ayını içeren İLO Sendika Özgürlükleri Dairesi Raporuna dağıtılan Türkiye metinden çıkarılmış... İç en önemlilerini vurguladığımız, istenen zorunlu değişikliklerden hiç biri gerçekleştirilmiş değil.

Bir de yapılan yasa değişikliklerinin hükümet tarafından İLO'ya sunuluş sorunu var. Gerçekte ne kadar çeliştiğine iki örnek...

• Yasada yapılmış en önemli hak genişletilmesi, bugünün profesyonel sendikacılarına tanınan yeniden seçilme hakkı, İLO'ya verilen raporda göre, 4'ten 8'e çıkarılmış. Oysa bilindiği gibi, yasadaki 4 dönemden fazla seçilmeme yasağı kalkmadı. Sadece geçici madde ile, eski sendikacılara bir ödün olarak yeniden seçilme hakkı tanındı.

• Olağanüstü hal ve sıkıyönetimlerdeki grev ve lokavt yasağının kalktığı belirtilmiş. Doğru, yasadan ilgili hükümler çıkarıldı. Ancak olağanüstü hal ve sıkıyönetimin ilkeleri ile doğrudan yada dolaylı olarak ilgili diğer Yasalarda değişiklikler yapılmasını istemektedir.

Genel seçimler sonrasında işbaşına gelen siyasal iktidarın önde gelen amacı ise, olağanüstü koşullar altında getirilen tüm bu kısıtlamaları muhafaza etmeye çalışmak olmuştur. İktidar bugün her yönüyle iflas eden ekonomik politikasını ancak buna karşı çıkacak güçlerin çember içine alınmasıyla başarıya ulaştırabileceğini hesap etmiş, bir yandan Dünya'da Türkiye'nin hızlı bir "demokratikleşme süreci" içine girdiği propagandasını yaparken, öte yandan Türkiye'yi Batılı anlamda demokrasiye kavuşturmayacağı bilinen tüm düzenlemelere sahip çıkmıştır.

1 *Cumhuriyet, 30.5.1988*
2 *Tan, 8.6.1988*
3 *Cumhuriyet, 14.6.1988*

Gerçekte siyasal iktidar sadece "olağandışı yönetim koşulları altında gerçekleştirilen düzenlemeleri muhafaza" gibi pasif bir davranış içinde de olmamıştır. Koşulları ağırlaştıracak, kısıtlamaları daha ileri boyutlara götürecek adımlar atmış, Anayasaya aykırı düzenlemeler yapmıştır. Düzenlemelerin Anayasaya aykırılığının saptanmış olması dahi siyasal iktidarı hukuka uygun hareket etmeye sevkedememiş, uygulamalar fütursuzca sürdürülmüştür. Türkiye TBMM'nin denetleme imkânlarının kısıtlandığı, yasama erkinin Kanun Hükmünde Kararnamelerle kullanıldığı bir sürece sokulmuştur. Siyasal iktidar her imkândan yararlanarak, iş çevrelerinin, işverenlerin 1985'e kadar gerçekleştirilmesini sağlayamadığı

ILO Komite Başkanı Houthays:

Türkiye'de sendikal hak çiğneniyor

İş-Sendika Servisi — Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun haziran başında başlayan 75. genel kurul çalışmaları bugün sona eriyor. Sendikal hakları çiğnediği, imzalamış olduğu İLO sözleşmesine aykırı hareket ettiği için ILO'nun genel kurul gündemine giren Türkiye ile ilgili karar, genel kurulun da onayından geçerek yürürlüğe girdi.

ILO kurallarına göre uzmanlık komitesi aplikasyonda durumu tartışılan Türkiye ile ilgili kararda, sendikal hak ihlallerine ilişkin saptama ve eleştiriler ile hükümetin tartışmalardaki savunmasının bir özeti yer alıyor. Sonuç bölümünde ayrıca Türk hükümetinin taahhütlerini yerine getirmesi ve ILO uzmanlık raporları ile kararlarında saptanmış sendikal hak ihlallerini ortadan kaldıracak biçimde yasa ve uygulamasında uyum sağlaması isteniyor.

Türkiye, İngiltere ve İran, bu yılın genel kurulunda, Aplikasyon Komitesi'nde en uzun tartışılan, raporlarda en geniş yer alan ülkeler oldu. Aynı zamanda ILO'daki tartışmaların bir özeti niteliğinde olan Türkiye'ye ilişkin kararçirilemediği gerçeği de vurgulanarak bu komitelere görev verildi. Türkiye'den taahhütlerinin gereğini yerine getirmesi, yasa ve uygulamalarında ILO sözleşme ve ilkeleri ile tam uyum sağlaması istendi.

Türkiye ile ilgili kararın ayrıca Türk hükümetini, yasa ve uygulamalarında ILO sözleşme ve ilkeleri ile uyum sağlama konusunda zorlayıcı, bağlayıcı ve ILO otoritilerince **"çok ağır"** olarak nitelendiren içeriği var. ILO otoriteleri Türkiye'nin sendikal hakların daha ağır çiğnendiği bazı ülkelerden de ağır konuma girmesinde, Türk hükümetinin, **"taahhütlerini yerine getirmeyen, güven vermeyen"** politikasının payı olduğunu belirtiyorlar.

Aplikasyon Komitesi'nin İşçi Grubu Başkanı **Jeff Houtbays,** ILO ilkelerine uymadıkları, sözleşme hükümlerini çiğnedikleri için bu yıl listeye giren ve komitede tartışılan ülkeler ile ilgili kararları genel kurul onayına sunarken, Türkiye'nin durumunu bir kez daha özel olarak gündeme getirdi.

İşçi grubu olarak Türkiye'nin özel paragrafa (kara listeye) alın-

1 *Cumhuriyet 23.6.1988*

Türk-İş'ten İLO'ya şikayet raporu

Türk-İş'in İLO'ya gönderdiği raporda, Türkiye'de toplu pazarlığın serbestisinin kağıt üzerinde kaldığı bildirildi. Raporda ayrıca Türk hükümetinin verdiği taahhütlere karşın, İLO tarafından konan aykırılıkların hiçbirisinin giderilmediği de belirtildi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Hükümetin, İLO (Uluslararası Çalışma Örgütü) Anayasası'na uymayarak, Türk-İş'e eksik bilgi vermesi konusu tartışılırken, Türk-İş, İLO'ya gönderdiği raporda, Türkiye'de toplu pazarlığın serbestisi ilkesinin halen kâğıt üzerinde kaldığını bildirdi. Türk-İş raporunda ayrıca, Türk hükümetinin verdiği taahhütlere karşın, İLO tarafından ortaya konan aykırılıkların hiçbirisinin giderilmediği de belirtildi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, Türkiye'nin de onayladığı "**örgütleme ve toplu pazarlık**" hakkına ilişkin 98 sayılı İLO Sözleşmesi konusunda dönemraporunu Türk-İş'e eksik göndermesine karşın, Türk-İş, İLO'ya işçi görüşlerini içeren raporunu iletti.

Türk-İş'in İLO'ya gönderdiği raporda, İLO raporlarında ve Uzmanlar Komitesi'nde yapılan gözlemlerde ortaya konan aykırılıkların hiçbirisinin, çeşitli tarihlerde Türk hükümetince verilen taahhütlere karşın giderilmediği kaydedildi. Sendikalar ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasaları arasında ve uygulamada, İLO'nun 98 sayılı sözleşmesine olan ciddi aykırılıkların sürdüğü vurgulanan Türk-İş raporunda, Sendikalar, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt, Dernekler Yasaları'nın çeşitli hükümlerinin İLO Anayasası'nda ifadesini bulan "**sendika özgürlüğü**" ilkesine temelden aykırı olduğu da dile getirildi.

98 sayılı sözleşme çerçevesinde, toplu pazarlığın serbestisi ilkesinin Türkiye'de kâğıt üzerinde olduğunu savunan Türk-İş, İLO'ya gönderdiği raporda, bu tezini kanıtlayacak şu saptamalara yer verdi:

"— Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası'ndaki toplu pazarlık hakkının kullanılmasını güçleştiren düzenlemeler,

— Hükümete grevleri erteleme yetkisinin tanınması,

— Sürekliliğinde zorunluluk olan işler kavramı ile bağdaşmayacak genişlikteki grev yasakları,

— Sendikaların denetimlerinin devlet memuru statüsündeki, yanlı müfettişler vasıtasıyla yaptırılarak, denetimin baskı aracı olarak kullanılması,

— Sözleşmeli personel kararnameleri ile kamu kesiminde çalışan işçilerin toplu pazarlık ve toplu iş sözleşmesinden yararlanma hakkının ellerinden alınması."

Hükümet tarafından İLO'ya gönderilen raporda, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun (TİSK), hükümetin konuya ilişkin görüşlerini paylaşmakta olduğu belirtildi.

Öte yandan Türk-İş Başkanlar Kurulu, 1989 yılı başında kamu kesimindeki toplusözleşmelerinin eşleştirilerek, grevlerin aynı dönemlerde birleştirilmesi kararını gözden geçirmek üzere bugün toplanıyor.

Başkanlar Kurulu toplantısından sonra Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri yarın Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**'i ziyaret edecekler

1

Türk–İş, onaylanacak yeni İLO sözleşmelerini yetersiz buldu

"Hükümet göz boyuyor"

ÇALIŞMA ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, haziran ayında yapılacak Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (İLO) 76'ncı genel kurulu öncesinde İLO sözleşmelerinden beşini daha onaylamaya hazırlanıyor. Türk-İş yetkilileri, bu sözleşmelerin, Türk çalışma yaşamına sendikal hak ve özgürlükler konusunda bir yenilik getirmediğini belirterek, **"Hükümet, İLO'nun gözünü boyamaya çalışıyor"** dediler.

eden Türk-İş yetkilileri, hükümetin bundan yararlanarak prestij kazanmaya çalıştığını ve asıl sorunları gözardı ettiğini öne sürdü.

Onaylanması düşünülen sözleşmelerin Türk çalışma yaşamında var olan sorunlarda bir iyileşme getireceğini savunan Türk-İş yetkilileri, şunları söyledi:

"İLO, bazı sözleşmelerin onaylanmasından dolayı memnuniyet duyacaktır, ancak Türkiye İLO Genel Kurulları'nda yine eleştirilecektir. Türkiye, onaylayıp tüm gereklerini yerine getirmediği 98 sayılı (sendika ve toplu pazarlığa hakkı sözleşmesi) aykırılıklardan ve sendikal haklardaki diğer kısıtlamalardan dolayı İLO'nun gündeminde yer alacaktır."

2

Türk-İş İLO'ya hükümeti şikayet etti

● TÜRK-İş yöneticileri, hükümetin önceki yıllarda verdiği taahhütlerden cayma hazırlığı içinde olduğu-

Türkiye'nin onayladığı İLO sözleşmelerinin uygulanmasının değerlendirildiği Türk-İş, TİSK ve hükümet raporları, İLO Uzmanlar Komitesi'nde ele alınacak. Hükümet, İLO'ya görderdiği raporda, sözleşme kapsamında Türkiye'ye yöneltilen eleştirilere yanıt verirken, TİSK raporunda ise, **"Hükümetçe yapılan açıklamalara tamamen katılıyoruz"** denildi. Türk-İş ise, hükümetin önceki yıllarda verdiği taahhütlerden **"cayma hazırlığında"** olduğu belirtildi. Türk-

3

istekleri hayata geçirilmiştir. Örneğin, işveren istekleri doğrultusunda, 3229 Sayılı Yasa ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40. maddesine bir hüküm eklenerek, işverenlerin ödedikleri üyelik aidatlarının vergi bakımından masraf kabul edilmesi sağlanmış; Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu oluşturularak toplu pazarlık düzenine müdahale edilmeye başlanmış; tepkiler karşısında Koordinasyon Kurulunun kaldırılması yoluna gidilirken aynı amaçla Kamu İşveren Sendikaları devreye sokulmuştur. Bu sendikaların bir genelge ile TİSK'e katılmaları öngörülmüş, böylece çalışanlar karşısında "Devletin gücünün özel kesim işverenleriyle bütünleştirildiği bir cephe" oluşturulmuştur.

1 *Cumhuriyet, 27.12.1988*
2 *Gazete, 7.2.1989*
3 *Güneş, 5.3.1989*

Siyasal iktidar kısıtlamalara 6.6.1985'de çıkardığı 3217 sayılı Serbest Bölgeler Yasası ile bir yenisini eklemiştir. Yasanın geçici 1. maddesi ile "Serbest bölgenin faaliyete geçmesinden itibaren on yıl süre ile 5.5.1983 gün, 2822 sayılı Kanunun grev ve lokavt ile arabuluculuk hükümlerinin uygulanmaması" menfaat uyuşmazlığı halinde, Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanması öngörülmüştür.

Bu tasarrufları "özelleştirme" planı çerçevesinde başlatılan "sözleşmeli personel" düzenlemeleri, grev hakkının kullanılmasını daha ileri ölçüde kısıtlayan tüzükler izlemiştir. İş yasalarında yapılan değişiklikler ise esasa dönük olmamıştır.

Çalışanların temel hak ve özgürlüklerini kısıtlayan, uyguladığı ekonomik politika ile

Sendika Özgürlükleri Komitesi raporu

ILO: Türkiye'de sendikal haklar ihlal ediliyor

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Sendika Özgürlükleri Komitesi, Türk hükümetinin çalışma yasalarında yaptığı değişiklikleri ve ilettiği savunmayı 'yetersiz' buldu.

ŞÜKRAN KETENCİ

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) **"Sendika Özgürlükleri Komitesi"**, Türk hükümetinin ILO için sendikal yasalarda yaptığı **"makyaj"** değişiklikleri ve savunmasını yetersiz buldu.

Komitenin, ILO'nun önümüzdeki dönem genel kurul ve uzmanlar komitesi çalışmalarına ışık tutmak üzere hazırladığı raporda, Türkiye'deki temel sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin kısıtlamaların sürdüğü belirtildi. Türkiye'nin ILO ile üyelik ilişkisi içinde, uymakla yükümlü olduğu sendikal hak ve özgürlüklerde saptanan önemli ihlallere dikkat çekildi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, Sendika Özgürlükleri Komitesi'ne bilgi verirken yaptığı savunmalarda, **"makyaj"** yasa değişikliklerini, **"olmayan"** sendikal hakları veriyor görüntüsünde sunması, Türkiye'nin 87 sayılı ILO sözleşmesini imzalamamış olması nedeni ile sendikal haklara ilişkin ihlallere yanıt vermekten kaçınması, Türkiye'nin tesi, yasalardaki değişiklikleri ve tüm gelişmeleri kaydetmekle birlikte, işçi hakları ve başlıca sendikal özgürlükler açısından kabul edilemez ihlaller bulunduğu sonucuna vardı.

Sendika Özgürlükleri Komitesi raporunun sonuç bölümünde, Türkiye'nin anayasal ve yasal hukuk düzeninde var olan ve ILO üyelik ilişkisi içinde düzeltilmesi zorunlu görülen başlıca işçi hak ve sendika özgürlükleri ihlalleri ve bu konulardaki beklentiler özetle şöyle sayılıyor:

"Sendika kurma ve yönetim organlarında görev almada, her tür ayrımcılığın, kısıtlamanın ve siyasi iktidar müdahalesinin önlenmesi,

Sendika kurma, birleşme ve uluslararası sendikal ilişkilerde bağımsız karar verebilme,

Sendikaların kendi tüzük ve kurallarını ve yönetimlerini belirlemede, seçmede, sınırsız özgür olmaları,

Sendikaların yönetim ve faaliyetlerinde, programlarını belirlemede hiçbir kısıtlamayla karşılaşmamaları,

1 Cumhuriyet 6.3.1989

Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz Zaman'a açıkladı:

"Türk çalışma hayatı ILO'nun kara listesinde"

1

Hükümet göz boyama çabasında

Uzmanlar, "Türk hükümeti yıllardır ILO gündeminden çıkmak için harcadığı onca çaba yerine, 'ne isteniyor?' sorusuna yanıt arasaydı. Değil ağırlaşan kararların muhatabı olma, gündemden bile çıkardı" diyorlar.

ŞÜKRAN KETENCİ

ILO'nun haziran 1989, 76. Genel Kurulu kapsamında, bugün genel kurulda yapılacak usul oylaması ile kesinlik kazanacak Türkiye kararının, beklenenden çok ağır çıkmasının ilk şokundan sonra değişik, çelişkili yorumlara konu oluyor. Kararların nedenlerini, içeriğini, gerçek anlamını anlaşılmaz kılan, tuşlamalar, yorumlar yapılıyor.

Kamuoyuna yapılan açıklamalar ile kulislerdeki değerlendirmeler, siyah-beyaz kadar zıt olabiliyor. Örneğin hükümet, Türk kamuoyuna yönelik olarak ILO kararlarının önemli olmadığı ve Türk hükümetini bağlamadığı vurgulanmasını yaparken, ILO'da söz konusu kararları önleyebilmek için hemen hemen her şeyi denedi. Ancak yapılardır Türk hükümetinden beklenenler değildi. Aksine Türk hükümetinin saygınlığını, güvenirliğini yitiren çabalar artı puan yerine eksi puanlara kaynak oluşturdu.

Gerçekte ILO'daki durumunu düzeltebilmek için Türk hükümeti kadar yoğun çaba gösteren hükümetler çok az. İşveren grubunun da tam desteği de en kalabalık ILO delege heyetlerini oluşturu-

Tepkiler — Türk İş, sendikal işlevini doğru dürüst yapınca ikaleler şantajlar artı. (Fotoğraf: Şükran Ketenci)

yorları, unvanlarını da kullanarak hükümet ve işveren delegasyonları içinde, her yıl en az 4-5 kişilik temsille gönderen yetkililer elbette içinde bir tek biz varız. ILO kararlarının organlarının uzmanları şakayla karışık, bu garip tabloyu eleştirirken, "**Türkiye sayesinde kendimizi önemli adam görmeye başladık. Çok kulise gelen bir başka ülke yok**" diyorlar.

Türk hükümeti, 1986 ve 1987 yıllarında yürürlüklerki yasa düzeninin ILO ilkeleri ile çelişiğini kabul eden ve bu yasaları en kısa sürede değiştireceğini vurgulayan iki tane "**taahhüt mektubu**" verdi. 1988 Genel Kurulu'ndan bir gün önce Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe sokduğu, gerekçesi "**ILO ilkelerine aykırı**" olan sendikal yasa değişiklikleri yapı. Bu genel kurul çalışmalarına yetiştirilmek üzere de ILO Anayasası değişikliği, üç ILO sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı'nı yürürlüğe sokacak yasa tasarılarını hazırladı. Bunlarla da yetinmedi. 1402'likleri ilgili yasa tasarısı hazırlayarak, Meclis komisyonu aşamasından geçirtti.

Konuştuğumuz pek çok ILO'nun uzmanı yetkilisi, bu kadar çok olumlu adımı atan hükümetlerin çok nadir olduğunu, doğal olarak Türk hükümeti "**ILO genel kurulunu nasıl atlatırız**" arayışında harcadığı çabayı, "**ILO beden ne istiyor**?" sorusuna yanıt aramak üzere harcasa idi, ortada "ILO" diye bir sorun kalmazdı. Üyeliğinin eskiliğine, AT'ye üyelik gibi bir büyük iddiaya karşılık, Türkiye, ILO'da sendikal haklar için önemli sözleşmeleri imzalamamış olan ülkelerin en başında.

Yeni bağımsızlık alan, demokrasinin "d"sini bile gerçekleştiremmiş önce ülke 87 sayılı ILO sözleşmesini imzalamışken Türkiye hâlâ düremekte. Aslında uymakla yükümlü olduğu ILO sözleşmeleri ülkeleri, gerçek sendikal haklarda fazla önemli bir anlam da taşımıyor. Türkiye, tüm ILO ile ilgili, ILO'nun şart koştuğu yapmayı zorunlu düzeltmeleri de yapsa, Türkiye'ye gerçek demokrasi, sendikal haklar gelmiş olmayacak.

Türk hükümeti bu kadar sonuç sorunu bile çözmek yerine, ILO uzmanlık komitelerinin saptadığı düzeltmeleri yapmak, zaman kazanmaya yönelik sorunlu sonradan yerine getirmediği "**taahhüt**"lere, yasalarda istenen asıl düzeltmeler yerine, "**makyaja**" ya da son dakikada çıkarılmamış ve de uzmanlar komitelerinin "**yetersiz**" dediği yasa tasarılarına uğraşınca, sözüne güvenilmeyen bir itibar damgasını da yiyor. Sadece yıllarca yasa ve uygulamasında istenen, zorunlu düzeltmeleri yapmadığı, sözleşme ihlalleri nedeni ile değil, avuca geniş halk kitlelerini her geçen gün daha da fakirleştiren siyasal iktidara karşı sadece ulusal düzeyde değil, uluslararası düzeyde de etkin bir mücadele verilmiştir.

Uluslararası alanda mücadele platformlarının en önemlisi Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'dur. Türkiye'nin durumu ILO'da iki ayrı komitede ele alınmaktadır. Bunlardan birincisi ILO Sendika Özgürlükleri Komitesi'dir. Burada 1982'den bu yana, Türkiye'de 12 Eylül 1980 sonrasında işçi hak ve özgürlükleriyle ilgili tüm sorunlar ele alınmış durumdadır ve her yılın Mayıs ve Kasım aylarında gelişmeler ILO Yönetim Kurulu'na sunulmakta. Yönetim Kurulu'nun tesbit ve tavsiyeleri de Hükümete duyurulmaktadır. ILO Sendika Özgürlükleri Komitesi'nin belirlemelerine göre 1982 Anayasasının çeşitli hü-

2

ILO kararına IHD tepkisi: Önerilerimiz dikkate alınsaydı bu üzücü durum ortaya çıkmayacaktı

Aykut: Kara liste sözkonusu değil

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut, "Uluslararası Çalışma Örgütü'nün özel paragrafına girmek ne bir mahkûmiyet, ne de bir ceza anlamına geliyor. Bu bir sorunun varlığını ortaya koymak ve ilgili hükümetin dikkatini özel şekilde çekmek amacını güdüyor" dedi ve aksine bir imajın yaratılmaya çalışılmasından üzüntü duyduğunu söyledi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) Türkiye'yi kara listesine almasına tepkiler dün de sürdü. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut, "**kara liste**" diye bir şeyin söz konusu olmadığını belirterek "**ILO'nun özel paragrafına girmesin, ne bir mahkûmiyet ne de bir ceza anlamına geldiğini**" söyledi. İnsan Hakları Derneği 1402'likler Komisyonu tarafından yapılan açıklamada da "**Önerilerimiz dikkate alınsaydı, Türkiye'nin kara listeye girmesi gibi ürücü bir durum ortaya çıkmayacaktı**" denildi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut, Türkiye'nin ILO'da "**kara liste**"ye alındığı yolundaki görüşlere katılmadığını belirterek şunları söyledi:

"**ILO Aplikasyon Komitesi'nde dün** (önceki gün) **yapılan görüşmelerde, 98 ve 111 sayılı sözleşmelerin Türkiye'deki uygulamaları ele alınmış ve sadece 111 sayılı sözleşmeyle ilgili olarak hazırlanan TBMM'de bulunan 1402 sayılı yasanın tadili ile ilgili yasa tasarısının sonuçlandırılmasını ve görevden uzaklaştırılan kamu görevlileriyle ilgili bilgilerin kısa zamanda derlenerek ILO'ya gönderilmesini teminen, bunu teklif eden Belçika İşçi Temsilcisi ve İşçi Grubu Sözcüsü Sayın Houthuyn'un ifadesi ile 'müspet bir ifade kullanarak hükümeti teşvik edecek şekilde' bir paragraf hazırlanması kararlaştırılmıştır. Konu bundan ibaret olup, 'kara liste' diye bir şey söz konusu değildir.**

Böyle bir paragrafın 'Ne bir mahkûmiyet ne de bir ceza olmadığı, bir sorunun varlığını ortaya koymak ve ilgili hükümetin dikkatini özel şekilde çekmek amacını güttüğü' **komisyonda yapılan müzakereler sırasında bizzat adı geçen sözcünün sözleriyle de ayrıca ortaya konmuştur.**

Türkiye'de aksine bir imaj yaratılmaya çalışılmasından üzüntü duyuyorum."

İnsan Hakları Derneği 1402'likler Komisyonu Başkanı Doç. Dr. Nurkut İnan ve Komisyon Sekreteri Dr. Haldun Özen, ILO'nun son kararı ile ilgili dün yaptıkları açıklamada, "Sayın Aykut'un, Türkiye'nin ILO kara listesine alınmasını doğal işlem olarak göstermeye çabası, iktidarın uyguladığı çifte standardın yeni bir görüntüsüdür" dediler.

ILO Genel Kurulu'nun çalışma hakkının uluslararası standartlarını önemle vurgulayan kararını zaten beklediklerini belirten İnan ve Özen, 1402'likler kurultayından bu yana iktidarın ve TBMM'nin çalışma hakkının örnek açıkça yok eden yasal durumu ve uygulamayı düzeltmesi için her türlü girişimin yapıldığını anımsattılar. İnan ve Özen, açıklamalarında şu görüşleri savundular:

"**Önal hükümeti, 1402'liklerle ilgili tüm girişimlerimizi suskunlukla karşıladı. Üstelik, birkaç gün önce Milli Savunma Komisyonu'nda kabul edilen tasarı gibi hakları yok edici bir metal çörem gibi göstermeye çalışmıştı. 1402'liklerin 8 yıldır sürüncemede kalan, ancak yargı kararlarıyla teker teker alabildikleri hakları da yok edilmek istendi.**

ILO ve Türk-İş ekim 1988'den beri konuyu dikkatle izliyorlardı. ILO kararlarına konu olan İHD 1402'likler Komisyonu raporu ise 1402'likler kurultayı kararları uyarınca hazırlandı. Çalışma Bakanı İmren Aykut'un İHD'nin çalışmalarını anlamamakta ısrar etmesi sonucu Türkiye'nin ILO'da kara listeye alınması sonucu ortaya çıktı.

İHD 1402'likler Komisyonu olarak 1402'liklerin çalışma hakları uluslararası standartlara uygun duruma getirilinceye ve tüm 1402'likler asıl görevlerine dönünceye kadar çalışmalarının sürdüreceğiz. İktidarın hiç olmazsa bundan sonra insan haklarına ve özellikle çalışma hakkına saygılı olmasını beklemekteyiz.

Sayın İmren Aykut'un, Türkiye'nin ILO kara listesine alınmasını doğal işlem olarak gösterme çabası ise iktidarın çalışma hakkına karşı uyguladığı çifte standardın yeni bir görüntüsüdür. İktidar, bu görüntüyü silebilmek için TBMM'deki yasa tasarısını acilen değiştirmek zorundadır. Eğer, daha önce yapılmış olan önerilerimiz iktidarca dikkate alınsaydı, Türkiye'nin kara listeye girmesi gibi ürücü bir durum ortaya çıkmayacaktı. 1402'liklere haklarının geriverilmesi zorunlu

Sayın Bakan, görevi başlayan 1402'liklerin sayısını da bilmektedir. Görevi başladığını ileri sürdüğü 3 bin 500 kişiyle ilgili açıklaması da doğru değildir. Bu sayı 3 bin 406'dır ve sakıncası kalkanları kapsamaktadır."

1 *Zaman, 6.3.1989*
2 *Cumhuriyet, 26.6.1989*
3 *Cumhuriyet, 23.6.1989*

3

kümleri ve başta 2821 ve 2822 sayılı Yasalar olmak üzere Anayasa ışığında yapılan düzenlemeler ILO ilkelerine aykırıdır. ''Hükümete düşen de bunları ILO ilkelerine uygun duruma getirmek''tir. İkinci Komite Sözleşme ve Tavsiye Kararların Tatbikini denetlemekle ödevli olan ve her yıl ILO Konferansı sırasında kurulan ''Aplikasyon Komitesi''dir. Bu komite 1982 yılından bu yana Türkiye'de grevli serbest toplu pazarlık şartlarını, Türkiye'nin 1951'de tasdik ettiği 98 sayılı ILO Sözleşmesi ışığında izlemektedir. Aplikasyon Komitesi aynı zamanda Türkiye'nin yine tasdik ettiği 111 sayılı Sözleşmeyi çiğneyerek, çalışanlar arasında siyasal kanaatlerine dayalı olarak ayırım yaptığı görüşündedir. Türk-İş her yıl bu Komitede görüşlerini açıklamakta, yaptırım uygulanmasını istemektedir.

Türk-İş'ten süperlere açıklama:

"Devlet, süper emeklilik maaşını satışa çıkardı"

Türk-İş Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, "Devlet yüksek emeklilik maaşını 4 milyon 200 bin liraya satışa çıkardı. Birçok kişi parası olmadığı için bundan yararlanamadı" dedi...

ÇEŞME (A.A)- Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, süper emeklilikte yapılacak yeni yasal düzenlemede, prim borçlanmasının kaldırılmasını isteyerek, "Devlet, yüksek emeklilik maaşını 4 milyon 200 bin liraya satışa çıkardı" dedi.

Süper Emeklilik Kanunu'nun, her işçinin daha yüksek emekli maaşı alacak şekilde düşünülmesi gerektiğini söyleyen Başoğlu, "Mevcut emekli maaşı almakta olanların, ücret durumlarını düzeltecek, onlara daha yüksek emekli maaşı verecek bir düzenleme yapılmalıdır. Bu, süper emekli maaşı düzeyinde veya altında da olabilir" dedi.

"Süperde para kaldırılmalı"

Süper emeklilikle ilgili yapılacak yeni yasal düzenlemede, toplu para istenmesi uygulamasının kaldırılması gerektiğini de söyleyen Başoğlu, sözlerini şöyle tamamladı:

"Bu konuda daha inandırıcı, daha kalıcı çözümlere ulaşılmalı. 4 milyon 200 bin lirası olmayanlar, süreleri dolmuş olmasına rağmen, bu haktan yararlanamadılar. Süper emekli olabilmek için dairelerini satanlar oldu. Bu, emekliliğin devlet tarafından satışa çıkarılması demektir. Paran varsa yüksek emekli maaşı alırsın, paran yoksa alamazsın, böyle kanun olmaz."

1

Türk-İş süper emekliliğe karşı

● 2.5 milyon aktif, 1 milyon pasif sigortalının bir tarafa itilerek 200-300 bin kişi için SSK'nın dengesinin bozulmasının yanlış olacağını kaydeden Türk-İş, yeni tasarının, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğunu öne sürdü

ANKARA, AA

TÜRK-İş, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yüksek maaş alan işçilerin, yüksek emekli aylığı almaları için yapılan çalışmaları eleştirdi.

Türk-İş'in SSK Yasa Taslağı'na ilişkin görüşlerini içeren, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na da sunulan raporda, yüksek maaş alanlara yüksek emekli aylığı bağlanmasının Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğu savunuldu.

Raporda şu görüşlere yer verildi:

"Acaba 2 milyon 800 bin sigortalıdan ne kadarı, 116 bin 400 liranın üzerinde ücret almaktadır ve bu ek gösterge tablosundan istifade ile daha çok prim ödemek suretiyle daha üst dereceden veya tavandan aylık alabilecektir? Bu miktar bize göre, 200-300 bin arasında olacak çıkabilir.

"2.5 milyon aktif, 1 milyonun üzerindeki pasif sigortalı bir tarafa itilerek, 200-300 bin kişi için kurumun aktüaryal dengesinin bozulmasının ne derece doğru bir davranış olduğu düşündürücüdür.

"Yapılmak istenen düzenleme ile bir zümreye verilmek istenen haklar, Anayasa'nın ummumilik ve eşitlik ilkelerine aykırıdır."

Raporda, yüksek emekli maaşı alacak bir işçinin SSK'ya 5 yıl prim ödedikten sonra, bu ödediklerini 2.5 yıl sonra geri alacağına işaret edilerek, **"Acaba SSK'nın aktüaryal dengesi bu açığa ne kadar ve nasıl tahammül edebilecektir?"** denildi.

Raporda, emeklilik yaşını yükselten **"506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanunun"** yürürlükten kaldırılması taleplerinin taslakta yer almaması da eleştirildi.

2

Türk-İş muhalefetten "Sözleşmeli Personel" uygulamasına tepki bekliyor

308 sayılı karar kalksın

Yılmaz; "308 sayılı kararnamenin yasalara aykırılığı hakkında milletvekili arkadaşlarımızın çalışmasını rica ediyorum."

☐ **Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz; "Sözleşmeli personel uygulaması ile ilgili 308 sayılı kararname Anayasa'nın 128. maddesinden başka, 1475 sayılı İş Kanununa da aykırıdır," dedi**

☐ **Yılmaz, seçimlerden sonra yapılan zamlar karşısında işçilerin, dar ve sabit gelirlilerin mutfaklarının zayıfladığını ifadeyle, daha rasyonel bir ücret politikası izlenmesini istedi.**

ANKARA — SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, **"sözleşmeli personel kararnamesinden amaç, çalışanları yalnız başına bırakmaktadır"** dedi.

İnönü, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ı ziyaret ederek, bir süre görüştü. İnönü, bu sırada yaptığı konuşmada, seçimlerden sonra yapılan zamların ücretlere yansıtıldığını kaydederek, **"ekonominin gereğinin, vatandaşları daima daha büyük sıkıntılar altında bırakmak olamayacağını"** söyledi. Çalışanlara nasıl bir ücret artışı sağlanacağını Türk-İş yöneticilerinden öğrenmek istediğini bildiren İnönü, işçi ücretleri ve memur maaşlarının enflasyona karşı "Otomatik olarak ayarlanacak hale getirilmesi gerektiğini" ifade etti.

TÜRK-İŞ'TEN İSTEKLER

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz da, seçimler sonrası zamlar karşısında işçilerin, dar ve sabit gelirlilerin mutfaklarının zayıfladığını kaydetti. Yılmaz, şunları söyledi:

"Anamuhalefet partisi olarak sizden özellikle rica ediyoruz. Sözleşmeli personel uygulaması ile ilgili 308 sayılı kararname.

3

1 *Günaydın, 16.11.1988*
2 *Milliyet, 20.3.1987*
3 *Zaman, 29.1.1988*

Türk-İş raporu: Çare her kademedeki emekliler için aranmalı

Süper emeklilik anayasaya aykırı

Süper emekliliğin "haksızlıkları giderici değil, haksızlıklara neden olacak bir düzenleme" biçiminde değerlendirildiği raporda, "Değişiklikler bütünüyle tek taraflı uygulamalar ve çelişkiler demeti. Bu durum eşitlik ilkesine uymuyor" dendi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türk-İş tarafından hazırlanan süper emeklilik raporunda, Türkiye'de yalnızca bir grup emekli değil, emekliler bulunduğu anımsatılarak, "Çare, **her kademedeki emekliler için aranmalıdır**" denildi. Raporda, borçlanarak süper emekliliktten yararlanmanın kısıtlandığı da belirtilerek, bu durumun anayasanın eşitlik ilkesine uymadığı da kaydedildi.

Türk-İş tarafından hazırlanan "süper emeklilik" raporunda, Süper Emeklilik Yasası'nın en çok eleştirilen yönünün, malullük, yaşlılık ve ölüm aylığını gösterge tablosunun en üst göstergesinden almakta olanlara verilen borçlanma hakkı ile prime esas kazancın üst sınırının genişletilmesiyle her iki halde de gösterge tavanından emekli olabilme olanağının sağlanması olduğuna dikkat çekildi.

TEREDDÜTLER VAR

Özellikle sosyal güvenlikle ilgili yasaların açık, kesin ve yoruma neden olmayacak biçimde düzenlenmesi gerektiği savunulan raporda, üst göstergenin tavan göstergesinden emekli olacaklara bağlanacak aylık oranın yüzde 50 olarak belirtilmesi, üst gösterge tablosunun diğer kademelerinden bağlanacak aylık oranlarının ise Bakanlar Kurulu'na bırakılmasının, şimdiden tereddütlere karşılandığı ifade edildi.

Raporda, yasanın, anayasanın eşitlik ilkesine uymadığı ileri sürülen noktaları da şöyle anlatıldı:

"**Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, gösterge tablosunun en üst göstergesinden 11. derece 9. kademeyi aylık almakta olanlar ile aylık talebinde bulunmuş olup, henüz işlemleri tamamlanmamış olanlardan gösterge tablosunun en üst göstergesinden aylık bağlanmaya hak kazananlara, borçlanmak suretiyle geçici gösterge tablosundan aylık alabilme imkânı getirilmiştir. Bu durumdaki bir kimse, geçici gösterge tablosunun son kademesinden borçlanması halinde, her ay 70 bin lira, 5 yılda toplam 4 milyon 200 bin lira ödeyecektir. Bu ödemeyi yapanlar, sosyal yardım zammı hariç, 313 bin 600 lira aylık alabilecektir. (70 katsayı ve yüzde 70 oranına göre) bu şekilde şartlı ve kısıtlı bir borçlanma hakkı, hak sahipleri giderici değil, haksızlıklara neden olacak bir düzenlemedir. Tavandan prim ödemesi gereken ve ödeyen bir kimse, son 5 takvim yılında sağlık ve diğer nedenlerle kesintili prim ödemiş ve 1. derecenin 8. veya daha alt kademesinden aylık almaya hak kazanmışsa, sırf bu nedenle borçlanma hakkının kısıtlanmış olması, anayasanın eşitlik gerekçeleriyle nasıl bağdaşacaktır."**

Sosyal güvenlik hakkının, sadece maddi değerler göz önüne alınarak tanınması uygun olup, bu uygulamayı bile "süper" olarak lanse etmek, eksik bir tanımlama olacaktır.

Bu derece ve kademelerden kaç kişinin aylık aldığı ve aylığa hak kazandığı, bunlardan kaç tanesinin bu borçlanmayı yapıp ve ne şekilde tediyede bulunacağının kamuoyunca bilinmesinde fayda vardır. Çünkü, 1986 yılı sonu itibarıyla kurum, 1 milyon 148 bin kişiye aylık ödemektedir. Borçlanma hakkının nedeni ve sonucu bu suretle daha net görülecektir."

ÇELİŞKİLER DEMETİ

Türk-İş raporunda, "**bütünüyle tek taraflı uygulamalar ve çelişkiler demeti**" olarak tanımlanan bu değişikliklerin getirdiği aktak taraflar şöyle sıralanıyor:

"— **Tanınan kısıtlı borçlanma hakkıyla 1 Ocak 1982 tarihinden evvel emekli olanlarla, bu tarihten sonra emekli olanlar arasındaki fark ikiye çıkacak, geçiş sürecinin içindeki emeklinin şikâyet ve feryadı önlenemeyecektir.**

— Fon biriminin yanında, emeklilik cazip kılan değişiklikler, kurumun aktüeryal dengesini ancak 5 yıl düzenleyebilecek, fakat menfi sonu önleyemeyecektir. Yani bu süre sonunda bütün dünyada olduğu gibi, devlet kârlarını gündeme gelecektir. Emekli Sandığı yıllarda bu şekilde mükellefiyetlerini yerine getirebilmektedir. Emeklilerin sosyal güvenlik kurumu da, tam aksine bugüne kadar devletin ve özel sektörün, bundan sonra da özel sektörün mükellefiyetlerini karşılayacak ve mukabele sonu politik ve peşin hükümlü düzenlemelerle kısıtlamalarla ilerleyecektir. Bu gidişat küçük bir zümrenin menfaatleri dikkate alınarak müsaade edilmesi sözkonusudur. Bu ülkede sadece bir grup emekli değil, emekliler vardır. Çare ise, her kademedeki emekliler için aranmalıdır.

— **Emekliler yönünden tek kurtuluş yolunun "dağıtım" sistemine dönülmesi olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Bu suretle emekliler hem enflasyon canavarına karşı korunmuş olacak, hem de adil ve hakça uygulamalarla kredi aralarındaki şikâyetleri de son bulacaktır.**

— Mali ve idari tasarruflar bütünsel yönlemlerle değerlendirilir, araştırmalar yapılır, güncel ve pratik metotlar bulunabilir. Yeter ki, taraflar hareket edilebilen bir nesnin hükmünü olmamasın."

1

Türk-İş ve hukukçular: Sözleşmeli personel kararnamesi anayasaya aykırı

'Hizmet sözleşmesi ile çalışan bir kişi düpedüz işçidir'

İş-Sendika Servisi — KİT'lerin personel rejimini yeniden düzenleyen, bu kuruluşlara yeni memur alınmaması, boşalan kadroların iptalini ve yerlerinin sözleşmeli personelle doldurulmasını öngören 308 sayılı kanun hükmünde kararnamenin **"anayasaya aykırı"** olduğu savunuldu.

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** kararnameyi **"keyfi bir düzenleme"** olarak nitelendirdi ve **"Bu kararname anayasaya yüzde 100 aykırıdır"** dedi.

Önceki günkü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren kararnameye ilişkin görüşlerini açıklayan hukukçular **"anayasaya aykırılık"** görüşünde birleştiler. Anayasa Hukuku Doçenti Dr. **Fazıl Sağlam, "Yeni kararname anayasaya açıkça aykırıdır. Sayısız davalara yol açmaya ve hukuk kargaşası sağlamaya adaydır"** dedi.

Doç.Dr.Sağlam birkaç yıldır **"tam bir hukuk kargaşası"** yaşandığını ve **"hukukun bir yaz boz tahtasına dönüştürüldüğünü"** belirterek şöyle dedi: **"Siyasal iktidar kendisine dilediğince hareket edebileceği hukuksuz alanlar yaratmak istemektedir. TBMM'nin safdışı bırakılıp yasa gücünde kararnamelerle 'iş bitirilmesi', esas teşkilatsız anayasa özlemleri hep bu eğilimin belirtileridir. İşte sözleşmeli personel olayı da bu eğilimin tipik belirtilerindendir."**

233 sayılı KHK'da "örtülü" olan amacın 308 sayılı yeni kararnamede **"açıkça"** ortaya konulduğunu vurgulayan Sağlam siyasal iktidarın **"anayasal ve yasal güvencelerden yoksun bir çalışanlar statüsü"** yaratmayı amaçladığını söyledi. **"Öyle bir statü ki ne 'memur veya diğer kamu personeli' ne de anayasal haklara sahip 'işçi' diyen Sağlam, kararnamenin tanımladığı şekilde "hizmet sözleşmesi ile çalışan"** bir kişinin "düpedüz işçi" olduğunu savundu.

İş Hukuku Doçenti Dr. **Devrim Ulucan, "308 sayılı KHK umulanın aksine sözleşmeli personeli kamu görevlisi olarak nitelendirmemekte, hizmet akti ile çalışan fakat işçi statüsünde olmayan personel olarak tanımlamaktadır. Aynı kararnameye göre sözleşmeli personel toplu iş sözleşmesinden yararlanamayacaktır. Bu düzenleme açıkça anayasaya aykırıdır. Bilindiği gibi hizmet akti ile çalışanlar ve kamu hizmeti niteliğinde iş görmeyenler işçidirler"** dedi.

Ulucan kararnamede sözleşmeli personelin işten çıkarılmasının yönetim kurulu kararına bırakıldığına işaret ederek şöyle dedi, **"Böylece sözleşmeli personel iş güvencesinden tamamen yoksun bırakılmıştır. Bu durumda devlet memuru ve işçinin sahip olduğu sınırlı güvencelerden yoksun keyfi işlemlere tabi kılınabilecek bir personel yaratılabilecektir."**

İstanbul Üniversitesi Çalışma Ekonomisi Bölümü öğretim üyelerinden Doç.Dr. **Ömer Aksu** yeni getirilen uygulamanın yasalara ters olduğunu ve büyük çıkmazlarla karşılaşılabileceğini belirterek, **"Sözleşmeli personel olayı bir istisnaydı, şimdi kural haline getiriliyor. Bunun yasal bir dayanağı yok. Bu uygulama için yeni bir yasa çıkarılması gerekir ki, eski yasa ortadan kaldırılabilsin"** dedi.

2

1989 yılındaki girişim Türkiye'nin 111 sayılı Sözleşme bakımından Aplikasyon Komitesi Raporunun "kara liste" ismi ile de anılan "özel paragrafında" yer almasına yol açmıştır. ILO Sendika Özgürlükleri Komitesi ile Aplikasyon Komitesi'nin değerlendirmeleri siyasal iktidarın Türkiye'de demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile uygulandığı yolundaki iddiası ile yakından ilgilidir. ILO normlarına özellikle sendikal hak ve özgürlükler açısından aykırı bir yapının demokratik kabul edilmeyeceği açıktır. Böyle bir yapının dış ilişkileri, örneğin Avrupa Topluluğu ile kurulmak istenen ilişkiyi olumsuz olarak etkilememesi mümkün değildir. Yapılmak gereken iş, ILO normlarını altına inilemeyecek asgari kabul ederek, çalışanların temel haklarına, özgürlüklerine saygılı bir hukuk düzeninin kurulmasıdır. Türk-İş mücadelesini bu doğrultuda sürdürmektedir.

1 *Cumhuriyet, 22.7.1987*
2 *Cumhuriyet, 20.1.1988*

EYLEME DÖNÜK KOORDİNASYON

"HAZIR OL, İŞÇİ KARDEŞİM..."

Koordinasyon çalışmaları iki temel hedefe yöneldi: Demokrasi ve köle gibi değil, insan gibi yaşayabilme mücadelesi...

Koordinasyon çalışmaları Türk-İş Yönetim Kurulu ile bazı üye kuruluş genel başkanlarından oluşturulan komisyon tarafından sürdürüldü

Türk-İş işçilerin ekonomik sorunlarını ve yasal kısıtlamaları 1987 ve 1988 eylem planları çerçevesinde ulusal ve uluslararası alanda sürdürdüğü etkinliklerle aşmaya çalışırken, kamu kesiminde toplu sözleşme görüşmelerini koordine etme çabasına da aralıksız devam etmiştir.

1987 ve 1988 yıllarında bu alanda yapılan çalışmaları 1989'un yine eyleme dönük etkin koordinasyon çabası izlemiş, siyasal iktidar toplu grev tehdidi altına sokulurken, bahar eylemleri ile işçinin ve işçi örgütlerinin kararlı tutumu ortaya konmuştur.

1989'da toplu sözleşme görüşmelerini kordine etme çalışmasının ön toplantısı 14 Kasım 1988'de İzmir'de yapılmış, 22 Kasım 1988'de Ankara'da "Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri Koordinasyon Komisyonu" oluşturulmuştur.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın Başkanlığındaki Komisyonda, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri yanısıra, TEK-GIDA-İŞ Sendikası

Genel Başkanı Orhan BALTA, PETROL-İŞ Sendikası Genel Başkanı Münir CEYLAN, ŞEKER-İŞ Sendikası Genel Başkanı Hikmet ALCAN, TÜRK METAL Sendikası Genel Başkanı Mustafa ÖZBEK, YOL-İŞ Sendikası Genel Başkanı Bayram MERAL, TES-İŞ Sendikası Genel Başkanı Faruk BARUT, DEMİRYOL-İŞ Sendikası Genel Başkanı Mehmet ACIDERELİ ve TÜRK HARB-İŞ Sendikası Genel Başkanı Kenan DURUKAN'ın görev almaları kararlaştırılmıştır.

Sözleşme görüşmelerinin başarı ile sonuçlandığı Mayıs 1989'a kadar Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri Koordinasyon Komisyonu, zaman zaman Türk-İş üyesi tüm Örgütlerin başkanları ile birlikte olmak üzere, 28 kez toplanmış, kararlar almış ve uygulamıştır.

Şubat 1989'da Türk-İş Komisyonun onbir kez toplandığını açıklayan Türk-İş Genel Sekreteri, Mart sonuna kadar 300 bin dolayında işçinin grev noktasına geleceğini duyurmuş, barışçı çözüm yollarının siyasal iktidar ve iktidarın kontrolü altındaki Kamu İşveren Sendikaları tarafından engellendiğini bildirmiştir.

HÜKÜMET İŞVEREN SUÇLAMALARI

Koordinasyon çalışmaları devam ederken Türk-İş'in haklı istekleri ile "yerel seçimler" arasında kendince bağ kuran Başbakan Vekili ve Devlet Bakanı Kazım OKSAY "üç oy için fazla zam veremeyiz, Devlet olanaklarını kötüye kullanamayız." şeklinde bir demeç vermiş TÜRK-İŞ

Türk-İş: Eyleme hazır ol...

Yönetim Kurulu da 24 Şubat 1989 günlü bildirisinde "Türk işçisinin parayla satın alınacak bir tek oyu dahi yoktur." cevabını vermiştir.

Yönetim Kurulu görüşü bildiride şöyle açıklanmıştır:

"Üç-beş günlüğüne sayın Başbakana vekalet etmek fırsatı bulan Devlet Bakanı Kâzım OKSAY'ın 1989 yılı toplu iş sözleşmelerinin bağıtlanmasını bekleyen yaklaşık 600 bin kamu kesimi işçisine yönelik olarak "üç rey için fazla zam veremeyiz. Devlet olanaklarını kötüye kullanamayız" şeklindeki 23.2.1989 tarihli gazetelerimizde yer alan beyanı Yönetim Kurulumuzca esefle ve kaygı ile karşılanmıştır.

Başbakan Vekili Kâzım OKSAY öncelikle bilmelidir ki, Türk işçisinin bu siyasi iktidara verecek, parayla satın alınacak bir tek reyi yoktur.

Yüzbinlerce işçinin yaklaşık iki aydır bağıtlanmasını gözlediği ve uyuşmazlığa, tıkanmaya yönelen toplu iş sözleşmelerindeki beklentilerini karşılamayı düşünmeyen Hükümetin, para karşılığında rey avcılığı alışkanlığı varsa, yerel seçimler öncesi piyasaya sürdüğü belirtilen 650 milyar liranın "hangi üç rey karşılığı" olduğunu Sayın OKSAY'ın açıklaması gerekir.

Başbakan Vekili ve Devlet Bakanı Kâzım OKSAY bu talihsiz beyanı ile Kamu İşve-

Koordinasyon Komisyonu toplantıda

Hak mücadelesi ve polis...

ren Sendikalarının arkasına saklanarak yıllardır Türk işçisine karşı sürdürdüğü hasmane tutumu açığa çıkarmış. Kamu İşveren Sendikalarını siyasi iktidarın bürosu olarak gördüğü de bir kez daha anlaşılmıştır.

Anlaşılan odur ki, Ulusumuzun iktisaden güçsüz kesimlerini yürütülen ekonomik politika ve zam zulmüyle ezen ve hergün yoksullaştıranlar, yalnız işçinin değil memurun, emeklinin, dulun, yetimin, küçük esnafın ve köylünün yani milyonlarca insanımızın insanca bir yaşam sürdürebilmeleri için ileri sürdükleri talepleri ''devletin olanaklarını kötüye kullanamayız'' aldatmacası altında umursamazlıktan gelmek istemektedir.

Öyleyse şu soruları sormak gerekir:

Hani Devlet, Millet için vardı?

Milyonlarca vatandaşımızın bir yandan ödediği vergilerle, diğer yandan adeta zor alıma dayalı olarak kendilerinden kesilen fonlarla devlete sağladığı trilyonlarca liralık mali olanağı acaba kimler kötüye kullanıyor, kullandırıyor, Devletin olanaklarından acaba kimler yararlandırılıyor?

Ve bütün her şeyin üstünde TBMM'nde, olup, bitenlerin denetimi ile ilgili olarak milletvekillerince verilen yüzlerce soru, gensoru, araştırma önergesinin müzakeresinin yapılması ve böylece ''devletin olanaklarının kötüye kullanıp-kullanmadığı''nın açıklığa kavuşturulması konusunda acaba ne düşünülmektedir?

Sayın Başbakan Vekili, Devlet Bakanı Kâzım OKSAY

Ve polis... Elinde cop işçiye karşı...

önce bu konuları irdelemeli ve açıklığa kavuşturmalıdır.

TÜRK-İŞ ve bağlı sendikaları ile yüzbinlerce Türk işçisi Devleti olanaklarının kötüye kullanılmaması için yıllardır ısrarla çileli bir mücadeleyi en ön safta yürütmektedir.

Bütün bu baskılara, engellemelere, karalamalara, sınırlamalara ve saldırılara rağmen bu mücadeleyi bu günde yılmadan yürütmekte kararlıdır.

Serbest toplu pazarlık anlayışının eseri olan hür toplu iş sözleşmesi rejimini ve grev hakkını çağ dışı baskılar altında tutarak, işçi ve memur tüm çalışanların, tüm ücretlilerin, ücretlerinin yarısını gelir vergisi ve zorunlu fon kesintileriyle elinden almaya devam ederek, yaşam savaşı vermek çizgisinde ezilen işçi ve memur tüm ücretlilerin taleplerini dile getirmelerini "üç rey fazla alacağız diye Devlet olanaklarını kötüye kullanamayız" aldatmacası ile karşılayarak bir yere varılamayacağı er geç anlaşılacaktır.

Aziz Milletimizin çilelerle dolu fedakarlığıyla sağlanan olanakların kötüye kullanılmamasını sağlamanın tek yolu, denetim mekanizmalarının özgürce işlediği çoğulcu, katılımcı bir siyasal demoratik rejimin kurulması ve kurumlaştırılmasına bağlıdır.

Türk milleti ve onun ayrılmaz bir parçası olan Türk işçi hareketi, tüm iletişim araçlarını kontrol altına tutmaktan ve devletin olanaklarını her alanda kamuoyunu kendi çıkarları yönünde şartlandırmaktan, gerçekleri saptırmaktan yana kullananlara rağmen, Ekmek-Barış-Özgürlük kavgasını yürütecek, Demokrasi muzaffer olacaktır."

Koroya 28 Şubat 1989 günü kamu işveren sendikaları yetkilileri katılmışlar ve TÜRK-İŞ'e özellikle koordinasyon çalışmalarına yönelik suçlamalarda bulunmuşlardır.

Suçlamalar TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunca 1 Mart 1989 günü cevaplandırılmış, "Kamu İşveren Sendikalarına talimatla gerçek dışı demeç verdiren Hükümet, toplu sözleşmeleri çıkmaza sokmuştur" denilmiştir.

Yönetim Kurulunun yaptığı açıklama şöyledir:

"KAMU-İŞ, TÜHİS, TÜRK KAMU-SEN adı altında faaliyette bulunan üç resmi sendika, 28 Şubat 1989 günü basına yaptıkları bir açıklamayla geçmiş yıllarda da defaatle denenen ve her seferinde geri tepen bir tertibi tekrarlamaya çalışmışlardır.

Tertibin hedefi, işçi ile sendikası arasına girme heve-

Yine polis

sidir ve bu oyunun gerisinde Hükümet vardır.

Toplu sözleşme çalışmalarında hükümetçe kurdurulan üç kamu sendikasının görevlileri ile görüşülmesi, TÜRK-İŞ ve üyesi örgütler açısından tamamen şeklidir ve yasa ile getirilen bir zorlamanın, işçilerin hak ve çıkarlarını koruma ve geliştirme çalışmasını engellememesi düşüncesine dayalıdır.

Doğrudan Hükümetin talimatlarını aktaran bu örgütler, TÜRK-İŞ nazarında, Hükümetin belli konularda görüşlerini açıkladığı aracılar durumundadır. Bu kuruluşlar, geçici bir kısıtlama döneminin ürünleridir, er ya da geç ortadan kaldırılmalıdırlar.

Bu üç kuruluş, 28 Şubat 1989 tarihli açıklamalarında kamuoyunu yanıltmaya da kalkışmışlardır.

Gerçek şudur: 1989 yılı itibariyle toplu sözleşme görüşmeleri, Hükümetin işçi ücretlerine ve sosyal yardımlara ilişkin görüşleri henüz nitelik kazanmadığı için sürüncemede kalmaktadır. 28 işkolunda, 387 işyeri ve işletmeyi ve yaklaşık 600 bin işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmelerinde işçilerin ne istediği, her işyeri ve her işletme bakımından bellidir.

Ne var ki, Kamu İşveren Sendikaları, hiçbir karşı teklif getirmemek suretiyle hafife aldığı yüzbinlerce işçinin sözleşme görüşmeleriyle ilgilenmek yerine, aldığı talimatla gerçek dışı demeçlerle işi idare etmektedir.

İşçiler için ücret zammı ve diğer mali haklar çerçevesinde istenenler, Sendikalar

Yasası uyarınca işverenlere verilen sözleşme tekliflerinde yer almıştır. Görüleceği gibi bizim tekliflerimiz net ve bellidir. Belli olmayan, ÖZAL'ın tutumudur. Mahalli seçimler öncesinde, geçmiş yıllarda yaptığını tekrarlamanın kendisine neye malolacağını hesaplama çabasında olan Sayın ÖZAL, büyük bir olasılıkla mahalli seçimleri atlatmayı planlamaktadır. Zira daha şimdiden 1989 yılı enflasyon hedefini asla tutturamayacağı açıkça ortaya çıkmıştır. Türk ulusuna duyurulan enflasyon hedefi ile Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ye duyurulan oran arasında bile, önemli fark olduğu artık bilinmektedir.

Öte yandan, 1989 yılının TÜRK-İŞ ve üyesi sendikaların genel kurullarının yapılacağı yıl olduğu doğru, fakat yasadaki kısıtlamalar sebebiyle ''mesleği bırakmak zorunda kalabileceği'' ileri sürülen sendika yöneticilerinin bu kaygı içinde sözleşme görüşmelerini çıkmaza sürüklemeye çalıştığı iddiası ise, tamamen hayal ürünüdür. TÜRK-İŞ ve üyesi örgütlerin sürdürmekte olduğu demokrasi mücadelesi ile toplu sözleşme düzeninde Hükümetin tutumu sebebiyle yaşanan çıkmazları bir sebep sonuç ilişkisi içinde göstermeye kalkışmak, gerçek dışı olması yanında, asıl sorunu gözlerden gizlemeye yönelik boş bir çabadır. Bir diğer saptırma, bu örgütlerin ''TÜRK-İŞ'le mutabık kaldıkları hesaplama esasları'' çerçevesinde çalışmalarını sürdürdükleri iddiasıdır. TÜRK-İŞ, bu örgütlerle hiçbir hesaplama esası üzerinde birleşmiş değildir.

Bu insan seli durdurulamaz..!

TÜRK-İŞ, daima ''ilkeleri'' ortaya koymuş, kamu sendikaları da kendilerince ilkelere dayalı hesaplamalar yaptıklarını iddia etmişlerdir. TÜRK-İŞ önceki dönem toplu sözleşme görüşmelerinde de Kamu İşveren Sendikalarınca ortaya konan hesaplama esaslarına itiraz ettiğini açıkça belirtmiştir.

Sözleşme görüşmelerinde yaşanan çıkmazların aşılabilmesi için önce, ÖZAL Hükümeti, 1989 yılı içinde 600 bin dolayında kamu işçisinin katlanılmaz ekonomik sıkıntısını nasıl ortadan kaldıracağını; enflasyonun erittiği ücret düzeyini nasıl yaşama ücreti düzeyine getireceğini ortaya koymalıdır.

Baskı, tehdit ile yılmayız!..

İşçiye karşı kurdurulan Kamu Sendikalarına emirle gerçek dışı demeçler verdirmek hiçbir sorunu halletmiyecektir.''

2 Mart 1989 günü bu defa da Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu sahneye çıkmış, ''TÜRK-İŞ'in Toplu Sözleşme Çalışmalarını Birleştirme Planı''nı eleştirmeye kalkışmıştır.

TİSK'in bildirisini ''kışkırtma'' olarak değerlendiren TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 4 Mart 1989 günü yaptığı açıklamada şu görüşlere yer vermiştir:

''Kamu kesimi toplu iş sözleşmeleriyle ilgili olarak yıllardır süren gelişmelerden uzak ve habersiz kaldığı anlaşılan Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunca 2.3.1989 Tarihinde yayınlanan bir kısım iddia ve suçlamaların yer aldığı bildirinin, kamuoyuna yanıltıcı ve çalışanların huzursuzluğuna ye-

"Hazır Ol... İşçi Kardeşim"

"Değerli İşçi Kardeşlerimiz,

Kamu kesiminde çalışan 600 bin dolayındaki işçimizin, aileleriyle birlikte normal yaşamını sürdürebilmesi için, aylardır devam eden toplu sözleşme görüşmeleri kilitlenmiş durumdadır.

Bunun bir tek sebebi var:

Hükümetin ve emrindeki Kamu İşveren Sendikalarının hak tanımaz, uzlaşmaz tutumu...

Hükümet, temsil ettiği çıkarları kollama ve iş başına geldiği günden beri, "zengini ihya eden" çarpık ekonomik politikası ile sizleri daha ileri ölçüde fakirleştirme çabasında.

Sizlerin temel hak ve özgürlüklerini kısıtlayan, örgütlerin elini kolunu bağlayan haksız ve adaletsiz kanunları değiştirmeme, muhafaza etme kavgasında. Kısıtlamalardan, yasaların boşluklarından sonuna kadar yararlanma niyetinde.

Baskı ile tehdit ile temsil ettiği çıkarları koruma peşinde.

TÜRK-İŞ Koordinasyon Komisyonu, bu gelişmeleri günü gününe izledi. Ocak/1989'dan bu yana, 16 defa toplandı, ilkeler tesbit etti. TÜRK-İŞ üyesi örgütlerin merkez yönetim kurulu üyeleriyle birlikte hükümetin başlattığı bu mücadele karşısında neler yapılabileceğini saptadı.

Mücadelemizin birbiriyle yakından ilişkili iki yönü, iki hedefi var:

Bunlardan birincisi "Demokrasi" mücadelesi.

Bu mücadele temel hak ve özgürlüklerimizi kısıtlayan tüm yasa hükümlerinin değiştirilmesini öngörüyor. "Demokrasi ile yönetilen ülkelerde geçerli olan" işçi sınıfının temel haklarının Türk işçisine, tüm çalışanlara aynen tanınmasını hedef alıyor.

Bu mücadele, aynı zamanda "Sosyal Devleti" yeniden egemen kılabilme mücadelesi, sosyal adalet gereklerine herkesin tartışmasız saygı göstereceği bir düzeni kurabilme mücadelesi.

Bu mücadele, 1982'den bu yana sürekli olarak devam ediyor.

İkinci mücadele ise, tek kelime ile "yaşam" mücadelesidir.

Üretimde yaratılan değerden, hakça pay alma mücadelesidir.

Köle gibi değil, insan gibi yaşayabilme mücadelesidir.

Hükümet, birinci hedef karşısındaki tutumunu, bu yaşam mücadelesi alanında da aynen sürdürmeye çalışıyor.

Buna geçit veremeyiz...

Bu yaşam mücadelesini, toplu sözleşmeleri çıkmaza sokup kilitleyenler şunu bilmelidirler ki, bu çıkmaz yoldan hiçbir noktaya varılamaz.

Enflâsyonun, işçinin cebinden çaldığı para ona geri verilmelidir. Sözleşme süresi içindeki muhtemel enflâsyon artışı ücrete eklenmelidir.

Hesaplamalar bilimsel esaslara göre yapılmalıdır. Sosyal yardımlar ve işkollarının özelliklerinin gerektirdiği ödemeler bu gereklere göre saptanmalıdır.

TÜRK-İŞ Koordinasyon Komisyonunun belirlediği bu esaslar çerçevesinde, hükümet sorumlu davranır ve bir zemin hazırlarsa, sorunu çözmeye hazırız.

Ancak, bu çözüm yolunun daha fazla geciktirilmeye tahammülü yoktur.

Aksi halde sonuna kadar mücadele başlar.

O takdirde, topluca çalışamayacağımızı ihtar ederiz. İhtarla da kalmayız...

Hazır ol, işçi kardeşim.!"

Demokrasi ve ekmek mücadelesinde kararlıyız...

ni olumsuz boyutlar ekleyen nitelikte bulunduğu tesbit edilmiştir.

Bu bildiride yer alan eksik, yanlış bilgi almaya dayalı temelsiz suçlamaların açıklığa kavuşturulmasını görev sayıyoruz:

1- Bilinmelidir ki, kamu kesimi işyerleri için bağıtlanması beklenilen 1989 yılı toplu iş sözleşmelerinin prosedürü beş aydan ve müzakereleri yaklaşık iki ayı aşan bir zaman parçasından bu yana sabırla yürütülmektedir.

Bu zaman süresinde TİSK üyesi görünen Kamu İşveren Sendikalarının, siyasi iktidarın talimatlarına bağımlı olarak sürdürdükleri dayatmacı ve uzlaşmaz tutum nedeniyle bir kısım toplu iş sözleşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlanmış, diğer bir kısmı ise uyuşmazlık aşamasına gelmiştir. Dolayısıyla "daha masaya oturmadan uzlaştırma yollarını tıkayın" anlamına gelen bir tutumun varlığını ileri sürmek bizce gelişmeleri izlememekten doğan bilgisizliğin eseri olmaktadır.

Böyle bir aşamada işçi sendikaları ve işçiler yasal direnme haklarını, grev haklarını elbetteki kullanacaklardır.

Esasen çeşitli kısıtlama, sınırlama ve baskı altında hapsedilen bu yasal hakların kullanılmasında Kamu kesimi işyerleri-özelkesim işyeri diye bir ayrım söz konusu edilemez.

Hangi yoruma dayalı olursa olsun, böyle bir ayırım odağından konuya bakmak gayreti, kısıtlamalar altında olan işçi hak ve özgürlüklerinin geliştirilmesi yerine, topyekûn

"Ekmek, barış, özgürlük için elele, omuz omuza..."

"1 Mayıs, dünyada çalışanların uluslararası dayanışmasının kutlandığı, emeğin yüceliğinin hatırlatılarak anıldığı gündür.

1 Mayıs, "Hür Sendikacılık Hareketi" olarak demokrasi, özgürlük ve sosyal adalet yolundaki mücadelemizde tarih içinde kıvanç duyduğumuz bir gündür.

1 Mayıs 1989'da TÜRK-İŞ'in ve Uluslararası Hür Sendikacılık Hareketi'nin "EKMEK-BARIŞ-ÖZGÜRLÜK" sözcüklerinde simgeleşen mücadelesindeki kararlılığı bir kez daha hatırlatmak isteriz:

- Herkese EKMEK...
- Adalet temeline dayalı onurlu BARIŞ...
- Ekonomik ve siyasal demokrasi vasıtasıyla ÖZGÜRLÜK...

"Hür Sendikacılık Hareketi'nin ve bu hareketin ülkemizdeki yegâne temsilcisi olan TÜRK-İŞ topluluğunun amaçladığı; çoğulcu, katılımcı ve özgürlükçü siyasal demokrasiye dayalı bir toplumsal düzenin kurulabilmesi "EKMEK-BARIŞ-ÖZGÜRLÜK" anlayışımızın eksiksiz bir şekilde gerçekleştirilmesine bağlıdır.

Bu nedenledir ki, 1 Mayıs 1989'da, mücadelemizin bu üç temel hareket noktasını bir kez daha kararlılık ve ısrarla tekrarlıyoruz.

Üyesi bulunduğumuz Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) nun, 1 Mayıs Mesajı'nda belirtildiği üzere: "sosyal adalet, sosyal diyalog sorunların sosyal boyutları" gibi sözcüklerin politikacılar tarafından hemen her yerde sürekli söylenmesine karşın, iktisaden güçsüz durumdaki halk kesimlerinin sıkıntıları devam etmekte ve giderek ağırlaşmaktadır.

Çalışanlar ve çalışanların ekonomik, sosyal, siyasal hak ve özgürlüklerini koruma ve geliştirme çabası içinde olan Sendikalar, hükümetlerin ve işverenlerin yoğunlaşan baskılarıyla karşı-karşıyadır.

Haksızlık ve sosyal adaletsizlik birçok ülkede hâlâ egemendir.

TÜRK-İŞ'in bu tarihe kadar hemen her vesile ile ortaya koyduğu üzere; Ülkemizde de çalışanların temel hak ve özgürlüklerinin ağır bir biçimde kısıtlandığı, kamu özgürlüklerinin çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiye özgü güvencelerden geniş ölçüde yoksun olduğu, sermayenin dilediğini-dilediğince yapabildiği bir dönem yaşanmış ve yaşanmaktadır.

Anlayış ve yapısındaki tüm çarpıklıklarla uygulanmaya çalışılan ekonomik sistem, iktisaden güçsüz durumdaki halk kesimlerini "sosyal devlet" himayesinden büyük ölçüde yoksun hale getirmiştir.

Devlet, işçisini, memurunu, emeklisini, köylüsünü, küçük esnafını yani iktisaden güçsüz durumdaki tüm halk kesimlerini koruyucu sosyal, ekonomik ve malî tedbirler alma ödevini yerine getiremez duruma düşürülmüştür.

Gerçek gelir düzeyinin önemli oranda eksildiği, paylaşımdaki adaletsizliğin sür'atle büyüdüğü, milyonlarca yurttaşımızın aileleri ile birlikte asgari ücret düzeyinde ya da birkaç puan üstünde sefalete mahkûm edildiği bir ortamda, sıkıntıları ortadan kaldırmakla ödevli ve yetkili olanlar hâlâ sessiz, geniş kitlelerin ağır ekonomik güçlükler ve her ölçünün ötesindeki hayat pahalılığı altında ezilmesine hâlâ seyircidir. Milyonlarca insanımızın temel sorunları hâlâ savsaklanmaktadır.

Siyasal iktidar, gelir dağılımındaki adaletsizlikleri dengeleyebilecek kurumların ve başta grevli serbest toplu pazarlık düzeninin işlerlik kazanmasını engelleme, hür sendikacılık ilkeleri ile çalışanların temel hak ve özgürlüklerini güven altına alan uluslararası hukuk kurallarıyla taban tabana çelişen, antidemokratik hukuk düzenini koruma çabasındadır.

Siyasal iktidarın müdahalesi dışında gelişmesi gerekli olan toplu pazarlık düzeni, siyasal iktidarın açık ve aktif müdahalesi altındadır.

İş ve çalışma güvencesini ortadan kaldıran, işçinin kaderini işverenin iki dudağı arasında bırakan haksız ve adaletsiz Yasa hükümleri hâlâ yürürlükte tutulmaktadır.

Milyonlarca insanımız ve tarım işçileri İş Yasalarının, sosyal güvenlik sisteminin dışında, güvencesiz durumdadır.

Her beş yurttaşımızdan biri işsizdir.

Hür sendikacılık ilkeleri, insan hakları ve özgürlükleri, hukuk devleti anlayışı açıkça çiğnenmektedir.

Türk çalışanı temel insan haklarından yoksun hale getirilmiştir.

Bu olumsuzluklara geçit vermemek, durdurmak ve koşulları tüm çalışanlar lehine düzeltmek hür sendikacılık hareketinin ortak sorumluluğudur.

Bu gidişe izin verilmemesi mücadelesinin ısrarla sürdürüldüğünü ve sürdürüleceğini bir kez daha açıklıyoruz.

Bu mücadelemizin sınıf kavgası temelinde değil, ulusal ve uluslararası barış ve demokrasi temelinde yükseltilmesi yönündeki vazgeçilmez inancımızı da tekrarlıyoruz.

Yurdumuzda; çoğulcu, katılımcı ve özgürlükçü siyasal demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesi, sosyal devlet ve sosyal adalet ilkelerine dayalı bir düzenin kurulabilmesi, Atatürk devrim ve ilkelerinin korunabilmesi, çalışanların temel hak ve özgürlüklerini hedef alan haksız ve adaletsiz kısıtlama ve uygulamaların kaldırılması yolundaki mücadelemizde kararlı olarak aydınlık bir geleceğe Ulusumuzla el-ele yürüyeceğiz.

Bu inançla "EKMEK-BARIŞ-ÖZGÜRLÜK" için 1 Mayıs Uluslararası Dayanışma Gününde tüm ülkelerin barış özlemiyle dolu işçilerini, Türk İşçi Haraketini ve Aziz Milletimizi selâmlıyoruz"

(Lütfen sayfayı çeviriniz)

''1 Mayıs Pazartesi günü İstanbul'da meydana gelen ve bir kişinin ölümü, çok sayıda yurttaşımızın da yaralanması ile sonuçlanan olaylar, ulusumuzu derin bir üzüntüye sevketmiştir.

Yönetim Kurulumuz, olayların kesin sonuçlarının alınması ve değerlendirmenin daha sağlıklı yapılabilmesi için, görüşlerinin kamuoyuna açıklanmasını bugüne ertelemiştir.

TÜRK-İŞ'in, provakasyon yapılacağı yolundaki istihbaratı değerlendirerek, 600 bin kamu işçisinin toplu iş sözleşmelerindeki tıkanıklığın yarattığı tansiyonu da dikkate alarak, 1 Mayıs gününde işçilerin bayram sevinci içinde olmadan bir yürüyüş ve gösteri ile meydanlara çıkmaması gerektiğini, 40 güne yakın süredir sorumluluk içinde Hükümetin ekonomik ve sosyal politikalarını protesto ettiklerini açıklamış olmasına rağmen; Başbakan, olaylara alışılmış uslûbu ve ''korkusuz adam'' havası ile yaklaşmayı yeğleyerek, kim yürürse yürüsün, engel olacağını açıklamıştır.

Dünyanın her yerinde olaylar zaman zaman olmaktadır.

Başbakan'ın ekonomik politikasında da örnek aldığı Güney Kore'de de 1 Mayıs'ta işçilere karşı polis kullanılmaktadır. Ancak, kitle hareketlerine karşı eğitilmiş ve disiplin içindeki bu polisler sıfatı ister işçi olsun, ister öğrenci ya da başkaları, silahla karşılık vermemekte, kan dökülmeyecek şekilde olayları yatıştırmayı bilmektedir.

Hiç kuşku yok ki; 1 Mayıs'ı bahane ederek sokaklara dökülenler gerek taşıdıkları pankartlar, gerekse attıkları sloganlarla işçi olmadıklarını sergilemişler,

yüzbinlerce işçinin yürümüş olması halinde de bu büyük kalabalığa karışarak daha büyük olayların yaşanmasına sebebiyet verebileceklerini göstermişlerdir.

Türk işçisinin bayram yapmasına engel olmak, hiçbir sendikacının aklından bile geçemez.

Ne var ki; TÜRK-İŞ, batılı anlamda sendikal hak ve özgürlüklerin tanındığı 24 Temmuz tarihini bile, ilgili yasaların askeri müdahale sonrası değişmesi yüzünden kutlamamaya karar vermiştir.

1 Mayıs, evrensel olarak işçi dayanışma günü olarak kutlanmaktadır.

Ülkemizde işçilerarası dayanışma 40 gündür hiçbir çirkin olay yaşanmadan ortaya konulmuş, eylemler birbirini takip etmiştir.

İşçi; dayanışma gününü kendisi kutlar. Buna kendisi karar verir.

Yıllardır işçi sorunları bütün yoğunluğu ile devam ederken sessiz kalanlar, ya da arada bir demeç vererek ilgi duyduklarını gösterenler, bu güne kadar sahip çıkarak milleti kandıramazlar.

Netice olarak; halkımızı durmadan 12 Eylül öncesiyle korkutanlar ve siyasal varlıklarını hemen hemen sadece bu tehdit üzerine bina edenler; son olayda görüldüğü gibi kendileri o günlere davetiye çıkarmaktadırlar.

Dünkü olaylarda ister işçi, ister öğrenci, ister polis, isterse aşırı uç temsilcisi olsun, akıtılan kan bizim insanımızın kanıdır.

Bunun faturasını, olayların başlıca sorumlusu olan Başbakan ve siyasal iktidar ödemek zorundadır.''

kullanılmaz hale getirilmesi amacına dayalı arayışlara yönelmek istemlerinin ikrarından başka bir sonuç doğurmaz.

2- 1989 kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinin yürürlük tarihleri ise, işçi hak ve özgürlüklerinin topyekûn yasaklamalar altına alındığı ve toplu iş sözleşmelerinin tek taraflı iradeyle kıyıma uğratıldığı 1980/1983 dönemindeki Yüksek Hakem Kurulu eliyle tesbit edilmiştir.

1980/1983 döneminin Yüksek Hakem Kurulu, toplu iş sözleşmelerinin yürürlük tarihlerini TİSK temsilcilerinin de katılımıyla 1 Ocak olarak yılbaşlarına getirip tek taraflı bir iradeyle tesbit ederken, her halde 1989 yılı 26 Mart'ında yerel seçimler yapılacağını hesaplayamamış olsa gerektir.

1989 kamu kesimi toplu iş sözleşmeleri uyuşmazlıklarının Mart ayında yapılacak yerel seçimler öncesine rastlamasının Yüksek Hakem Kurulundaki kendi temsilcilerinin oylarıyla gerçekleşen bir eylemin sonucu olduğundan TİSK'in habersiz görünmesi ve TÜRK-İŞ ile üye sendikaların ''işçileri yapılacak seçimler öncesinde topluca greve çıkartmak amacı'' ile suçlamaya yönelmesi, hafıza kaybına dayalı olmayan kasıtlı ve maksatlı bir suçlamadan öteye değer taşıyamaz.

3- Türk işçisinin seçimle-geçim'in yekdiğeriyle çok yakından ilişkisi olduğu bilincinde olarak herhal ve şartla ve sürekli biçimde değerlendirme yapması kadar doğal bir tutum içinde olması da asla yadırganamaz.

Kaldı ki, yukarıda belir-

Yurt dezeyinde işçi eylemleri yaygınlaşıyor

lendiği gibi, 1989 kamu kesimi sözleşme uyuşmazlıklarının yerel seçimler öncesine rastlamasını kendi eylemleri sonucu sağlamış olanlar, bu rastlantıyı ''TÜRK-İŞ'in politik bir yaklaşımı'' olarak gösterme gayretine girmeleri fırsatçılıktan öte bir demokrasi ayıbıdır.

4- ortada henüz uygulanmakta olan bir grev bulunmadığı halde, ''İşveren Devlet olduğundan grev topluma karşı uygulanmaktadır.'' yargısına TİSK tarafından varılması, kamuoyuna karşı yapılmış açık bir kışkırtma olarak değerlendirilmelidir.

Bu tutum, Devlet-Hükümet kavramları ilişkisi ve işçi haklarına bakış açısından son derece vahimdir.

Öncelikle bilinmelidir ki, Devletin sermayesinin bulunduğu işyerlerinin mülkiyeti, Hükümetlerin, siyasi iktidarların değil, milletindir.

Ülkemizdeki tüm işçiler, ücretliler, tüm çalışanlar ise kuşkusuz Türk Milletinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Siyasi iktidarlar Milletin ortak mülkiyetinde olan bu işyerlerini geçici iktidarları süresince yanlız sermaye kesiminin değil, toplumun ayırımsız tüm kesimlerinin çıkarları doğrultusunda yönetmekle görevlidirler.

Yani kamu kesimi işyerlerinde çalışanlar, milletimizin birer bireyi olarak ödedikleri vergilerle yaratılan, mülkiyetine ortak oldukları bu işyerlerinde kendilerini Devlet ile özdeşleştiren siyasi iktidarların toplumun temellerini kö-

Türk-İş Başkanlar Kurulu tarih belirledi: 10 Nisan

Toplu eylem başlıyor

***Türk-İş Başkanlar Kurulu** toplantısında, toplu sözleşme uyuşmazlık ve çözümsüzlükleri nedeniyle, üretim ve verimin topluca düşürülmesi kararlaştırıldı.*

***Hükümet** iş yavaşlatma ve pasif direnişler karşısında tutumunu değiştirmezse, ikinci adım atılacak ve mayısta kamu sektöründe grev için şalter inecek.*

***Türk-İş'e** bağlı sendikalar, toplu sözleşmeleri, anlaşmayla sonuçlanması halinde bile, eşgüdüm komisyonuna danışmadan imzalayamayacaklar.*

***Türk-İş** Başkanlar Kurulu, uyuşmazlıkların temel işçi hak ve özgürlüklerini hedef alan uygulamaların ortadan kalkmasıyla aşılabileceğini vurguladı.* 6. Sayfada

Protesto gösterisi Samyer Büyükdere Çaykur Çay Fabrikası'nda çalışan 500 kadar işçi, toplusözleşme görüşmelerinin uzaması nedeniyle dün bir süre protesto yürüyüşü yaptılar. Çevik kuvvet görevlilerinin Orman Bölge Başmüdürlüğü önünde yürüyüşe müdahele etmesi üzerine Levent'teki Tek Gıda-İş Sendikası önüne gelen işçiler, "Açız, ekmek istiyoruz", "Sarı sendikacılığa hayır", "Haklarımızı istiyoruz" "Daha ne kadar sürüneceğiz" diye bağırdılar. İşçiler daha sonra sendikanın toplantı salonunda bir araya gelerek Tek Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı Orhan Balta ile görüştüler ve sorunlarını aktardılar. Balta ise işçilere Türk-iş'in greve gitme kararında olduğunu söyledi. (Fotoğraf: Esat Pala)

1 *Cumhuriyet, 7.4.1989*

Tersane işçileri yürüyüş yapmak isteyince durduruldu

İşçi eylemine coplu müdahale

Toplu sözleşme görüşmelerinin olumsuz sonuçlandığı işyerlerinde on günden bu yana sürdürülen ve hafta başından bu yana yoğunlaşan eylemlerde dün ilk kez olaylar meydana geldi. Türkiye'de ilk grev eyleminin 1873 yılında gerçekleştirildiği Taşkızak Tersanesi işçileri Kasımpaşa Meydanı'nda toplanmak için dışarı çıkmak isteyince polis önce önlerini kesti. Daha sonra da coplayarak işçileri dağıttı...

Coplar konuşuyor

Taşkızak Tersanesi'nde çalışan 2 bine yakın işçi dün öğle saatlerinde ücretlerinin düşüklüğü ve toplu sözleşme görüşmelerinin uzamasını protesto için, Kasımpaşa Meydanı'nda toplanmak istediler. Bunun için tersane dışına çıkan işçiler polis tarafından önce kordon altına alındı. Çevredeki diğer işyerlerinden kalabalık işçi gruplarının da olay yerine gelmesinden sonra polis, "Emniyet yönüyle" yapıldığı iddiasıyla toplanan grupları coplayarak dağıttı. Bu sırada bazı işçiler yaralandı. (Fotoğraf: Şahan Aslan)

Coplanan işçi

Polisin farklı cepheye dağılmak istediği kalabalık arasında bulunan işçilerden Hatice Uyum, Hasan Güven, Havvalar Sivri, Sezai Cebeci isimli işçiler ve arkadaşlar. Yaralılara ilk tedaviyi olaydan hemen sonra mesai arkadaşları yaptı.

Tek bir vücut gibi

Taşkızak Tersanesi'nde çalışan Hacıoğlu Sendikası üyesi işçiler, yer yer grup içinde konuşan arkadaşlarını alkışladılar. Konuşan işçiler geçim sıkıntılarının had safhada olduğunu öne sürdüler. Polislerle konuşan işçiler "Sizin durumunuz da bizden beter, çektiğiniz ıstırabı biliyoruz" dediler.

"Özal istifa"

Konuşan arkadaşlarını alkışlayan işçiler, yer yer Hükümet ve Başbakan Özal aleyhinde sloganlar attılar. "Özal istifa", "Hakkımızı istiyoruz" diye bağıran işçiler basın mensuplarına "İstanbul'da 65 bin lira aylıkla hasıl geçiniyor. Hakkımızı istiyoruz, coplanıyoruz. Haklımızı almamıza yardım edin" dediler.

Bülent DENİZ- Nadya GABRİOĞLU

"Aşır diyorsa arkadaşlara dok üzerine polis copu... Mark-Iv e bağlı Taşkızak Tersanesi ve diğer işyerlerinde çalışan 2 bin aşkın kadın-erkekli işçi sefalet ücretinde "Eylem" için sokağa döküldü. "Yaşasa hakkımız artık artar" diyen Özal yerine "diye slogancılar eden işçiler Çevik Kuvvet Birlikleri tarafından durdurulmak istendiler. Polisle mücadeleye ve ardından meydana kadılanın da arasında bulunduğu çok sayıda işçi yaralı yerlerine den hafif yaralandı. Polisle çatışmalardan sonra da otomobil eylemi yapan işçiler bugün 2 saatlik gösterilere sonra işyerlerine döndüler.

"65 bin liraya yaşanır mı?"

Kasımpaşa Gaki mahalle. Demir Kore sefaleti ve ait Taşkızak Tersanesi'nde çalışan 2 bin kadar işçinin öğle tatilinden dönüşe işyerlerinden çıkmasıyla başladı. Bu sırada daha önceden gelen Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Şube Müdürü Nurettin Yıldırım, işçilere yaptıkları "Tersane'nin grevleri" nedeniyle belirterek dağılmalarını istedi. "Aziz, siz de durumumuzu biliyorsunuz" diyen işçiler, sadece öğle tatilinde dinlendiklerini ve Kasımpaşa Meydanı'na kadar yürüyerek oradaklarına söylediler. Yaklaşık 50 dakika kadar süren tartışma sırasında polis ve işçiler arasında karşılıklı itişmeler başladığı sırada, hiç kimse Demir Haraketsiz bırakılan yine Hacıoğlu'na bağlı Demir Dikümcü Basımcı ve Hafiç Kanatlı Tersanelerinde çalışan ve çoğunluğu da kadınlardan oluşan 1000 kadar işçinin de gösteriği görüldü. Tersane işçileri bu arada Emniyet Müdürü'ne saygısızca polisin müdahalesini bir kere de daha durdurmak istediler.

Polis arada kaldı

Tersane işçilerinin yürüyüşünü durdurmak isteyen polisler dar sokakta, tam arkasında boşluk bir kadalarak grubun saldırısına uğradı. Bu sırada polisle işçiler arasında karşılıklı itişmeler başladığı sırada, hiç kimse Demir Haraketsiz bırakılan yine Hacıoğlu'na bağlı Demir Dikümcü Basımcı ve Hafiç Kanatlı Tersanelerinde çalışan ve çoğunluğu da kadınlardan oluşan 1000 kadar işçinin de gösteriği görüldü. Tersane işçileri bu arada Emniyet Müdürü'ne saygısızca polisin müdahalesini bir kere de daha durdurmak istediler.

Taşlı coplar konuştu

Kargacılık nüsleme polis, hüsnetle iş çıkış arasında yaşkın bir durumda kaldı.

Türkiye'de ilk işçi eylemi: 1872 tersane işçilerinin grevi

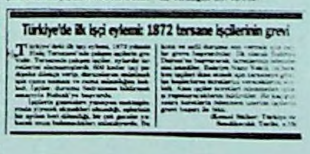

künden sarsan acımasız bir sermaye birikimine ve yandaşı bir avuç kesime kaynak aktarmaya dayalı ekonomik politikaları altında köle gibi çalıştırılma uygulamalarına mahkûm edilemezler.

Bu, yolda bir mahkumiyeti yerleştirmeye ve sürdürmeye yeltenenlere karşı mücadeleyi omuzlamak ise, demokratik rejim ve toplumsal barışa inanan tüm kesimlerin kaçınılmaz görevidir.

Bu gerçekleri çarpıtarak Milletimizin iktisaden güçsüz büyük çoğunluğunun istemlerini, "sosyal problemler doğurur", "Çalışma barışına giden yol uzar" "piyasadaki tüm mal ve hizmetlerin fiyatları etkilenir" tehdidi ile karşılamak, esasen doğan ve gelişmekte olan sosyal patlamaların ve ekonomik çöküntünün adresini yanlış yerde göstermekten başka mana taşımaz.

TİSK, demokratik rejimin korunması ve Milletimizin huzur, güven ve refahı, çalışma barışı kadar, toplumsal bir barış kurulması için sürekli fedakarlık ve uğraş veren TÜRK-İŞ kadar sorumludur.

Dolayısıyla bu sorumluluğa uygun bildirilerin ancak Milletimize ve toplumsal barışa hizmet edeceği inancıyla durum kamuoyuna saygı ile duyurulur."

14 Mart 1989 günü Türk-İş üye kuruluşlar genel başkanlarını toplantıya çağırmıştır. Toplantıyı bir konuşma ile açan Türk-İş Genel Başkanı "Hükümetin ve Kamu Kesimi İşveren Sendikalarının olumsuz tavrı sebebiyle sözleşme

1 *Günaydın, 14.4.1989*

görüşmelerinde uyuşmazlıklara gidildiğini'' belirtmiş, komisyon çalışmaları hakkında bilgi vermiştir. Teşkilât Genel Başkanlarının ''siyasi iktidarın ve onun emrindeki Kamu İşveren Sendikaları ile TİSK'in kışkırtmalarının, mantık ve gerçeklerden uzak suçlamalarının giderek arttığı bir ortamda'' toplantıya çağrıldığını anlatan Genel Başkan ''TÜRK-İŞ topluluğunun kışkırtma ve suçlamaların ardındaki hesapları boşa çıkartacağını'' belirtmiştir.

Genel Başkanın konuşmasından sonra, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri çalışmalarla ilgili bir sunuş yapmıştır. ''Ülkemizde her alanda yaşanan olumsuz ekonomik ve sosyal gelişmelerin çalışma yaşamına yansıyan sonuçlarından birinin de toplu iş sözleşmelerinin bağıtlanmasında karşılaşılan çıkmazlar olduğunun belirtildiği'' sunuşta, ''Kamu Kesimi toplu iş sözleşmelerinin bağıtlanmasında karşılaşılan fiili engeller ve olumsuz tutumu birlikte göğüslemenin gereği'' vurgulanmıştır.

Türk-İş Genel Sekreteri ''Konfederasyonlar toplu iş sözleşmesi yapmazlar. Toplu iş sözleşmelerini bağıtlama ya da bağıtlamama yetkisi sendikalarımızındır. Konfederasyonun işlevi, şartlar elverdiği oranda bu çalışmayı koordine etmek ve bu çalışmaya bilgi akımı ile yardımcı olmaktır. Yetkili kurulların buna ilişkin kararlarını hayata geçirmeye çalışmaktır. Hiç kimse bu konuda yapılacak değerlendirmelerde bu gerçeği görmemezlikten gelemez, gelmeme-

Zirve sonuçsuz... Yüzbinden fazla işçi dün de gösteriler yaptı

Çözüm yok, direnişe devam!

● Türk-İş ile Hükümet arasında ikinci turu yapılan "İşçi sorunları zirvesi"nde ilerleme sağlanamadı. İstanbul'da Gemi İşletmeleri Müdürlüğü önünde toplanan 3 bin tersane işçisi "Ölmeye ölmeye geldik, emeğin hakkını almaya geldik" diye bağırdı.

● İşçiler daha sonra kendilerini video kamera ile filme alan polislere bozuk para yağmuruna tutu.

● 36 bin Demiryolu işçisi tüm Türkiye'de aynı anda işi bırakarak toplu vizite'ye çıktı. Sınırca Tekel işçisi de eyleme devam etti.

● İstanbul ve Ankara'daki büyük gösteriler sırasında yol kenarlarındaki vatandaşların da alkışlarla işçileri desteklediklerini görüldü.

● İşçi eylemleri sırasında trafik felç oldu. Polisle işçiler arasında yer yer sert tartışmalar çıktı.

Caddelerde kol kola, sel gibi yürüdüler

İstanbul dün işçi eylemleriyle çalkalandı. Sirkeci, Halkalı ve Haydarpaşa'da Demiryolu işçileri, Pendik, İstinye, Camialtı ve Haliç'te tersane işçileri "Özal istifa, işçi halkla elele, haydi genel grev" diye bağırarak yürüdü. Laleli'den Beyazıt'a kadar yürüyen TEK Gyesi işçilerin eylemi sırasında trafik uzun süre aksadı. Yürüyüşlerde kadın işçilerin de çok aktif oldukları dikkati çekti..

Eylemler sürüyor... Özal, Türk-İş'i çağırdı... Görüşmeler bugün başlıyor...

İşçi bastırıyor: Açız

ÖZAL-TÜRK-İŞ GÖRÜŞTÜ

Başbakan, Türk-İş yöneticileriyle masaya oturmayacağını açıkladıktan 40 dakika sonra Şevket Yılmaz'a randevu verdi. Özal, Türk-İş'le görüşmek üzere Devlet Bakanı Çiçek'i görevlendirdi. Çiçek bugün Türk-İş'le masaya oturacak.

EYLEMLER

İşçilerin eylemleri dün de bütün hızıyla devam etti. Özellikle İstanbul'da binlerce işçi topluca vizite çıkarak üretimi saatler boyu aksattı. İşçilerin SSK hastane ve dispanserlerine yaptıkları yürüyüşler sırasında yollar trafiğe kapandı.

İŞÇİ-POLİS ÇATIŞTI

İstanbul'da Haliç Tersaneleri'nde çalışan işçi öğlen tatilinde vizite kâğıtlarını alarak topluca yürüyüşe geçtiler. Yürüyen işçilerin [illegible] tarafından kesildi. Polis dağıtmak [illegible] yardı. Coplar çalıştı, yaralananlar [illegible]

lidir. TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu bu gerçekler odağından ve ancak bu sınır içinde olaya bakmakta ve gelişmeleri ''koordine etmeye'' çalışmaktadır.'' demiştir.

''NİSAN EYLEMLERİ''NE YÖNELİŞ

Genişletilmiş Teşkilât Yöneticileri toplantısı Türk-İş Genel Başkanının ''Örgütü, mücadeleye hazır olmaya'' çağıran değerlendirmesi ile son bulmuştur.

Türk-İş Genel Başkanı ''varılan noktanın bir mücadele noktası'' olduğunu söylemiş, ''siyasal iktidar böylesine bir mücadeleyi göze almak istemeyebilir. İhtiyaçları karşılayabilecek bir yaklaşım ortaya koyar. Hareket noktamızı teşkil eden ilkeler, kısaca işçiler için insanca yaşayabilme koşulları var ise, bu bir çözümdür; siyasal iktidar böylesine bir mücadeleyi göze alabilir. Bu halde işçinin, ister grev yasağı kapsamında olsun, ister sözleşmesi bulunsun, isterse grevi ertelenmiş olsun, işçilerin topluca çalışmama noktasında olduğunu kendilerine kesin bir şekilde ihtar ederiz. İhtarla da kalmayız...'' demiştir.

Türk-İş Genel Başkanı değerlendirmesinde özetle şunları söylemiştir:

''...Yurdumuzda toplu sözleşme düzeninin işlerliğini engelleyen sorunların iki temel kaynağı vardır:

Bunlardan ilki, işçilerin, çalışanların temel hak ve özgürlüklerinde 1980'lerden bu

1 Cumhuriyet, 14.4.1989

yana yaşanan haksız, adaletsiz kısıtlamalardır.

Kısıtlamalar, hepinizce yakından bilindiği gibi, başta 1982 Anayasası olmak üzere, iş yasalarından, özellikle 2821 Sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası'ndan kaynaklanmaktadır.

İş Yasalarının sorunlara, çıkmazlara yol açan hükümleri temel insan hakkı kabul edilen "sendika özgürlüğüne, grevli serbest toplu pazarlık düzenini ayakta tutan temel ilkelere" aykırıdır.

TÜRK-İŞ, bu alanda 1982'den bu yana hem ulusal, hem de uluslararası platformda son derece etkin bir çalışma içinde olmuştur.

Demokrasiyi içine sindirenlerin derhal çözeceği sorunlar, tüm girişimlere rağmen varlığını sürdürmekte ise, bunu, çalışmaların etkin olmamasına değil, demokrasiye, onu ayakta tutan kurum ve kurallara saygısızlıkta aramak lazımdır.

İkinci temel kaynak birinci kaynakla yakından ilgilidir.

Demokrasiyi içine sindiremeyenler siyasal iktidarı ellerinde tuttukları için, tüm imkanlarıyla, mevcut antidemokratik yapıyı muhafaza etme çabası içindedirler.

Herşeyden önce bu tutum, onların izlediği ekonomik politikaya uygundur; temsil ettikleri çıkarları, demokrasiyi tartışmalı hale de getirseler, sonuna kadar korumaya ve

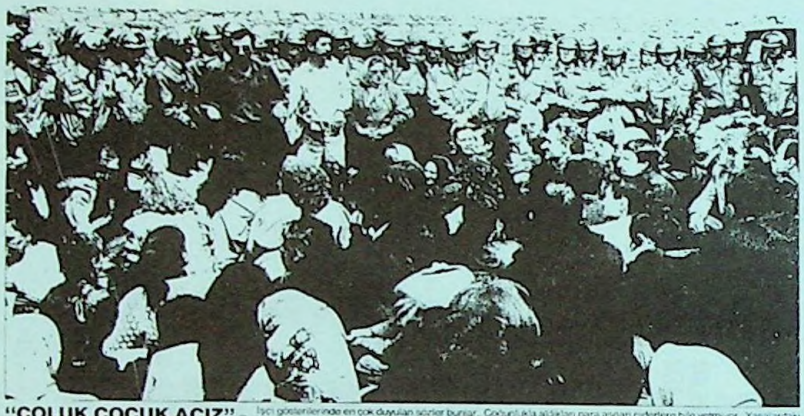

"ÇOLUK ÇOCUK AÇIZ" — İşçi gösterilerinde en çok duyulan sözler bunlar. Çoğunlukla aldıkları para asgari giderlere bile yetmiyor. Yasalardaki boşluklara sığınan işveren masaya oturmamakta kaçınıyor. Büyücek çıkan bazılarının (gereken toplu sözleşme görüşmelerini engelliyor. Sonunda aylardır oyalanan işçilerin sabrı taştı ve hak aramak için direnmeye başladılar. Kısa sürede eylemdeki işçilerin sayısı 600 bini aştı

İşçiler Özal'ı korkuttu

Aniden başlayan işçi direnişlerinin çığ gibi büyümesi Başbakanlık Konutu'nda endişeyle izleniyor. Özal hızla çözüme gitmeyi hedefliyor

1

Tersane işçileri, toptan istifa girişimine hazır

Vapurlar yavaşladı, halk iskelelerde çile doldurdu

İŞÇİLER "ÖZAL İSTİFA" Kartal Cevizli Tekel Fabrikası, Maltepe Karayolları ve Pendik Tersanesi'nden çıkan yaklaşık 7 bin işçi, toplu halde vizite çıktılar. Polislerin denetiminde yürüyen çoğunluğunu kadınların meydana getirdiği işçiler, bordrolarını ve vizite kağıtlarını sallayarak, "Özal istifa" diye bağırdıla (Fotoğraf: Oktay ANKIN

İşçi silkeliyor

2

1 *Sabah, 15 4 1989*
2 *Gazete, 13 4 1989*

Toplu viziteye çıkma ve üretimi yavaşlatma suruyor

Eylemler yaygınlaşıyor

Toplu iş sözleşmelerindeki tıkanıklığı protesto için eylemlere başlayan işçilerin sayısı 600 bine yaklaştı. Ereğli ve Iskenderun O Demir Çelik Fabrikaları'ndaki grevi erteleme kararı da 22 Nisan'da kalkıyor

Türk-İş'e bağlı sendikaların önceki gün 300 bin işçiyle gerçekleştirdikleri pa sif direniş eylemleri dün de bazı illerde devam etti ve 600 bin kamu işçisi bütün işletmelerde işi yavaşlatma ya başladı.

Türk Metal, Petrol-İş, Çelik-İş, Yol-İş, Türk Harb İş sendikalarına üye işçiler arasında Kocaeli ve Diyarbakır'ın da bulunduğu yurt dün çeşitli bölgelerinde top

leri Koordinasyon Kurulu eylemleri ve Çalışma Bakanı Aykut Ide görüşmeyi değerlendirmek üzere dün toplandı. Toplantıda eylemlerin aksatılmadan sürdürülmesi yolunda karar alındığı bildirildi.

Öte yandan hükümetin 22 Mart'ta Ereğli ve Iskenderun Demir Çelik Fabrikalarındaki grevi erteleme kararını 14 Nisan'da yapacağı Bakanlar Kurulu toplantısında kaldırılıp kaldırılmayacağı belirtilmedi. Türker şöyle konuştu:

"Bu gelişmeyi olumlu karşılıyoruz. Zaten grev erteleme kararı, yasada gösterilen gerekçelerle bağdaş mıyordu. Bakan İmren Aykut'a (Grev erteleme kararı kaldırılırsa görüşmelere eşit şartlarda devam edebiliriz) demiştik. O da bu konuda çalışacağını söylemişti. Aldığımız habere göre, 14 Nisan'dan itibaren grev erteleme kağıtlarını sallayarak yürüdüler. "Ekmek Barış Özgürlük", "Hükümet İstifa", "İşçiler el ele genel grev", "Kamu İşveren Sendikası'na Hayır" sloganları atan işçiler, yaklaşık bir saat sonra hastaneye ulaştılar. İstanbul Tekel İşletmeleri'ne bağlı Cibali, Cevizli Sigara Fabrikası, Üsküdar Yaprak Tütün İşletmeleri, Bomonti Bira, Mecidiyeköy Likör, Paşabahçe Rakı Fab

1

Genel grev çağrısı Camialtı Tersanesi'nde çalışan işçiler, "Açız", "İşçiler el ele genel greve", "Grev bizim hakkımız, söke söke alırız", "Özal istifa" diye slogan atarak yürüdüler (Fotoğraf: Ali ÖZ)

'Ya zam ya devam'

- Türk-İş'le hükümet arasında 600 bin kamu işçisinin toplu sözleşmesine ilişkin son görüşme bugun yapılacak
- Devlet Bakanı Cemil Çiçek'le toplanacak Türk-İş yöneticileri, ücret zammına ilişkin kesin isteklerini iletecekler

2

geniş halk kitleleri aleyhine olabildiğince geliştirmeye kararlı görünmektedirler.

Bu sebepledir ki, "Hükümet emrinde" Kamu İşveren Sendikaları vardır...

Bu sebepledir ki, emirleri altındaki bu sendikalarla toplu pazarlık düzenini çıkmaza sürükleme peşindedir.

Bu sebepledir ki, Yasaların anti-demokratik, haksız ve adaletsiz hükümlerini mümkün olduğunca muhafaza etme gayretini sürdürmektedirler.

Üzülerek belirtmeliyim ki, bu haksız ve adaletsiz tutumu değiştirmek; kitlelerin içinde yaşadıkları ağır sorunları çözebilmek için Devlet yönetimine talip olduğunu ileri süren diğer unsurlar mücadelelerinde yeterli etkinlik içinde de değillerdir.

Adeta TÜRK-İŞ'ten, normal koşullarda siyasal partilerce üstlenilen işlevleri yerine getirmesi beklenmekte, hatta istenmektedir.

Takdir edersiniz ki, işçi örgütleri, gerçekte temel varlık sebebini oluşturan "ekonomik işlevlerini" unutabilseler; temsil ettikleri kitlelerin günlük geçim sorunlarını, çıkmazlarını çözme sorumluluklarını erteleyebilseler, toplumsal oluşumlar içindeki rolleri, etkileri, çeşitli beklentilere cevap verebilmedeki yeterlilikleri çok daha farklı olabilirdi.

Ama yaşanan gerçek bu değildir.

Yaşanan gerçek demokrasinin gerekleri ile günlük

1 *Günaydın, 13.4.1989*
2 *Milliyet, 19.4.1989*

gerekleri, en akılcı bir biçimde birlikte götürebilmek, dengeleyebilmektir. Ve gerçek, işçi örgütlerinin değindiğim bu sorumluluklarını, ekonomik işlevlerini hiçbir şekilde erteleyemeyecekleri vakıasıdır.

Bugünlerde; çalışmaları özetleyen sunuştan da izlediğiniz gibi, ekonomik işlevin gereğince yerine getirilmesinde son derece önemli bir noktaya gelmiş bulunuyoruz.

Bu; bir ''mücadele'' noktasıdır.

Geçmiş yıllarda yapılandan başlıca farkı, daha örgütlü, daha koordineli bir aşamaya ulaşmış ve hatalardan mümkün olabildiğince arındırılmış olmasıdır.

1989 yılı koordinasyon çalışmalarından; özünde, temelinde çıkmazlara yol açan şartların tüm çabalara karşı tatminkar olmadığı bir ortamda, geçmiş deneyimlerden ders almaya, hatalı sonuç verdiğini gördüğümüz yönlerden olabildiğince uzaklaşmaya gayret sarfettik.

Bu noktada, büyük bir ciddiyetle koordinasyon çalışmalarını yapan arkadaşlarıma huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Ulaşılan nokta bir ''mücadele noktasıdır'' dedim...

Şimdi izninizle, ana hatlarıyla, gelecek günleri tahlile çalışacağım.

Bugünün objektif koşulları nelerdir?

Bakan Çiçek Türk-İş'le masaya oturdu sonuç çarşambaya kaldı

Büyük pazarlık

Türk-İş Başkanı Yılmaz toplantıdan sonra yaptığı açıklamada, salı akşamına kadar tarafların gaza basma gayretinde olacaklarını söyledi

Gözler Çiçek'te

TURK-İŞ'İN GÖRÜŞÜ

Ayakkabılar alde

1

Eylemlerini dün de sürdürdüler

Dün de hastanelere koştular

Değişik işkollarında çalışan binlerce işçi dün de SSK hastanelerine doğru yürümeye başladılar. Hastaneler önünde izdihama sebep olan işçiler eylemden yana olduklarını ifade ettiler. (Fotoğraf: Latif Şimşek)

İşçiler huzursuz

2

1 *Milliyet*, 15.4.1989
2 *Türkiye*, 13.4.1989

Yapı İşleri Müdürlüğü'nde toplanan işçiler öğle tatilinde iki koldan Karayolları Bölge Müdürlüğü'ne yürüdü. İşçiler burada yere oturarak toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde işverenin tutumunu protesto ettiler...

Karayolu işçileri toplu sözleşmeyi protesto etti

işçiler sokakta

Türk-İş grev takvimini belirliyor

Türk-İş Başkanlar Kurulu yarın yerel seçim sonuçları ve kamu sözleşmelerindeki son durumu değerlendirmek üzere olağanüstü toplanıyor.

● **Karayolları'nda 3 bin kişiyi kapsayan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanmasını protesto eden işçiler dün İzmir'de gösteri yürüyüşü yaptı**

İZMİR (Günaydın)- Karayollarında 3 bin işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde, Yol-İş Sendikası ile TUİS arasında varılan uyuşmazlık nedeniyle eylem kararı alan sendika yöneticileri dün işçilerin de katılımı ile Bornova'da Bölge Müdürlüğü'ne kadar gösteri yürüyüşü düzenlediler.

2. Sanayi Sitesi'nde bulunan Yapı İşleri Müdürlüğü'nde toplanan Karayolları işçileri öğle istirahatin-

1

Yılmaz: "Hükümet bizi sokağa zorluyor, uyarıyorum"

İşçiler kaynıyor

● Trakya ve Kırklareli Cam İşletmeleri'nde grev başladı. Bursa'da Çelik Palas Oteli'nde grev kararı asıldı. Tek Gıda-İş, 45 bin çay işçisi adına uyuşmazlığa gitti

● **Bakanlar Kurulu'nun, İskenderun Demir-Çelik grevini ertelemesini eleştiren Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Yasaklamalarla hiçbir yere varılamaz" dedi**

MİLLİYET HABER MERKEZİ

İSKENDERUN ve Karabük Demir Çelik fabrikalarında çalışan 24 bin işçinin greve başlamasına yedi saat kala, Bakanlar Kurulu'nun "gevenlik" gerekçesiyle aldığı erteleme kararı şok etkisi yaptı. İşçinin huzursuzluğuna neden olan kararın ipsal edilmesi için Çelik-İş Sendikası, Danıştay'a başvuruyor. Çelik-İş Genel Başkanı **Metin Türker**, "**Başbakan, ertelemeyeceğine söz vermişti**" derken, Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, "**Bu bir hak gaspıdır. Hükümet işçiyi sokağa çıkmaya zorluyor. Uyarıyorum**" dedi. Türk-İş 3'üncü Bölge Başkanı **Orhan Demir Sorgaç**, yerel seçimlerin ardından 650 bin işçinin toplu olarak iş bırakacağını söyledi. Cam işçileri dün greve başlarken, yardım çeşitli yörelerinde işçi olayları da sürdü.

• ERTELEME KARARINA TEPKİLER

Özal hükümeti 1983 yılından bu yana ilk kez bir grevi erteledi. İskenderun ve Karabük Demir Çelik fabrikala-

2

(1) Tüm çalışanların, işçilerin, iktisaden güçsüz durumdaki tüm kesimlerin son derece ağır ekonomik çıkmazları vardır.

(2)Bu çıkmazları çözmekle ödevli, bunlara çözüm getirmek için Devlet yönetimine talip olmuş siyasal iktidar (izlediği ekonomik politikanın ve temsil ettiği çıkarların doğal bir sonucu olarak) sorunları, ancak kendi ya da temsil ettiği çıkar çevrelerinin istediği ölçüde çözmek niyetinde, hatta kararında görünmektedir.

(3)Çalışanların ihtiyaçları ile siyasal iktidarın -yeni değil, yıllardır bilinen- tutumunun bu şekliyle bağdaştırılabilmesi imkanı yoktur. Bu kaçınılmaz bir "mücadele noktası"dır.

Objektif koşullar böylece belirlendikten sonra "neler olabilir; nelerle karşılaşılabilir..." sorularını cevaplandırmaya çalışmak lazımdır.

☐ Siyasal iktidar böylesine bir mücadeleyi göze almak istemeyebilir. İhtiyaçları karşılayabilecek bir yaklaşım ortaya koyar.

Hareket noktamızı teşkil eden "ilkeler"; kısacası işçiler için insanca yaşayabilme koşulları var ise, bu bir çözümdür.

"Biz sorunu çözmek istiyoruz... Gelin görüşelim" derler; Yönetim ve Komisyon olarak gideriz, dinleriz. İhtiyaçları gidermeye yönelik ilkelerimizin terazisinde tartarız; anlaşma noktasında ise, sorunu çözeriz.

1 *Günaydın, 4.4.1989*
2 *Milliyet, 23.3.1989*

Hareket noktamızı teşkil eden ücret artışlarıyla ilgili ekonomik talebimize yönelik genel ilkeler yapılan çalışmalarla belirlenmiştir.

(1) Süresi sona eren toplu iş sözleşmelerinin kapsadığı dönemdeki endeks artışları oranları ile bu dönemde ücretlere yapılmış olan zam oranlarının mukayese edilmesi sonucu, sağlanmış olan ücret artışlarının endeks değişim oranlarının altında kalan miktarın, aradaki kaybın bu dönem toplu iş sözleşmelerinde telafi edilmesi.

(2) 1989-1990 yıllarını kapsayan yeni dönem toplu iş sözleşmelerinde gerçekleşmesi muhtemel enflasyon oranını karşılayacak bir ücret zammı miktarının tesbit edilmesi ve verilmesi.

(3) GSMH artış oranındaki emeğin payının yıllar itibariyle ücret artışlarına eklenmesi.

(4) Yapılacak ücret artışı hesaplamalarında DİE'nin Türkiye Kentsel Yerler Tüketici Fiyat Endekslerinin kullanılması ve hesaplama tarzında bilimsel gerçeklerin geçerli olması.

(5) Sosyal yardımlar ve işkollarının kendine has özelliklerinin gerektirdiği diğer ödemelerin bağımsız bir biçimde ele alınarak arttırılması.

İşte terazimizin asgari tartı ölçüleri ilkesel olarak açıkca ortada. Sorunu Sendikalarımızla birlikte çözmeye hazırız.

1.500 cam işçisi grevde- Toplu iş sözleşme görüşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanması üzerine grev kararı alan 13 bin şişe cam işçisinden bin 500'ü dün Trakya Cam ve Kırklareli Cam Fabrikaları'nda greve başladı. Destek için gelenlerle birlikte 3 bin kişilik bir kitle oluşturan işçiler E-5 karayolu üzerinde "**İşçiler ele ele Genel greve**" sloganlarıyla yürüdüler. ● **(Kemal Gülmüş)**

İşçilerin dünü de protesto ile geçti

● Birçok fabrikada işçiler, yemek, servis ve vizite direnişi yaparken Trakya Cam Sanayi'nde grev başladı

İşçi eylemleri yurdun dört bir yanında giderek yaygınlaşıyor. **Karabük** ve **İskenderun Demir Çelik** fabrikalarındaki grev ve lokavt kararlarının **Bakanlar Kurulu**'nca ertelenmesi, sendikacılar ve işçiler arasında büyük yankı uyandırırken çeşitli iş kollarında çalışan binlerce işçi dünü **yoğun bir protesto eylemi içinde** geçirdi.

Kristal İş Sendikası, Türkiye Şişe ve Cam Holding'e bağlı **Trakya Cam** ve **Kırklareli Cam İşletmeleri**'nden çalışan **1.500 işçi dün greve başladı**. Sendikadan yapılan açıklamada, 18 cam işletmesinde çalışan **11 bin 500** işçinin de **Mart** ve **Nisan** aylarında aşamalı olarak greve gidecekleri bildirildi. Sendika, holdingde üretim ve kârın 4 yılda hızla büyümesine karşın ücretlerinin son derece küçüldüğünü savundu.

Dün başkent Ankara da işçi eylemleri açısından yoğun bir gün yaşadı... **Yol-İş, Türk-Metal** ve **Petrol İş** üyesi **6 bin** dolayında işçi yemek boykotu yaptı.

Makina Kimya Endüstrisi'nde çalışan Türk-Metal üyesi **5 bin** işçi aldıkları ücreti protesto için yemek boykotuna giderken ayrı eylem **Türkiye Petrolleri Genel Müdürlüğü** ve **Güvercinlik** tesislerinde çalışan **700 kadar** işçi tarafından da gerçekleştirildi.

Karayolları Genel Müdürlüğü'nün **Akköprü**'de bulunan ana tamir atölyeleri ve öteki birimlerinde çalışan **1.000 işçi**, öğle yemeği için servis otobüsleriyle genel müdürlüğüe giderken, Kara Kuvvetleri civarında araçlardan inerek topluca yürümeye başladılar. İşçiler, Genel Müdürlük yemekhanelerinde yemek boykotu yaptı. Eylem sırasında **çok sıkı önlemler** görüldü..

Aliağa'daki **Tüpraş Rafinerisi**'nde çalışan **Petrol İş** üyesi işçiler, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine başlattıkları yemek yememe eyleminden sonra dün de toplu halde viziteye çıkmaya başladılar.

1 Sabah 23 3 1989

1

Eylem, zammı kopardı... Ücretler ortalama yüzde 140 artırıldı

Zafer, işçinin

● YAKLAŞIK 600 bin kamu işçisini ilgilendiren ve günlerce süren pasif direnişlere neden olan Türk-İş ile hükümet arasındaki uyuşmazlık nihayet anlaşmayla sonuçlandı. Saatlerce süren pazarlık sonucu işçi ücretlerine iki yıl için ortalama yüzde 140.7 oranında zam yapılması kararlaştırıldı

ANKARA-(GÜNEŞ)

KAMU kesiminde çalışan 600 bin işçiyi ilgilendiren ve günlerden beri pasif direnişler ve yürüyüşlere neden olan Türk-İş-hükümet uyuşmazlığı dün anlaşmayla sonuçlandı. Başbakan Turgut Özal, "hayatının en zor pazarlığını yaptığını" açıklarken, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Bundan daha iyisini yapacak sendikacı yok" diye konuştu. Sonucu Türk-İş sendika başkanları da, hükümet de olumlu karşıladı. Dün sabah geç saatlere kadar süren görüşmelerden sonra kamu işyerlerindeki işçilere iki yıl için ortalama yüzde 140.7 oranında zam yapılması kararlaştırıldı. İşçiler ayrıca iki yıl süresince, yakacak, bayram ve izin parası olarak ayda 80 bin lira alacaklar.

Önceki gün Devlet Bakanı Cemil Çiçek'le başlayan ve aralıklarla 11.5 saat süren görüşmeler sonunda işçilere birinci yıl ilk altı ay yüzde 80 artı 10 bin, ikinci altı ay yüzde 40 artı 70 bin, ikinci yıl ilk altı ay yüzde 25, ikinci altı ay ise yüzde 20 zam verilmesi kararlaştırıldı. Varılan anlaşmaya göre ayrıca ilk yıl enflasyon yüzde 60'ın üzerinde olursa fazla olan kısım ikinci yılın başında ücretlere eklenecek. İkinci yıl ise enflasyon yüzde 45'i aşarsa aşan kısım yıl sonunda ücretlere eklenecek. İşçilere yakacak, bayram ve izin parası olarak da her ay 80 bin lira ödenecek.

Türk-İş'le hükümet arasında varılan mutabakat Türk-İş Başkanlar Kurulu'nda dün görüşülerek benimsendi. Başkanlar Kurulu yayınladığı ortak deklarasyonda sağlanacak sonuçların kamuoyu ve işçiler önünde bütünlük içinde savunulacağı belirtildi. "Sendikalarımızca imzalanmasına, bu çerçevede bağıtlanacak toplu iş sözleşmelerinden sağlanacak sonuçların tüm kamuoyu ve işçiler önünde bir bütünlük içinde savunulmasına oybirliğiyle karar verildi."

BUNDAN SONRA NE OLACAK?

Hükümetle Türk-İş arasında ücretler konusunda varılan mütabakattan sonra da başlamış olan toplu iş sözleşmelerine devam edilecek. Sendikalar ilgili işveren sendikaları yöneticileri ile yapacakları görüşmelerde kendi işkollarının özelliğini de gözönüne alarak toplu sözleşme görüşmelerini yürütecekler. Bu arada daha önceden alınan grev kararları uygulamaya konulacak.

İMZA TÖRENİ

KUTLAMA: 600 bin kamu işçisini kapsayan toplu sözleşmedeki sorunların giderilerek anlaşmaya varılmasından sonra Başbakan Özal ile Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, el sıkışarak öpüştü ve birbirlerini kutladılar

1

TÜRK-İŞ TOBB

600 bin kamu işçisi için % 142 zam sağlandı

En büyük sözleşme

● Kamu kesiminde çalışan 600 bin işçi için sürdürülen gergin pazarlık mutlu sonla noktalandı. Önceki gece sabaha kadar süren görüşmede taraflar birinci yıl için yüzde 142 düzeyinde zam için anlaşmaya vardı

2

Yaklaşımlar, anlaşma noktasında değil ise, sorun devam ediyorsa, kararımızı birlikte eksiksiz hayata geçiririz.

☐ Siyasal iktidar böylesine bir mücadeleyi göze alabilir.

O takdirde duruma bakarız...

Mücadeleyi göze almada nasıl hareket ediyor; iş yasalarının kendilerine tanıdığı haksız, adaletsiz kısıtlama hükümlerinden yararlanmaya mı çalışıyor! Örneğin, şartları yokken grevleri erteleme yoluna mı gidiyor...

Yüksek Hakem Kurulu'na intikal eden ve edecek olan uyuşmazlıklarda, geçmişte örnekleri görüldüğü üzere, bir takım tasarruflarla, baskı yoluyla bir kısım işçimizi mahkum etmeye mi çalışıyor...

Olağanüstü hâl uygulamasını yaygınlaştırmaya mı kalkışıyor...

Bakarız.

Eğer bu yolları seçerse; işçinin, ister grev yasağı kapsamında olsun, ister sözleşmesi bulunsun, isterse grevi ertelenmiş olsun, işçilerin topluca çalışmama noktasında olduğunu kendilerine kesin bir şekilde ihtar ederiz. İhtarla da kalmayız.

Hemen şunu da belirteyim; böyle bir sonucun kamuoyu önünde sorumluluğunu da asla kabul etmeyiz..."

1 *Güneş, 18.5.1989*
2 *Milliyet, 18.5.1989*

İŞÇİLERE
ve
ÖRGÜTE
DUYURU

Genişletilmiş Teşkilât Yöneticileri toplantısını takiben, Yönetim Kurulu ve Komisyon aşağıda sunulan bildirinin tüm işçilere dağıtılmasını kararlaştırmıştır:

''Değerli İşçi Kardeşlerimiz,

Kamu kesiminde çalışan 600 bin dolayındaki işçimizin, aileleriyle birlikte normal yaşamını sürdürebilmesi için, aylardır devam eden toplu sözleşme görüşmeleri kilitlenmiş durumdadır.

Bunun bir tek sebebi var:

Hükümetin ve emrindeki Kamu İşveren Sendikalarının hak tanımaz, uzlaşmaz tutumu...

Hükümet, temsil ettiği çıkarları kollama ve iş başına geldiği günden beri, ''zengini ihya eden'' çarpık ekonomik politikası ile sizleri daha ileri ölçüde fakirleştirme çabasında.

Sizlerin temel hak ve özgürlüklerini kısıtlayan, örgütlerin elini kolunu bağlayan haksız ve adaletsiz kanunları değiştirmeme, muhafaza etme kavgasında. Kısıtlamalardan, yasaların boşluklarından sonuna kadar yararlanma niyetinde.

Baskı ile tehdit ile temsil ettiği çıkarları koruma peşinde.

TÜRK-İŞ Koordinasyon Komisyonu, bu gelişmeleri günü gününe izledi. Ocak/1989'dan bu yana, 16 defa toplandı, ilkeler tesbit etti. TÜRK-İŞ üyesi örgütlerin merkez yönetim kurulu üyeleriyle birlikte hükümetin başlattığı bu mücadele karşısında neler yapılabileceğini saptadı.

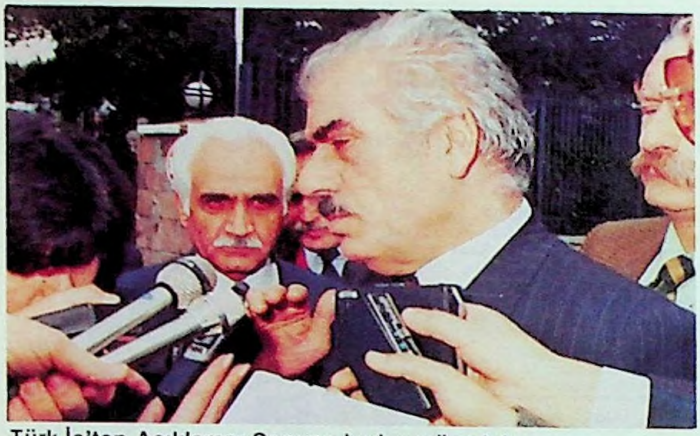

Türk-İş'ten Açıklama: Sonuna kadar mücadele...

Mücadelemizin birbiriyle yakından ilişkili iki yönü, iki hedefi var:

Bunlardan birincisi ''Demokrasi'' mücadelesi.

Bu mücadele temel hak ve özgürlüklerimizi kısıtlayan tüm yasa hükümlerinin değiştirilmesini öngörüyor. ''Demokrasi ile yönetilen ülkelerde geçerli olan'' işçi sınıfının temel haklarının Türk işçisine, tüm çalışanlara aynen tanınmasını hedef alıyor.

Bu mücadele, aynı zamanda ''Sosyal Devleti'' yeniden egemen kılabilme mücadelesi, sosyal adalet gereklerine herkesin tartışmasız saygı göstereceği bir düzeni kurabilme mücadelesi.

Bu mücadele, 1982'den bu yana sürekli olarak devam ediyor.

İkinci mücadele ise, tek kelime ile ''yaşam'' mücadelesidir.

Üretimde yaratılan değerden, hakça pay alma mücadelesidir.

Köle gibi değil, insan gibi yaşayabilme mücadelesidir.

Hükümet, birinci hedef karşısındaki tutumunu, bu yaşam mücadelesi alanında da aynen sürdürmeye çalışıyor.

Buna geçit veremeyiz...

Bu yaşam mücadelesini, toplu sözleşmeleri çıkmaza sokup kilitleyenler şunu bilmelidirler ki, bu çıkmaz yoldan hiçbir noktaya varılamaz.

Enflâsyonun, işçinin cebinden çaldığı para ona geri verilmelidir. Sözleşme süresi içindeki muhtemel enflâsyon artışı ücrete eklenmelidir.

Hesaplamalar bilimsel esaslara göre yapılmalıdır. Sosyal yardımlar ve işkollarının özelliklerinin gerektirdiği ödemeler bu gereklere göre saptanmalıdır.

TÜRK-İŞ Koordinasyon Komisyonunun belirlediği bu esaslar çerçevesinde, hükümet sorumlu davranır ve bir zemin hazırlarsa, sorunu çözmeye hazırız.

Ancak, bu çözüm yolunun daha fazla geciktirilmeye tahammülü yoktur.

Aksi halde sonuna kadar mücadele başlar.

O takdirde, topluca çalışamayacağımızı ihtar ederiz. İhtarla da kalmayız...

Hazır ol, işçi kardeşim.!''

BAŞBAKANLIK
AÇIKLAMASI

Bu duyurunun açıklanması ve dağıtılmaya başlanması üzerine Başbakanlıktan 19 Mart 1989 günü ''görüşmeleri sonuçsuz bırakmanın, işçileri eyleme davet etmenin ülkenin huzur ve iş barışı ile bağdaşmadığı''nı içeren bir açıklama yapılmıştır. Başbakanlık açıklamasında ''sokakta hiçbir meselenin halledilmesinin mümkün olmadığı'' ileri sürülmüştür.

Demir Çelik Grevine Erteleme

Bu arada İskenderun ve Karabük Demir Çelik İşletmelerinde çalışan 24 bin işçinin greve çıkmasına sekiz saat kala Hükümet grevi ertelemiştir.

Türk-İş Genel Başkanı 22 Mart 1989 günü erteleme kararını şiddetle kınamış, ''erteleme kararı ile birlikte grev hakkını bir daha kullanma imkânı yoktur. Bu bir hak gaspıdır. Demir çelik işçisinin kavgası bizim kavgamızdır. Uyarıyorum...'' demiştir.

Türk-İş Genel Başkanı şunları söylemiştir:

''Başbakan Özal ve hükümeti bu tarihe kadar işçilere yaptığı haksızlıklara bir yenisini daha eklemiştir. Karabük ve İskenderun'da son derece zor, ağır ve yıpratıcı şartlar altında çalışan işçilerimizin hakkını vermemekte direnen başbakan bu tarassufla hakların yasal yoldan kotarılması

imkânını da tamamen ortadan kaldırmıştır. 2822 sayılı yasada (grev ertelemesi) bir terimden ibarettir. Erteleme kararı ile birlikte grev hakkını bir daha kullanma imkânı yoktur. Bu bir hak gaspıdır. Mecburi tahkimi egemen kılma girişimidir. Bu yoldan haksız suretle grev yasağı kapsamına alınan işçilerimize demir çelik işçileri de dahil edilmiş olmaktadır. Türkiye'de her yerde, hemen her işkolunda süregelen ihtar hareketlerini hafife almak, insanların haklarını gaspa çalışmak son derece sorumsuz bir davranıştır. Hükümet işçiyi sokağa çıkmaya zorlamaktadır. Sonra işbaşı yapın diye yalvar yakar olacaklardır. Yasaklamalarla hiçbir noktaya varılamaz. Demir çelik işçisinin kavgası bizim kavgamızdır. Uyarıyorum.''

TÜRK-İŞ'İN
CEVABI

Türk-İş Yönetim Kurulu Başbakanlığın 19 Mart 1989 tarihli açıklamasını 24 Mart günü cevaplandırmıştır.

Yönetim Kurulu açıklamasında Hükümetin ve iş çevrelerinin tutumu anlatılmış, bu koşullarda ''işçiler üretmeme haklarını bütünlük içinde daha ileri aşamalarda kullanacaklardır...'' denilmiştir.

Yönetim Kurulu açıklaması şöyledir:

''Siyasal iktidar eliyle yıllardır sürdürülen ekonomik politikanın en belirgin seçeneğinin tüm çalışanların, ücretlilerin, köylülerin ve küçük esnafın sırtından vergiyle, faizle, zamla ve hukukun üstünlüğünü gözardı eden bir kanun zoru anlayışıyla küçük bir azınlığa gelir aktarmak olduğu açık ve seçik olarak meydana çıkmıştır.

Yürütülen bu olumsuz ekonomik politika iktisaden güçsüz milyonlarca yurtdaşımızı artık yaşam mücadelesi vermek noktasına getirmiştir.

Ulusumuzun anarşi ve teröre, baskıcı bir rejime karşı olan nefreti dahi bu politikaların uygulanabilmesi yolunda sömürülerek ''ya bu duruma razı olursun, yada anarşi ve terör gelir'' tehdidi ile karşılanmıştır.

Siyasi iktidar sömürüye ve fakirleşmeye rıza göstermenin adeta demokratik bir tercih olduğunu iddia eden bir konuma düşmüştür.

Türk işçi hareketi bunun içindir ki, Ulusunun en öncü ve dinamik gücü olarak bu gidişe sürekli karşı çıkmaktadır. Bu karşı çıkış ise Kamuoyuna yine ''TÜRK-İŞ'in siyaset yaptığı'' iddiası ile sunulmak istenmektedir.

Oysa gerçekler açıkca ortadadır.

Kamu kesimi işyerlerinde çalışan yaklaşık 600.000 işçinin toplu iş sözleşmesi bağıtlama mücadelesi beş ayı aşkın bir süredir devam etmektedir.

600.000 işçinin toplu iş sözleşme görüşmeleri siyasi iktidarın talimatları doğrultusunda hareket eden işveren sendikalarının tutumu nedeniyle kilitlenmiş ve tıkanmıştır.

Sendikalarımızın işletmeye çalıştığı yasal bir çözüm yolu olan tarafları uzlaştırmaya yönelik ''arabulucu seçimi ve tayini'' işlemlerine dahi Kamu İşveren Sendikalarının katılmamakta ısrarlı tutumları bu kilitlenmenin sorumlusu tarafı belirleyecek en açık kanıttır.

Görülen odur ki, siyasi iktidar ve bir kısım sermaye çevreleri bütünleşerek işçilerin yaşam savaşı vermek noktasındaki hak mücadelesini saptırıp siyasal malzeme olarak kullanmak istemektedirler.

Zira bugüne kadar yapılan bütün barışçı çağrılar karşılıksız bırakılmıştır.

Esas amaç her türlü baskıcı yola başvurarak çalışanların yıldırılması, sindirilmesi, demokratik çıkış yollarının tıkanması ve böylece dayatmacı bir ekonomik politikaya işçilerin boyun eğdirilmesidir.

Nitekim; Siyasal İktidarın dayatmacı politikalarına boyun eğmeyen, üretmemek haklarını kullanan işçilerin yasal grevleri, bir temel hakkın gaspı niteliğindeki bir tutumla derhal ertelenmektedir.

Yapısı ve bugüne kadar verdiği kararlarla işçilerin gözünde güven ve işlevini kaybeden Yüksek Hakem Kurulu devreye bir tehdit unsuru olarak sokulmakta ve işçilerin Yüksek Hakem Kurulu eliyle adeta cezalandırılması yolu açılmaktadır.

Beş ayı aşkın süredir devam eden çözümsüzlüğü yeni baskı yolları ile sürekli kılmaya yönelik bir tutumun doğurduğu bu aşamadaki pasif, masum ve uyarıcı tepkileri algılamayan siyasi iktidar ve işveren çevreleri böylece yeni gelişmelere davetiye çıkarmaktadırlar.

Bu davetiyenin altındaki hesap siyasi iktidarca yürütülen ekonomik politikaların çıkmazlarını ve iktisaden güçsüz halk çoğunluğunun daha da fakirleşmesinin sorumluluğunu işçi hareketlerine yıkabilmek açıkgözlülüğü olabilir.

Fakat Ulusumuz bu kurnazlığı 12 Eylül öncesinde yaşamış ve bu kurnazlığa başvuranları artık tesbit ve teşhis etmiştir. Bu nedenle bir daha aldanması imkânını oyun tezgahlayanlar bulamayacaklardır.

Dayatmalarla, baskıyla, tahrikle çıkartılan davetiye, faturasıyla birlikte tekrar adresine postalanmak üzere kabul edilecek ve işçiler üretmeme haklarını bütünlük içinde daha ileri aşamalarda kullanacaklardır...''

HÜKÜMETE CEVAP:
26 MART 1989
YEREL SEÇİM
SONUÇLARI

Bu açıklamayı 26 Mart yerel seçimleri izlemiş, işçiler ve demokrasi savunucuları siyasal iktidara büyük bir ders vermiştir. ANAP'ın oy oranı yüzde 21.8'e düşmüş, seçimleri kaybetmiştir.

Türk-İş Yönetim Kurulu tarafından 27 Mart 1989 günü yayımlanan bildiride ''ulusun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğunun yıllardır yapılan bunca haksızlığa ve adaletsizliğe gereken cevabı verdiği'' belirtilerek, özetle şöyle denilmiştir:

''Bu sonuç ''ben yaptım oldu'' zihniyetinin iflâsıdır.

Bu sonuç, aynı zamanda sosyal devlet yönünde, hukuk devleti ve insan haklarına saygı yönünde atılması gereken adımların gereksiz yere bir daha geciktirilmemesinin ihtarıdır.

Yerel seçim sonuçları ile Türk Ulusu, sadece siyasal iktidara değil, kendi çıkarlarını milli çıkarlardan üstün gören ve öyle davranan bir avuç vurguncuya da yola gelmeleri gerektiğini anlatmış ve "Artık Sırtımdan İn" demiştir. Yolsuzluk, rüşvet, partizanlık, adam kayırma gibi kamu vicdanını ağır şekilde yaralayan tüm eylemler, bu seçimlerle gereken cevabı almıştır. Şimdi yapılacak ilk iş, yoksul halktan, işçinin, memurun alın terinden kesilen milli kaynakların nerelere gittiğini ortaya koymaktır.

İŞÇİ EYLEMLERİ

1987 ve 1988 yılları içindeki gelişmelerden edinilen deneyler ve TÜRK-İŞ'in bu iki yıl boyunca yurt düzeyinde yürüttüğü çalışmalarla işçi hareketimizde yaratılan birikimler yer yer eyleme dönük davranışların temelini teşkil etmiştir.

Yürütülen ortak bir mücadelenin kaderinin paylaşılmasının eseri olarak sergilenen 1989 Mart ayı içindeki eylemler ve 14 Mart 1989 tarihli genişletilmiş teşkilat yöneticileri toplantısı sonucu tüm işçilere dağıtılan bildiri ile 24 Mart 1989 tarihli TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu açıklamaları örgütsel gücümüzün harekete geçirilmesi sağlanmış Türk Sendikacılık Hareketi Nisan 1989'a örgütlü işçi eylemleriyle girmiştir.

Mart 1989 ikinci yarısında mevzii olarak başlatılan ve uygulanan eylemler Nisan 1989'da "topluca sakal bırakmak, yalınayak yürüyüşler, saçları kazıtmak gazetelere ve politikacılara toplu telgraflar çekmek, servis araçlarına binmemek, boş tencerelerle gösteri yapmak, topluca viziteye çıkmak" gibi çeşitli eylemler biçiminde yurt düzeyinde örgüt disiplini içinde uygulanmaya başlanmıştır.

Başbakan: "Türk-İş ile görüşmeyeceğim..."

Koordinasyon çalışmalarının son aşamaları bu gelişmeler içinde yürütülmüştür.

KOORDİNASYON ÇALIŞMALARI SÜRÜYOR

Komisyon 17. toplantısını 29 Mart 1989 günü yapmış, toplu iş sözleşmelerindeki son durumu, uyuşmazlıkları ve eylemleri gözden geçirmiştir.

Bu arada Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun 5 Nisan günü olağanüstü toplantıya çağrılması kararlaştırılmıştır.

"ÜRETİM DURDURULACAKTIR" İHTARI

Türk-İş Başkanlar Kurulu 5 Nisan günü Ankara'da olağanüstü toplanmıştır.

Türk-İş Genel Başkanı Başkanlar Kurulu toplantısını açarken yaptığı konuşmada "Hükümetin basiretli ve sorumlu davranma yolunu seçmemesi halinde işçilerin üretimi durduracaklarını" tekrarlamış, özetle şunları söylemiştir:

"...İşçi insanca yaşamak istemektedir. Alın terinin karşılığını tam olarak istemektedir. Hükümet bu konuda duyarsızdır. İşçinin, tüm çalışanların maruz bırakıldığı şartlar katlanılmaz noktadadır. Bu tablonun böyle devam etmeyeceği açıktır. TÜRK-İŞ Genel Başkanı olarak altını çize çize söylüyorum. Siyasal iktidarın önünde iki seçenek vardır. Birincisi sorumlu ve basiretli davranmak, kitlelerin ızdırabını sıkıntısını ortadan kaldıracak önlemleri derhal almaktır. TÜRK-İŞ, bu sözleşme dönemi açısından bunun yol ve yöntemini belirlemiş, ilkelerini saptamış, ilan etmiştir. İkincisi, bu tarihe kadar çeşitli zamanlarda yaşanan, Milletçe tanık olunan, cevabı da verilen sorumsuz tutum ve uygulamayı sürdürmektedir. Bu yolun seçilmesi, "ben yaparım olur..." alışkanlığının sürdürülmesi halinde ise, gayet kesin söylüyorum, Türkiye'de üretim duracaktır. Bu halde de bunun sorumluluğu hiçbir şekilde TÜRK-İŞ'e, işçilerimize ait olmayacaktır. Hükümet, tehdit ile şantajla, baskı ile hiçbir noktaya varamayacağını bilmelidir."

"...Son dokuz yıl, özellikle 1984'ten itibaren yaşanan süre Türkiye'de sosyal devlet anlayışını tamamen ortadan kaldırmış; uygulanan çarpık ekonomik sistem, iktisaden güçsüz durumdaki geniş halk kesimlerini Devlet himayesinden büyük ölçüde yoksun hale getirirken; Devlet, bu kesimleri koruyucu ekonomik, sosyal ve mali tedbirler alma ödevini yerine getiremez durumuna girmiştir. Devlet'in ekonomik hayattaki belirleyiciliği etkinliğini -her vesile ile yapılan uyarılara rağmen- hiç mertebesine indirgeme yolunu seçenler, bir yandan kamu kesiminde sosyal devlet ilkesi ile çelişen uygulamaları sürdürürken, diğer yandan iktisaden güçsüz durumdaki kitleleri özel sermayenin egemenliği altına sokmaya insafına terk etmeye kalkışmışlardır.

Bu tablonun devam ettirilmesi mümkün değildir. Sürdürülmekte olan eylemler bunun habercisidir ve TÜRK-İŞ'in mutlak desteğine sahiptir. Hükümet ya sorumluluk yolunu, basiretli davranmayı seçecektir; ya da, sözleşmesi olsun, olmasın; grev yasağı kapsamında sokulmuş bulunsun, bulunmasın; mecburi tahkime tabi tutulsun, tutulmasın tüm işçilerin üretmeme yolunu seçmeleri ile karşı karşıya kalacaktır."

İŞÇİ ÜRETMEYECEKTİR.

Türk-İş Başkanlar Kurulu toplantısında gelişmeler değerlendirilmiş, Türk-İş görüşü (7) madde halinde kamuoyuna açıklanmıştır.

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Başkanlar Kurulu açıklaması şöyledir:

(1) Kamu kesiminde çalışan 600 bin dolayında işçimizin toplu sözleşme görüşmeleri, Hükümetin, işçilerin aileleriyle birlikte insanca yaşayabilmeleri için elverişli ücret artışı vermemekte direnmesi; işçiye işinde güvence sağlayacak tüm düzenlemelere karşı çıkması; grev erteleme yetkisini ve grev yasaklarını, Yüksek Hakem Kurulunu tehdit ve baskı aracı olarak kullanmaya kalkışması; tüm uyarılara rağmen uzlaşmaz tutumunu sürdürmesi sebebiyle kilitlenmiştir.

(2) Hükümetin bu tutumu, doğrudan kontrolü altındaki Kamu İşveren Sendikaları ve diğer kamu işverenleri tarafından savunulmakta, işçileri tahrik edici sorumsuz beyanlarla uyuşmazlığın gerçek nedenleri gizlenmeye çalışılmaktadır.

(3) Uyuşmazlığın temel nedeni işçilerin ağır geçim sıkıntısı altında ezilmeleri ve bu konuda Hükümetin duyarsızlığıdır. Hükümet başta işçilerimiz olmak üzere, tüm çalışanların, dar ve sabit gelirlilerin ağır ekonomik güçlükler ve her ölçünün ötesindeki hayat pahalılığı altında ezilmesine seyircidir. Bunun gibi, işçinin kaderi işverenin iki dudağı arasına bırakılmak istenmektedir. Hükümet'te 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasasının antidemokratik düzenlemelerini işçiler ve örgütleri karşısında bir baskı ve tehdit aracı olarak kullanmak niyeti gözlemlenmektedir. Aynı şekilde, kontrolü altındaki Yüksek Hakem Kurulu vasıtasıyla işçileri emrivaki ile karşı karşıya bırakmanın hesabı içindedir.

Gelişmeleri Kasım/1988'den bu yana düzenli bir biçimde her hafta toplanarak değerlendiren TÜRK-İŞ Toplu İş Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu'nun 14 Mart 1989 tarihli duyurusunda belirtildiği gibi, tüm uyarılara rağmen, sorumsuz ve basiretsiz tutumun sürdürülmesi karşısında işçilerimiz mücadeleli günlere hazır haldedir.

(4) Toplu sözleşme çıkmazının aşılabilmesi işçilerimizi ve temel işçi hak ve özgürlüklerini hedef alan haksızlık ve adaletsizliklerin derhal ortadan kaldırılmasına bağlıdır.

Bu çerçevede, süresi sona eren toplu iş sözleşmelerinin kapsadığı dönemdeki endeks artışları oranları ile bu dönemde ücretlere yapılmış olan zam oranlarının karşılaştırılması sonucu, ücret artışlarının endeks değişim oranları altında kalan miktarın, aradaki kaybın toplu iş sözleşmelerinde telafi edilmesi gerekmektedir. Bunun yanında 1989/90 yıllarını kapsayan toplu iş sözleşmelerinde öngörülen değil, geçmiş deneyimlerin de ışığında gerçekleşmesi muhtemel enflasyon oranını karşılayacak bir ücret zammının ve gayri safi milli hasıla artış oranındaki emek payının yıllar itibariyle ücretlere eklenmesi öngörülmektedir.

TÜRK-İŞ yapılacak hesaplamalarda hangi kaynakların kullanılmak gerektiğini, sosyal yardımlarla ilgili düzenlemelerde gözetilecek temel ilkeleri açıklamış bulunmaktadır.

(5) Temel hak ve özgürlüklerdeki haksız, adaletsiz, anti-demokratik kısıtlamalar ise, uyuşmazlık gündemindeki ağırlıklı yerini korumaktadır.

(6) Bugünkü tabloda Hükümetin önünde iki seçenek vardır: Hükümet ya uyguladığı ekonomik politikanın işçileri ezen sonuçlarını, yukarıda belirlenen ilkeler doğrultusunda, en adaletli bir biçimde telafi edecek; ya da şimdiden örnekleri görüldüğü gibi, yaygın eylem, direniş ve grevlerle karşılaşacaktır.

Hükümetin, 2822 sayılı Yasanın antidemokratik hükümlerini işçileri sefalet şartlarına mahkum etmek amacıyla kullanmaya kalkışması Yüksek Hakem Kurulu vasıtasıyla emrivaki yapma yolunu seçmesi; baskı, tehdit ve şantaja başvurması hallerinde bu tutum karşılıksız kalmayacaktır. İşçi, üretmeyecektir. Böyle bir tabloda sorumluluk TÜRK-İŞ'e ve işçilere ait olmayacaktır.

(7) TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu işçilere mücadeleli günlere hazır olmaları yolundaki çağrısını tekrarlarken, Hükümetin sorumluluk ve basiretli davranma yolunu seçmesini temenni etmektedir."

YAYGIN ÖRGÜTLÜ EYLEMLER

Bu gelişmelerle, birlikte hareket etmenin altyapısı Türk-İş'ce hazırlanmış ve eylemler örgütlü bir biçimde yurt düzeyinde yaygınlaştırılmaya başlanmıştır.

9 Nisan 1989 günü basın mensuplarına bir açıklama yapan Türk-İş Genel Başkanı "...600 bin işçinin toplu iş sözleşmelerini koordine ile görevli Komisyon ve Türk-İş Yönetim Kurulu'nun örgütümüzce başlatılan direnişlere tam destek olduğunu" belirterek, "önce her sendikamızın kendi şartları içinde bulup uygulamaya koyduğu pasif direnişler devam edecek, daha sonra Mayıs ortalarına kadar sonuç alınamazsa toplu grevler gündeme gelecektir..." demiştir.

Başbakan gelişmeleri saptırmayı amaçlayan beyanlarda bulunmuş, basının, eylemleri "İşçi Her Yerde Ayakta", "Eylemler Çığ Gibi Büyüyor" başlıklarıyla duyurduğu 11 Nisan günü "Türk işçi hareketini siyasal olarak yönlendirmek isteyenler olduğunu" iddia etmiş, "İşçileri biraz dürtüyorlar..." demiş, bir soru üzerine "Türk-İş ile görüşmeyeceğini; eylemdeki işçilerin aralarından belirleyecekleri temsilciler ile görüşebileceğini" söylemiştir.

Örgütümüz bu beyanata, eylemleri daha da yaygınlaştırarak karşılık vermiştir.

Türk-İş Genel Başkanı da "kimseden görüşme talebinde bulunmadığını ve bulunmayacağını" açıklamıştır.

mıştır.

Aynı gün Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının Türk-İş yetkililerini görüşmeye davet 10.4.1989 gün, 1.96.417 sayılı yazısı Konfederasyona ulaşmış, çağrı karşısında Yönetim Kurulu ve Komisyon Üyeleri Bakanlıktaki toplantıya katılmışlardır. Toplantıda beklenildiği gibi hiçbir olumlu sonuç alınmamıştır.

BAŞBAKANIN ÇAĞRISI

11 Nisan günü "TÜRK-İŞ yetkilileri ile görüşmeyeceğini" açıklayan Başbakan, 13 Nisan 1989 günü TÜRK-İŞ yetkililerini ortak bir toplantı yapmak üzere çağırmıştır. Başbakanın daveti üzerine Başbakanlık Konutunda TÜRK-İŞ Yönetim ve Komisyon üyelerinden o anda ulaşılabilinenlerin katılımıyla bir görüşme yapılmıştır. Toplantıda Başbakanın ücret zam oranı ile ilgili hesaplama yöntemi not edilmiştir. Hesaplama yöntemine altı noktada itiraz edilmiş, bazılarında ön mutabakat sağlanmış, diğerlerinin ise Devlet Bakanı Ce-

mil ÇİÇEK'in başkanlığında yapılacak toplantılarda ele alınması ve ulaşılacak sonucun Başbakanın hazır bulunacağı toplantıda değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

DEVLET BAKANI İLE TOPLANTI

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ile Komisyon üyeleri önceden kararlaştırıldığı üzere 14 Nisan 1989 günü, Devlet Bakanı Cemil ÇİÇEK'in başkanlığında Kamu İşveren Sendikaları Genel Sekreterleri ile biraraya gelmişlerdir. Toplantıda, kamu işveren sendikalarının ücret zam oranları ile ilgili hesaplama yöntemi ve hesaplamaya esas veriler not edilmiştir. Toplantıda ayrıca karşılık ücret zammı önerisinin verileceği 19 Nisan 1989'a kadar kesilmiş bulunan toplu iş sözleşmesi görüşmelerini sürdürmeleri ve uyuşmazlık konusu olan idarî maddeleri çözüme kavuşturmaları kararlaştırılmıştır.

TÜRK-İŞ Yönetim ve Koordinasyon Komisyonu üyeleri 19 Nisan 1989 günü Devlet Bakanının da hazır bulunduğu toplantıda kamu işveren sendikaları yetkilileri ile yeniden biraraya gelmişlerdir. Toplantıda, Sendikaların ayrı ayrı yürüttükleri sözleşme görüşmelerinde kamu işveren sendikalarının farklı önerileri ile karşılaştıkları hatırlatılmış, bir alt komite oluşturulduğu belirtilerek "ücret ve üçlü paket" dışındaki parasal konuların anılan komite ile kamu işveren sendikaları arasında yürütülecek görüşmelerle çözüme kavuşturulmasının düşünüldüğü anlatılmıştır. Bu maddeler çözümlenmeden "ücret ve üçlü paket"e ilişkin görüşmelere geçilmeyeceği vurgulanmıştır.

Örgütlü mücadelenin sonucu: Başarı

Alt komite ile kamu işveren sendikaları yetkilileri aynı gün toplanarak anılan maddelerle ilgili olarak görüşmeleri sürdürmüşlerdir.

TÜRK-İŞ ÖNERİSİNİN ESASLARI

Komisyon yirmidördüncü toplantısını 3 Mayıs 1989 günü yapmış ve "ücret ile üçlü paket"e ilişkin önerinin Devlet Bakanına yazılı olarak sunulmasını kararlaştırmıştır. Bu kapsamda komisyona sunulmak üzere Konfederasyonumuzca geliştirilen ayrıntılı çalışmalar görüşülmüş, ve sonuca bağlanmıştır. Toplantıda ayrıca başlangıç tarihi Ocak/Haziran 1989 dönemine rastlayan toplu iş sözleşmelerinin birlikte sonuçlandırılarak imza edilmesi, üye Sendikaların "ücret ve üçlü paket" kapsamındaki ödemelerin aylar itibariyle yahut her yıl için tek kalemde yapılabileceği üzerinde görüş birliğine varılmıştır.

Türk-İş önerisi aynı gün kamu işveren sendikaları yetkililerinin de bulunduğu toplantıda Devlet Bakanına sunulmuştur. Türk-İş ücret zammının birinci yıl (yüzde 170 + 60.000.-) lira; ikinci yıl (yüzde 60 + enflâsyon farkı + kalkınma payı) olmasını, üçlü paket içinse birinci yıl (100.000.-) lira, ikinci yıl (120.000.-) lira ödenmesini istemiştir.

HÜKÜMETİN KARŞI ÖNERİSİ

Komisyon 10 Mayıs 1989'da yirmibeşinci toplantısını yapmış, gelişmeleri gözden geçirmiş ve aynı gün Devlet Bakanı ve kamu işveren sendikaları ile bir araya gelinmiştir.

Toplantıda Devlet Bakanı karşı öneriyi açıklamıştır. Buna göre birinci yıl ücretlere, altışar aylık dönemlerde yüzde 70 ve yüzde 45 olmak üzere yüzde 110 ikinci yıl ise yine altışar aylık dönemlerde yüzde 20 ve yüzde 20 zam yapılmasının önerildiği; üçlü paketin ise birinci yıl (40.000.-) lira, ikinci yıl (50.000.-) lira olarak kararlaştırılmasının istendiği görülmüştür.

ÖNERİ KABUL EDİLMİYOR

Komisyon önerileri değerlendirmiş ve bu koşullarda an-

laşmanın mümkün olamayacağını saptayarak eylemlerin yaygınlaştırılarak sürdürülmesini, grev yasağı kapsamı dışındaki Sendikaların 24 Mayıs 1989 günü greve başlayacak şekilde hazırlıklarını tamamlamalarını kararlaştırmıştır.

Komisyon kararı 11 Mayıs 1989 günü tüm sendikalara, TÜRK-İŞ Bölge ve İl Temsilciliklerine gönderilmiştir.

GREV TAKVİMİ BELİRLENİYOR

Komisyon 16 Mayıs 1989 günü yirmialtıncı toplantısını yapmış ve prosedürü tamamlanmış işyerlerinde uygulanacak grevleri takvime bağlamıştır.

DEVLET BAKANININ ÇAĞRISI

Grev takviminin geliştirildiği sırada Devlet Bakanı TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunu Başbakanlıkta toplantıya çağırmıştır. Komisyon üyeleri ile birlikte gidilen toplantıda Hükümetçe yapılan önerinin kabul edilemeyeceği tekrarlanmıştır. Bu arada Devlet Bakanı Başbakan ile bir görüşme yaparak "son tekliflerinin birinci yıl ilk altı ay için yüzde 80, ikinci altı ay için yüzde 40 oranında" olduğunu açıklamıştır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ve Komisyon üyeleri bu önerinin de benimsenemeyeceğini bildirmişler, görüşme kesilmiştir. Türk-İş Heyeti daha sonra Konfederasyon genel merkezinde bir durum değerlendirmesi yapmışlardır.

BAŞBAKANLA YAPILAN TOPLANTI VE HÜKÜMETİN SON TEKLİFİ

TÜRK-İŞ Heyetinin değerlendirme toplantısı devam ederken Devlet Bakanı görüşmelere Başbakanlık Konutunda 17 Mayıs 1989'da yeniden başlanmasını önermiş, TÜRK-İŞ Genel Başkanı başkanlığında TEKGIDA-İŞ Sendikası Genel Başkanı, ŞEKER-İŞ Sendikası Genel Başkanı, TÜRK METAL Sendikası Genel Başkanı, YOL-İŞ Sendikası Genel Başkanı ve DEMİRYOL-İŞ Sendikası Genel Başkanından oluşan bir heyetin toplantıya katılması kararlaştırılmıştır. 17 Mayıs günü 00.30'da Başbakanın başkanlığında görüşmeler başlamış 04.30'a kadar sürmüştür.

Görüşmelerde ücretlere birinci yılın ilk ayı için (yüzde 80+10.000.-) TL.; ikinci altı ayı için (yüzde 40+70.000.-) TL. zam yapılması; yakacak-izin-bayram ödeneği karşılığı olarak 80.000.- TL. ödenmesi ikinci yıl ücret zammı için birinci altı ayda yüzde 25, ikinci altı ayda yüzde 20 zam yapılması; ayrıca birinci yıl enlâsyon oranının yüzde 60'ı aşması halinde, aşan miktarın ikinci yıl başında verilmesi; ikinci yıl enlâsyon oranının yüzde 45'i aşması halinde aşan miktarın ikinci yılın sonunda verilmesi sonucuna ulaşılmıştır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ve Komisyon üyeleri saat 04.45'de yaptıkları toplantıda ulaşılan sonucu gözden geçirmişler, üzerinde birleşilen hususları bir tutanakla saptayarak durumun Başkanlar Kurulu'na intikal ettirilmesini kararlaştırmışlardır.

BAŞKANLAR KURULU ULAŞILAN SONUCU BENİMSİYOR

Başkanlar Kurulu 17 Mayıs 1989 günü olağanüstü toplanarak son gelişmeleri değerlendirmiş ulaşılan sonucu benimsemiş ve oybirliği ile şu kararı almıştır:

"1989 yılı, kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinin koordinasyonu ve bağıtlanması çalışmalarını yürütmek üzere Başkanlar Kurulumuzca görevlendirilen Komisyonun, 17 Mayıs 1989 günü saat 05.30'da düzenlediği tutanakla 22 Kasım 1988 tarihinden buyana sürdürdüğü çalışmalar sonucunda, 16 Mayıs 1989 günü saat 09.30'dan 17 Mayıs 1989 günü saat 05.30'a kadar, gerek Kamu İşveren Sendikaları yetkilileri gerek Devlet Bakanı Cemil ÇİÇEK ve gerekse Başbakan Turgut ÖZAL ile toplu iş sözleşmelerinin aylık ücret zamları ve (yakacak-izin-bayram) ödentileri konularındaki müzakerelerde sonuç olarak;

(1) a) Aylık ücret zammı olarak, birinci yıl ilk altı ayı için % 80 + 10.000.- lira, ikinci altı ay için % 40 + 70.000 lira,

b) İkinci yılın birinci altı ayı için % 25, ikinci altı ayı için % 20 oranında zam yapılması,

c) Sözleşmenin, birinci yılı sonunda, enflasyon yüzde 60'ı aşarsa, aşan bu oran tutarında ikinci yıl başında öncelikle ücretlere ilave yapılması, yine ikinci yıl sonunda enflasyon yüzde 45'i aşarsa bu oran tutarında ikinci yıl sonunda öncelikle ücretlere ilave yapılması,

(2) Yakacak, bayram, izin ödentileri karşılığı olarak ayda ayrıca 80.000 lira ödenmesi hususunda komisyonumuza verilen karşı teklifin komisyonca Başkanlar Kurulumuza sunulması üzerine yapılan müzakereler ve incelemeler sonunda, aylık ücret zamları ile yakacak, bayram ve izin ödentilerinin yukarıda belirtildiği şekliyle 1989 yılı kamu kesimi toplu iş sözleşmelerine uygulanması için aynen kabulüne ve onanmasına,

(3) Komisyonun aldığı diğer kararların da aynen kabulü ile onanmasına,

(4) Sendikalarımızca sözleşme bağıtlama çalışmalarıyla ilgili olarak yürütülen ikili görüşmelerde anlaşmaya varılan hususların da taraflar arasındaki anlaşma tutanaklarına uygun olarak aynen kabulüne ve onanmasına ve iş-kollarının özelliğinden doğan bazı hususların çözüme kavuşturulması yönünde komisyonun yardım çalışmalarını yürütmesine,

(5) Komisyonun koordinasyonu ile yürütülen çalışmalarla ilgili toplu iş sözleşmelerinin bu esaslar dahilinde bağıtlanarak, sendikalarımızca imzalanmasına,

(6) Bu çerçevede bağıtlanacak toplu iş sözleşmelerinden sağlanacak soruçların tüm kamuoyu ve işçiler önünde bir bütünlük içinde savunulmasına,

oybirliğiyle karar verilmiştir."

KARABÜK VE İSKENDERUN MİTİNGLERİ

"Nisan Ayındaki Eylemleri Hatırlarsınız. Sizler İçin Aynını Yapmak Görevimiz"

"Demir vurguncularının ve siyasal iktidarın desteğinde paralı ilân kampanyası ile MESS kimi ikna edebilir!"

Önce "milli güvenliği" tehlikeye düşürdüğü iddiası ile ertelenen, daha sonra "erteleme kararı" kaldırılan demir çelik grevi ile ilgili gelişmeler, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunca ilk günden itibaren yakından izlenmiştir.

Grevin siyasal iktidarca başlamasına sekiz saat kala ertelenmesini şiddetle kınayan Türk-iş, Hükümetin tasarrufunu "hak gaspı" olarak nitelemiş, demir-çelik işçisinin kavgasının Türk-İş'in kavgası olduğunu açıklamıştır.

Türk-İş Yönetim Kurulu SEKA ve Seydişehir'de oynanan oyunların tekrarlanmakta olması karşısında, grevci 22 bin işçinin hak arama mücadelesine destek olunması kararını almış, bu amaçla Başkanlar Kurulu'nu 16 Ağustos 1989 günü toplantıya çağırmıştır.

Türk-İş Başkanlar Kurulu 16 Ağustos günü yaptığı toplantıda Çelik-İş Genel Başkanı ile Yapı ve Kredi Bankası'nda ağır baskılara maruz kalan BANKS Genel Başkanını dinlemiş, gelişmeler hakkında bilgi almış ve grevin desteklenmesini, 24 Ağustos'ta Karabük'te, 31 Ağustos'ta İskenderun'da Türk-İş önderliğinde dayanışma mitingleri yapılmasını oybirliği ile kararlaştırmıştır.

Başkanlar Kurulu kararı kamuoyuna özetle şöyle duyu-

rulmuştur:

Demir çelik işçileri ekonomik hak ve çıkarlarını koruyabilmek amacıyla 106 gündür grevdedir.

Yurdumuzda ağır sanayinin bel kemiğini teşkil eden bu ulusal işletmelerimizde 22 bin işçimizin haklı sorunlarını çözmekle ödevli olanlar grev şartlarını bir vurgun ve talan imkânı olarak kullanmaktadırlar. Alın terinin karşılığını alabilmek için mücadele eden 22 bin işçimizin sırtından trilyonlarla ölçülebilecek menfaatler sağlanmaktadır.

Ulusal servet kişisel çıkarlara peşkeş çekilmektedir.

Bu çevreler menfaat kapısının ardına kadar açık tutulabilmesi için tüm anlaşma imkânlarını ortadan kaldırmakta, bir yandan da kamuoyunu sistemli bir biçimde yanıltmaya çalışmaktadırlar.

Türk Ulusu vurguncuları öğrenme hakkına sahiptir.

İşçiyi uzlaşmazlıkla suçlamaya kalkışanlar, Hükümet ve MESS grevine kimlere, hangi holdinglere haksız menfaat sağladığını, bunların ortaklarını açıklamalıdır.

Demir çelik işçisinin mücadelesi TÜRK-İŞ'in mücadelesi olmuştur.

24 Ağustos 1989 günü Karabük'de, 31 Ağustos 1989'da İstenderun da TÜRK-İŞ önderliğinde yapılacak mitinglerde Türk işçisinin demir çelik işçisi ile dayanışması ortaya konacaktır.

Türk işçileri, Türk çalışanı demir çelik işçilerinin zorunlu giderlerine katkıda bulunmak amacıyla TÜRK-İŞ tarafından açılacak ve açılmış bulunan yardım kampanyalarına en geniş şekilde katılacaklardır.

Demir çelik işçilerinin haklı isteklerine çözümler makul süre içinde geliştirilmediği takdirde, işçiler, dayanışmalarını çeşitli yollardan yurt düzeyinde yaygınlaştıracaklardır. TÜRK-İŞ bu alanda üzerine düşen görevleri yerine getirme çabası içinde olacaktır.

Demir çelik işçilerini MESS'e ve MESS'in siyasal destekçilerine, işçi sırtından vurgunculuk yapmaya devam edebileceklerini sananlara asla ezdirmeyeceğimiz bilinmelidir..."

Bu açıklamayı takiben Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Karabük mitingi ile ilgili çalışmalara başlamış, izin prosedürü üzerinde idare ile miting düzenleme kurulu arasında anlaşmazlık çıkması üzerine mitingin 29 Ağustos 1989 günü yapılması karar-

laştırılmıştır. Bu arada Hükümet İskenderun mitingini 45 gün ertelemiştir.

29 Ağustos günü Karabük Atatürk Alanında binlerce işçinin aileleri, çocukları ile birlikte katıldıkları mitingde Hükümetin ve MESS'in tutumu şiddetle protesto edilmiştir. Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri ile Başkanlar Kurulu üyelerinin de hazır bulunduğu mitingi Türk-İş Birinci Bölge Temsilcisi açmıştır. İlk konuşmayı Çelik-İş Genel Başkanı yapmış, daha sonra Türk-İş Genel Başkanı konuşmuştur.

Türk-İş Genel Başkanı konuşmasında Başkanlar Kurulunun dayanışma kararını hatırlatmış "...bugün burada Türk-İş Başkanlar Kurulunun, Yönetim Kurulunun, bağlı 32 sendikanın yönetim kurullarının ve iki milyona yakın işçinin desteği ile, sevgisiyle, dayanışması ile birliktesiniz..." demiştir.

Türk-İş'in grevin ilk gününden beri yaptığı girişimleri anlatan Türk-İş Genel Başkanı "grev sırasında milyarlar vuran firmaların açıklanmasını" istemiş, Hükümetin "grevle hak alınamaz imajı yaratmaya çalıştığını" belirterek, şunları söylemiştir:

"...TÜRK-İŞ olarak grevinizin ilk günlerinde de sizlere destek verdik.

Her toplantıda, her konuşmamda Sayın Başbakanı bizzat bu sorunun çözümlenmesi için göreve davet ettim.

Sendikalarımız önce tek tek, sonra Başkanlar Kurulumuz kararı ile sizlere ekono-

mik alanda, güçbirliği alanında destek olma kararı aldılar.

Bugün pekçoğu tamamlanan, değişik işkollarındaki sendikalarımızın şube kongrelerinde daima sizler konuşuldunuz.

Tek görüşme hatırlamıyorum ki, bu grevin hakça - işçinin alınterinin karşılığı kuruşuna kadar verilerek- çözümlenmesi için, her türlü fedakarlığın yapılması gerektiğini ihtar etmemiş olalım.

Aldırmadılar...

Aldırmıyorlar!

Sanki 20 bini aşkın işçi, ailesi ile birlikte yüz binin üstünde insan bu ülkenin insanı değil...

Bakıyorum da yetkililer - gerçek yetkili kim, o da belli değil ya- her kim ise, rastgele atıyor...

Rakam 750 bin lira...

Vermişler de sendika kabul etmemiş!

Masa başına oturup, sözleşmeli olanlara milyonlar verirken tek ses yok. İşçiye gelince, sayfa dolusu ilanlar...

Karalamalar!

Sendikayı suçlamaya, sendikacıları karalamaya öyle alışmışlar ki; hayali ihracatçıya verilmesi için yasa tasarısını geri çektirirler, sendikacıları her vesile ile savcılıklarda süründürmek isterler.

Seviyesizce konuşuyorlar.

Böylelikle grevi kıracaklarını, işçi ile sendikasının arasını açıp, birbirine düşüreceklerini sanıyorlar.

Şunu iyi bilsinler ki, Türkiye'de hiçbir sendika yöneticisi pis işlere bulaşmaz.

Sadece işçinin hakkını almak için mücadele ederler.

Kimler hangi işlerde!

Ortaya koymaya yüreğiniz var mı?

Biz hazırız!

Haydi çıkın ortaya...

Sendikacı senet mafyası değildir...

Sendikacı işçinin hakkını alabilmek için grev yapar... Doğru!

Grev yapacaktır... Eylem yapacaktır..

Bu silahı kullanacaktır...

Sendikacı bunu bilir...

Sendikacı neyi bilmez?

Bir grevden -gümrük oyunlarıyla- üç kağıtçılıkla milyarlar kazandıran ithalat tezgahlarını bilmez...

Buyrun... Gelin... Konuşalım...

Konuşalım bu pis oyunları!

Her yönüyle konuşalım...

İşçi Kardeşlerim,

Son derece talihsiz bir dönem yaşıyoruz.

Haksız kazancın, hayali ihracatla devleti soymanın, rüşvet ve nüfuz suistimalinin alabildiğine toplum hayatına egemen olduğu günler yaşıyoruz.

Daha birkaç gün önce Devlet İstatistik Enstitüsünün açıklaması oldu.

Milli gelirin dağılımına bakınız.

En düşük gelir grubunu oluşturan nüfusun yüzde 20'si, milli gelirin yüzde

Türk-İş'ten eylem desteği

ŞÜKRAN KETENCİ
SELÇUK GELİŞLİ

KARABÜK — Türk-İş'in "Grevdeki Çelik İşçileriyle Dayanışma" mitinglerinden ilki dün Karabük'te yapılırken 1 eylülde İskenderun'da yapılacak miting 45 gün süreyle ertelendi. Mitingin ertelenmesine sert tepki gösteren Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, Karabük mitinginde yaptığı konuşmada, "**İskenderun'da grevci kardeşlerimin yanına gidiyorum. 31 ağustosta işçiye yapılan haksızlığı haykırmaya gidiyorum. Buyursunlar engellesinler**" dedi. Yılmaz, demir-çelik grevi "**haysiyetli bir düzeyde**" bitirilmese 2 milyon işçinin eyleme başlayacağını açıkladı. Karabük ve İskenderun Demir Çelik Fabrikalarında 118 gündür grev uygulayan bağımsız Çelik-İş Sendikası'nın genel başkanı **Metin Türker** de, Karabük mitinginde yaptığı konuşmada; "**Grev aylarca sürse de teslim olmayacağız. Geri dönülmesi mümkün olmayan bir yoldayız. Açlıktan ölsek de insanca yaşayabilecek ücrete ulaşıncaya kadar grev devam edecektir**" dedi.

Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun 16 ağustosta yapılan toplantısında alınan kararlar doğrultusunda düzenlenen "**Grevdeki Çelik İşçileriyle Dayanışma**" mitinglerinden ilki dün Karabük'te yapıldı. Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri ile Türk-İş'e bağlı ve bağımsız sendikaların merkez ve şube yöneticilerinin de yer aldığı mitinge grevci çelik işçileri ile birlikte eş ve çocukları da katıldılar. İlçe halkının da katılarak ya da alkışlarla desteklediği mitingde MESS'i ve Özal Hükümeti'ni eleştiren sloganlar atıldı. Polisin yoğun güvenlik önlemleri aldığı mitingde taşınan pankart ve dövizlerde de MESS'i ve hükümeti yeren sözler yer aldı. Türk-İş'in 1 eylülde yapılacak İskenderun mitinginin ertelenmesi de protestolara yol açtı.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Yönetim Kurulu'nun ve Türk-İş'e bağlı 32 sendikanın grevci demir-çelik işçilerini tam olarak desteklediklerini ve omuz omuza dayanışma içinde olduklarını vurguladı. Yılmaz, "**Başkanlar Kurulumuz açıkca ve oybirliğiyle karar verdi. Şayet bu sözleşme haysiyetli bir düzeyde bitirilmezse 2 milyona yakın işçi ile yeni eylem şekilleri gündeme getireceğiz. Bu grev sendikanızın ve sizlerin haysiyetine yakışır şekilde en kısa sürede bitmezse Türkiye'de büyük üretim kaybı meydana gelir**" diye konuştu. Bu sözleriyle uyarı görevini önceden yaptıklarını vurgulayan Yılmaz, "**Bizi bu yola sevketmesinler**" dedi.

Şevket Yılmaz, demir çelik işkolunun 'kritik bir işkolu' olduğuna işaret ederek demir çelik grevi ile SEKA ve Seydişehir grevleri arasında paralellik kurdu. Yılmaz şunları söyledi:

"**SEKA grevinde de aynı oyun oynandı. Seydişehir'de de aynı tezgâh yok muydu? Senin grevini zenginliğine zenginlik katmak için kullanmaya çalışanların sırtını sıvazladılar. Karabük ve İskenderun Demir Çelik işverenleri devlet değil mi? Bütün kamu işletmeleri Kamu İşveren Sendikası'na üye iken Demir Çelik'i MESS'e bağlayan kim? Başbakan. MESS'in eski başkanı. Bunun mantıkla ilgisi yok. Ama bir hesap var. Çağrıda bulunduk. 'Hükümet ve MESS, grevin kimlere, hangi holdinglere haksız menfaat sağladığını, bunların ortaklarını açıklamalıdır' dedik. Ses yok, tıs yok. Açıklamadılar. demekse gerçekten büyüyor.**"

1

Türk-İş ve çelik işçileri eyleme hazırlanıyor

Grevcilerin çocukları okula gitmeyecek

Kömür yerine tezek: ***Demir-Çelik fabrikalarından her yıl yakacak yardımı olarak kömür verildiğini belirten işçiler bu yıl bu imkândan yoksun kaldıklarını ve tezek kullanmaya başladıklarını belirttiler***

KARABÜK- Türkiye'deki demir çelik üretiminin üçte birini gerçekleştiren İskenderun ve Karabük Demir-Çelik Fabrikaları'ndaki grev sürerken, çelik işçileriyle dayanışma kararı alan Türk-İş'in toplu eylemleri gündeme getireceği öğrenildi.

A.A Muhabirinin görüştüğü Karabük Demir Çelik işçileri, sendikalarını desteklediklerini bildirerek, "Öyle de açız, böyle de. Ayda 500 Demir-Çelik fabrikalarından her yıl yakacak yardımı olarak kömür verildiğini belirten işçiler, bu yıl bu imkandan yoksun kaldıklarını, tezek kullanmaya başladıklarını kaydettiler. İşçiler, "Köydeki yakınlarımızın yanına gidip, kış için tezek yapıyoruz. Kışı başka türlü geçirmemiz mümkün değil" diye konuştular.

İşçiler, aldıkları karar gereğince çocuklarını yalınayak ve önlüksüz olarak okula söylediler.

Öte yandan, grevin önümüzdeki günlerde sona ermesi halinde Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun aldığı eylem kararlarının uygulanmaya konulacağı öğrenildi. Türk-İş Genel başkanı Şevket Yılmaz, grevci işçilerle yaptığı konuşmada, "Korkmayınız. Güçbirliğiniz, dayanışmanız yeterlidir. Hedefe el ele omuz omuza gideceğiz" dedi.

Bir Türk-İş yetkilisi de konfederasyon olarak çelik işçilerine "tam destek" verdiklerini hatırlatarak, "Başkanlar Kurulu yeniden toplanır kararlaştırır, ya da Genel Başkan Şevket Yılmaz, (işçilerimiz şu gün şu saatte sağlık nedenleriyle doktora gö-

2

1 *Cumhuriyet, 30 8 1989*
2 *Zaman, 31 8 1989*

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz ve Çelik-İş Başkanı Türker konuştu

Karabük'te büyük dayanışma mitingi

Atatürk meydanında toplanan 15 bin kişiye hitap eden Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Demir-Çelik işletmelerinin devlet müessesesi olduğunu hatırlatarak, "Bütün kamu işletmeleri kamu işveren sendikasına üye iken Demir-Çelik'i MESS'e bağlayan kim? Başbakan.. MESS'in eski başkanı. Bunun mantıkla ilgisi yok" dedi.

KARABÜK — İskenderun ve Karabük Demir-Çelik işletmelerindeki grevin 118. gününde Türk-İş Karabük'te grevdeki işçilerle dayanışma mitingi yaptı.

Atatürk Meydanı'nda toplanan çoğunluğu işçi, yaklaşık 15 bin kişiye seslenen Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Metin Türker, önceki gün kesilen muzakerelerdeki gelişmeleri işçilere anlattı. Türker, MESS'in teklif ettiği rakamlarla işçilerin eline 265 bin 515 lira para geçeceğini belirterek, "Bu teklifle yıllarca sürse de grevimiz devam edecektir. Sizin istemediğiniz bir sözleşmeyi, beni assalar da kabul etmeyeceğim" dedi. Türker, hükumet çevrelerinin "Genel Başkan muzakereden çekilsin" şeklindeki sözlerini hatırlatarak, şöyle konuştu.

"Çelik işçisi bana (çekil) demiyor. Ama Başbakanı seçenler kendisine (çekil) diyorlar. Yeniden grev oylaması yapmamız istenmiyor. Ben Başbakan'ın yerinde olsam erken seçime giderim. Geri dönulmesi mumkun olmayan bir yoldayız. Açlıktan olsek de insanca yaşayacak bir ücrete ulaşıncaya kadar mücadelemiz devam edecektir."

YILMAZ'IN KONUŞMASI

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz da konuşmasında konfederasyon olarak başından beri Çelik işçisinin grevini desteklediklerini ve problemin çözülmesi için Başbakan Özal'ı göreve davet ettiklerini söyledi. Yılmaz, yetkililerin sendikacıları suçladıklarını da iddia ederek, "Şunu iyi bilsinler ki, Türkiye'de hiçbir sendika yöneticisi pis işlere bulaşmaz. Sendikacı işçinin hakkını alabilmek için grev yapar. Bu silahı kullanacaktır. İskenderun Demir-Çelik fabrikalarının devlete ait olduklarını da hatırlatarak, "Bütün kamu işletmeleri kamu işveren sendikasına üye iken Demir-Çelik'i MESS'e bağlayan kim? Başbakan. MESS'in eski başkanı. Bunun mantıkla ilgisi yok. Bunun mantıkla ilgisi yok, ama bir hesap var. Bugün bu hesap ortada" dedi. Yılmaz, siyasi iktidarın "grevle hak alınamayacağı" imajını vermek istediğini ancak bunun boş bir hayal olduğunu anlayacağını sözlerine ekledi.

Türk-İş Başkanı Yılmaz, yarın İskenderun'da yapacakları mitingin yetkililer tarafından 5 gün ertelendiğini, ancak, kendisinin İskenderun'a gitmeye kararlı olduğunu belirterek, "Yarından sonra İskenderun"dayız. Buyursunlar engellesinler" dedi.

Mitingde hazır bulunanların bir kısmı önceden alana yerleşmişken Demir-Çelik işçileri miting başlarken grup halinde üst tarafları çıplak olarak ve işçiler elele, genel greve, "Ölmeye, ölmeye geldik, MESS'i ezmeye gedik" sloganlarıyla meydana girdiler

4'ünü alırken, en yüksek gelir grubunu oluşturan nüfusun yüzde 20'si milli gelirin yüzde 55'ini götürüyor.

Kişi başına yıllık ortalama gelir ise 747 bin 392 lira.

Dolar olarak ifade ederseniz, yılda 300 küsür dolar.

Sonra da Sayın Başbakan büyüyen Türkiye'den söz ediyor.

Evet birileri büyüyor... Hem de nasıl...

Eğer Türkiye demek, bir avuç azınlık demekse, gerçekten büyüyor.

Sizler, ailelerinizle yüzbini aşkın insan 4 aydır grevde hak mücadelesi verirken bu büyüdüğü iddia edilen Türkiye'nin hangi nimetinden yararlanıyorsunuz?

Hesaplarını hep sizlerin, dar ve sabit gelirlilerin cebindeki üç-beş lira üzerine yapıyorlar.

Türkiye'yi bizim cebimizden, bizim alın terimizden büyütmeye çalışırlarken, bizim sesimize kulak asmıyorlar.

26 Mart yerel seçimleri bir ölçüde akıllarını başlarına getirir gibi oldu.

Kamu kesiminde çalışan 600 bin işçimizin sendikalarıyla birlikte hareket etmesi karşısında, hayatlarında ilk defa yüzde yüzlerin üzerinde zamdan söz etmeye başladılar.

"Biz verdik" diyerek sendikaları küçük düşürmeye çalıştılar.

Onlar vermedi. Birlikte hareket ile söke söke aldık.

1 *Türkiye*, 30.8.1989

Peki ya sizler?

Sizler bu vatanın evlatları değil misiniz?

Ama olmaz.

Sizin grevinizden milyarları cebe indirecek yandaşlar var.

Kritik bir işkolu.

SEKA grevinde de aynı oyun oynandı.

Seydişehir'de aynı tezgah yok muydu?

Senin grevini zenginlik katmak için kullanmaya çalışanların sırtını sıvazladılar!

Karabük ve İskenderun Demir Çelik işverenleri devlet değil mi?

Bütün kamu işletmeleri Kamu İşveren Sendikasına üye iken, demir çelik'i MESS'e bağlayan kim?

Başbakan...

MESS'in eski başkanı... Bunun mantıkla ilgisi yok...

Bunun mantıkla ilgisi yok ama, bir hesap var!

Bugün bu hesap ortada.

Sizinle dayanışma için 16 Ağustos'ta olağanüstü toplanan Başkanlar Kurulumuzun bildirisinde de çağrıda bulunduk. "Hükümet ve MESS, grevin kimlere, hangi holdinglere haksız menfaat sağladığını, bunların ortaklarını açıklamalıdır" dedik.

Ses yok.

Tıs yok...

Açıklamadılar. Açıklayamadılar.

Büyük miting Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun aldığı karar gereğince, grevdeki çelik işçileriyle dayanışma mitinglerinden ilki dün Karabük'te yapıldı. Belden yukarısı çıplak binlerce işçinin katıldığı mitingde konuşan Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, "Eğer Demir-Çelik grevi işçinin ve sendikanın haysiyetine yakışır şekilde bitmezse, işçiyle yanı oyiem şekilleri gündeme getireceğiz" dedi.

Karabük'te işçi mitingi

KARABÜK, MİL-HA

TÜRK-İş'in grevdeki demir-çelik işçileriyle dayanışma mitinglerinden ilki dün Karabük'te yapıldı. Atatürk anıtı önünde gerçekleştirilen mitinge yaklaşık 10 bin kişi katıldı. İşçiler sık sık, "Ölmeye ölmeye ölmeye geldik, MESS'i MESS'i ezmeye geldik" sloganı attı. İskenderun'da cuma günü düzenlenmesi planlanan dayanışma mitingi ise Hatay Valiliği tarafından sakıncalı bulunarak 45 gün ertelendi.

Mitinge yaklaşık 10 bin kişi katıldı. Yarı bellerine kadar çıplak ve ellerinde pankartlar bulunan bazı işçiler mitinge katılanlar tarafından sürekli alkışlandı. İşçilerin taşıdıkları pankartlarda şu yazılar dikkati çekti:

"Milyonlar MESS'e, bize boş kese", "Emek bizim, yemek sizin", "Alnımızda tozdan başka kara leke yoktur", "Aç kalsak da beraberiz", "Sözleşmeli kadroya hayır", "Demokrasi bizim olacaktır", "DÇ işyerlerini MESS'in emrine vermeyiz", "Son söz çelik işçisinin olacaktır."

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, binlerce demir-çelik işçisine hitap ederken, "Yarından sonra İskenderun'dayım. Buyursunlar, engellesinler" dedi.

İşçi kesiminin grevin sona ermesi ve anlaşma sağlanması için her türlü fedakârlığın yapılması gereğini hissettirdiğini, ancak işverenin tüm iyi niyetli yaklaşımlara aldırmadığını belirten Yılmaz, şunları söyledi:

"Hükümet ve MESS grevin kimlere, hangi holdinglere haksız menfaat sağladığını, bunların ortaklarını açıklamalıdır dedik. Ses yok. Tıs yok. Açıklamadılar, zira sadece MESS üyesi 12 kuruluş var aralarında. Şöhretli ortakları var bunların. Erkekçe ortaya çıkıp, 'bu grevden milyarları vuran şunlardır' diyecekleri yerde, sendikanız yöneticilerine çamur atmayı ve ev sahibini bastıran yavuz hırsız rolü oynamayı tercih ettiler. Sayın Başbakan'ın hiçbir hesabına akıl ermez. Trilyonu aşan üretim kaybına rağmen sizin, pazarlık masasındaki isteğinizle verilen arasındaki cüzi farkı karşılaştırdığınızda, bu nasıl anlayış dersiniz. Ve elbette o zaman, bir avuç insanın köşe dönmesine fırsat yaratıldığını söylediğimizde biz haksız olmayız."

Hükümet yetkililerince Bulgaristan'dan gelen soydaşlarımıza kira yardımı olarak 300 bin lira verileceğinin açıklandığını belirten Yılmaz, **"Be kardeşim, madem ki sadece kira 300 bin, bu işçi eline net geçen 148 bin lira ile ne yapacak?"** diye sordu.

Şevket Yılmaz konuşmasının son bölümünde, hükümetin sosyal ve ekonomik politikalarının tam bir bataga saplandığını öne sürdü,

Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Metin Türker de konuşmasında, grev aylarca da sürse teslim olmayacaklarını söyledi. **Türker, "Grevin intikamını almak için demir-çelik işçisini ezmek isteyenler gaflet içindedir. Sizleri bölerek teslim almak isteyenlere de asla aldanmayınız"** dedi.

Gömleksiz yürüdüler Türk-İş'in destekleme mitingine katılan Demir-Çelik işçileri, mitingin yapılacağı alana gruplar halinde ve gömleksiz geldiler. (TELEFOTO: AA/KARABÜK)

MESS'ten Ecevit'e mektup

ANKARA, ÖZEL

TÜRKİYE Metal Sanayicileri Sendikası (MESS), DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in Demir-Çelik İşletmeleri'ndeki grev nedeniyle yaptığı açıklamayı eleştirdi. MESS Genel Sekreteri İlhan Lök imzasıyla Bülent Ecevit'e gönderilen yazıda, **"Beyanlarınızın Çelik-İş Sendikası yönetiminin haksız ısrarlarına ve baskılarına yeni bir güç vermiş olduğunu üzülerek arzetmek isterim. Sizin de çok iyi bildiğiniz gibi toplu sözleşme görüşmeleri dışarıdan müdahaleleri kaldırmıyor"** dendi.

İlhan Lök, **"MESS Çelik-İş müzakerelerinde Çelik-İş Sendikası, sürekli olarak meseleyi politize etmek istemiştir. Bu isteğini maalesef gerçekleştirdiği içindir ki, meseleyi daha karmaşık ve kendi yönünden içinden çıkılması zor bir hale getirmiştir. Size sunulan bilgi ve belgelerde sanırım eksik ve yanlışlar mevcuttur"** dedikten sonra şunları kaydetti:

"• Türkiye Demir-Çelik İşletmeleri'nin MESS'e üyeliği yeni değildir ve işveren-işçi ilişkileri sisteminin bir gereğidir. Bu itibarla 'İşletmeler, özel bir maksatla MESS'e üye yapılmıştır' şeklindeki ithamlar tamamen gerçek dışıdır.

• Demir-Çelik İşletmeleri'nin MESS'e üye olması, işçilere zarar değil, yarar getirmiştir. Bunun kanıtı 1987-88 toplu sözleşmesidir.

• Bu dönemde de MESS olarak demir-çelik işçileri için özel sektörde verdiklerimizin üstünde vermeye hazırız.

• Uyuşmazlığın tek nedeni, Çelik-İş yönetiminde toplu sözleşme felsefesinin ve kültürünün yeterince oluşmamış olmasıdır. Çelik-İş yönetiminin tek amacı, ortalığı birbirine katıp MESS'i safdışı bırakarak baskı ve zorlamalarla anormal bir şeyler koparmaktır."

ÇELİK-İŞ'İN MİTİNGİNE BİNLERCE İŞÇİ KATILDI

Şevket Yılmaz meydan okudu

TARAFLAR NE İSTİYOR?

Kademe	Bugünkü net aylık	SENDİKA TEKLİFİ İlk 6 ay	SENDİKA TEKLİFİ İkinci 6 ay	MESS TEKLİFİ İlk 6 ay	MESS TEKLİFİ İkinci 6 ay
I.kademe	104.371	347.674	540.503	195.547	351.719
II.kademe	117.504	360.806	550.889	219.186	384.814
16.kademe	134.438	377.741	582.597	249.668	427.488
I.Teknik büro	121.306	364.608	564.211	226.029	394.394
I.Ustabaşı	142.733	386.035	574.209	264.598	448.390

Toplam ücretler yüzde 25 primli hesaplanmıştır.

● **TÜRK-İŞ** Başkanı demir-çelik fabrikalarındaki grevi desteklemek için Karabük'te düzenlenen mitingde, İskenderun'daki toplantının ertelenmesini kınadı ve "Cuma günü İskenderun'dayım. Buyursunlar, engellesinler" dedi. Çelik-İş Başkanı ise haklarını alıncaya kadar grevi sürdüreceklerini söyledi

Zafer GELİSLİ KARABÜK (GÜN-HA)

TÜRK-İŞ, Demir-Çelik grevine destek sağlamak için Karabük'te bir "dayanışma mitingi" düzenledi. İlçenin Atatürk Meydanı'nda öğleden sonra başlayan mitinge grevci işçiler ile birlikgömleği ile yaptığı konuşmada, İskenderun'daki mitingin kaymakamlıkça ertelenmesini kınadı ve "Yarından sonra İskenderun'dayım. Buyursunlar engellesinler" dedi

1

Türk-İş Başkanı, miting erteleme kararına karşı

"Buyursun engellesin"

SEVKUTHAN KARAKAŞ

KARABÜK, (Tercüman)- Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun aldığı karar gereği **"Grevdeki Demir-Çelik işçileriyle dayanışma mitingi"** dün Karabük'de yapıldı. Mitinge katılan yaklaşık 15 bin işçi **"MESS'e teslim olmayacağız"** sloganları attı. Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz, "Şayet bu sözleşme haysiyetli bir düzeyde bitirilmezse, 2 milyona yakın işçi ile yeni eylem şekilleri gündeme getireceğiz"** diye konuşurken, Çelik-İş Başkanı Metin Türker, **"Isteklerimiz kabul edilinceye kadar aylar yıllar geçse de grev devam edecektir"** dedi.

Şevket Yılmaz, konuşma yaptığı kürsüye **"İşçi elele genel greve"** sloganları ve yoğun alkışlar arasında çıktı. Yılmaz, grev gözcüsü gömleği giyerek yaptığı konuşmada, MESS'in kamuoyunu yanıltmaya yönelik açıklamalar yaptığını söyledi. Türkiye'de hiçbir sendika yöneticisinin pis işlere bulaşmayacağını anlatan **Yılmaz**, şöyle konuştu:

"Sendikacı senet mafyası değildir. Sendikacı işçinin hakkını alabilmek için grev yapar. Sendikacı neyi bilmez? Bir grevden gümrük oyunlarıyla üç kağıtçılıkla milyarlar kazandıran ithalatçı tezgahlarını bilmez."

Yılmaz, ithalatçı firmalar arasında MESS üyesi 12 kuruluşun yer aldığını da sözlerine ekleyerek, **"Erkekçe ortaya çıkıp 'Bu grevde milyarları vuran şu firmalardır' diyecekleri yerde sendikamız yöneticilerine çamur atmayı ve evsahibini bastıran yavuz hırsız oynamayı tercih ettiler"** dedi. İşçilerin dört aydır aç ve susuz bir kavganın içerisinde olduğunu da ifade eden Yılmaz, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Başkanlar Kurulu'muz açıkça ve oy birliği ile karar verdi. Şayet sözleşme haysiyetli bir şekilde bitirilmezse 2 milyona yakın işçiyle yeni eylem şekilleri gündeme getireceğiz. Bu ülkeyi, yönetenlerden daha çok sevdiğimiz için uyarı görevimizi yapıyoruz. Bizi bu yola sevk etmesinler."

Türk-İş Genel Başkanı, yarın İskenderun'da yapılacak olan mitingin 45 gün ertelenmesini de eleştirdi ve **"Ben yarından sonra İskenderun'dayım. Buyursunlar engellesinler. Grevci arkadaşlarımın**

2

Yılmaz'ı İskenderun'da binlerce işçi karşılayacak

Miting gibi ziyaret

Türk-İş'in bugün İskenderun'da yapacağı demir-çelik greviyle dayanışma mitinginin kaymakamlıkça ertelenmesi tepkilere yol açtı. "Ben işçilerle birlikte olacağım" diyen Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz'a bugün demir-çelik işçileri Osmaniye'den başlayarak İskenderun'a kadar eşlik edecekler.

3

Şevket Yılmaz'dan MESS'e ve hükümete eylem tehdidi

İSKENDERUN- Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, İskenderun ve Karabük Demir Çelik Fabrikaları'nda 120 gündür devam eden grevin bir an önce sona ermemesi halinde, Türk-İş'in 2 milyon üyesiyle gereğini yapacaklarını söyledi.

Grevi desteklemek amacıyla İskenderun'a gelen Yılmaz, Toprakkale'de yaptığı konuşmada MESS ve hükümetin kasıtlı olarak grevi devam ettirmek istediklerini öne sürdü. Yılmaz, "Grev sona ermezse Türk-İş, 2 milyon üyesiyle gereğini yapacaktır." dedi.

4

Zira, sadece MESS üyesi 12 kuruluş var aralarında. Şöhretli ortakları var bunların.

Erkekçe ortaya çıkıp, "bu grevden milyarları vuran şu firmalardır" diyecekleri yerde, Sendikanız yöneticilerine çamur atmayı ve ev sahibini bastıran yavuz hırsız rolü oynamayı tercih ettiler.

Değerli Arkadaşlarım,

Trilyonu aşan üretim kaybına rağmen, sizin pazarlık masasındaki isteğinizle verilen arasındaki cüz'i farkı karşılaştırdığınızda, bu nasıl anlayış dersiniz.

Ve elbette o zaman, bir avuç insanın köşe dönmesine fırsat yaratıldığını söylediğimiz zaman da haksız olmayız.

Şunu çok iyi bilmenizi istiyorum.

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar şu kadar zam aldı da, çelik işçileri daha fazla alırsa, müşkül duruma düşeriz gibi bir düşünce hiçbir sendikamız yöneticisinde yoktur.

Sizler 4 aydır aç ve susuz bir kavganın içindesiniz.

Bizim sağladığımız ücret artışının üzerinde ücret artışı alırsanız 4 aylık kaybı düşündüğünüzde bu sizin ananızın helâl sütü kadar hakkınızdır.

Size tam destek verirken, bunu asla aklınızdan çıkarmayınız.

Grevle hak alınamayacağı imajını kamuoyunda yaratmak isteyen siyasal iktidar, bunun boş bir hayal olduğunu anlayacaktır.

1 *Güneş, 30.8.1989*
2 *Tercüman, 30.8.1989*
3 *Cumhuriyet, 31.8.1989*
4 *Sabah, 1.9.1989*

Bir başka hesapları da bu işyerlerini özelleştirmeyi düşünüyorlar.

Yok pahasına satılan çimento fabrikalarına bu işyerlerini de eklerler.

Kimse bunlardan hesap sormuyor.

Kanun kuvvetinde kararnamelerle Devlet yönetiliyor, Büyük Millet Meclisi'nden yeterli tepki yok.

O kadar keyfi hareket ediyorlar ki: tam bir hüsranla sonuçlanan Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç olayında, kira yardımı olarak göçmen soydaşlarımıza 300'er bin lira verildiğini açıklıyorlar. Daha çok versinler. Asla gözümüz yok. Fakat çalışan işçimizin asgari ücretini brüt 225 bin lira olarak ilan ettin mi, adama sorarlar.

Be kardeşim, madem ki sadece kira 300 Bin, bu işçi, eline net geçen 148 bin lira ile ne yapacak?

Milliyetçi, mukaddesatçı, muhafazakâr siyasal iktidar, ''Umudunuzu bana bağlamayın, kazıyın kazanın'' diyor.

Çalışan kazanır derdik eskiden, şimdi kazıyan kazanıyor.

Yoksul insanım, evine götüreceği ekmeğin parasını ''ya çıkarsa'' diye ''kazı kazan''a yatırıyor.

Bir başka enflasyon, belası da bu piyango olayı.

Vatandaş soyulsun, piyasadan para çekilsin. Başka düşünceleri yok.

Grevciye Türk-İş dopingi

Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, 120 gündür grev yapan demir-çelik işçilerini İskenderun'da "ziyaret" etti. Miting düzenlenmesine izin verilmeyince çok sayıda işçi Şevket Yılmaz ve beraberindekileri Adana-İskenderun sınırında karşıladı. Yılmaz, "Eğer bu grev bitmezse Türk-İş eyleme başlar" dedi.

UFUK TEKİN
SAADET BERKYÜREK

Yılmaz — Destek gezisinde

İSKENDERUN — Türk-İş yönetiminin Çelik işçilerinin grevlerini desteklemek amacıyla düzenlediği mitinge izin verilmemesi üzerine **"ziyaret"** adı altında yapılan gezi, fiilen mitinge dönüştü. Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz,** Payas'ta ve İskenderun'da işçilere hitaben yaptığı konuşmalarda **"Bu grev kısa süre içinde bitmezse, Türk-İş'in bahar eylemleri türlü eylemler başlatacağını"** söyledi. Öte yandan Devlet Bakanı Cemil Çiçek ile MESS demir çelikteki toplu sözleşme uyuşmazlığının çözümü için yeni görüşme yöntemleri önerdiler. Çelik-İş yöneticileri önerileri toplu sözleşme düzenine uymadığını belirterek reddettiler.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz önceki akşam Ankara'dan birlikte geldiği Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** ve genel örgütlenme sekreteri **Orhan Balaban**'la dün 09.00'da Adana'daki Türk-İş 4. Bölge Temsilciliği'nde Çelik-İş Genel Başkanı **Metin Türker** ile buluştu. Türker ve arkadaşları, Şevket Yılmaz'ı yol güzergâhında karşılamak amacıyla Adana'dan daha önce ayrıldılar. Şevket Yılmaz, Adana'da Türk-İş'e bağlı sendikaların şube başkanlarıyla temsilcilerine destek konusunda laf değil, somut çalışma beklediğini bildirdi ve **"Plakanız 01 gibi, en birinci yardımı siz yapacaksınız. Gerekirse fabrikalara gidin"** çağrısında bulundu.

Daha sonra Adana'dan İskenderun'a doğru ha-

(Arkası Sa.11, Sü.7'de)

1

Şevket Yılmaz, Demir-Çelik grevine sahip çıktı

Türk-İş'ten eylem uyarısı

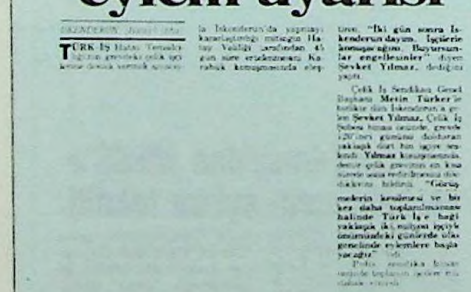

2

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz İskenderun'da grev gömleği giydi.

ŞEVKET YILMAZ: "Grev bitmezse eylem yaparız"

Türk-İş'ten yeni tehdit

Türk-İş mitinginin 45 gün ertelenmesine rağmen Payas'ta grevdeki işçilere hitaben konuşan Şevket Yılmaz "İki milyon kişiyle eylemlerin daha başkalarını yaparız" dedi.

3

1 *Cumhuriyet, 1.9.1989*
2 *Hürriyet, 1.9.1989*
3 *Türkiye, 1.9.1989*

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu İskenderun'daki çelik işçisini yerinde ziyaret etti

İşçilere alın terinin hakkı verilsin

Şevket Yılmaz

120 gündür devam eden çelik işçisinin grevini başından beri takip ettiklerini belirten Şevket Yılmaz "İşçiyle sendikasını birbirine düşürmek isteyenler var" dedi

AHMET ÜNAL

İSKENDERUN • **(Zaman)**- TÜRK-İŞ'in İskenderun'da yapılması gereken mitingi idarî makamlarca ertelenmesine rağmen, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, İskenderun'daki çelik işçisini yerinde ziyaret ederek desteklediklerini bildirdiler.

Ziyaret sırasında işçilere hitaben konuşan Şevket Yılmaz, çelik işçisinin alınterinin hakkını almaktan başka isteği olmadığını vurgulayarak, grevin emniyeti ihlal etmeden dikkatle sürdüğünü belirtti.

120 gündür devam eden çelik işçisinin grevini başından beri desteklediklerini, 16 Ağustos'ta toplanan olağanüstü toplantıda da fiilen destekleme kararı aldıklarını hatırlatan TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, işçiyle sendikasını birbirine düşürmeye çalışanlar olduğunu söyledi.

Adana'da **Şevket Yılmaz**'la buluşmadan önce grevdeki Ekinciler Çukurova Demir-Çelik Sanayii A.Ş.'deki 107 işçiyi ziyaret eden Çelik-İş Sendikası Başkanı **Metin Türker**, Adana'da **Şevket Yılmaz**'la buluştu.

İşçiye seslenen Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı **Metin Türker, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz**'ın kendilerini desteklemesinden memnuniyet duyduğunu belirtti.

1

Türk-İş Başkanı Yılmaz, Demir-Çelik işçilerine hitap etti:

"2 milyon işçiyle eylem yaparız"

S.AZMİ EZER

İSKENDERUN, (Tercüman)- Hatay'ın İskenderun ilçesine bağlı Payas kasabasında Demir-Çelik Fabrikası işçilerine hitaben bir konuşma yapan Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, grevin en kısa zamanda ve işçilerin istediği şartlarda sona ermesini temenni ettiklerini söyledi.

Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı **Metin Türker**, açıklamada, MESS'le görüşmeye her zaman hazır olduklarını, MESS'in tekliflerini kabul etmesi halinde hemen müzakerelere başlayabileceklerini söyledi.

Çiçek'in teklifi

Bu arada Devlet Bakanı **Cemil Çiçek**, Karabük ve İskenderun Demir-Çelik fabrikalarında 120 gündür süren grevi Çelik-İş'le MESS'in çözemeyeceğinin belli olduğunu bildirerek, taraflara, işçi ve işveren sendikasından birer temsilci ile 5 arabulucudan oluşacak heyet kurulmasını önerdi.

2

Süper emeklilere de aynı şeyi yaptılar. Devlete güvenip 4 milyon 200'er bin lira yatıranlara, "senin aylığını dondurdum" dediler.

Bunu bir aşiret reisi yapsa, derhal alaşağı olur. Ama bizde bu gibi olaylar, eskilerin ifadesiyle vak'a-i adiye'den sayılıyor.

Değerli Dostlarım,

Başkanlar Kurulumuz açıkça ve oybirliğiyle karar verdi. Şayet bu sözleşme haysiyetli bir düzeyde yine bitirilmezse, 2 milyona yakın işçi ile yeni eylem şekilleri gündeme getireceğiz.

Nisan ayındaki eylem şekillerini hatırlarsınız.

Batı ülkelerindeki sendikacıların bile hayret ve takdirini toplayan birliktelikle 600 bin işçimizin sözleşmesini bağıtladık.

Sizin için de aynı şeyleri yapmak görevimiz.

Hepimiz işçiyiz, emekçiyiz.

Alın terimizden başka hazinemiz yok.

İster siyasal iktidar olsun, ister özel sektör işvereni olsun, alın terimizi onların lüks yaşamlarının kolonyası yaptırmayız. Sırtımızdan haksız kazanç sağlayanlara fırsat vermeyiz.

Bugüne kadar vurgun yapanlara bir gün hesap sorulacağı inancını muhafaza etmek istiyoruz.

Konuşmamın başlarında

1 *Zaman*, 1.9.1989
2 *Tercüman*, 1.9.1989

son derece talihsiz bir dönem yaşadığımızı söyledim.

İnsan hak ve özgürlüklerine saygı gösterilmiyor.

Yasaklı ve kısıtlı demokrasi ile Avrupa Ekonomik Topluluğuna girilemeyeceğini söylüyoruz, umurlarında bile değil.

Sendikacıların bir daha seçilebilmek ve yasa değişikliği beklemek düşüncesiyle sessiz kalacaklarını sanıyorlar. Sayın Devlet Bakanı, yasa değişikliği yetişmezse emekli sendikacılar siyasete atılsın diyor. Bunların sorunlara bakış açısı bu. Devlet adamlığı ciddiyeti bazıları tarafından dejenere ediliyor.

Böylesine bir siyasal iktidar başka ülkelerde görülmemiştir.

Batı Trakya'da Türk Öğretmenler Derneği'nin "Türk" ismini, Yunan hükümeti kaldırdı diye haklı olarak tepki gösteriliyor. Türkiye'de öğretmenlere örgütlenme hakkını bile tanımıyorlar.

Uluslararası İnsan Haklarını Koruma Örgütü, Türkiye'deki bazı olaylar için inceleme yapmak istiyor, "içişlerimize kimsenin burnunu sokmayız" diye reddediliyor, öte taraftan aynı örgüte, Bulgaristan'ın tutumu için harekete geçme çağrısı yapıyorlar.

Dış politikada tam bir iflas. "Dost" diyebileceğimiz sınır komşumuz kalmamış.

İç politika tam bir keyfilik içinde kumsallarda, denizde, yatlarda, tatil köylerinde kararlaştırılıyor.

Fevkalade önemli olaylar yaşanırken, Parlamento ve Hükümet tatilde.

Allahtan'tan Başbakanımızın dinlendiği yatta teleks varmış. Ya o da olmasa.

Değerli Kardeşlerim,

Uzun uzun konuşmaya gerek yok.

Fazla vaktinizi alacak değilim.

Olayları birlikte yaşıyor, birlikte görüyoruz.

Tekrar ediyorum. Bu grev, sendikanızın ve sizlerin haysiyetine yakışır şekilde en kısa sürede bitmezse, Türkiye'de büyük üretim kaybı meydana gelir.

Bu ülkeyi, yönetenlerden daha çok sevdiğimiz için uyarı görevimizi önceden yapıyoruz.

Bizi bu yola sevketmesinler.

Bir kalemde bir spor klübüne milyarlık çekler yazacaklarına, sizlerin alın terlerinin karşılığını versinler.

Gerçekle ilgisi olmadığı halde, elinize 750 bin lira geçecek olsa dahi, acaba bunu televizyonda söyleyenler, gündelik 750 bin liraya bir tek gün sizin yerinize çalışabilirler mi?

Değerli Arkadaşlarım,

Korkmayınız...

Güçbirliğiniz, dayanışmanız, dayanışmamız yeterlidir.

Hedefe el ele, omuz omuza gideceğiz.

Hiç kuşkunuz olmamalı..."

Türk-İş Genel Başkanı "İskenderun mitinginin ertelenmesi" konusunda ise şu açıklamayı yapmıştır:

"...İskenderun'daki toplantımızı 45 gün ertelemişler...

Şimdi ben TÜRK-İŞ Genel Başkanı olarak söylüyorum:

Yarından sonra İskenderun'dayım.

Evet! İskenderun'a gidiyorum..

İskenderun'daki grevci kardeşlerimin yanına gidiyorum...

Onun derdini, sıkıntısını, paylaşmaya; onunla dertleşmeye, konuşmaya gidiyorum.

31 Ağustos günü İskenderun'da işçiye yapılan haksızlığı haykırmaya gidiyorum.

Buyursunlar, engellesinler..."

Karabük mitinginden hemen sonra Türk-İş Genel Başkanı, Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri ve Türk-İş Genel Teşkilâtlandırma Sekreteri ile birlikte Adana'ya gitmişlerdir. Adana Bölge Temsilciliği'nde 31 Ağustos günü mahalli şube başkanları ve şube yönetim kurulları üyeleriyle gelişmeler gözden geçirilmiş ve konvoy halinde İskenderun'a hareket edilmiştir.

Türk-İş yöneticilerini Toprakkale'de Çelik-İş Temsilciliğinde yüzlerce işçi karşılamış, meydanda yapılan kısa bir konuşmadan sonra İsdemir'in Payas, Doğuş ve İskenderun kapılarındaki grev gözcüleri ziyaret edilmiştir. Türk-İş Genel Başkanı, Çelik-İş İskenderun Şubesi'nde yaklaşık iki bin grevci işçiye hitaben bir konuşma yapmış ve Türk-İş'in desteğini tekrarlamıştır.

PARALI İLÂNLARA CEVAP

1 Eylül günü MESS aylardır gazetelere verdiği ilânlara bir yenisini eklemiş, önerilerini sıralamış, işçileri suçlamıştır.

Türk-İş Yönetim Kurulu aynı gün yayımladığı bir bildiri ile MESS'in iddialarını cevaplandırmış, şunları söylemiştir:

"Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS)'in demir çelik grevi konusunda Türk kamuoyunu yanılmak çabası devam etmektedir.

Son dört ayın demir vurgunculârının desteğinde 1978'lerin paralı ilân kampanyası yoluyla MESS kimi ikna edebilir?

Bunu doğrudan ya da dolaylı yoldan desteklediği bilinen siyasal iktidara kim inanır?

Hedef Türk işçisi ise, işçiler ve Türk Sendikacılık Hareketi 2821 ve 2822 sayılı Yasaların hazırlık aşamasındaki girişimleri ve önerileri, toplu pazarlık düzenini çıkmaza sürükleyen sözde "ilke"leri ve uygulamaları ile MESS'in, Türkiye'de işçi/işveren ilişkileri alanında yaşanan tüm olumsuzlukların, işçi hak ve özgürlüklerini kullanılamaz hale getiren tüm yasal düzenlemelerin en önde gelen sorumlularından olduğunu bilmektedir.

Türk işçisinin, Türk sendikacılık hareketinin bu konuda henüz kapanmamış bir hesabı olduğunu MESS mensupları da, yönetimi de bilmelidir.

Hedef Türk kamuoyunun iktisaden güçsüz kesimleri, dışındakileri inandırmaya çalışmak ise, bu beyhude çabadır. Bir milyar dolara yaklaşan ithalât vurgunculârını temsil eden tüm, çabası ile bu vurgunun devam etmesine çalışan MESS'e inanacak tek fert yoktur.

MESS ve siyasal destekçileri suçluluğun telaşı içindedir.

Paralı ilânlar, düzmece çözüm önerileri, siyasal iktidarın tutumu bunun en güzel göstergesidir.

MESS önce TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulunun çağrısına uymalıdır. Vurguncuları, işçinin sırtından milyarlar kazanan mensuplarını ve bunların ortaklarını Türk kamuoyuna açıklamalıdır.

Türk halkının bunları öğrenmeğe hakkı vardır.

Bunun gibi siyasal iktidar da, tüm kamu kurumları kamu işveren sendikası üyesi iken, bir kararname ile demir çelik'in neden Metal Sanayicileri'nin eline verildiğini; milli güvenliği tehdit sebebi var idiyse, ertelemeden neden vazgeçildiğini; üretimin yeniden başladığı süre içinde kimlerle hangi bağlantıların yapıldığını, bu yoldan kimlerin vurgun yaptığını, bu gibilerin kimlerle ortak olduğunu, vurgunun ulaştığı boyutları, kamu zararı karşısındaki vurdumduymazlığı, bunun teşvik edilmesinin nedenlerini Türk kamuoyuna açıklamak mecburiyetindedir. Bu olayda Cumhuriyet Hükümeti'nin Bakanlarını ölümle tehdit edenler kimlerdir? Yetkili Bakan kimdir? Bu oluşumda Sayın Başbakan nerelerdedir? Tüm bu sorular cevap beklemektedir.

Hükümet ve MESS olayı tüm boyutları ile Türk kamuoyu önünde tartışmaya hazır mıdır?

TÜRK-İŞ'in tutumu açıktır.

(1) Demir Çelik işçisinin mücadelesi TÜRK-İŞ'in, Türk işçilerinin ortak mücadelesidir ve işçilerimizin haklı istekleri kabul edilinceye kadar, her yoldan desteklenerek, sürdürülecektir.

(2) Çözüm önerisi olarak kamuoyuna açıklanan ciddiyetsiz, mantıksız yaklaşım MESS'in son önerisi ise, bu, kendilerinin bileceği iştir.

(3) Uyuşmazlığa taraf ÇELİK-İŞ'in ve demir çelik işçilerinin hak ve çıkarlarını koruyabilmek için mücadele veren yönetimini dışlamayı hedef alan tertiplerle hiçbir noktaya varılamayacağı bilinmelidir."

Karabük demir çelik işçisinin hak mücadelesinde daha sonraki aşamalarda Hükümet ihtiyati tedbir yoluyla grevi durdurma yolunu seçmiş, aldığı tedbir kararını icra edememiş, yetkisiz Çelik-İş Yöneticileriyle anlaşmaya varıldığını açıklamış, MESS Demir Çelik İşletmelerini üyelikten uzaklaştıracağını duyurmuş, grev işçi isteklerinin kabul ettirilmesiyle son bulmuştur.

EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN
EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN EKMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK İÇİN

Türk-İş Ana Tüzüğü Madde: 2

KONFEDERASYONUN AMACI VE ÇALIŞMA ŞEKLİ

TÜRK-İŞ, insan hakları, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi kuralları, Atatürk ilkeleri, milli, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti anlayışı çerçevesinde çalışanların hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek amacını taşır. Bu amacın gerçekleştirilmesine engel teşkil eden komünizm, faşizm, gericilik, yoksulluk, cehalet ve sefaletle, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün zedelenmesini hedef alan faaliyetlerle mücadele eder. TÜRK-İŞ bu amaç çerçevesinde yapacağı çalışmalarda siyasal partilere karşı bağımsızlığını korur.

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi
331.88 EK.V 1989

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
134 14 71 • ANKARA